

Wie was wie in Sint-Truiden?

Sint-Truiden 2011

OGISCHE
ES

Wie was wie in Sint-Truiden?

Bijdrage tot een biografisch woordenboek

Willem Driesen en Kamiel Stevaux

Stedelijke openbare bibliotheek. Trudonensia
Stad Sint-Truiden
2011

Willem DRIESEN en Kamiel STEVAUX, *Wie was wie in Sint-Truiden? Bijdrage tot een biografisch woordenboek*, Sint-Truiden: Stedelijke openbare bibliotheek. Trudonensia, 2011

Gedrukt bij ACCO Leuven op 400 exemplaren

Wettelijk Depot: D/2011/3885/1
ISBN 978-94-90632-01-4

Dank aan

Adviezen inhoud

Franz Aumann, Jozef Smeesters, Jo Vanmechelen, Dany Schoebrechts, Mark Duser, Ferdinand Duchateau, Roger Duchateau, Geschied- en Oudheidkundige Kring Sint-Truiden

Hulp bij onderzoek

Franz Aumann, Thierry Ghys, Valère Raskin, Karel Verhelst, Rombout Nijssen, Nadine Stevens, Josiane Leenen, Willy Neyens, Rosanna Pascariello, Paul Vanstraelen, verwanten van de geselecteerde figuren

Fotocollecties

Willy Ilsbroekx, Romain Lenaerts, Jos Neven, Anita Kempeneers, Wim Boffin, Nicolaï Fruit nv., Guido en Dirk Feytons, Erfgoedcel Sint-Truiden met fotograaf Jan Bellen, HIP Provinciale bibliotheek te Hasselt, AMSAB-ISG te Gent, AMVC-Letterenhuis te Antwerpen, Provinciaal Centrum voor Cultureel Erfgoed te Hasselt, Museum Vleeshuis Antwerpen, verwanten van de geselecteerde figuren

Taaladvies

Jos Vanbrabant

Productiebegeleiding

Martine Broothaers ACCO

Annabel De Croo vormgeving EVzonen

Bibliotheekadvies

voorzitter Marleen Renson-Lambrechts en Bibliotheekcommissie

Publicatiebeleid

burgemeester Ludwig Vandenhove, cultuurschepen Bert Stippelmans, stadssecretaris wd. Rob Timmermans, cultuurbeleidscoördinator Bert Flossie, schepenen en gemeenteraadsleden Stad Sint-Truiden

Vooraf

In de Trudostoet van 1893 figureerden op wagen XV de *Beroemde mannen van Sint-Truiden*. Naast een reeks abten waren dat toen theoloog Dionysius van Rijkel, historicus Jan van Brustem, dichter Jan Placentius, arts Filip Gherinx, kanunnik Willem Herckenroye, kunstschilder Deodatus Vander Monden, beeldhouwer Artus Quellyn, theoloog Laurens Neesen en dichter kanunnik Simon Michaël Coninckx. De heiligen Trudo, Christina, Lutgard en Godfried van Melveren stonden uiteraard op het voorplan bij de viering van dat twaalfde eeuwfeest van de *Stichter en Patroon der stad*.

Tientallen jaren voordien al had directeur Demal aan het Klein-Seminarie bij een prijsuitreiking ook als voorbeeld de legendarische architect Gerard van de Keulse Dom, taalgeleerde Bormans en de ministers Lambrechts en de Theux geroemd. Het jonge België had in de romantiek van die natievormende tijd behoefte aan nationale of lokale helden.

Bij elke zevenjaarlijkse Trudoviering lijstte het organisatiecomité de rij beroemde stadsgenoten weer op. Pater Archangelus deed dat uitvoerig in 1956.

Waarom

Mensen blijken nog altijd het meest door andere mensen geboeid. De (auto)biografie staat in de belangstelling. Waarschijnlijk is het hedendaagse individualisme daaraan niet vreemd. Succesrijke figuren dwingen bewondering af en worden tot voorbeeld gesteld. Vandaag krijgt de Bekende Vlaming in de media alle belangstelling. Dit woordenboek kan bijdragen tot een betere kennis van boeiende figuren in Sint-Truiden. Ook Truienaren die elders een bijzondere

opdracht hadden zijn opgenomen. Het bereik is Groot Sint-Truiden van het begin van de geschreven geschiedenis tot en met interessante stadsgenoten die in 2010 zijn overleden. Het heden wordt immers morgen al gisteren. Bijzondere aandacht gaat naar vrouwen die een openbare rol speelden en te vaak in biografische naslagwerken ontbreken. Meer dan 450 Truienaren worden in deze eerste bijdrage beknopt herdacht via hun levensdata, hun prestaties en hun nagelaten sporen. Telkens is verwezen naar publicaties en databanken die meer info over hen aanbrengen.

Sint-Truidense sterren

Sint-Truiden was tot in 1860 de meest bevolkte stad van het huidige Limburgse gebied en is nu alvast in oppervlakte de meest uitgestrekte. De abdij en de vele kloosters trokken al eeuwen economische bedrijvigheid aan. De middeleeuwse lakenhandel werd in de 19de-eeuw opgevolgd door bietsuikerfabricatie en in de 20ste door intensieve fruitteelt. Ook orgelwerkplaatsen, beeldsnijderijen, ijzergieterijen, kantkloswerk en diamantslijperij maakten hier korte tijd furore. Sinds de jaren 1850 is Sint-Truiden bovendien een centrum van psychiatrische zorgverlening. De ups and downs van het voetbalteam houden de naam van de stad al enkele decennia in het nationale nieuws.

Meer dan duizend jaar lang was deze handelsstad op het uitwisselingsgebied tussen Brabant en Loon, en tussen Vochtig en Droog Haspengouw, ook een centrum van intellectuele bedrijvigheid.

Dank zij de Benedictijnenabdij en later het Klein-Seminarie. Sint-Truiden was eeuwenlang erg op Luik gericht. Sint-Truidense priesters deden pastoraal in het Waalse landsgedeelte. Ambtenaren, juristen en wetenschappers weken uit naar grotere steden.

De lange reeks knappe geesten met Sint-Truidense wortels deed ons dan ook verbaasd opkijken! Maar herinnering alleen vervaagt. Daarom dit naslagwerk waarin de namen opnieuw worden genoemd. Per figuur is er een beknopte notitie met basisgegevens. Deze signalementen in telegramstijl bieden de aanzet om de personen verder uit te diepen.

Beperking

Om één feitenboek te schrijven behoort een halve bibliotheek doorzocht te worden. Een gigantisch werk, vooral in een tijd waar internet en grijze literatuur zoals huldebrochures en krantenknipsels massaal informatie aanbrengen. Volledigheid is onmogelijk, al bieden het bewaarfonds Trudonensia van de stedelijke bibliotheek, het Historisch informatiepunt van de Provinciale bibliotheek te Hasselt en de private documentatie aangelegd door Kamiel Stevaux een goede start.

Selecteren uit honderden markante figuren is een onvermijdelijk subjectieve taak. Daarom is dit een eerste stap. Reacties op deze eerste bundeling kunnen toelaten verdere delen, in druk of digitaal on line, samen te stellen en het aantal behandelde figuren te verveelvoudigen.

Dank

Het stadsbestuur en de auteurs danken de personen en instellingen binnen en buiten Sint-Truiden die zoekhulp boden. Proficiat voor de diverse geschied- en heemkundige kringen van stad en dorp die vergeten figuren in hun tijdschriften of websites signaleerden. Een speciaal dankwoord gaat uit naar de private verzamelaars van lokaal historisch fotomateriaal. Met veel vrijwillige inzet bewaren zij het virtuele beeld van Sint-Truiden. Tenslotte denken de auteurs aangenaam terug aan de contacten met de nazaten van de opgenomen figuren, die familiaal erfgoed ter beschikking stelden.

Bert Stippelmans
Schepen van Cultuur

Ludwig Vandenhove
Burgemeester

Gebruik

Structuur van de notitie:

Familienaam, voornaam, bijkomende voornamen, ‘**kloosternaam**’

Plaats en datum van geboorte of doop – plaats en datum van overlijden, x naam van de echtgenoot.

Familiebanden. Opleiding. Carrière. Woonplaats. Opvallende feiten uit de levensloop.

Pseudoniemen, roepnaam en bijnaam.

Prestaties en (kunst)werken.

Titelbeschrijving van *eigen publicaties*.

Openbare materiële herinneringen aan de figuur.

Lit.: *Publicaties over de betrokkene*.

De lengte van een notitie is geen maat voor de belangrijkheid van de persoon. Figuren waarover nog weinig werd gepubliceerd worden net dieper uitgespit.

In de primaire bibliografie – eigen publicaties - wordt gekozen voor enkele representatieve publicaties in plaats van de hele titelcatalogus. Bijdragen met Sint-Truidens raakvlak krijgen daarbij voorrang. Publicaties van Truienaren over andere Sint-Truidense figuren komen bij de notitie van deze laatsten.

Bij de plaatsnamen en instellingen wordt verondersteld dat deze zich in de regio Sint-Truiden bevinden, tenzij uitdrukkelijk vermeld, bijvoorbeeld Aalst, Kerkom, Nieuwerkerken, Niel... zijn steeds de plaatsen bij Sint-Truiden gelegen. Het Klein Seminarie, het College of het Koninklijk Atheneum zijn de instellingen in Sint-Truiden. De geboortedatum voor figuren uit het Ancien Régime voor 1800 is meestal de doopdatum. Priesterwijdingen gebeurden in Luik, tenzij anders vermeld.

Achteraan in dit woordenboek staat een lijst van afkortingen en een reeks verkorte benamingen van veel gebruikte publicaties. In de lijst met aliassen volgt een reeks volkse benamingen van figuren met verwijzing naar de officiële naam.

Wie zich in zijn rechten te kort gedaan voelt bij de publicatie van de portretfoto's kan alsnog contact opnemen met de auteurs via het uitgevende stadsbestuur:

Stedelijke openbare bibliotheek ‘de Leidraad’, Minderbroedersstraat 25, 3800 Sint-Truiden.

Afkortingen

° : geboren of gedoopt

x : gehuwd, xx tweede huwelijk

+ : overleden of begraven

afl.: aflevering

AMSAB: Archief en Museum van de
Socialistische Arbeidersbeweging –

Instituut voor Sociale Geschiedenis Gent

AMVC: Archief en Museum van het
Vlaams Cultuurleven - Letterenhuis

Antwerpen

Br.: Brabant provincie

ca.: omstreeks

cat.: catalogus

COO : Commissie Openbare Onderstand,
OCMW

D. : Duitsland

dl.: deel

dr. : doctor

eb.: eigen beheer

ed.: editie, uitgave

F. : Frankrijk

GB : Groot-Brittannië

GOKST: Geschied- en Oudheidkundige
Kring Sint-Truiden

H.: heilig

HIP: Historisch Informatiepunt Provinciale
Bibliotheek Hasselt

HKGST: Heemkundige Kring Groot-Sint-
Truiden

hosp.: hospitaal, ziekenhuis

ir.: ingenieur

ism.: in samenwerking met

It. : Italië

KADOC: Katholiek Documentatie- en
Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur
en Samenleving Leuven

KU: Katholieke universiteit

L. : Luik provincie

lic.: licentiaat

lic.verh.: licentiaatsverhandeling

ll.: leerling

losbl. : losbladig

mgr.: monseigneur

nav.: naar aanleiding van

Nl. : Nederland

nov.: naar ontwerp van

nr.: nummer

nv.: naamloze vennootschap

o.a.: onder andere

olv. : onder leiding van

OLV: Onze Lieve Vrouw

p. : pagina

PCCE: Provinciaal Centrum voor Cultureel
Erfgoed

pseud.: pseudoniem, schuilnaam

RAH: Rijksarchief Hasselt

red.: redactie

renov.: renovatie

RU: Rijksuniversiteit

SAST: Stadsarchief Sint-Truiden

s.d.: zonder datum of jaar van uitgave

s.l.: zonder plaats van uitgave

ST : Sint-Truiden

tent.cat.: tentoonstellingscatalogus

tov.: tegenover

tvv.: ter vervanging van

UL: Université libre

vert.: vertaling

vml.: voormalige

VS. : Verenigde Staten

VU: Vrije Universiteit

vzw.: vereniging zonder winstbejag

WO I : eerste wereldoorlog

WO II: tweede wereldoorlog

Zwit.: Zwitserland

praemonstratenzer = witheer, norbertijn

minderbroeder = franciscaan

Publicaties:

ALOUDE: THIJS, Achille, reeks *Doorheen het aloude St.-Truiden*, 23 dln., Sint-Truiden: Leenen, 1959 – 1973.

ALUMNI ROME: ICKX, Johan, *De alumni van het Belgisch Pauselijk College te Rome 1844-1994*, Rome, 1994

ANB: *Annuaire de la noblesse de Belgique*, Brussel, 1847-1888, later *Annuaire de la noblesse belge*, Brussel, 1889-1950.

BECDELIEVRE: - DE BECDELIEVRE(-HAMAL), Antoine Gabriël, *Biographie liégeoise, ou Précis historique et chronologique de toutes les personnes qui se sont rendues célèbres par leur talents, leurs vertus ou leur actions, dans l'ancien Diocèse et Pays de Liège, les Duchés de Limbourg et de Bouillon, le pays de Stavelot, et la ville de Maestricht, depuis les temps les plus reculés jusqu'à nos jours*, Luik: Jeunehomme, 2dln., 1836-1837, anast. herdr. 1971.

BEGIJNHOF: COOMANS, Thomas en Anna BERGMANS (red.), *In zuiverheid leven. Het Sint-Agnesbegijnhof van Sint-Truiden. Het hof, de kerk en de muurschilderingen, (Relicta monografieën, 2)*, Brussel: VIOE ism. Provincie Limburg, 2008.

BEKTRUI: VANDERCASTEEL, Urbain, *Bekende Truienaars*, 2 dln., Sint-Truiden: eigen beheer, 2004.

BELLEFROID: BELLEFROID, Paul, *Onze hedendaagsche Limburgsche dichters*, Gent, 1906.

BERLO: VAN BERLO, Emmanuel, *L'Ordre des Frères Mineurs en Belgique depuis son rétablissement 1833-1908*, Mechelen, 1908.

BEROEMDE: HOUBAERT, Archangelus, *Beroemde Sint-Truidense figuren uit vroegere eeuwen*, in: *Tentoonstelling stad en abdij van Sint-Truiden 693-1060-1956*, Sint-Truiden, 1956, *De stad*, III, p. 36-43.

BEVING: VANDERHEYDEN, Jos, *Geestelijken met roots in Bevingen*, Sint-Truiden: Heemkundige Kring Groot-Sint-Truiden, 2005.

BINK: *De Bink*, Sint-Truiden: Heemkundige Kring van Groot-Sint-Truiden, 1998-...

BIONAT: *Biographie nationale*, Brussel, 1866-1986.

BOFFIN1, 2, 3: - BOFFIN, Wim, *Wij waren jong maar, Getuigenissen over de tweede wereldoorlog te Sint-Truiden*, Sint-Truiden: in eigen beheer, 1996; 2. ...in Zuid-West-Limburg, 2000; 3. ...in Zuid-West-Limburg, 2004.

BONAERS1, 2: BONAERS, Fred, *'40-'45 Sint-Truidense getuigen*, 2 dln., Sint-Truiden: Erfgoedcel, 2009 en 2010.

BROUWERS: (BROUWERS, Jacques), *Feestgids bij gelegenheid van de Eerste plechtige H. Mis van de eerwaarde pater Raoul Vanswegenoven Scheutist...*, Gelinden, 1963.

BSSLL: *Bulletin de la Société scientifique et littéraire du Limbourg*, Tongeren: Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, 1852-1936.

BUKSKE: *'t Bukske*, Sint-Truiden: 't Neigemenneke, Sint-Truidense kring voor dialect en volksleven, 1984-...

BWNZL: FREDERIKS, J.G. en VAN DEN BRANDEN, F.J., *Biographisch woordenboek der Noord- en Zuidnederlandsche letterkunde*. 2de dr., Amsterdam: Veen, 1888-1891.

CONGO: LUWEL, Marcel, *De Limburgers in Congo. Gedenkboek uitgegeven door de K.M. De koloniale dagen van Limburg. 25ste verjaardag, 1925-1952*, Hasselt, 1952.

CRYPTE: VAN MECHELEN, Jo, *De Crypte en de dodengang van de Trudo-abdij anno 2009*, Sint-Truiden: Erfgoedcel en Abdij, Stad en Regio vzw., 2009.

DBNL: Databank Nederlandse literatuur, on line.

DE BODE: *De Bode van Sint-Franciscus*.

- DE PAEPE: Jean-Luc DE PAEPE, Christiane RAINDORF-GERARD e.a., *Le Parlement belge 1831-1894. Données biographiques*, Brussel, 1996.
- DEVOS: DEVOS, P., *Van reuzen tot dwergen. Bibliografie Vlaamse schrijvers in de 20ste eeuw. Eerste drukken*, Kortrijk, 2007.
- DIRKS: DIRKS, Servais, *Histoire littéraire et bibliographique des Frères Mineurs de l'Observance de St-François en Belgique et dans les Pays-Bas*, Antwerpen: Van Os-De Wolf, 1885
- DSVH: *De Stem van Haspengouw*, Sint-Truiden, 1905-1914, weekblad.
- DUSAR: DUSAR, Geert, *De Limburgse pers van 1830 tot aan wereldoorlog II*, in: *De Tijdspiegel*, jg. 32, nr. 1-2, 1977.
- EPNB: *Etat présent de la noblesse du Royaume de Belgique*, Brussel, 1960-1970, later *Etat présent de la noblesse belge*, Brussel, 1971-...
- GENEALOGISCH: GOOLE, Francis en Pieter SEVERIJNS, *Genealogisch register van de abdij van Sint-Truiden, (Limburgse documenten, 1.5)*, Hasselt: Provincie Limburg. Culturele aangelegenheden, 1990.
- GERSTMANS: - GERSTMANS, Marcel, *De oorlogsdagen in Augustus 1914 te Sint-Truiden. De belevenissen van een brancardier*, Sint-Truiden: West-Print, 1965.
- GOOLE1, 2 en 3: GOOLE, Francis en Piet SEVERIJNS, *Limburgse families en hun wapen*, 3 dln., Hasselt-Tongeren, 1973, 1978 en 1984.
- GOOVAERTS: GOOVAERTS, L.C., *Dictionnaire bio-bibliographique des écrivains, artistes et savants de l'Ordre de Prémontré*, 4 dln., Brussel, 1900-1917.
- GORISSEN: GORISSEN, Livinus, *Limburgse pauselijke zoeaven*, in: *Vlaamse stam*, jg. 6, 1970, p. 554-560, 627-632, 663-670; jg. 7, 1971, p. 247-256, 315-322, 411-414.
- GORISSEN2: GORISSEN, Livinus en Mathieu RUTTEN, *Limburgse soldaten voor Kerk en Paus. Het Zouavenepos*, Tongeren, 1994.
- GRAFKUNST: VAN CASTER Etienne en Roland OP DE BEECK, *Grafkunst in Belgisch-Limburg. Vloerzerken en -platen met persoonsvoorstellingen (13de tot 17de eeuw)*, (Maaslandse Monografieën, 4), Assen: Van Gorcum, 1981.
- GULDB: (Frans SMETS red.), *Guldenboek der slachtoffers van den oorlog 1940-1945 uitgegeven door het comité voor steun aan de politieke gevangenen. Stad Sint-Truiden*, Antwerpen, s.d.
- GULDENBOEK: SCHOEMANS en VOSSSEN, *Guldenboek Provinciale tentoonstelling van Limburg Sint-Truiden 1907*, tweetalig, Luik: Bénard, (1910).
- GVST: *Gazette van Sint-Truiden*, Sint-Truiden 1871-1914.
- HAAZEN: HAAZEN, Kunibert, *Minderbroeders. Provincie Sint-Jozef in België. Overleden paters, broeders en fraters 1842 – 19 maart 1982*, s.l., s.a. (Archief Minderbroeders Sint-Truiden).
- HBBRUST: *Het Oude Land van Loon. Jaarboek van de Federatie der Geschied- en Oudheidkundige Kringen van Limburg*, jg. 30, 1975, (Bijdragen tot de geschiedenis van Brustem), Hasselt.
- HBHEYN: *Historische bijdragen ter nagedachtenis van G. Heynen*, (Historische bijdragen over Sint-Truiden, 4), Sint-Truiden: Geschiedkundige Kring, 1984.
- HBHOUB: *Historische bijdragen opgedragen aan pater Archangelus Houbaert o.f.m.*, (Historische bijdragen over Sint-Truiden, 3), Sint-Truiden: Geschiedkundige Kring, 1980.
- HBKEST: *Historische bijdragen opgedragen aan Mgr. Dr. Kesters*, (Historische bijdragen over Sint-Truiden, 2), Sint-Truiden: Geschiedkundige Kring, 1971.
- HBST: *Historische bijdragen uitgegeven door de Geschiedkundige Kring van Sint-Truiden*, (Historische bijdragen over Sint-Truiden, 1), Sint-Truiden: Geschiedkundige Kring, 1968.

- HBSTEV:** *Historische bijdragen over Sint-Truiden en omgeving opgedragen aan Kamiel Stevaux*, (*Historische bijdragen over Sint-Truiden en omgeving*, 5), Sint-Truiden: Geschied- en Oudheidkundige Kring, 2006.
- HBVL:** *Het Belang van Limburg*, Hasselt, 1933-...
- HERCKENRODE:** DE HERCKENRODE, Léon, *Collection de tombes, épitaphes et blasons recueillis dans les églises et couvents de la Hesbaye...*, Gent: F. en E. Gyselinck, 1845.
- HILDEBRAND:** HILDEBRAND, P. *De kapucijnen in de Nederlanden en het prinsbisdom Luik*, 7. *De Vlaamse religieuzen*, Antwerpen: Archief der kapucijnen, 1952.
- HOUT:** BUNTINX, Benny (red.), *Hout. Bouwen met bomen. Hout in Sint-Truidense monumenten. Open Monumentendag Vlaanderen, Sint-Truiden 2005*, ST: stadsbestuur, monumentenzorg, 2005.
- IMPORT:** BUNTINX, Benny (red.), *Import-export. Sint-Truiden, grenzeloos monumentaal! Open Monumentendag Vlaanderen, Sint-Truiden 2006*, ST: stadsbestuur, monumentenzorg, 2006.
- JORISSEN:** JORISSEN, René, *Bibliografisch repertorium van de Limburgse auteurs. Pro manuscriptis*, z.p., z.j. (exemplaar Hasselt: Provinciale Bibliotheek Limburg, HIP).
- KONINCKX:** KONINCKX, Egide, *De priesters van het bisdom Luik (1825-1967)*, Luik, 1974-1975.
- KRONIEK, KRONIEK2, KRONIEK3:** LAVIGNE, Emiel (vert., met annotaties van JAPPE ALBERTS), *Kroniek van de abdij van Sint-Truiden. Vertaling van de 'Gesta Abbatum Trundonensium' 1ste deel 628-1138*, (Maaslandse monografieën, 43), Assen-Maastricht: Van Gorcum, 1986; ID. (met annotaties van JAPPE ALBERTS, W. en door JANSEN C.G.M.), *2de deel 1138-1558*, (Maaslandse monografieën, 46), Leeuwarden-Maastricht: Eisma, 1988; ID., *3de deel 1558-1679*, vertaling van de kroniek van Servais Foullon, (Maaslandse monografieën, 53), Leeuwarden-Mechelen: Eisma, 1993.
- LAITEM:** LAITEM, Herman, *100 jaar wielrennen in Limburg*, 1. *Van assepoes tot evenknie 1890-1960*, Antwerpen: CODA, 1994; 2. *Van evenknie tot koploper 1960-1996*, Eeklo: de Eecloonaar, 1996.
- LEEMANS:** LEEMANS, Marie Jeanne, *Bijdragen tot de studie van het Vlaams activisme, 1. het activisme in Limburg, 1917-1918*, lic. verh., Leuven: KU, 1972.
- LEMMENS:**
- LIMBURG:** tijdschrift *Limburg*, Hasselt: Federatie van Geschied- en Oudheidkundige Kringen van Limburg, 1919-1996.
- LIMBURGERS:** *55 Limburgers aan het woord*, Hasselt: Vereniging van Limburgse schrijvers, 1973.
- LOLL:** tijdschrift *Limburg-Het Oude Land van Loon*, Hasselt: Federatie van Geschied- en Oudheidkundige Kringen van Limburg, 1997-...
- LVLACOMP:** ROQUET, Flavie, *Lexicon Vlaamse componisten geboren na 1800*, Roeselare: Roularta Books, 2007.
- MAENDACH:** *'t Maendachboekje Sint-Truiden*, Sint-Truiden: Gidsenbond en Geschied- en Oudheidkundige Kring van de stad Sint-Truiden, 1994-...
- MASSIN:** MASSIN, Willy, *Limburgers in het Vlaams Legioen en de Waffen SS*, Kortesseem, 1991.
- MASSINBWP :** MASSIN Willy, *De Belgische Werkliedenpartij in Limburg (1918-1940). Kroniek van een trage opgang*, Brussel: Stichting Louis De Brouckère ism. AMSAB en Emile Vandervelde instituut, 1981.
- METAAL:** BUNTINX, Benny (red.), *Metaal. Grondstof, stof tot nadenken. Open Monumentendag Vlaanderen, Sint-Truiden 2001*, ST: stadsbestuur, monumentenzorg, 2001.

- MINTEN:** MINTEN, Luc (ed.), *De inschrijvingsregisters van de bisschoppelijke normaalschool te Rolduc/Sint-Truiden (1836-1920)*, (Limburgse documenten 1, 7), Hasselt, 1994.
- MODERN:** BOEKSTAL, Petra en Véronique PIRET (red.), *Monumenten van de toekomst? Modern bouwen in Sint-Truiden 1900-1975*, ST: stadsbestuur, monumentenzorg, 2008.
- MOESEN:** MOESEN, Piet, *Priesters in dienst van het bisdom Hasselt. In memoriam (1967-1999)*, Hasselt: Bisdom, 2000, aanvulling van repertorium E. KONINCKX. Priesters 1867-1999.
- MONBEL:** *Monasticon belge*, 6. Province de Limbourg, Luik: Centre national de recherches d'histoire religieuse, 1976.
- NATUUR:** BUNTINX, Benny (red.), *Natuur. Sint-Truiden NATUURLijk een monument. Open Monumentendag Vlaanderen, Sint-Truiden 2004*, ST: stadsbestuur, monumentenzorg, 2004.
- NBIONAT:** *Nouvelle biographie nationale*, Académie royale des sciences, des lettres et des beaux-arts de Belgique, Brussel, 1988-...
- NBIOW:** *Nationaal biografisch woordenboek*, Koninklijke Academiën van België, Turnhout: Brepols, 1964-...
- NECROLOGIUM:** LAMBRECHTS, Julien, *Nécrologe de l'abbaye bénédictine de Saint-Trond, précédé d'une notice sur la même abbaye*, Sint-Truiden: H. Vanwest-Dubois, 1889.
- NEVLAB:** *Nieuwe encyclopedie van de Vlaamse beweging*, Tielt: Lannoo, 1998.
- ODIS:** databank intermediaire structuren in Vlaanderen 19e-20e eeuw, on line.
- OLL:** *Het Oude Land van Loon*, Hasselt: Federatie van Geschied- en Oudheidkundige Kringen van Limburg, 1946-1996.
- PARTIJPOLITIEK:** DECAT, Frank, *Partijpolitiek in Sint-Truiden tijdens het interbellum. De strijd Cartuyvels-Blavier*, in *LOLL*, 79, 2000, p. 41-96.
- PIRON:** PIRON, Paul, *De Belgische beeldende kunstenaars uit de 19de en 20ste eeuw*, Brussel: Art in Belgium, 1999.
- PSHADL:** *Publications de la Société historique et archéologique dans le duché de Limbourg*, Maastricht : Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, 1864-...
- PUYMBROUCK :** VAN PUYMBROUCK, Adolph, *Franciscus' zonen te Sint-Truiden 1220-1890*, Gent: Hemelsoet, 1891.
- RASKIN:** RASKIN, Ludo, *Een eeuw beeldende kunst in Limburg 1900-2000*, Hasselt: Concentra Media, 2004.
- RECUEIL:** SIMENON, Guillaume en Jan PAQUAY, *Recueil des épitaphes de l'ancienne abbaye bénédictine de Saint-Trond*, Luik: D. Cormaux, 1907 (overdruk uit *Bulletin de la Société d'art et d'histoire du diocèse de Liège*, 16, 1905).
- SCHEVENELS:** SCHEVENELS, Stefan, *Geschiedenis van de socialistische partij Sint-Truiden*, Hasselt: Federatie Hasselt-Sint-Truiden, 1982.
- SCHILLINGS:** SCHILLINGS, A. e.a., *Matricule de l'Université de Louvain*, 10 dln., 1903, 1946 en 1958-1967.
- SEMINARIETIJD:** VAN VINCKENROYE, Herman, *Voorbij onze seminarietijd. 21 mijmeringen met leraars en personeel van toen*, ST: Oud-leerlingenvereniging Kleinseminarie, 1994, bundeling artikels in *Schakels*.
- SLECHTEN:** SLECHTEN, Gervasius, *Necrologium monasterii S. Mariae Sanctique Joannis Baptistae in Averbode ordinis praemonstratensis*, (*Analecta Praemonstratensia Abdij Averbode*), Scherpenheuvel-Zichem, na 1978.
- ST18DE:** DUCHATEAU, Ferdinand (red.), *Sint-Truiden in de 18de eeuw*, Sint-Truiden: vzw. Sint-Truiden 1300, 1993.
- ST19DE:** DECONINCK, Els (red.), *Sint-Truiden ingekaderd 1830-1914. Tentoonstellingen Sint-Trudofeesten 1998*, Sint-Truiden: vzw. Sint-Truiden 1300, 1998.

- STEEN: BUNTINX, Benny (red.), *Steen. Sint-Truiden, steen voor steen gebouwd. Open Monumentendag Vlaanderen, Sint-Truiden 2003*, ST: stadsbestuur, monumentenzorg, 2003.
- SYMBOL: BUNTINX, Benny (red.), *Sint-Truiden, een zoektocht naar symbolen. Open Monumentendag Vlaanderen, Sint-Truiden 2002*, ST: stadsbestuur, monumentenzorg, 2002.
- THIERIE: THIERIE, Gaston, *Velm wei 't was*, Hasselt: ILD, 1989.
- TULKENS: TULKENS, Peter, *Ordingen in de tweede helft van de 18de eeuw. Een Haspengouws dorp in de ban van de Duitse Orde*, lic.verh., Leuven: KU, 1997.
- Ordingen 18de eeuw.
- VANDEREYCKEN: VAN DER EYCKEN, Michel, *Ridders, priesters en zusters van de balije Biesen (1220-1809), (Bijdragen tot de geschiedenis van de Duitse Orde in de balije Biesen, 1)*, Bilzen: Historisch studiecentrum Alden Biesen vzw., 1994, p. 11-188.
- VAN MECHELEN: VAN MECHELEN, Jo, *Familiegeschiedenis Van Mechelen–Govaerts*, 2dln., Sint-Truiden: eigen beheer, 1970.
- VAN MOLLE: Paul VAN MOLLE, *Het Belgisch parlement 1894-1972*, Antwerpen-Utrecht, 1972.
- WAPENBOEK: DUERLOO, Luc en Paul JANSSENS, *Wapenboek van de Belgische adel van de 15de tot de 20ste eeuw*, Brussel, 1992.
- wapenboek van de Belgische adel
- WESTVLA: *Lexicon van Westvlaamse schrijvers*, Torhout: Vereniging van Westvlaamse schrijvers, 1984-1989, met nieuwe editie vanaf 2010.
- WIE: COPPENS Edward en Peter, *Wie is wie in Vlaanderen 2003-2005. Biografische encyclopedie*, 5de uitgave, Hove: Lexycom, 2002.
- WIEDAT: *Wie is dat in Vlaanderen? Biografisch lexicon van bekende tijdgenoten in Vlaams-België op politiek, administratief, rechtskundig, godsdienstig, sociaal, militair, sportief, economisch, wetenschappelijk en artistiek gebied*, Brussel: Elsevier, 1953.
- biografisch lexicon Vlaanderen 1953.
- WONEN: BUNTINX, Benny (red.), *Wonen in de monumentenstad Sint-Truiden. Open Monumentendag Vlaanderen, Sint-Truiden 2007*, ST: stadsbestuur, monumentenzorg, 2007.
- ZEPPEREN: *Zepperen. Kapitteldorp, Sint-Genovevakerk en laatgotische muurschilderingen*, Zepperen: Remacluskring, 1993.
- ZEPPERENLOORLOG: *Zepperen in Twee Grote Oorlogen*, Zepperen: Remacluskring, 1994.
- ZEPPERENVOLKSLEVEN: *Leven in Oud Zepperen. Va kjoozestein tot kurrezoug*, Zepperen: Remacluskring, 1999.
- ZILVER: AUMANN, Franz, Leo DE REN, Leon SMETS, Jean-Jacques VAN ORMELINGEN, e.a., *Sint-Truidens zilver – l'Orfèvrerie de Saint-Trond – Silber aus Sint-Truiden*, Sint-Truiden: Provinciaal Museum voor Religieuze Kunst, 1993.
- ZOEAVEN: GUFFENS, Théo m.m.v. Kamiel STEVAUX, *Limburgse zoeavondag 10 oktober 1987 Sint-Truiden*, Sint-Truiden: Geschied- en Heemkundige kring en Pro Petri Sede Limburg, 1987.
- ZORG: BOEKSTAL, Petra en Véronique PIRET (red.), *Zorg. Zorgmonumenten en monumentenzorg in Sint-Truiden. Open Monumentendag Vlaanderen, Sint-Truiden 2009*, ST: stadsbestuur, monumentenzorg, 2009.
- ZUSTERS: AUMANN, Franz, Gerard BUYSE, Kathleen DIGNEF, Jules KNAPEN e.a., *150 jaar Zusters van Liefde te Sint-Truiden*, Sint-Truiden: Psychiatrisch Ziekenhuis Sancta Maria vzw., 1991.

Aliassen

Blocqueryen: zie Van de Blocqueryen
Broeder Augustin: zie Blondiau
Broeder Louis: zie De Roeck
De rosse afgod: zie Grooten
De sperwer: zie Thewis
Del Monte: zie Vander Monde
Dionysius de Karthuizer of van Rijkel: zie Van Leeuwen
Heilig Janneke: Vandenhove
Joe Harris: zie Lisabeth
Kid Hubert: zie Vandenreijt
Kogelke: zie Appeltans
Madame Lejeune: zie 't Serstevens
Madame van Parys: zie Gyzelinck
Mark Liebrecht: zie Oger
Maxim Kröjer: zie Collet
May Vriamont : zie Schouteden
Mesterke: zie Renaerts
Miss Kodac: zie Pieters
Monfreer: zie Gielen
Pals: zie Delvaux
Pater Archangelus: zie Houbaert
Pater Benjamin: zie De Troeyer
Pater Pacifik: zie Cauwels
Poeke: zie Aerts
Puteanus: zie Vandeputte, Jerome en Vanden Put(te) Thomas
Suske de Poup: zie Martens
Van Brustem: zie Bolle
Van Herckenroye: zie Herckenroye
Van Melveren: zie Coart
Van Sint-Truiden: zie Geeraert
Zuster Margaretha Maria: zie Debien
Zuster Maria Dominica: zie Löhr
Zuster Maria Germana: zie Ottenborgh
Zuster Maria Leocadia: zie Ottenborgh

Adalbero, abt

+ ST 964

Ardeens gravenzoon. Bisschop van Metz 929. Invloedrijk als verwant van de keizer. Diverse stichtingen en heroprichting abdij Gorze. Zette abt Renier ST af en nam zijn plaats in. Abt ST 944-964. Strengere naleving orderegel. Uitbreiding abdijsdomein o.a. met eigen goederen in Pommeren (Moezel). Bouwde en wijdde Ottoonse abdijkerk in 945, na de invallen van de Noormannen, en voegde crypte toe. Begraven in ST, herbegraven in Gorze en Metz. Eretitel: *pater monachorum*, vader van de monniken. Neefje en naamgenoot Adalberon werd aartsbisschop van Reims.

Abdijscrypte, grafnis 2004 in dodengang, opschrift *Adalbero abbas episcopus mettensis ibi translatus 964* door Jos Geusens 2005.

Lit.: P.F.X. DE RAM, in *BIONAT*, 1, 1866, kol. 30-32; *RECUEIL*, p. 5-6; *MONBEL*, p. 29-30, *KRONIEK*, passim; *CRYPTE*, p. 45 en 47.

Adelardus II, abt

Lovenjoel – ST 06.12.1082

Monnik, prior en abt ST 1055-1082, kerkenbouwer. Geschoold in letteren en handig in beeldhouwen en schilderen. Bloei van bedevaarten. Verwerving gronden in Villers-le-Peuplier, Moixhe, Staaen; Herk-de-Stad en Zerkingen. Ommuurde de stad. Werkte toren af en bouwde vier hoektorens bij de viering. Bouwer van de Romaanse abdijkerk met lengte van 102 meter, hoge pijlers, hoogkoor en hallencrypte. Versierde altaren. Bouwde of herstelde dertien afhankelijke kerken: OLV-kerk, Sint-Gangulfus, Staaen, Bevingen, Aalburg (NL.), Wijchmaal, Peer, Schaffen, Webbekom, Donk, Meer, Oerle (Oreye) en Jemeppe-sur-Meuse. Schilder en beeldhouwer. Ondanks inkomsten toch tekorten door grote ambitie. Na waanzinaanval naar abdij Saint-Laurent Luik. Overleden en begraven in lichaamsvormig graf ST. Nadien investituurstrijd en verspreiding monniken. Schedel en kromstafbekroning bewaard.

Straatnaam. Biermerk brouwerij Kerkom 2002. Interactief theaterspel 'Het Adelardusmysterie' toeristische dienst 2010. Abdijscrypte, grafnis 2004 in dodengang, opschrift *Adelardus abbas 1082* uit 2005.

Lit.: P.F.X.. DE RAM, in *BIONAT*, 1, 1866, kol. 51; *RECUEIL*, p. 7-8; Luc-François GENICOT, *L'oeuvre architecturale d'Adelard II de Saint-Trond et ses antécédents*, in *Belgisch Tijdschrift voor Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis*, 39, 1970, p. 3-91; *MONBEL*, p. 33-35; *KRONIEK*, p. 19-22; J. DEWINTER, *Adelard II, abt van Sint-Truiden (1055-1085)*, in *Oost-Brabant*, 29, 1992, p. 206-213; *CRYPTE*, p. 47.

Aerts, Felix Hubertus, componist

ST 04.05.1827 – Nijvel 10.10.1888

Zoon van François, huisschilder-winkelier Brustemstraat, en Anna Maria Catharina Colon. Violist, leraar, componist. Schrijver van muziekpedagogische werken. Conservatorium Brussel 1842, compositie bij Hanssens. Eerste violist Munttheater. Orkestmeester van de Doornikse schouwburg en violist in Parijs. Tweede prijs Cordier te Parijs met *La Garde de Paris* 1857. Muziekleraar rijksnormaalschool en dirigent Société Sainte-Cécile in Nijvel 1863. Directeur muziekschool Nijvel en auteur van methodes, zangboeken, cantates en werken voor koperblazers.

Publ.: *Eléments complets de musique et de solfège gradué*, Brussel: Scott frères, 1861;
Grammaire musicale à l'usage des cours supérieurs, Brussel: Scott frères, z.j.

Info: Annelies Focquaert, Studiecentrum Vlaamse Muziek.
Lit.: JORISSEN; *LVLACOMP*, 2007, p. 11.

Aerts, Henri 'Poeke', wielrenner

Ans 09.05.1903 – ST 01.11.1961, x Maria Pisane

Zoon van Gilles, mijnopzichter Luik, en Uranie Oudenbrouck, cafébazin soldatencafé 'Jeuk' Luikersteenweg. Wielrenner. Beroepsrenner 1927-1932. Kleine gestalte. Spurter op pistes zoals Vissegat en zesdaagsen. Bijnaam de luis of 'poux'. Gehuwd met marktkraamster 1933. Afgevaardigde van renners. Marktkramer en handwerker. Ziekerenweg, Luikersteenweg Brustem, Prins Albertlaan, Molenstraat, Leopold II-straat.

Lit.: *St. Truiden krijgt opvolgers voor H. Aerts*, in *HBVL*, 11.04.1947; *LAITEM1*, p. 47-48.

Appeltants, Leopold 'Kogelke', voetballer

ST 30.03.1922 – ST 30.06.2001

Zoon van mijnwerker Frederik en Augustine Vanbrabant, Gasthuisstraat. Adjudant in leger en caféhouder. Voetballer centervoor. Speler nationale ploeg 1947 en 15 jaar speler nationale militaire ploeg. 21 jaar in eerste elftal STVV. Hielp als 37-jarige STVV naar eerste 1957. Koosnaam 'Kogelke' van *La Dernière Heure*. Tweevoetig topscoorder en snelle spurter.

Info: André Grammet.

Lit.: Staf HENDERIX en Gerard MATHIJS, *STVV 50 jaar*, 1973, p. 33-68; Norbert STAS, "*Voetbal heeft me niet rijk maar wel gelukkig gemaakt*", (*Retro*), in *HBVL*, 22.02.1991.

Aumann, Joseph, geneesheer

Paal 04.06.1918 – ST 13.10.2002, x Maria Van Roosbroeck

Zoon van onderwijsinspecteur. Geneesheer specialist interne ziekten. Samen met dokter Nolens en dokter Odeurs geneesheer in de nieuwe Sint-Jozefkliniek 1947.

Voorlichtingslezingen toekomstige soldaten en echtgenoten. Woonhuis nabij de kliniek Diestersteenweg. Eigenaar kasteel Surllet de Chokier Gingelom. Vader van notaris Franz.

Avi, Pierre August 'Piet', verenigingsfiguur

ST 09.07.1930 – ST 10.02.2007, x Maria Marana

Zoon van Italiaanse mozaïst Giacomo, geboren in Novinger Missouri (USA) 1908, naar ST 1927, +1972, en Anne Schoofs, dienstmeid in Schaarbeek. Vader van romaniste Adèle. Scout Sint-Augustinus. Ontdekt als schrijver door buurman Bert Struys Middenlaan. Gestimuleerd door Hendrik Prijs om teksten te schrijven voor cabaret Mansouck, conferencier Sint-Truidens Volkscabaret 1948. Sporadisch jeugdhoeke in *De Tram*. Verzekeringsverificateur 1952 en -inspecteur 1959. Bestuur LiCu en Vereniging Limburgse Auteurs. Lid Kristelijk Vlaams Kunstenaarsverbond en Vereniging Vlaamse Letterkundigen. Toneelacteur Pol Stas. Beviend met journalist Louis Sterken. Publiceerde in *Oostland*, *Schuim* en *Kruispunt*. Kortverhalen en novellen. Poëzieprijs Appel 1977. Redacteur *Appel* 1979-1981. Lezingen in beide Limburgen. Hoofdredacteur verzekeringstijdschrift *De Planter* van maatschappij

Utrecht 1985. Lid dialectkring 't Neigemenneke en auteur korte bijdragen in 't Bukske. Kommanderijstraat.

Publ.: *De Krant*, in *HBVL*, 18-19.03.1967; *Het vaarwel aan de kudde*, in *HBVL* 13.07.1968; *Dies Irae*, in *HBVL*, 06-07.12.1969; *De gelieven van Suetendael*, historische novelle 1969, Zutendaal: VTB-VAB, 1978; *'k Zag twee apen*, in *Appel*, 1976; *Verwachting*, in *Oostland*, nr. 61, januari 1979, p. 22-23; *De barbier van Yepes*, in *Appel*, 1981; *Het fatum*, in *Kruispunt*, 20, nr. 80, december 1981, p. 17-22; *Meditatief gedicht*, in Frans CORNELIS en Angèle SELSCHOTTER, *Poëzie voor elke dag*, Keerbergen: gemeente, 1984, p. 25; *De held van de Abruzzzen*, in *Kruispunt*, 23, nr. 92, september 1984, p. 2-4; *Aan zee*, in *Kruispunt*, 29, nr. 119, december 1988, p. 2-3; *Asserànses*, in 't Bukske, nr. 4, 1998, p. 36-38; *Den truggeleer*, in 't Bukske, nr. 6, 2002, p. 47-48; *Waarom tranen?*, gedicht op begraafplaats Kerkom, in *Woorden sterven niet*, Sint-Truiden: stadsbestuur, 2008, p. 16 en 24.

Info: HIP en Maria Marana.

Lit.: "*De gelieven van Suetendael*". *Uitgave van historische novelle*, in *HBVL*, 01.07.1978; *WIE*1989, p. 38; Willem DRIESEN, *Italiaanse 'mosaïsten' aan het werk in Sint-Truiden (1920-1960)*, in *IMPORT*, p. 15-21 en 62; *DEVOS*, p. 27.

Baerts, Arthur Henri, directeur ambtenaar

ST 15.07.1859 – Grimbergen 25.10.1940, x Josepha Caluwaerts

Zoon van handelaar Hubert François en moeder Coekelberghs. Ll. College. Jurist Brussel

1885. Naar Congo 1887, rechter 1ste Aanleg Beneden-Congo en rechter Krijgsraad Boma.

Interim-directeur departement justitie 1889. Naar België. Kabinetschef staatssecretaris 1891.

Directeur- en secretaris-generaal Ministerie Koloniën 1904-1924. Lid van diverse sociale commissies voor ambtenaren. Gevangenschap Holzminden (D.) juni-december 1917.

Publ.: *Organisation politique, civile et pénale de la tribu des Mousseronghes*, in *Bulletin de la Société belge de géographie*, 14, 1890, p. 137-154.

Lit.: Edouard JANSSENS en Albert CATEAUX, *Les Belges au Congo. Notices biographiques*, 1, Antwerpen, 1908, p. 706 met portretfoto; *Bulletin de l'Association des vétérans coloniaux*, mei 1930, p. 18 en nov. 1939, p. 7; R. BONNAERENS, in *Belgische koloniale biografie*, 4, Brussel, 1955, kol. 9-11; *JORISSEN*.

Baerts, Paul Emile Justin René, missionaris

ST 11.12.1883 – Dima, Kasai (C.) 25.08.1924

Zoon van ijzerhandelaar Joseph en Marie Justine Josephine Caluwaerts. Congregatie van het

Onbevlekt Hart van Maria (Scheut) 1901. Priester 1907. Missionaris Congo 1908. Overste

missie de Hemptinne-Saint-Benoît Pangu 1911. Stichter missie Katoko-Kombe. Leverziekte

en tijdelijke terugkeer 1920. Overste missie Katende 1921. Raadslid van zijn provincie.

Overleden aan uitputting op terugreis in 1924.

Lit.: M. COOSEMANS, in *Belgische koloniale biografie*, 4, Brussel, 1955, kol. 11.

Baltus, Georges Richard Michel Guillaume Marie, 'G.M. Baltus', kunstenaar

Kortrijk 03.05.1874 – Overijse 24.12.1967, x Sylvia Hildebrand, xx Adrienne Revelard

Zoon van Richard, handelaar koloniale waren Grote Markt, en Emérense Vanhoren,

textielhandelaar. Vader van kunstschilder en architect Ado (1918-1990). Toevallig geboren te

Kortrijk bij verwant industrieel Adolf Nijs en Margaretha Baltus tijdens handelsreis. Jeugd in Sint-Truiden, aangetrouwde neef van Aldous Huxley. Kleuterschool zusters en rijksmiddelbare school. Rebels student atheneum Hasselt, jezuiëtencollege Saint-Servais Luik, Bad Godesberg (Bonn). Academie Brussel 1891, leerling van Portaels. Studiereis Engeland en ontdekking Prerafaëlieten. Leerling van Navez. Parijs 1895 Salon Rose-Croix en vriend van Maeterlinck en Pélatain. Firenze 1896-1904, restauratie fresco's. Huwelijk Munchen 1904 met Sylvia (+1926) dochter van prof. Adolf (von) Hildebrand. Hertrouwd 1947 dichteres Revelard. Leraar glaskunst Glasgow School of Art 1905-1918, maar tijdens vakantie in ST tijdelijk geblokkeerd door Duitse inval augustus 1914. Leraar academie Leuven 1918 en sierkunstschool Elsene 1924. Inspecteur kunstonderwijs Vlaamse landsdeel 1928. Medewerker 'Le Dessin' Brugge 1929-1930. Albert Latourstraat Brussel. Sint-Truiden 1946. Beïnvloed door Prerafaëlieten en Quattrocento. Symbolist met aandacht voor de femme fatale. Schilderen, lithografie, etsen, glasschilderkunst, kartons voor tapijten, ex libris, boekillustraties. Dichter, beïnvloed door leraar Victor Remouchamps in het Atheneum Hasselt. Verzamelaar Japanse grafiek. Tentoonstellingen in grote Belgische steden en Biënnale Venetië 1930, 1931 en 1934. Opdrachten van vooraanstaande families en hof. Connecties met koningin Elisabeth. Prijzen Parijs 1927 en Brussel 1935. Gouden medaille Exposition Arts Décoratifs Parijs. Werken in diverse musea Elsene, Leuven, Franse Gemeenschap, Koninklijke Bibliotheek Brussel, London. Christina de Wonderbare 1915 en Trudo 1912 (rijksbezit) in OLV-kerk ST. Muurschilderingen galerie Ravenstein Brussel. Glasramen in Sint-Stefanuskerk Sint-Pietersleeuw uit Koninklijke Kapel Wereldtentoonstelling Brussel 1935 en in gemeentehuis Vorst 1938. Deelname retrospectieve Landschap in Limburgse kunst Hasselt 1954 met Nacht te Velm. Tentoonstelling 100 jaar geboorte in Galerij Regard 17 Brussel 1974. Aquarellenreeks *Roches et nuées*, lithoreeks *Merveilles*. Schilderij Boerenkrijg 1914 verworven door stadsbestuur ST 1987. Publ.: *Technics of painting*, Glasgow, 1912; vert. A. Van Hildebrand, *Le problème de la forme dans les arts figuratifs*, Parijs: Bouillon; Strasbourg: Heitz en Mündel; Brussel: Lacomblez, ca. 1903.

Lit.: M.C., *Georges-M. Baltus*, Brussel: Les monographies illustrées, z.j.; P.A. LEGRAND DE REULAND, *Georges M. Baltus, (Anthologie des artistes Belges contemporains, 2)*, Brussel: Pro Tempore, 1939, met o.a. gedicht over ST en schilderij Ordingen kapel; DE SEYN, p. 28-29; P. CLERINX, *Bij het schilderij van Christina door mr. Georges Baltus*, in Christina de Wonderbare. Gedenkboek 1150-1950, Leuven: Bibliotheca Alfonsiana, 1950, p. 36-38; WIEDAT, p. 21; Raoul CHANET, *Baltus, Georges, Richard, Guillaume, Michel, Marie*, in *Hier en nu Sint-Truiden*, nr. 21, 1974, p. 20; *Centenaire de G.M. Baltus*, tentoonstellingscatalogus, Brussel: galerij Regard 17, 1974; Ivo BAKELANTS, *De glasschilderkunst in België in de negentiende en twintigste eeuw. Repertorium en documenten, B.*, Wommelgem: Den Gulden Engel, 1986, p. 237; *Herdenkingsbrochure naar aanleiding van de schenking van het schilderij 'De Boerenkrijg' van Georges Marie Baltus, door zijn zoon, de heer Aldo Baltus, aan de stad Sint-Truiden*, ST:stadsbestuur; 1987. Kamiel STEVAUX, *Sint-Truiden en het ex libris*, Sint-Truiden 2003, p. 15-16 noot 41 en 18; BEKTRUI, 1, 2004, p. 10-11; TRUDO, 1993, p. 152-153; Albert BONTRIDDER, *Baltus, Ado*, in NBIONAT, 7, 2003, p. 19-21; RASKIN, p. 34-35.

Baltus, Louis Henri, nijveraar
ST 22.05.1846 – ST 15.11.1919, x Jeanne Vinckenbosch

Zoon van handelaar Pierre Guillaume en Marie Cathérine Hubertine Damen, Grote Markt. Rijksmiddelbare school ST. Groot- en kleinhandel in koloniale waren 1842 samen met broer Richard. Gebouw met magazijnen, koffiebranderij en burelen 1893 Stationsplein, winkelhuis 'In Den Olifant', Grote Markt. Verblijf in Luik. Medeorganisator Wereldtentoonstelling Luik 1905 en Provinciale tentoonstelling Sint-Truiden 1907. Lid Hoge raad nijverheid en arbeid 1897, ondervoorzitter Handelskamer Limburg. Oom van kunstschilder Georges, schoonvader van Lambert Keyenberg en ... van Maria Nys, vrouw van Aldous Huxley. Tabaksmerk 'Sutlab' 1912, naamomkering. Schepen Dejonghstraat, latere notariaat Vreven. Publ.: *Maandblad van het huis L. Baltus "In den Olifant" St-Truiden*, jg. 1, nr. 1, maart 1913. Grafmonument Schurhoven.

Info: Danny Gennez.

Lit.: *De Tram*, 13.02.1897.

Banning, Emile Theodore Joseph Hubert, directeur ambtenaar.

Luik 12.10.1836 – Elsene 13.07.1898, x nicht Amélie Weustenraad.

Neefje Théodore Weustenraad en verwant Alfred Weustenraad. Sinds 1838 in ST als immigrant na scheiding beide Limburgen. Leerling College 1846-1856. Naar Antwerpen 1856. Doctor wijsbegeerte en letteren Luik 1860. Universiteit Berlijn. Archivaris-bibliothecaris en later directeur-generaal Ministerie buitenlandse zaken. Journalist. Rechterhand van toponderhandelaar Auguste Lambermont. Medewerker Afrikaconferenties Leopold II. Bestrijder slavenhandel. Botste met koning over Congo-vrijstaat. Gedicht *La Traite*, 1856.

Stadsnaam Banningstad (sinds 1966 Bandunu) in Congo. Straatnamen in Elsene en Antwerpen.

Lit.: M. WALRAET, in *Belgische koloniale biografie*, Bussel, 1948, kol. 68-86; J. STENGER, *Textes inédits d'Emile Banning*, (*Verhandelingen Koninklijke ccademie koloniale wetenschappen. Klasse der morele en politieke wetenschappen*), 1955; J. DROOGMANS, *Overzicht van de letterkunde te Sint-Truiden*, in *J. Droogmans. Verzamelde opstellen uitgegeven ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag.*, Hasselt: Provinciale bibliotheek, 1955, 2, p. 60 en noot 3; H. VANDER LINDEN, in *BIONAT*, 29, 1957, kol. 186-200;

Behn, Hendrik Karel, academiedirecteur

ST 20.08.1845 – ST 11.02.1914, ongehuwd

Zoon van boekbinder Mathieu (°Hamburg D. 1816) en Maria Magdalena Vliegen uit Gulpen (NL.). Boekhandelaar-uitgever, o.a. van de *Manuel pour la Sainte Communion* door redemptorist Ed. Brahm in 1913. Beekstraat, later Steenstraat. Lid Derde Orde. Directeur stedelijke muziekschool 1910. Verhuis van lagere jongensschool in Ridderstraat naar vml. Collegekapel Nieuwe Steenweg 1911.

Lit.: Raf VAN LAERE, *Een Sint-Truidense band uit 1852*, in *Limburg*, 69, 1990, p. 249-251.

Belet, Joseph Nicolas 'Nico''Meester Belet', componist

ST 24.11.1866 – ST 21.02.1953, x Marie Barbe Leontine Joris

Zoon van bakker Pierre en Victorine Robie. Onderwijzer normaalschool ST 1886, leraar basisschool Broeders van Liefde. Hoofdonderwijzer, organist hoofdkerk, dirigent, componist. Tongersesteenweg. Schoonvader van schoolhoofd Malcorps.

Stichter zang- en toneelvereniging 'De Vreugdegalm' 1897. Muziek voor een 20-tal zangspelen, meestal op tekst van Arie Entbrouckx. Ook muziek voor werken van Jérôme Van Crayeveld, Jan Wellens en Oscar Festraets.

Publ.: *De waarheid lijdt geweld. Zangspel in één bedrijf*, tekst en muziek, Antwerpen: J. Janssens, 1931.

Lit.: JORISSEN; MINTEN, p. 95 nr. 642; LVLACOMP, 2007, p. 36-37.

Bellefroid, Jean Lambert, directeur ambtenaar

Zepperen 15.07.1814 - Brussel 08.01.1890

Burgemeesters- en stokerszoon. Jongere broer van de Hasseltse advocaat en boekenverzamelaar Antoine Louis. Medische studie universiteit Luik. Geneesheer te Hasselt. Stichtte met latere minister Thonissen 'Journal du Limbourg belge' 1840. Naar Brussel 1841. Redacteur van Limburgse en Brusselse kranten. Secretaris Hoge Landbouwwaad en lid van geneeskundige en statistische commissies. Leidend ministerieambtenaar. Voorbereiding wetgeving ontginning woeste gronden en irrigatie. Rapport algemene landbouwtelling 1846. Medewerker eerste grote landbouwtentoonstelling en oprichting landbouwcomiten 1848. Afdelingshoofd sectie Landbouw, Ministerie Binnenlandse Zaken 1846. Medewerker minister Vandenpeereboom bij rundpestbestrijding 1865. Secretaris-generaal Ministerie Landbouw, Nijverheid en Openbare Werken 1884-1888. IJverde voor uitbreiding Natuurhistorisch museum en de inspectie van kunstonderwijs. Publiceerde en vertaalde over landbouwstatistiek en geneeskunde. Voorzitter Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België 1880-1882. Inzender parabeltekst in mysterieus Teutenbargoens aan Jan Frans Willems 1838.

Publ.: *De la culture du chanvre dans ses rapports avec la Belgique*, in : *Journal d'Agriculture pratique*, 5, 1852, p. 335-337; *De la durée de la vie humaine*, z.p., z.j.

Lit.: M. BECO, in: *Journal de la Société centrale d'agriculture de Belgique*, 1889-1890, p. 103; A. PIGELET, in : *Bulletin de l'Académie royale de Médecine de Belgique*, 4de reeks, 4, 1890, p. 18, 20-22; E. DE SEYN, *Dictionnaire biographique...*, Brussel, 1935, p. 43; M. DE VROEDE, *De Belgisch-Limburgse pers van 1830 tot 1860*, Leuven, Parijs, 1963, p. 18-19; Leen BOONEN, *Bio-bibliografie van ministers, kabinetschefs, secretarissen generaal, directeurs generaal, inspecteurs generaal, bestuursdirecteurs uit "100 jaar Ministerie van Landbouw", 1884-1984*, Brussel, 1984, werkdocument Centrum voor Agrarische Geschiedenis, Leuven; JORISSEN; *Leven in Oud Zepperen. Van kjoezestein tot kurrezoug*, Zepperen: Remacluskring, 1999, p. 99 en 101; R. PENDERS en R. VAN LAERE, *Antoine Louis Bellefroid (1801-1867), voedstervader van de Hasseltse bibliotheken of de bibliofiele erfenis van een 19de-eeuws mecenas*, in *Tesi Samanunga vvas edele unde scona. Liber amicorum Theo Coun*, Hasselt, 2005, p. 291-302; Jozef MERTENS, *Onder invloed van Jan Frans Willems en Pieter Ecrevisse; 19de-eeuwse mythevorming rond taal, herkomst, handel en wandel van de Kempense teuten*, in *Verslagen & mededelingen van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 10, 2010, p. 51-53 en 87-88.

Bertrand, Alfred Alfons Elisabeth 'Fred', minister

Bilzen 26.05.1913 – ST 22.11.1986, x Barbara Dreezen

Zoon van sloten- kachel- en fietsenmaker Louis en Agnes Beurts in Bilzen. Louis werd zilverlasser voor mijnen Genk 1927. Fred eerst helper in garage. Boven- en ondergronds mijnwerker-magazijnier 1927-1936 in Winterslag en Waterschei. KAJ-lid op vraag van pater Anicetus Cools en Gerard Bijmens. Provinciaal voorzitter 1933 en vrijgesteld propagandist 1936 op aandringen Mgr. Broeckx. Activist staking 1936. ACW-propagandist ST 1938. Beïnvloed door prof Karel Pinxten als vrije leerling Handelsschool Genk. Opgevorderd in dienst behoeftigensteun ST. Medestichter Katholieke Werkliedenbonden Limburg 1942. Sinds huwelijk in ST. Provinciaal secretaris ACV-Limburg 1945 en voorzitter ACW Limburg 1965-1978. Volksvertegenwoordiger 1946-1978 en gemeenteraadslid ST 1947-1965. CVP-voorzitter Vlaamse vleugel 1959-1961. Minister van verkeerswezen 1961, volksgezondheid 1965 en opnieuw verkeer 1966-1972. Opening circuit Zolder 1963. Metro Brussel 1969. Invoering rijbewijs, verkeersonderricht, voorrang van rechts, oranje tussenlicht, pechdriehoek en voorrang voetganger op zebrapad. Oprichting Hoge Raad Verkeersveiligheid. Staking Sabenapiloten 1970. IJverde voor zelfstandig Bisdom Hasselt en Limburgs Universitair Centrum. Rellen sluiting mijn Zwartberg 1966. Europees politicus in de EGKS 1952, lid Europese Assemblee 1957 en voorzitter EVP-fractie 1975. Voorzitter Commissie Sociale Zaken en Arbeid Europees Parlement. Voorzitter Caritas Catholica bisdom Hasselt. Op rust 1978, nationaal voorzitter Katholieke bonden der gepensioneerden 1984. Vader van Hilde Houben-Bertrand (°1940), gouverneur van Limburg 1995–2005. Medestichter Limburgse Economische Raad en voorzitter Streekontwikkeling Zuid-Limburg vzw. IJverde als minister voor nieuw slachthuis en zwembad, overwelving Cicindria en aanleg sportpleinen. Voorzitter Fonds voor de Belgische Scheepvaart en Unie der Europese Federalisten 1978. Gouden penning Europese verdienste 1980 als voorzitter Europese Unie van Christen-Democratische Werknemers. Diverse artikels in *De Stem van het Volk*. Visser en jager. Pleinnaam naast kerk Bevingen 1988. Archief in KADOC.

Publ.: *Het steenkolenvraagstuk van België*, in *Tijdschrift voor Politiek*, 4, 1954, p. 559-569; *De welvaartsproblemantiek in enkele gewesten: Limburg*, in *idem*, 7, 1957, p. 340-348.

Info: ODIS-databank, HIP en Bilisium Bilzen.

Lit.: *Fred Bertrand, van mijnwerker tot Europese autoriteit*, in *De Stem van het Volk*, 1959, 8, p. 1-2; *Minister Bertrand verlaat St-Truidense gemeenteraad*, in *HBVL* 22.09.1965; *WIEDAT*, p. 26; N.A., *Fredje Bertrand, tien jaar minister*, in *'t Pallieterke*, 06.05.1971; Eric VERTONGHEN, *Een minister zonder hobbies. Fred Bertrand "vader van metro" en 'grootste patron van het land"*. *Sabena-reorganisatie misgelopen*, in *De Nieuwe Gids*, 13.05.1971; André LAMMENS, *Een avondje met... Alfred Bertrand*, in *HBVL*, 21-22.04.1979; Xavier LENAERS, *Fred Bertrand stond aan de wieg van zestigjarig KAJ-Limburg*, in *HBVL*, 18.12.1985; Leo TINDEMANS, *Fred Bertrand, de Europeaan*, in *HBVL*, 29.12.1986; H. GAUS (ed.), *Politiek biografisch lexicon. Belgische ministers en staatssecretarissen 1960-1980*, Antwerpen: Standaard uitgeverij, 1989, p. 64-68. Luc VINTS, in *NEVLAB*, p. 472-473; Jos STERK, *Alfred Bertrand. Van kajotter tot minister Bilzen 1913-1986*, in *100 invloedrijke Limburgers. Van Ambiorix tot Roppe*, Hasselt: Het Belang van Limburg, 2001, p 213-214.

Bessemans, Jozef Frans Antoon Albert, hoogleraar

ST 16.02.1888 – Oostende hosp. 18.03.1973, x Marie Jeanne Wiot

Zoon van Joseph, brouwer, landmeter en secretaris C.O.O., en Marie Joséphine Elisabeth Stevens. Primus perpetuus en ereprijs Klein Seminarie 1905. Muziekacademie ST. Doctor geneeskunde te Leuven 1907-1912 met grootste onderscheiding. Laureaat van diverse reisbeurzen en prijzen. Bacteriologisch onderzoek. Hoofdgezondheidsinspecteur van de staat

in Limburg 1913, oprichter Limburgse provinciale ontledingsdienst. Gerechtsdeskundige en bataljonsdokter 13de of 15de en 19de Linie WO I. Artikels over soldatenhygiëne in frontblaadje 't Nieuws van St Truiden. Oprichter Vlaamse Kring 1916 als mild flamingant. Auteur frontrevue *Est-ce qu'on spiye?* Pianist en/of violist en organisator zang en toneel.. Mutatie wegens vlaamsgezindheid. Studiereizen in opdracht Binnenlandse zaken. Politiek gevangene WO II. Hoogleraar 1924, dekaan 1928 en compromisrektor 1933-1936 en 1938 R.U. Gent . Lesgever aan diverse scholen. 600-tal publicaties over microbiologie, immuniteit, serologie, criminalistiek en occultisme. Corresponderend 1933, effectief 1959 en erelid 1962 Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België. Lid van diverse internationale verenigingen in medische en criminologische sfeer. Eredactor van diverse universiteiten. Promotor antityfusvaccinatie en specialist syfilis. Navorsers en scepticus paranormale verschijnselen o.a. in tijdschrift *Nouvelles brèves*. Medestichter *Limburg*, tijdschrift lokale geschiedenis 1929, en onderzoeker ouderdom handschriften. Emeritaat 1954. Begraven in Sint-Pieters-Woluwe. Karikaturen in *Pourquoi Pas?*, door Jacques Ochs, 13.10.1933 en *Reinaert*, door JOOST, 16.09.1933.

Publ.: *De l'importance respective des deux constituants de l'alexine dans le phénomène de l'hémolyse*, in *Zeitschrift für Immunitätsforschung*, 17, 1913, 1, maart, p. 36; *Beknpte gezondheidsleer voor onze jongens*, V.A.K.V.H. IJzerfront, Parijs: De Mesmaeker-Froment, 1918; *De stigmatisatie in het licht der hedendaagsche biologie*, (*Verhandelingen van de Algemeene Katholieke Vlaamsche Hoogeschooluitbreiding*, 208), Antwerpen, 1923, met voorwoord door pater Adjutus DRIEGHE; *Sur la résistance remarquable des tréponèmes pâles provenant des ganglions lymphatiques superficiels du lapin syphilitisé*, in *Bulletin de la Société belge de dermatologie et syphilographie*, 1935, p. 82; met H. BAERT, *Über eine angebliche Irrtumsmöglichkeit bei der Präzipitinreaktion zum Blutnachweis in verdächtigen Flecken*, in *Archiv für Kriminologie*, 109, 1941, p. 1-3; *Causerie sur 'la ventriloquie'*, in *Cahiers de la Biloque*, 3, nr. 2, maart-april 1953, p. 68-99; *Triple vérification de l'âge d'un document suspect*, in *Revue internationale de police criminelle*, 1955, p. 17; *Telepathie en fluidum*, in *Nederlands tijdschrift voor geneeskunde*, 1959, p. 1829.

Lit.: *Bessemans (rector comicus)*, in *Reinaert*. Satiriek tijdschrift, 16.09.1933; Peter POLDER, in *Humoradio*, 26.12.1948; WIEDAT, p. 26-27; JORISSEN; *Liber Memorialis Rijksuniversiteit Gent 1913-1960*, 2. Faculteit der geneeskunde, Gent: Rectoraat, 1960, p. 178-204; G. BRUYNOGHE, in *Bulletin de l'Académie royale de Médecine de Belgique*, 129, 1974, nr. 3, p. 206-212; Guido PROVOOST en Luc VANDEWEYER, in *NEVLAB*, p. 472-473; Daniël VANACKER, *De Frontbeweging. De Vlaamse strijd aan de IJzer*, Koksijde: De Klaproos, 2000, p. 99, 123, 152, 195, 392 en 458; *La préhistoire du Comité PARA – l'activité d'un grand précurseur: Albert Bessemans*, in *La science face au déficit du paranormal*, z.p.: Comité belge pour l'investigation des phénomènes réputés paranormaux vzw., 2de uitg., 2005, p. 23-31; Omer BOSSAERT, *Albert Bessemans*, in 't *Bukske nummerou zeive*, ST, 2005, p. 36-38; Hans ROMBAUT, in *NBIOW*, 17, 2005, kol. 90-97.

Bessemans, Jozef Evarist, 'Padre José', missionaris

ST Metsteren 23.08.1899 – Guiratinga (Braz.) 20.06.1993

Zoon van molenaar, landbouwer en schepen Martinus en Maria Bessemans van Brustem. Metsteren. Zesde in gezin van vijftien, broer van Juul (+2002). Salesiaan van Don Bosco 1928. Missionaris Brazilië na tocht Hamburg-Rio de Janeiro op stoomschip Montes Servantes september 1929. Taalleraar en student theologie. Priester 1939. Eerste terugkeer en Eerste Mis Melveren 1948. Parochiepriester Iporã in Goyas. Rondreizend missionaris 1950-1963 met muilezel in bisdom Guiratinga, Mato Grosso. Bouwer van kerken, kapellen, scholen en

ontmoetingscentra. Ontmoetingscentrum Padre Joseph Bessemans in Dom Aquino 1980, met steun provincie Limburg. Parochiepriester Dom Aquino 1975 en Ponte Branca 1980, met rust Alto Araguaia 1984 en Guiratinga 1988. Ereburger en gedenkplaat stad Alto Garças 1992. Gedenkplaat HKGST 2008 geboortehuis Metsteren, gebouwd 1904.
Info: Godelieve en Gilberte Bessemans.

Lit.: Ghislain TRUYERS, *87-jarige pater Bessemans nog niet missiemoe*, in *HBVL*, 26.10.1986; Padre Cornelio FARESin, *In memoriam*, Folha de Guiratinga, 1993.

Bessemans, Juul, landbouwer

ST Metsteren 05.05.1903 – ST 21.04.2002, x Alfonsine Leenaers

Zoon van molenaar-landbouwer en schepen Martinus en Maria Bessemans van Brustem.

Landhuis Were Di Metsteren 1915. Vlaamsvoelend, lid IJzerbedevaartcomité.

Gemeenteraadslid 1965 als opvolger schielijk overleden Jozef Libens. Verhaal over WO I-strijder opgedragen aan zijn gekwetste broer Karel (1893-1985). Drie bundels met gedichten over volksfiguren, Vlaamse strijd en familieleden o.a. broer missionaris Jozef, bestemd voor beperkte gratis verspreiding onder familie en vrienden. Schuilnaam JBAL (Juul Bessemans Alfonsine Leenaers).

Publ.: Alf.- Juul DE BREMER (ps.), *Kinderliefde. Oorspronkelijk verhaal*, ST: Adriaan Rietjens-Koekhofs Ridderstraat, (1928); *JBAL schreef voor u bijeen*, ST: eigen beheer 1988; *Vóór U Liên Spiegel*, ST: eigen beheer, 1989; *Voor uwen haard*, ST: eigen beheer, 1992.

Info: Gilberte en Godelieve Bessemans.

Lit.: Herman GEVAERTS, in: brochure 75ste *IJzerbedevaart*, p. 5.

Betten, Leonard, abt

+ ST 31.10.1607

Coadjutor met opvolgingsrecht 1585. Abt ST 1586 – 1607.

Oprichter en provisor van het Seminarie 1589. Counterde Luikse Jezuiëten in overname parochie Neerpelt door de opbrengst ervan te bestemmen voor nieuw Seminarie, ingewijd 1590. Financiële toegevingen omwille van oorlogstijden. Plunderende Spaanse troepen.

Redde ST van bezetting troepen graaf Mansfeld door grapje met wijnbus. Concentratie van domein o.a. door ruil van Provins tegen Halmaal 1603, met abdij Sint-Vaast Arras. Verkoop refugies Leuven en Mechelen 1593. Bouw kerk Donk. Streefde strenge naleving van kloostergeloften na. Invoering Bursfelder-hervorming in 1603. Nieuwe statuten begijnhof 1589. Affirmeerde zich tegen prinsbisschop Ernest van Beieren en vicaris-generaal Chapeaville.

Grafzerk met koperplaat H. Kruiskapel abdijskerk van Mechelse makelij, geplaatst door opvolger Watzon, nu museum Bijloke Gent. Wapen op stadhuistoren 1606. Wapen: in goud drie groene dwarsbalken met drie zwarte merletten in het schildhoofd. Devies: *Fortiter et suaviter*.

Lit.: *RECUEIL*, p. 31-32; *MONBEL*, p. 57-59; Etienne VAN CASTER en Roland OP DE BEECK, *De grafkunst in Belgisch Limburg. Vloerzerken en –platen met persoonsvoorstellingen (13^e tot 17^e eeuw)*, (Maaslandse monografieën, groot formaat, 4), Assen: Van Gorcum, 1981, p. 183-185; *KRONIEK3*, p. 32-56; Jo VAN MECHELEN, *Het begijnhof van Sinte Agnes te Sint-Truiden in 1589. Overdruk van de statuten uitgegeven door François Straven in 1876 met enige verklarende nota's*, ST: eigen beheer, 2008.

Biets, Hubert Eduard Joseph, 'pater Benignus', pastoor

ST Bevingen 30.03.1886 – ST 26.05.1959

Zoon van dagloner Gerard en Marie Gertrude Celis. Neef van pastoor Eduard Hayen.

Broeders ST. Via paters Fulgence en Thomas Renson intrede augustijnen Gent 1903. Priester 1908. Legeraalmoezenier WO I, bij Belgische vluchtelingen in Amersfoort, en in Saffraanberg. Prior De Haan-aan-Zee 1919. Onderpastoor Sint-Stefanus Gent 1921. Definitor Augustijnenprovincie. Beviend met pastoor Peeters en burgemeester Paul Cartuyvels in Bevingen. Huishoofd in enkele gehuurde sociale woningen. Oprichter Sint-Augustinusparochie in de tuinwijk Nieuw Sint-Truiden 1928, bouwer noodkerk en kapelaan OLV-kerk. Bouwer lagere jongensschool en kleuterschool 1930 en lagere meisjesschool 1932. Provinciaal 1932-1946 met stichtingen in Bouge, Marchienne-au-Pont en Kontich. Prior en pastoor parochie Nieuw Sint-Truiden 1947 en kerkbouwer 1952-1955. Gouden priesterjubiläum 1958. Begraven in Bevingen.

Lit.: *PARTIJPOLITIEK*, p. 55 met portret; *BEVING*, p. 26-27; Jozef SMEESTERS, *Nieuw Sint-Truiden en de tuinwijk*, in *Monumenten van de toekomst? Modern bouwen in Sint-Truiden 1900-1975*, ST: stadsbestuur, 2008, p. 77-79.

Blanckart, Jean Antoine Henri Hubert, fotograaf

°Hasselt 21.12.1872, x Marie Nelissen

Zoon van Hasseltse fotograaf Henri Blanckart (Rolduc 1833 – Hasselt 1894), leerling bij Plumier in Brussel en Sallas in Charleroi, en Elisabeth Hubertina Hubar uit ST. Huwde Alkense. Bijhuis in Antwerpen Carnotstraat. Vestigde zich in ST en verhuisde in 1909 van de Brustemstraat naar het oud huis drukker Vanwest-Dubois in de Tiensestraat. Uitgever van prentbriefkaarten. Fotografie aan huis voor zieken en overledenen. Kunstschilder. Fotomaterialen voor amateurs. Inkadering. Broer van Hasseltse fotograaf Auguste (1878-1952) met bijhuizen in Sint-Truiden en Tongeren. Hubert was vader van fotograaf Henri (°ST 1908). Verhuisde met echtgenote naar Anderlecht 1936. Fotozaak overgenomen in 1952 door Elly Robyns-Bögemann (1916-2005).

Lit.: Fernand DUCHATEAU, in *ST19DE*, 1998, p. 25; Erik HOUTMAN, in *Hasseltse portretten. 800 jaar geschiedenis op mensenmaat*, Hasselt: Stedelijk museum Stellingwerff-Waerdenhof, 1997, p. 78; *Directory of Photographers in Belgium 1839-1905*, Antwerpen: Museum voor Fotografie, 1997, p. 57.

Blavier, Marie Hubert Emile, politicus

ST 11.05.1884 – Sint-Jans-Molenbeek 10 of 16.08.1946, x Virginie Crokaert

Zoon van herenboer Eugène uit Attenhoven en Marie Virginie Devue. Ouderlijk huis hoeve Stayenhof. Studeerde Germaanse filologie in Leuven. Voorzitter Limburgse studentengilde. Leraar Paturages 1910, Ath, Gent, Brussel, Chimay, Elsene en koninklijk atheneum Hasselt 1919-1922. Krijgsgevangen burgerwacht WO I, tentenkamp Munster tot begin 1915. Gehuwd met Zellikse. Gemeenteraadslid 1921 en schepen van openbare werken en onderwijs 1926-1938. Katholiek volksvertegenwoordiger 1921-1945, senator 1946. Bijkomende rechtenstudie afgebroken. Eerst liberaal, dan activist en later katholiek minimalist. Lid Katholieke Vlaamse Kamergroep en verdediger minimumprogramma Van Cauwelaert o.a. in debat met Herman Vos in 1924. 6de jaarlijks congres Katholieke Vlaamse Landsbond in ST 1927.

Wetsvoorstellen bestuurlijke amnestie 1924 en taalgebruik middelbaar onderwijs 1932. Artikels in *De Standaard*. Dagelijks bestuur Katholieke Vlaamsche Landsbond 1930-1935 en betrokken bij de christelijke middenstand. Scheurlijst Verenigde Katholieken 1932 na open conflict met conservatief katholieke burgemeester Cartuyvels over commissarisbenoeming broer Joseph Blavier 1928. Christen-democratisch verruimer. Legendarisch dienstbetoon. IJverde voor sociale huisvesting, oudstrijders, katholiek onderwijs en landbouwersbelangen. Ondervoorzitter literaire Van Veldeke-Leëncomité 1938. Lijkrede door burgemeester Thenaers in *De Tram* 25.08.1946. Geschilderd portret door Jos Tysmans 1932. Grafmonument met IJzertoren Schurhoven.

Info: ODIS-databank, AMVC en HIP.

Lit.: Ernest DE LAMINNE, *Notes et impressions de captivité. Contribution à l'histoire de la Kultur*, Luik, 1919, p. 23-25; *Le cas de M. Blavier*, in *La Libre Belgique*, 42, nr. 340, ca. 1920; Paul VRYDAGHS, *Blavier in de amnestie-commissie*, in *De Schelde*, 08.01.1925; *HBVL*, 22.11.1932; Adriaan LINTERS, *Biografie van Emile Blavier*, Hasselt: eigen beheer, 1969-1970; Bernard VAN CAUSENBROECK, in *NEVLAB*, p. 510-511; Frank DECAT, *Partijpolitiek in Sint-Truiden tijdens het interbellum. De strijd Cartuyvels-Blavier*, in *LOLL*, 79, 2000, p. 41-96.

Blondiau, Joseph 'broeder Augustin', broeder christelijke scholen

Halle 26.08.1904 – Banneux 21.05.1974

Broer van legergeneraal. Broeder christelijke scholen. Regent talen en wetenschappen. Koosnaam 'Stinke'. Proost sneeuwklassen Ristolas. Volwassenenbegeleider en medeoprichter Chirojongens Sint-Marten. Leraar Tuinbouwschool. Amateurfotograaf. Bekende voordrachtgever met dia's o.a. over Lam Gods en Titanic. Poppenkastspeler samen met Theo Duser. Lid Geschiedkundige Kring. Bedevaarder naar Banneux-Notre-Dame. Daar opgenomen in communautéit en begraven.

Lit.: Kamiel STEVAUX, *Broeder Augustinus Blondiau: het leven in de Hoge Alpen*, in *De Tram*, 23 mei 1964; M. VAN LOON, *Un ami de Banneux nous quitte...*, in *La Vierge des Pauvres*, mei-juni 1974, p. 17-18.

Boden, Jean Henri Libert Jules, nijveraar

Klein-Gelmen 02.07.1899 – ST 17.11.1989, x Alice Marie Louage

Zoon van Libert en Maria Elisabeth Celina Thewis. Oprichter en directeur pvba. Trudo-fabrieken Molveren 1934, officieel 1941, samen met Paul Nicolaï, Jozef Herbots en Michel Vanslype. Kocht bedrijf over in 1957 en bouwde dit verder uit met zijn vier zonen Jules, Hubert, Nestor en Lucien. Vanaf 1970 ciderproductie voor Smeets te Hasselt 'Cidre Beaulieu' en Looza te Hoepertingen. Cidermerken o.a. Grand Cidre Trudo, Clos de Oiseaux, Prince du Vallon en aperitief Bodini, naamsverwijzing. Schuimwijn Domaine de Terbissae en goedkope witte wijn Clos St-Trudon. Stationsstraat. Begraven in Klein-Gelmen.

Info: Roger Duchateau.

Lit.: *De Trudo-fabrieken te Sint-Truiden*, in *Economie in Limburg*, 2, 1961, nr. 2, p. 49-54; Jacques COLLEN, *Cider in ons traditioneel eetpatroon. Een inheems produkt*, in *Academie voor de streekgebonden gastronomie. Mededelingsblad en verzamelde opstellen*, 2, nr. 3, april 1984, p. 34-105.

Boelen, Frans, priester

Hoelbeek 10.02.1833 – ST 11.06.1913

Zoon van Pierre en Cornélie Vranken. Neefje van priester François Boelen, collegeleraar ST (Hoelbeek 1809- ST 1879). Kapelaan begijnhofkerk, pastoor Schurhoven. Baanbreker Vlaamse beweging in ST. Eerste voorzitter Davidsfondsafdeling 1885-1911. Promotor van Scherpenheuvelbedevaart. Oprichter van anti-vloekbond, in 1911 Bond Heilig Hart. Huldiging door Davidsfondsleden 18 december 1910 bij 25 jaar afdeling.

Lit.: *Ons Volk*, 3, 1913, nr. 26, 28.06.1913, met portretfoto; George VANDENBORNE, *Pastoor Boelen*, in *Hier en nu Sint-Truiden*, nr. 22, 1975, p. 10-11.

Boes, Marie Guillaume Gustave, schooldirecteur

Alken 30.01.1889 – Luik 01.02.1949.

Zoon van brouwer Arthur en Emilie Trouwers. College Hasselt. Licentiaat letteren en wijsbegeerte Leuven. Priester 1913. Leraar college Borgworm (Waremmes) 1914. Leraar college Tongeren 1918 en directeur 1920. Directeur Klein Seminarie 1922-1947. Stimuleerde vernederlandsing, algemene vorming en kunstenonderwijs. Als vicaris-generaal vanaf 1947 aan de basis van oprichting college Borgloon, technische school Borgworm (Waremmes) en landbouwschool Ouffet. Huisprelaat van de Paus, historicus en numismaat. Verdere uitbouw muntencollectie Schryen van Klein Seminarie. Opgravingen van de vroegere abdijkerk 1939-1940. Medestichter van de Vrienden van het Begijnhof 1936. Restauratie kerkje Guvelingen 1937. Lid provinciaal comité monumenten 1938.

Geschilderde portretten door Jos Tysmans en door Leon Pringels.

Publ.: *Le Petit Séminaire du diocèse de Liège établi dans l'ancienne abbaye à Saint-Trond*, in *La revue catholique des idées et des faits*, 12, 25 maart 1932, p. 216-221; *Monnaies inédites de la collection du Petit Séminaire de Saint-Trond*, in *Revue belge de numismatique*, 84, 1932, p. 5-12; *De archeologische opgravingen in de voormalige abdij (thans Seminarie) te Sint-Truiden*, in *Verzamelde Opstellen*, 16, 1941, p. 33-54; *L'Eglise de Guvelingen près de Saint-Trond*, in *Revue belge d'archéologie et d'histoire de l'art*, 17, 1947-1948, p. 107-118; *L'Abbaye de Saint-Trond des origines jusqu'à 1155*, Tongeren, 1970.

Lit.: JORISSEN; Hubert KESTERS, *Mgr. Gustaaf Boes (1889-1949)*, in *Limburg*, 49, 1970, p. 46-56; Louis ROPPE, *Boes, Gustaaf, groot-vicaris, huisprelaat van de Paus en geschiedkundige*, in *NBIOW*, 8, 1979, kol. 64-67.

Boijen, Richard Jozef Marie Ghislain, historicus

ST 25.01.1948 – Brussel 26.03.2007, x Hilde Meersseman

Zoon van staatsbeambte Jean François en Emilie Gustavine Paques, wonende in Schaarbeek. Ll. College. Licentiaat geschiedenis Leuven 1971 met thesis over ST in de Franse Tijd. Interims middelbaar onderwijs. Legerdienst en wetenschappelijk medewerker Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis 1972. Ordening archief via 'Blauwe reeks' inventarissen. Prijswinnend doctoraat geschiedenis over taalwetgeving in Belgisch leger 1991. Hoofd Documentatiecentrum Koninklijk Legermuseum Brussel 1991. Nederlandstalig hoofdredacteur Belgische Bijdragen tot Militaire Geschiedenis, het vroegere BTMG, 1995. Succesrijke expo 'Ik was 20 in '45'. Terugkeer Belgische militaire archieven uit Moskou 2002. Steenokkerzeel.

Publ.: *De conscriptie in Sint-Truiden tijdens het Frans Bewind*, in: *Belgisch Tijdschrift voor Militaire Geschiedenis*, 20, 1973, p. 111-146; *De Sint-Truidense municipaliteit tijdens het Directoire (1795-1800)*, in *HBHEYEN*, 1984, p. 15-37; *De taalwetgeving in het Belgisch leger (1830-1940)*, (*Bijdragen van het Centrum voor militaire geschiedenis*, 26), Brussel, 1992.

Lit.: Philippe THILLY, *Woord vooraf...*, in *Vizier. Driemaandelijks infoblad van het Koninklijk Legermuseum*, nr. 34, juni 2007; Lode WILS, *In memoriam*, in *Tijdingen uit Leuven. Tijdschrift van de Vereniging Historici Lovanienses*, nr. 142, september 2007, p. 37-38.

Bolle, Jan 'van Brustem', edelman

1ste helft 14de eeuw – Rijkkel 24.03.1413, x Margareta van Haccourt

Bastaardzoon van ridder Jan van Brustem, uit de adellijke familie van Gelinden. Eerste of tweede stamvader van tweede herengeslacht van Rijkkel. Met zijn broers Arnold en Nicolaas onder banier van commanderij van Chantraine in dienst van hertog Wenzel van Brabant. Gevangengenomen in de slag bij Baesweiler in 1371 en naar de burcht van Nideck gevoerd. Woonde in Brustem en stierf in Rijkkel.

Tekening van grafsteen in kerk van Rijkkel in handschrift Le Fort Rijksarchief Luik.

Lit.: J. BROUWERS, *Bolle de bastaard van Gelinden, stamvader van de heren van Rijkkel*, in *Limburg*, 55, 1976, p. 135-138; ID., *Bolle, Jan*, in *NBIOW*, 8, 1979, kol. 67-69.

Bollen, Georges Engelbert Michel '**Joris**', didactisch auteur

ST 08.02.1892 – Borgerhout 15.12.1974, x Anna Carolina Felix Hortensia Vertongen

Zoon van paardenkoopman Jean Michel en Anne Jeanne Ancile Jensen, Tongersesteenweg. Strijder WO I. Onderwijzer te Antwerpen. Amateur-kunstschilder. Pedagogische werken en artikels in blad stedelijk onderwijs. Leerboeken geschiedenis bij De Sikkel. Illustraties bij leesmethode *Binnen en buiten* van Fons Van Hoof. Plantin Moretuslei Borgerhout.

Publ.: *De geschiedenis van den voorhistorischen mensch voor kinderen verteld en getekend*, Antwerpen: De Sikkel, 1926, heruitgaven in 1950 en 1954; *Papierarbeid in de lagere school, (Brochure opvoedkundige vereeniging)*, Antwerpen: De Sikkel, 1936; *Teekenen op het zwarte bord, (Brochure der Vlaamse opvoedkundige vereeniging)*, Antwerpen: De Sikkel, 1936; *Geschiedenis van België*, Antwerpen: De Sikkel, 1940; *Van Pinkton den Zeeroover*, in *Brabo*, maart 1946, p. 3-5; *Bram Benton of een episode uit de trek naar het Westen*, eerste aflevering, in *Band*, 3, nr. 8, mei 1948, p. 4-5; *Lank lank gelede... Die voorhistorische mens... vir die jeug vertel*, Antwerpen: De Sikkel – Pretoria: Boekhandel Doussy, 1952; *Freddy Barlow*, aflevering VI, in *Brabo voor de jeugd*, 7, nr. 9, juni-juli 1952.

Info: AMVC.

Lit.: Pol DE MONT, *Joris Bollen in Renis' Halle*, in *De Schelde*, 15.03.1924; *JORISSEN*.

Bonaers, Albert Emile Paul, militair

ST 19.09.1916 – Nieuwerkerken rustoord 09.03.2004, x Charlotte Vereecke

Zoon van kleermaker Henri en Marie Joséphine Sweers. College. Beroepsofficier 1937 1ste Jagers te Paard, gekwetst in mei 1940. Aangehouden 19 juni 1944 wegens spionage. Stalag 304 Leuven, Stalag IX A Ziegenhain en Stalag VIII C Sagan (Polen). Dodenmarsen van Sagan naar Ziegenhain februari 1945 en Ziegenhain naar Rodau maart-april 1945. Terug in ST 9 mei 1945. Officier administratie en logistiek. 18 jaar Belgische strijdkrachten in

Duitsland vanaf 1947. Voorzitter Eenheidsfront Oudstrijders ST. Leopold II-sstraat.

Lit.: *BONAERS*, p. 138-145.

Bongaerts, Joannes Hendrik, politicus

Bocholt 12.08.1881 – Velm 15.04.1921, x Emma Doucet

Zoon van douanier Jan Hendrik en Maria Margareta Hubertina Severijns. Controleur accijnzen, gestationeerd in Velm, waar diverse alcoholstokerijen waren. Kennis met lokaal meisje. Overgeplaatst naar Hasselt en Vroenhoven. Ontslag na huwelijk te Velm juni 1914 en uitbreken WO I. Echtgenote, rademakersdochter, jong gestorven ???? Koster-organist en verzekeringsagent Mercator. Kerkstraat. Medestichter kerkzangkoor, toneelmaatschappij Vermaak na Arbeid, fanfare en culturele vereniging Volksopbeuring. Dirigent fanfare. Deelname aan activisme en anti-Petenartikel in *De Bode van Limburg*. Enkele maanden geïnterneerd na WO I. Jong weduwnaar en verhuis naar kapelanij wegens ziekte. Won als lijsttrekker postuum de gemeenteraadsverkiezing van 1921 met Katholieke Vlaamse partij tegen de sterke liberale partij van volksvertegenwoordiger en burgemeester Peten. Stierf vijf dagen voordien.

Lit.: Herman DOUCET, *Hendrik Bongaerts (1881-1921)*, in *3 B.V.'s: drie belangrijke Velmenaren. Het levensverhaal van Hendrik Bongaerts, Edmond Gemis en Robert Schrijvers*, ST: Davidsfonds, 1999, p. 7-32

Bongaerts, Hendrik Nicolaas Karel, missionaris

Tongerlo 12.09.1905 – ST 19.11.1991.

Zoon van Jacob en Maria Barbara Lepez. Ll. College Kruisheren Maaseik. Naamgenoot en heeroom vermoord in China bij Bokseersopstand 1901. Scheutist 1926, priester 1932. Missie China 1934, Si-wan-tze. 3 jaar Japans krijgsgevangenkamp, oorlellen afgesneden. Vrijgelaten augustus 1946 en terug in België maart 1946. Herstelverlof bij familie Tongeren. Kapelaan Rapertingen en Eksel 1947, pastoor Engelmanshoven vanaf 1953. Lokaal-historische notities in parochieblad.

Lit.: *HBVL*, 08.08.1953.

Bonneux, Joseph Michel, gemeentesecretaris Zepperen

Zepperen 21.11.1889 - Koksijde 08.03.1956, x 1917 La Chapelle-la-Reine met Marie Dussault, onderwijzeres, van Saives (Fr.)

Zoon van veekoopman Guillaume Eduard van Kozen en Maria Rosalia Boonen. Ll. Sint-Jozefcollege Hasselt. Korporaal 1910. Veteraan WO I. 10de Linie, slag bij Wartet 21 augustus 1914. Deelnemer Naamse terugtocht via Le Havre, Zeebrugge, Dendermonde en IJzerslag bij Keiem. Gehuwd met Franse oorlogsmeter. Sergeant 1915. Lid VOS. Afgevaardigde suikerfabriek Hoegaarden, rentmeester bij Henri de Pitteurs-Hiegaerts. Kasteelstraat Zepperen. Gemeentesecretaris Zepperen 1925-1946. Stationsstraat, in 1946 uitgeweken naar De Panne. Auteur van onuitgegeven oorlogsmemoires 1914. Grootvader van orthopedisch chirurg Prof. Dr. Guy Fabry.

Lit.: *Zepperen in Twee Grote Oorlogen*, p. 68-72 en passim.

Bormans, Jan Hendrik, taalkundige

ST 17.11.1801 – Luik 03.06.1878, x Maria Ida Esselen

Zoon van tabakshandelaar en gemeenteonderwijzer Willem uit Gingelom en Marie Françoise Vandevelde. Vader van archiefkundige Stanislas (1835-1912). College ST. Studeerde klassieke talen in Luik. Docent poësis en retorica Seminarie Luik 1818-1820, studiemeester Koninklijk College Luik 1820-1825. Lessen gevolgd universiteit Luik bij proffen Fuss en Gall. Thesis bekroond in 1823, maar opleiding niet afgemaakt. Docent en principaal College ST 1825-1834, bekommerd om moedertaalonderricht. Rector College Hasselt 1834-1835. Hoogleraar Nederlandse en later Griekse letteren Universiteit Gent 1835-1837. Contact met Gentse flaminganten en interesse Middelnerlands. Hoogleraar klassieke talen Universiteit Luik 1837-1865, ook Nederlands sinds 1851. Lid Koninklijke commissie voor geschiedenis en Klasse der Letteren van de Koninklijke academie van wetenschappen, letteren en schone kunsten 1847. Lid van de Spellingscommissie en promotor eenmaking Noord- en Zuid-Nederlandse spelling. Lid van de *Commission permanente chargée de la publication des anciens monuments de la littérature flamande* 1848. Ruim 63 boeken en bijdragen over Latijnse taal- en letterkunde, Oudfranse literatuur en Middelnerlandse letteren. In 1850 publiceerde hij *Het leven van Sint-Christina de Wonderbare* en in 1857 *Het leven van Sint-Lutgard*. In 1857 kondigde hij ook de ontdekking van de *Sint-Servatiuslegende* van Hendrik van Veldeke aan. Deels verlamd vanaf 1859. Stapelstraat.

Onuitgevoerd plan voor Bormansfeesten ST 1903, vergeefse oproepen voor straatnaam in 1908 en 1975. Padnaam gepland in 2005. Koorglasraam Sint-Lutgardiskerk Tongeren als pendant van glasraam Gezelle, met torens van Gent, Tongeren en abdij ST, Eugene Yoors, gift VTB 1957. Prijs Professor Bormans 1950 Veldeke-Leëncomité voor taalkunde en essays door Limburgse auteurs.

Publ.: *Ontdekking, lotgevallen, andere beschrijving en een paer uittreksels van 't handschrift bevattende de ouddietsche berijming der levens van de H. Lutgardis en de H. Christina*, in *De Middelaer*, 1, 1840-1841, p. 142-150 en 185-200 en 3, 1842-1843, p. 191-304; *Brief aen den Heer W. van West-Pluymers, boekdrukker te Sint-Truiden*, in *De school- en letterbode*, 1, 1844; *Lijst van woorden en spreekwijzen uit het Limburgsch (Truiers) dialect*, in *Archief voor Nederlandsche taalkunde*, 2, 1850; *Lettre de J.-H. Bormans à Mr. Charles Grandgagnage sur les éléments thiois (flamands) de la langue wallonne*, Luik, 1856.

Info: Jo Van Mechelen.

Lit.: Pierre WILLEMS, *Notice sur Jean-Henri Bormans, membre de l'Académie*, in *Annuaire de l'Académie royale des sciences, des lettres et des beaux-arts de Belgique*, 47, 1881, p. 181-230, met portretgravure door Joseph Demannez; X, *J.-H. Bormans en Sint-Truiden*, in *De Tram*, 1903, reeks van drie artikels met nawoord; Oswald ROBYNS, *Jan Hendrik Bormans, met bibliographie*, in *Limburgsche bijdragen*, 6, 1907-1908, p. 28-71; Edouard PONCELET, *Jean-Henri Bormans 1801-1878*, in *Les membres de la Commission royale d'histoire. Notices biographiques, extrait du livre jubilaire*, Brussel, 1934, p. 155-161; J. H.

VANDERHEYDEN, *De Limburger J.H. Bormans als neerlandicus*, in *Verslagen en mededelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde*, 1955, p. 253, noot 1; P. HESSMANN, in *NBIOW*, 1, 1964, kol. 221-222; J. DESCHAMPS, *Prof. J.H. Bormans als uitgever van middelnerlandse handschriften*, in *HBST*, 1968, p. 60-63; Th. COUN, *Uitgave-techniek en tekstcritiek in de Middelnerlandse tekstuutgaven van J.H. Bormans (1801-1878)*, lic.verh., Leuven: KU, 1969; Pierre HESSMANN, *De briefwisseling Bormans-Gezelle*, in *Gezelliana*, 1, 1970, p. 28-48; Guido WULMS, *Jan-Hendrik Bormans (1801-1878)*, (*Vlaamse Toeristische Bibliotheek*, 226), Antwerpen: VTB, 1977; ID., *J.H. Bormans over de literatuur van zijn tijd (1840-1846)*, in *Hulde-album Dr. F. Van*

Vinckenroye, Hasselt: Provinciaal Hoger Handelsinstituut, 1985, p. 321-329; ID., *Hendrik Bormans, (Limburgse Monografieën, 47)*, Hasselt: KVLS, 2001; Georges HANSOTTE, in *Nouvelle Biographie Nationale*, 2, 1990, p. 40-41; Ada DEPREZ, in *NEVLAB*, p. 558-559; Roger VANBRABANT, *Gedenkbord voor een Truienaar? Jan Hendrik Bormans regelde indertijd onze spelling*, in *HBVL*, 18.08.1975 en in *Heemkundige Kring Groot Sint-Truiden*, 4, 2001, nr. 1, p. 17-19; Ulrich MAES, *Naus aut Sintruyn: het dialect van Sint-Truiden in de negentiende eeuw*, in *Jaarboek van de Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde*, 9, 2007, p. 40 en 55.

Bossaert, Omer Joseph, bibliothecaris

ST 11.06.1926 – ST 19.07.2009, x Judith Geerdens

Zoon van Jozef Camille, voerman en slager uit Poperinge, en Marie Josephine Heusdens, Kazernestraat. Broeders ST en normaalschool Tienen. Bediende Grammen nv. Onderwijzer Herk-de-Stad, Sint-Trudo-instituut en gemeentelijke jongensschool Meveren 1950-1986.

Bibliothecaris OLV-bibliotheek 1947 en Stedelijke openbare bibliotheek 1970-1989.

Overname bibliotheek Zonnestraal 1971 en parochiebibliotheken deelgemeenten. Nieuwbouw bib Minderbroedersstraat 1980. Stichtend lid fotokring Spectrum, Vakantiegenoegens en dialectkring Neigemenneke 1980. Secretaris-stichter stedelijke cultuurraad 1970-2007 en lid bibliotheekcommissie. Diverse artikels in *'t Bukske* van Neigemenneke o.m. over Hendrik Prijs, Gust den Iezebek, de stedelijke bibliotheek en Albert Bessemans.

Publ.: *Van volksboekerij naar stedelijke P.O.B.*, in *Firmin Aerts. Visie en inzet. Liber amicorum ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag*, ST, 1999, p. 63-68.

Brans, Jan Victor Lucien, auteur.

ST 05.03.1908 – Borgerhout 07.10.1986, x Madeleine Beckers, xx Mia Dujardin.

Zoon van politieagent Albert uit Heers en Marie-Thérèse Bex uit Alken. Broer van Volksunie- en Vlaams Blokactivist Emmanuel (1911-1993). Klein Seminarie, AKVS. Rechten, geschiedenis, politieke en sociale wetenschappen Leuven 1932. Artikels in *Ons Leven* en *Vlaanderen*. Propagandist, secretaris en kandidaat Katholieke Vlaamse Volkspartij Limburg. Medewerker *De Bilzenaar*, *Vlaanderen*, *Voor altaar en haard*, redacteur *Roeping* 1936-1939 en *De Schelde*. Advocaat Antwerpen 1933, medewerker Lode Craeybeckx. Pseud. 'Rickert' 'Jan Van Zerkingen' 'Jan van Schuurhoven'. Medewerker *Nieuw Vlaanderen*.

Volksuniversiteit Herman van der Reeck. Pangermanist en antisemiet. Hoofdredacteur *B-editie Volk en Staat* 1940-1944. Bijdragen in *Nieuw Vlaanderen* en *Arbeidsorde*. Bekamper van DeVlag en Duitse censuur, uitgewezen uit Duitsland december 1942. Niet teruggekeerd van een tweede VNV-onderhandelingsmissie Spanje, daar geïnterneerd in gevangenis en hospitaal. Bij verstek ter dood veroordeeld 1945. Verlies Belgische nationaliteit 1948-1967. Buitenlands medewerker *De Standaard*, *Dietsche Warande en Belfort*, en *'t Pallieterke*. Kunsthistorische studies en artikels, ook in Spaanse en internationale tijdschriften zoals *La Gazette des Beaux-Arts* en *Berlington Magazine*. Juridisch raadgever Bayer in Duitsland 1957. Terug in België 1968, Wommelgem. Medeoprichter Vlaams Blok 1979. Stichter-voorzitter Vlaams-Nationale debatclub 1980. Kanunnik Boonprijs 1963 en Snellaertprijs 1982.

Publ.: *Geschiedenis en politiek, (Verhandelingen Katholieke Vlaamsche hoogeschooluitbreiding, 350)*, Antwerpen e.a.: nv. Standaard Boekhandel, 1937; *De illusie der historische lotsverbondenheid, (Uitgaven van de volksuniversiteit 'Herman van den Reeck', 5)*, Antwerpen: Nederlandsche Boekhandel, 1937; *Het Dietsche bewustzijn in Zuid-Nederland: bijdrage tot de geschiedenis der Zuidelijke Nederlanden, (Uitgaven van de volksuniversiteit 'Herman van den Reeck', 5, nr. 23-24-25, juni 1937 en Amsterdam:*

Wereldbibliotheek; *Het zelfstandigheidsnationalisme in de Vlaamsche beweging*, (Uitgaven van de volksuniversiteit 'Herman van den Reeck', 34), Antwerpen, maart 1940; *Bevolking en levensruimte der Nederlanden*, Antwerpen: De Schelde, 1941; *Vlaanderen en de 'Idée belge'*, Antwerpen: De Schelde, 1941; *Tien jaren N.S.D.A.P. in ons land*, in *Volk en Staat*, 02.12.1942; *De Rijksgedachte*, Antwerpen: Volk en Staat, 1942; *Romantisme en werkelijkheid*, Antwerpen: Volk en Staat, 1942; *De Maasgouw, bakermat der dietsche Germaansche kultuur*, in *Volk en Staat*, 11-12.10.1942, bijlage; *Ons Volk en zijn Taal*, Dosfel-reeks, 5), Antwerpen: Volk en Staat, 1943; *Hieronymus Bosch(el Bosco) en El Prado y en El Escorial*, Barcelona: Omega, 1948; *Salvador Dali und seine religiöse Malerei*, München: Neues Abendland, 1955; *Vlaamse schilders in dienst der koningen van Spanje*, Leuven: 1959; *Horatius en Vondel*, Antwerpen: 1962; *De gevangene van Tordesillas*, Leuven, 1963; *De nalatenschap der conquistadores*, (Vlaamse pockets, 5), Hasselt: Heideland, 1965; *Pieter van Gent*, in *Twintig eeuwen Vlaanderen*, 13, 1976, p. 97-100; *Rubens zonder aureool*, Brecht-Antwerpen: De Roerdomp, 1977.

Info: AMVC en HIP.

Lit.: JORISSEN; Lambert SWERTS, in *Eigen Aard*, 2, nr. 4, december 1975; Pieter Jan VERSTRAETE en Kris BARREZEELE, *Vlaamse portretten*, 1. *Ten huize van... Jan Brans*, Antwerpen: De Nederlanden, 1985, p. 37-49; *Omstreden Jan Brans overleden*, in *Het Nieuwsblad*, 09.10.1986; Willy MASSIN, *Limburgers in het Vlaams Legioen en de Waffen SS*, Diest: eb., 1991, p. 140-141; Evrard RASKIN, *Gerard Romsée. Een ongewone man, een ongewoon leven*, Antwerpen-Baarn: Hadewijch, 1995, p. 317-320; Erik VANDEWALLE en Bruno DE WEVER, in *NEVLAB*, p. 593-594; Lieven SAERENS, *De Jodenjagers van de Vlaamse SS. Gewone Vlamingen?*, Tielt: Lannoo, 2007, p. 43 en 55; Frank SEBERECHTS en Frans-Jos VERDOODT, *Leven in twee werelden. Belgische collaborateurs en de diaspora na de Tweede Wereldoorlog*, Leuven: Davidsfonds, 2009, p. 121-122 en passim.

Breedzyp (van), of Breedzips, **Diederik**, miniaturist

Leuven – ST 20.10.1556

Monnik ST 1520. Prior ca. 1536-1556, kopiïst en verluchter van handschriften, o.a. antifonarium 1540 en missalen.

Lit.: *RECUEIL*, p. 45-46; *KRONIEK2*, p. 243; Kamiel STEVAUX, *Een zestiende-eeuws antifonarium uit de abdij van Sint-Truiden*, in *HBST*, 1968, p. 50-52.

Brialmont, Jean Joseph **Emile**, ijzergieter

Vaux sous Chèvremont (L.) 21.09.1885 – 22.07.1958, x Gertrude Schaps

Zoon van Emile en Josephine Dumont. IJzergieter. Huwde in Immersdorf (D.) 1912. Kwam in 1914 van Ougrée en vestigde zich in oude stroopfabriek. Samenwerking met Joseph Beauduin. Verkoop en herstelling machines voor nijverheid en landbouw. Ketels voor gemeentesoep en stroopstokerijen. Persen. Vlees- en groentenmachines. Gieter van onderdelen voor treinen en schepen, dieselmotoren, boormachines en draaibanken. Grafkruisen. Staallaswerken, drijfriemen, brandkasten, ketels, olie, vetten. *N.V. Fonderies et ateliers Emile Brialmont* leverde internationaal. Bij de interbellumcrisis omgeschakeld naar robuuste, gebrevetteerde 'Brialmont'kachels met acht luchtcirculaties voor o.a. scholen, kerken en fabrieken. Ook kacheltype 'Belgische Staat'. Het bedrijf stelde tot 140 mensen tewerk. Schoonvader van Albert Vanslype. Zonen Albert Brialmont-Palms (1917-1986), burgerlijk ingenieur, en Gerard (1921-1999), en overnemer Dassel (D.), goten vanaf 1968

stoven en sierstukken zoals haardplaten, haardijzers, poorten, hekken, lantaarnpalen, brievenbussen en sierkanonnen, waarvoor ze houten karrenwielen opkochten. Het vml. bedrijfsterrein op Stayerveld werd in 1986 verkocht aan de sociale huisvestingsmaatschappij Nieuw Sint-Truiden. Gazometerstraat ca.1918. Houtstraat ca.1933. Tramstraat 1 ca.1938. Mijnwerkersbuste in hol gietijzer met *Emile Brialmont fondeur St-Trond*.

Lit.: R.V., *Bewapeningswedloop in vredig Limburg?*, in *Ons Zondagsblad*, 18.08.1968; Rombout NIJSSEN, *Inventarissen van de archieven van de NV Ateliers et fonderies E. Brialmont en van de PVBA ALGE te Sint-Truiden*, (Rijksarchief te Hasselt. Toegangen in beperkte oplage, 15), Brussel: ARA, 2000; Jaak NIJSSEN, *Brialmont grafkruisen*, in *METAAL*, p. 20-21.

Bronckaers, Oscar Jean Pierre, kunstschilder

Ans 22.02.1899 – Eisden 06.06.1977, x Irene Féront

Zoon van magazienier André uit ST en Marie Elisabeth Antonie Gossart uit Aalst. Sinds 1903 terug in ST. Aalmoezeniers van de Arbeid en academie ST. Les van Heidbüchel. Lid kunstkring. Vanaf 1917 naar steenkoolmijn Eisden als technisch tekenaar, tot 1964. Schilder, beeldhouwer, etser. Kempense industriellandschappen. Lid ‘Cercle artistique les Heecrabbers’ Hasselt 1928. Les van Van Hoof in Schilde en Dirk Baksteen in Mol 1939. Tentoonstelling met kunstkring in Luik 1933. Mijnwerkersmonument 1907-1957 Koninginnenlaan Eisden 1958. Karikaturist met pseud. anagram ‘Rasco’. Illustrator boek ‘Heide’ van Hilarion Thans. Ontvangen door koningin Elisabeth 1950. Huis ‘Lijsternest’ Eisden. Retrospectieve expo door Stichting Erfgoed Eisden 1999.

Publ.: *De Zwarte Kempen*, etsenalbum bij proza van Hilarion Thans 1943; *Bokrijk*, etsenalbum; *De mijn*, etsenalbum, 1950.

Info: website Hemotech.

Lit.: Tom ASSEN, in *Kunstenaars van heden*, 3, Antwerpen: Artistenfonds Rockoxhuis, 1960, p. 131-148; Albert DUSAR, in *De Tijdspiegel*, 28, 1973, afl. 3; Jan KOHLBACHER, in *HBVL*, 05.11.1999; *Oscar Bronckaers 100*, Eisden: Stichting Erfgoed, 1999; RASKIN, p. 40-41; Ludo RASKIN, *Liefde voor het boek*, Hasselt: Cultuurcentrum, 2010, p. 39.

Brouwers, Jacques Jean Xavier, auteur

Sittard 28.10.1912 – Maastricht 25.02.2000

Broer van de priesters Jan en Emile. Klein Seminarie, ondervoorzitter Utile Dulci 1932. Kortverhalen onder pseud. ‘Henk van Dijk’. Priester 1937. Kapelaan Membach 1937, administrator Kelmis (La Calamine) 1943 en kapelaan Welkenraedt 1944. Pastoor Bois 1949, Gelinden 1953 en Smeermaas 1966-1977. Overleden aan brandwonden bejaardenhuis Jekerdal Maastricht. Streekgeschiedenis in Limburgse tijdschriften en dagblad. Biografische notities in NBIOW. Lid Société d’art et d’histoire du diocèse de Liège en Koninklijke Zuid-Nederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis. Voorzitter Geschied- en Oudheidkundige Kring GOSSU Lanaken 1972-1977. Prijs Gemeentekrediet van België. Publ.: *De vrouw met de zwarte sluier, een heksenproces te Gelinden in 1667-1669*, in *Limburg* 16, 1957, p. 263-266, 273-284 en 301-308; *Feestgids bij gelegenheid van de Eerste plechtige H. Mis van de eerwaarde pater Raoul Vanswegenoven Scheutist...*, Gelinden, 1963; *De mergel van Gelinden*, in *Limburg*, 44, 1965, p. 70-79; *Mirakuleuze genezing van twee Gelindenaren te Kortenbos*, in *HBVL*, 20.05.1983; *Gelinden, Engelmanshoven, Klein- en Groot-Gelmen in de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748)*, in *Limburg*, 64, 1985, p. 166-

174; *Wederopbouw van de toren te Engelmanshoven*, in *Limburg*, 66, 1987, p. 33-34; *De heren van Brustem*, in *OLL*, 43, 1988, p. 55-92; *De Zoon van de Schrijnwerker*, in *Positief. Thomas More-genootschap*, nr. 193, juni 1989, p. 181-186.

Lit.: JORISSEN; *Huldenummer E.H. J. Brouwers*, in *GOSSU Tijdingen*, 24, 1987, p. 95-146; *De verdienstelijke historicus E.H. Jacques Brouwers*, in *Weit was...*, Sint-Truiden: Heemkring Sint-Truiden Zuid-Oost, 2, 2009, nr. 2, p. 28-29.

Bruyninx, Jan, edelman

Maastricht 29.06.1574 – 26.07.1641, x Barbara Seegers

Uit een geslacht van grenswachters van de Graven van Loon, in Brustem sinds minstens 1300. Zoon van Koenraad en Barbara Tans. Jonker. Halfheer van Brustem en voogd van Zepperen 1610. Grondbezit in Brustem, Maastricht, Diepenbeek, Bilzen en Vrerem, Val, Borgloon en Hasselt. Plaatste gedenksteen voor zijn overgrootvader jonker Bartholomeus (+1500) in kerk Brustem 1617. Zelf begraven in het hoogkoor van de Minderbroederskerk ST, volgens overeenkomst uit 1641. Wapen: in goud twee dwarsbalken van keel met zilveren vrijkwartier beladen met drie zwarte leeuwen.

Grafzerk nu in muur kloosterpand Minderbroedersklooster ST, met identificatie en verwijzing naar het plaatsen van het monument nog tijdens zijn leven uit wantrouwen naar erfgenamen toe.

Lit.: Erik HOUTMAN en Jos MOLEMANS, *Cijnsregister van het Bruyninxhof te Brustem (1300). Tekstkritische uitgave en toelichting*, in *HBBRUST*, 1975, p. 239-282. Francis GOOLE, *Heraldische merkwaardigheden te Brustem*, in *HBBRUST*, p. 137, 138, 152 en 154; Francis GOOLE en Piet SEVERIJNS, *Bruninckx, (Familiekroniek)*, in *HBVL*, 17 en 18.06.1989; Jacques BROUWERS, in *NBIOW*, 13; 1990, kol. 140-142; ID., *De heren van Brustem*, in *Het Oude Land van Loon*, 43, 1988, p. 55-92.

Carlier, 'Jan' Jean Philippe, vervoerbedrijfsleider

Essenbeek Halle 02.08.1905 – Tongeren 21.11.1994, x Jeanne Reuter, xx Maria Velkeneers Zoon van Veron-Leopold (1873-1955), die autocar-camion kocht in 1903, en van Pauline Tordeur. Schaliedekker kerk Gelinden. In 1926 oprichting maatschappij Transport Carlier in Engelmanshoven, o.a. voor vervoer materialen en personen kadettenschool Saffraanberg. In 1929 hernoemd *De Blauwe Vogel* naar The blue bird van recordauto Donald Campbel. Mijnwerkersvervoer naar het Luikse 1929 en vervoer voetbalploeg STVV. Bedevaartsreizen Lourdes, Scherpenheuvel en Drie Gezusters. Maandagse shoppingreizen naar Brussel. Donderdagse shoppingsreizen naar Luik. Vervoer metaalarbeiders naar het Luikse Flémalle-Haute en mijnwerkers naar Waterschei. Huwde Engelmanshovense 1935. Luikerstraat ST 1936. Na overname door Jean uitgebouwd als lijndienst met vast uurschema. Uitbouw tot reisbureau door zoon Willy-Paul. Voorzitter VVV, gewest Sint-Truiden. Vader van schepen Pol Carlier.

Potloodportret Lou Nagels 1994.

Info: Willy-Paul en Pol Carlier.

Lit.: *BEKTRUI*, 1, 2004, p. 18-21.

Cartuyvels, Marie Guillaume Clément, burgemeester

ST 26.02.1842 – Verlaine 31.08.1921, x Florence Macors

Zoon van jong gestorven zeepfabrikant Pierre Eustache op de Grote Markt en Jeanne Cathérine Vanvinckenroye. Neefje van burgemeester Guillaume Vanvinckenroye.

Schoonzoon van arts. Vader van burgemeester Paul. Dr. rechten Leuven 1864. Advocaat Hasselt 1867. Bankier, oprichter Banque de Saint-Trond. Provincieraadslid en gedeputeerde 1872-1875. Vrederechter kanton ST 1875-1894 en gemeenteraadslid 1899. Voorzitter tweede Franstalige afdeling Internationaal Congres Kleine Burgerij Antwerpen 1899. Burgemeester ST 1899-1921. Katholiek. Vernederlandsing bestuur, aanleg tramlijnen en bouw slachthuis 1903. Waterleiding en riolering. Beheerder discontokantoor nationale bank Hasselt 1904-1920. Provinciale expo 1907 met koninklijk bezoek. Door de bezetter ontheven uit zijn ambt op 2 mei 1917 en hernomen op 13 november 1918. Woonde in de Capucijnenstraat, in 1921 naar hem genoemd, in herenhuis, later omgebouwd tot Sint-Annakliniek. Voorzitter Sint-Vincentius a Paulogenootschap. Volksvertegenwoordiger 1894-1912 en senator 1912-1919. Derdeordeling en commandeur orde van Gregorius de Grote. Straatnaam. Grafmonument Schurhoven.

Info: ODIS-databank.

Lit.: *La chambre des représentants en 1894-1895*, Brussel: Société belge de librairie, jan. 1896, p. 258; *Nationale Bank van België. Biografische nota's 1850-1960*, Brussel, s.d., p. 54; Ferdinand DUCHATEAU, in *HBHEYEN*, p. 170; Peter TULKENS, *Clement Cartuyvels, burgemeester van Sint-Truiden (1899-1921)*, seminariewerk, Leven: KU, 1995; Fernand DUCHATEAU, in *ST19DE*, 1998, p. 23; Frank DECAT, *Partijpolitiek in Sint-Truiden tijdens het interbellum. De strijd Cartuyvels-Blavier*, in *Limburg/OLL*, 79, 2000, p. 41-96.

Cartuyvels, Gulielmus Ludovicus, pastoor-deken

Attenhoven 16.11.1804 – ST 31.01.1885

Zoon van François en Marie Elisabeth Goffin. Broer van twee minderbroeders. Neef van Pierre Eustache, de vader van burgemeester Clément. Priester 1827. Kapelaan of pastoor Halmaal-Bevingen 1827 en Alken 1836. Pastoor-deken ST 1837-1881. Kocht de dekenij in de Plankstraat. Bouwheer o.a. neogotische toren hoofdkerk. IJveraar voor diverse kloosterinstellingen in ST o.m. Broeders van Liefde, Zusters van Liefde. Gedoogde Sint-Pieter en Sint-Maarten als zelfstandige parochie. Erekanunnik 1877. Op rust 1881, Ridderstraat.

Lit.: Jean PAQUAY, *La réorganisation diocésaine après 1802*, in *Mélanges liégeois*, (*Analecta ecclesiastica leodiensia*, 6), Luik, 1937, p. 96; Jan RUTTEN, *De toren van de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Sint-Truiden. Enkele gegevens over de bouwgeschiedenis*, in *HBHEYEN*, 1984, p. 271-288, Fernand DUCHATEAU, in *ST19DE*, 1998, p. 22.

Cartuyvels, Guillaume Everard Servais, zoeaaf

ST 13.05.1835 – Castelfidardo (It.) 18.09.1860

Zoon van voerman en wijnhandelaar Guillaume Nicolas en Catharina Elisabeth Vanboven, Tiensepoort, en neefje van deken Cartuyvels. Redde kind uit kanaal. Studeerde in Klein Seminarie en werkte bij post en telegraaf. Ingelijfd 1860 bij pauselijke 'zoeaven' als meester huishouding. Sneuvelde als tirailleur onder Piëmontees vuur in de slag bij Castelfidardo in datzelfde jaar, als eerste zoeaaf, en werd ter plekke in massagraf begraven.

Glasraam met H. Petrus en H. Guillielmus in OLV-kerk, betaald door deken Cartuyvels.

Lit.: *ALOUDE*, 16, p. 8-9; *GORISSEN*, p. 558-559; *ZOEAVEN*, 1987, p. 20-21, *GORISSEN2*, p. 101-102.

Cartuyvels, Jean **Louis** Ursmare, missionaris

ST 19.04.1811 – Chicago Illinois (USA) 05.07.1874

Zoon van handelaar en rentenier Jacques uit Attenhoven en Anna Maria Fabry van ST. Oom van burgemeester Clément. Luikerstraat. Redemptorist. Missionaris. Via New York naar Pittsburg 1841. Seculier priester 1845. Stichter en mede-eigenaar Belgische kolonie New Brabant in Saint Mary's, Elk County Pennsylvania. Nederzetting met centraal perceel genaamd naar moeder Anna Maria Fabry (+1857). Emigratie van families o.a. uit Sint-Truiden en Gorsem. Terug in België 1850 voor propaganda, maar project mislukt. Missionaris prairie Illinois 1855. Overlijden in Larabeestraat Chicago aangegeven door consul Henrotin. Publ.: *Aux émigrants belges. Colonie de Sainte-Marie, Canton d'Elk, dans l'état de Pennsylvanie (Amérique septentrionale)*, ST: Vanwest-Pluymers, 1850, prospectusbrochure met kaart.

Lit.: Antoine DESMET, *Voyageurs belges aux Etats-Unis du XVIIe siècle à 1900. Notices bio-bibliographiques*, Brussel: Koninklijke Bibliotheek, 1959, p. 37.

Cartuyvels, Marie Berthe **Marguerite**, ijveraar

°ST 26.07.1871, x Louis Woot de Trixhe

Dochter van burgemeester-vrederechter Clément en Marie Marguérite Florence Macors. Rentenierster, echtgenote sinds 1892 van Louis Charles Adolphe Woot de Trixhe (Les Walleffes 1860 - Dinant 1900), rechter rechtbank eerste aanleg Dinant. Minderbroedersstraat. Raadslid van het werk van de Dames de la Miséricorde, in de volksmond 'Dames van de Floere Vod', een liefdadige vrouwenclub. Voorzitster van de Kantschool der Ursulinen. Verantwoordelijke voor de afdeling Maatschappelijke Werken van ST op de provinciale expo in 1907.

Lit.: Djef MIEVIS, *De kantnijverheid te Sint-Truiden*, Antwerpen: Secretariaat der vrouwenorganisatie, 1908, p. 5; *Dieu et le pauvre. Compte-rendu de l'oeuvre des Dames de la miséricorde à Saint-Trond de janvier 1913 à janvier 1914*, ST: Moreau, z.j., p. 2; *HBSTEV*, 2006, p. 123.

Cartuyvels, Marie Guillaume **Paul**, burgemeester

ST Bevingen 11.09.1872 – ST Bevingen 27.03.1940, x Marie Seny.

Zoon van burgemeester Clément en Florence Macors. Bevelhebber burgerwacht en krijgsgévangene 1914-1915. Ridder 1932 of 1936. Studeerde rechten te Leuven. Advocaat. Notaris Hoogbrugstraat 1919 als opvolger Nagels. Algemeen secretaris Uitvoerend komiteit Provinciale tentoonstelling 1907. Kasteelheer Rochendaal Bevingen 1908 en buitenverblijf Verlaine na dood moeder Macors. Voorzitter lokale lijfrentekas 'Op ons Eigen'. Bankier. Fruitteler o.a. Montenaken. Gemeenteraadslid 1921-1933. Burgemeester 1926-1932, katholiek. Regeringscommissaris in commissie Beroepsscholen ST. Echtgenote, bankiersdochter uit Luik, was voorzitter Kantschool en Dames de la Miséricorde. Oprichting Middelbare Landbouwschool 1923 en Aangenomen College 1928. Sociale huisvesting Nieuw Sint-Truiden 1923. Bezoek koning Albert 1931. Senator 1921-1936. Aparte lijst 1932

Katholieke Standenpartij na vete met Blavier. Plaatsvervangend vrederechter. Hoofd burgerbescherming Limburg 1940.

Wapen: op blauw een zilveren, zwemmende zwaan met in het schildhoofd twee gouden sterren. Ridderskroon. Opvliegende zilveren zwaan als helmteken. Leuze *Per ignem et aquam*.

Glasraam kerk Bevingen.

Info: ODIS-databank.

Lit.: WAPENBOEK, p. 470 en nr. 2317; Frank DECAT, *Partijpolitiek in Sint-Truiden tijdens het interbellum. De strijd Cartuyvels–Blavier*, in LOLL, 79, 2000, p. 41-96.

Cartuyvels, Petrus Remaclus, pastoor

Buvingen 1640 – ST 22.04.1724.

Zoon van Petrus en Oda Ulens of Ulrix. Broer van benedictijn Dionysius ‘Remaclus’ (1654-1727), van pastoor François van Ezemaal en van priester Trudo. Baccalaureaat theologie 1665. Pastoor Outgaarden en Attenrode. Pastoor Sint-Marten 1670 en stichter Broederschap Zielen van het Vagevuur. Pastoor begijnhof ST 1676. Herstelde begijnhof van oorlogsschade en zette administratie op. Stichter Broederschap Sint-Jozef ca. 1684 en verwerver relik Sint-Agnes. Stichter studiebeurzen voor nakomelingen broer. Weldoener, schonk minstens twee altaarschilderijen. Conflict met hoogmeesteres Van der Borch begijnhof. Begraven in koor begijnhofkerk, grafsteen bewaard. Portret als schenker op Calvarieschilderij H.Kruisaltaar Begijnhof 1692. Leuze *Per ignem et aquam*.

Lit.: François STRAVEN, *Notice historique sur le béguinage dit de Sainte-Agnes à Saint-Trond*, ST: E. Schoofs-Herman, 1876, p. 62-66; A. MALCORPS, *De Cartuyvels-stam te Boekhout-bij-Jeuk*, in Limburg, 36, 1957, p. 318-322; Hanne VAN HERCK, *Een gemeenschap van begijnen*, in BEGIJNHOF, p. 29-31; *Familiewapens*, in HBVL, 10/11-11-2009.

Cauwels, Alfred, ‘pater Pacifik’, ‘de bruine deken’, minderbroeder

Eeklo 03.03 of 05.1919 – Leuven 30.03.1990.

Oudste van groot gezin van Isidoor en Clara Plasschaert. Ll. Eeklo, Lokeren en Heusden. Minderbroeder Tielt 1939, priester 1945. Theologie Leuven. Aalmoezenier Sociale School Heverlee. Voorbereiding doctoraat over *Pensées* van Pascal. Scoutsbeweging Leuven. Lector klooster ST 1949. Godsdienstleraar Tuinbouwschool. Weekend-pastoraal. Leraar H. Graf. Stichter jeugdbeweging De Tochtgenoten van Sint-Franciscus 1950 met chiroleider Leonard Duser. Tochtgenoten Atletiekclub TACT 1955. IJveraar voor sportterreinen in Nieuw-Sint-Truiden. Organisatie Trudofeesten en Sint-Franciscusstoet. Organisator Kerstspel in Minderbroederskerk. Voordrachten over levenskunst en vastenpreken. Publieke ontspannings- en sportzaal in Minderbroederklooster. Provinciaal Sportaproost 1957. Naar Leuven 1962, hoofdredacteur Sport en Jeugd en medewerker Sporta. Monografieën over pater Van Clé 1982 en Pausen en sport 1985. Artikels en jeugdverhalen in *Sport en Jeugd*, *Sporta* en *Sportcahiers*. Postume eervolle vermelding van het BOIC 1990 als stichter en bezieler Belgische Fair-Play Club.

Info: Nadine Beirinckx, Jaak Baret en Romain Lenaerts.

Lit.: Walter VERHELST, *In memoriam*, in Sporta of Minderbroedersblad?, 1990, p. 54-56; ID., *Ter herinnering aan P. Alfred Pacificus Cauwels, 1919-1990*, beperkte verspreiding;

Dirk LAUREYS, *De Mindere Broeders van Franciscus 1842-1992. 150 jaar minderbroeders in Vlaanderen*, Mechelen; Minderbroeders en KADOC, 1992, p. 230; Roeland MOTMANS, *Tochtgenoten Atletiekclub Sint-Truiden*, werkcollege LO KU Leuven, ST: eigen beheer, 1997; Kaatje JACOBS, *De bewogen levenstocht van sportpater Alfred Cauwels, 1919-1990*, lic. verhandeling, Leuven: KU Lichamelijke opvoeding, 2005; Interview 1989 pastorale ontwikkelingen in Vlaanderen door Patricia Quaghebeur, KADOC.

Christiaens, Marie, volksfiguur

+ Gelinden 14.08.1669, x Jacob Schoenaerts

Vrouw van schout Schoenaerts. Bewoonster hoeve Groenschild Klein-Gelmen. Beschuldigd van hekserij 1667 en waarschijnlijk terechtgesteld 1669.

Lit.: J. BROUWERS, *De vrouw met de zwarte sluier. Een heksenproces te Gelinden in 1667-1669*, in *Limburg*, 36, 1957, p. 263-266, 273-284 en 301-308.

Christina, 'de Wonderbare', heilige

Brustem of ST 1150 – ST ca.1224

Wees en herderin. Nauwe betrekkingen met Catharinaklooster in ST.

Verbleef in ST, Wellen, Luik en Borgloon. Isoleerde zich door extreme boetedoening.

Bedelde en leefde negen jaar samen met kluizenares Jutta te Borgloon. De graaf ontbood haar bij zijn sterfbed in 1218. Mystica. Moedigde de heilige Lutgardis, kloosteroverste in ST, aan om zich als gewone ondergeschikte in het klooster te Awirs aan te bieden. Stierf in hetklooster te ST. Verering van haar gebeente, verhuisd in 1231 naar Nonne-Mielen en vanaf 1836 bij de redemptoristen. Medaille als afweer tegen veeziekten. Afgebeeld als benedictijnernon met vleugels, als verwijzing naar haar ontstijging van het stoffelijke. Feestdag 24 juli.

Levensbeschrijvingen o.m. door Thomas van Cantimpré en minderbroeder Geraert.

Schilderijen door Abraham van Diepenbeek en Georges Baltus. Diverse glasramen o.m. collegekapel. Gedenkplaat kapel Hameistraat Brustem. Naam gegeven aan gidsengroep Sint-Truiden Centrum, fanfare Brustem...

Straatnaam Brustem. Songtekst *Christina the Astonishing* door de Australische popzanger Nick Cave in 1992.

Info: Jo Van Mechelen.

Lit.: P. CLERINX, *Sint-Christina herdacht bij de 700ste verjaring van haar zalig afsterven 1224-1924*, ST: G. Moreau, impr. 1924; Jules FRERE, *St-Christina de Wonderbare*, in *Limburgsche volkskunde*, 2, Hasselt, 1928, p. 172-177, folklore; Bernardus M. RUYS, *Beknopte levensschets van de H. Christina de Wonderbare*, (*Don Bosco's lees-serie*, 29), Ledeberg-Gent, impressum 1942; Jozef BOON, *Het spel van Sinte Christina de Wonderbare. Een legendespel in drie bedrijven*, (*Opbouwen. Actie en uitgaven voor toneel*, 71), Brugge-Brussel-Amsterdam: De Kinkhoren – Leuven: Bibliotheca Alfonsiana, 1950; Petrus CLERINX (red.), *Christina de Wonderbare. Gedenkboek 1150-1950. Studiën en essais*, Leuven: bibliotheca Alfonsiana, 1950, met voorwoord door A. Deneys; J. KEUNEN, in *NBIOW*, 3, 1968, kol. 149-152; Jan DESCHAMPS, *Een Middelnederlandse prozavertaling van de "Vita Sanctae Christinae Mirabilis" van Thomas van Cantimpré*, in *HBBRUST*, p. 69-103 en Antoon VAN STEENWEGEN, *In het voetspoor van de Wondere Christina*, in *HBBRUST*, p. 367-396; Ivo SCHUURMANS, *De Latijnse en Middelnederlandse levensbeschrijvingen van Christina de Wonderbare (+1224). Synoptische uitgave en kritisch*

commentaar, Leuven: KU, 1989; Katrien KUBBEN, *De meest wonderbare van allen: lichamelijke vrouwenmystiek en spanningen in de Vita van Christina de Wonderbare van Sint-Truiden*, verh. Vrouwenstudies, Antwerpen: UIA, 1998; Inez SCHRAEPEN, *Christina de Wonderbare. Een vergelijking van de middeleeuwse mystiek met het sjamanisme*, Leuven: KU, 2009; Jo VAN MECHELEN, *Christina de Wonderbare*, reeks voorstudies, documenten en sprokkelingen, ST: Erfgoedcel. Werkgroep Christina, 13 dln., 2006-2010; Suzan FOLKERTS, *Voorbeeld op schrift. De overlevering en toe-eigening van de vita van Christina Mirabilis in de late middeleeuwen*, (*Middeleeuwse studies en bronnen*, 124), Hilversum: Verloren, 2010.

Claes, Joseph Baptiste **Camille**, kunstglazenier

Engelmanshoven 16.03.1898 – Engelmanshoven 11.05.1958 x Anne-Marie Knaepen
Zoon van landbouwer-herbergier Jean Edouard en Alphonsine Smisdom. Vader van kolonel Louis. Tekenacademie ST. Student schilderkunst en kunstglasramen, grote prijs. Leraar Sint-Lucas Luik. Glazenier Molenstraat 1933 ism. kunstschilder Paul Leemans. Van Seraing naar Engelmanshoven Steenweg 1936. Kunstfotografie en voetbalsport Engelmanshoven en STVV. Werk in kerken Bütgenbach, Engelmanshoven (H. Eduard), Sint-Maarten (H. Trudo), Wiemesmeer 1951 (H. Hubertus). Werk in kerk Brustem vernield door brand 1965.

Info: Désiré Flamend.

Lit.: Louis STERKEN, *Een bezoek aan glasschilder Claes van Sint-Truiden*, in *HBVL* 02.02.1947; *BEKTRUI*, 1, 2004, p. 22.

Claes, Jean Hubert **Ferdinand**, veearts

Engelmanshoven 23.04.1844 – Bilzen 15.03.1934, x Joséphine Husquin
Zoon van burgemeester-landbouwer Michel, bezweken na karongeval, en Maria Catharina Waleweyns. Ll. meester Robyns. Veeartsenij Kuregem 1865. Naar Bilzen, huwelijk op pachthof de Klee Kuttehoven met geboren Truiense 1871. Staatsveearts-opziener 1890. Specialist botziekten en menselijk heupgewricht.

Lit.: Piet PEUMANS, *De familie Claes uit Engelmanshoven*, in *Vlaamse Stam*, 14, 1978, p. 324-325; Georges STRAUVEN, *Twee Limburgse veeartsen. Ferdinand Claes en Jean Strauven. Oom en neef*, in *De Rode Leeuw*, 34, nr. 2, mei-juli 2003, p. 11-13 en nr. 3, augustus-oktober 2003, p. 21-22; *Engelmanshoven*, ST: Heemkring Sint-Truiden Zuid-Oost, ca. 2007, p. 21-26.

Claes, François Toussaint, nijveraar

ST 31.10.1858 – ST 27.12.1929, x 1884 Louise Leekens
Zoon van kleermaker Guillaume en Marie Elisabeth Macours. Opleiding schrijnwerker-timmerman tijdens legerdienst genietroepen. Winkel Nieuwe Steenweg 1884. Aannemer openbare werken, industrieel. Invoer Noors hout. Houthandel, bosontginning, mijnhout, steenovens, kalkbranderij, steengroeve, zandgroeve Berg-op-Zoom Wilderen, schrijnwerkerij, smidse, mechanisch atelier, stoeterij, tekenatelier, eigen electriciteit, stoomzagerij. Autobouwer. Vader van René, zakenpartner. Gemeenteraadslid 1904-1911. Provinciale expo 1907. Uitbreiding stationskwartier naar stadspark toe. Bouw vakschool Aalmoezeniers van de arbeid 1913. Medeoprichter Coöperatieve vennootschap Nieuw Sint-Truiden met woonwijk 216 woningen. Aannemer tuinwijk Nieuw Sint-Truiden in de jaren 1920 en weeshuis Sint-

Lutgardisgesticht 1930. Woonhuis Leopold II-straat. Ateliers, burelen en magazijnen
Rijschoolstraat ca.1907.

Lit.: Puck CLAES, *Frans Claes, bouwpromotor en ondernemer (1858-1929)*, in *ST19DE*,
1998, p. 104-107.

Claes, Jacobus, 'Jacobus Gorcomiensis', religieus auteur

Zepperen 10.03.1752 – Oostham 29.10.1828

Zoon van Henri en Catharina Vecoven. Leuven, college 'Het Varken' als onbemiddeld
student 1771. Praemonstratenzer Averbode 1773. Priester 1776. Kapelaan Wezemaal 1784 en
Veerle 1789. Penitentiarius Kortenbos 1795. Gevangen door Fransen en naar Oléron gevoerd
december 1798- november 1800. Pastoor Oostham 1801-1828. Schrijver van moraliserende
volksboekjes in dialoogvorm die lange tijd herdrukt werden en nog in 1930 herwerkt door
praemonstratenzer Xaverius Adriaensen onder de titel *In de kluis*.

Publ.: *De welmeynende boeredogter of hoe eene dogter ten platten lande zich moet voegen
om, onder het bestier van hare ouders, of meesters, christelyk te leeven, afwagtende den tyd,
om in den houwelyken staet te treden*, Antwerpen: Van Dieren, 1800, nieuwe uitgave o.a.
ST, 1817 en Mechelen: P.J. Hanicq, 1845; *De Boere-theologie oft den godvrugtigen
kluysenaer onderwyzende de pagters, domestieken, d'ambagtslieden, de handwerkers, de
arme en alle soort van volk van het plat land, kleyn en groot...*, ST: J.B. Smits, 1801, nieuwe
uitgaven o.a. Leuven: J. Meyer, 1804, Hasselt: J.F. Milis, z.j., Sint-Niklaas: A.-L. Rukart,
1844; *Den welmeynenden boeren-zoon...*, Antwerpen: Van Dieren, 1800, nieuwe uitgave o.a.
Mechelen: P.J. Hanicq, 1845; *Den Godvrugtigen Scheper oft hoe eenen schaepherder zig
moet gedraegen om zyn officie wel te volbrengen, met schoone exempelen*, ST: J.B. Smits,
1805; *Melania, beveyligd voor de schipbreuk, of behoedmiddel tegen het bederf van de
jongheyd, nae wyze van zaemen-spraek*, ST, 1810.

Straatnaam Zepperen.

Lit.: J.-B. VAN BAVEGEM, *Het martelaarsboek of heldhaftig gedrag der Belgische
geestelijkheid ten tijde der Fransche omwenteling op het einde der achttiende eeuw*, nieuwe
uitg., Gent, 1875, p. 206; *SLECHTEN*, p. 302-303; L.C. GOOVAERTS, *Dictionnaire bio-
bibliographique des écrivains, artistes et savants de l'ordre de Prémontré*, dl. 1, Brussel,
1900-1917, p. 120-123; *SCHILLINGS*, 8, p. 439; *JORISSEN*; L. DRESEN-COENDERS, *Een
boerencultuur onder pastoraal vuur*, in : *Jeugd en samenleving*, 19, 1989, p. 628-643; *Leven
in Oud Zepperen*, 1999, p. 391 en 410; Donatiaan DE CLERCK, *Hagiologion. Levensbeelden
van heiligen, zaligen en gedenkwaardige personen van de premonstratenzerorde*, Windberg:
Poppe-Verlag, 2001, p. 291-292; Jan GERITS, in *NBIOW*, in voorbereiding.

Claes, Marie Josephe Antoine René, nijveraar

ST 27.08.1884 – ST 23.07.1965, x Martha Quintens

Zoon van meubelmaker aannemer Frans Claes en Marie Louise Lekens. Schoonzoon van
dokter Bernard Quintens. Vader van o.a. koloniaal Bernard. Ll. Etablissement de Malonne bij
Namen, o.a. architecturaal en technisch tekenen. Landmeter-architect. Amerikareis 1909.
Burgerwacht 1914, kon in Tongeren uit gevangenenkolonne ontsnappen. In bedrijf vader
1902-1939. Woonhuis neo-Vlaamse renaissance Leopold II-straat 1921, architect Mélotte.
Medestichter cv. Nieuw Sint-Truiden 1922. Zoon opvolger Richard omgekomen bij
bombardement stationskwartier ST 1944. Lid GOKST.

Lit.: Puck CLAES en Els DECONINCK, in *ST19DE*, 1998, p. 102.

Clebsattel de Cernay, baron Jean Charles Marie Armand Emmanuel, zoeaaf

ST 04.04.1847 – Venetië 15.10.1868

Zoon van baron Armand, rentenier en eigenaar te Yernée-Fraineux, en Emerence, barones de Waha Baillonville (°ST 1824). Emerence was dochter van Jeanne de Menten de Horne en kleindochter van Marie-Anne de Pitteurs. Ging op eigen kracht naar Rome, Pauselijk zoeaaf 1867. Veldtocht 1867 als soldaat. Slag van Mentana. Korporaal 1868. Ontslag wegens erge kwaal, waaraan hij overleed tijdens thuisreis. Zieledienst in Nandrin door mgr. Baron de Woelmont, kamerheer van de paus en aalmoezenier van de Zoeaven.

Lit.: GORISSEN, p. 669; *ZOEAAF*, p. 29; *GORISSEN2*, p. 103; *EPNB*, 2001, p. 8.

Clerinx, Jean Arnold, orgelbouwer

ST 03.08.1816 – 1898, ongehuwd

Familie uit Halmaal, sinds 1737 in ST. Zoon van jeneverstoker en tingieter Pierre Jean en Barbara Beyns, Grote Markt. Broer van Pieter Lambrecht, pastoor Neer- en Overhespen en van Jozef Lambrecht, veearts Turnhout. Opleiding bij Pieter-Frans Van Dinter in Tegelen (NL.). Sinds 1838 terug in ST. Meer dan honderd orgels, verbouwingen, herstellingen en verplaatsingen. In ST Velm, Groot-Gelmen, Gorseme, Zepperen, Schurhoven, hoofdkerk, Sint-Gangulfus, OCMW-kapel, Kortenbos, Minderbroeders, Wilderen, Zusters van Liefde (nu koor hoofdkerk), Bevingen, Kerkom, Melveren, Ziekeren en Ursulinen. Octrooi 1847 voor systeem met doorlopende windlade. Typisch soliede bouw pijpwerk en omkasting in late rococo. Leraar van Frederik Ruëf en Jan Leyser. Groep romantisch classicistische orgelbouwers. Later uurwerkreparaties.

Lit.: E. HUMBLET, *Een St. Truidens orgelmaker: Arnold Clerinx (1816-1898)*, in *De Praestant*, 12, 1963, p. 95-99; G. POTVLIEGHE, in *Winkler Prins Encyclopedie van Vlaanderen*, 2, Brussel, 1973, p. 149-150; Martin KELLENS, in *Limburg*, 70, 1991, p. 161-162; Michel LEMMENS, *Arnold Clerinx (1816-1898), een ambachtelijk orgelmaker met grote persoonlijkheid*, in *ST19DE*, p. 192-207; ID., in *METAAL*, p. 33.

Clerinx, Georges Evarist, brouwer

Kerkom 07.04.1858 – Kerkom 31.07.1938, x Maria Mahaux

Zoon van landbouwer Felix en Anna Isabella Vanmarsenille. Student geneeskunde Leuven. Kocht met schoonvader brouwer in Hoei en Lantin in 1878 de afspanning La Renaissance langs de Naamsesteenweg in Kerkom. Brouwde bier van hoge gisting Reuss. Vader van brouwer Paul en grootvader van brouwer Jean. Schepen Kerkom ca. 1912.

Coart, Frans, burgemeester Zepperen

Borgloon 03.05.1804 - Zepperen 14.01.1882, x Marie Petitjean

Rentenier-landbouwer Ouwerxwinning Kerkstraat 1828. Kerkmeester 1854.

Gemeenteraadslid 1858 en burgemeester Zepperen 1862-1882. Liet belangrijke werken uitvoeren o.m. wegeaanleg, bouw gemeenteschool 1866, brug over Melsterbeek 1876, dichten poelen Kerkplein en d'Oye 1879. Richtte gemeentelijke school voor volwassenen op. Kwam tijdens schoolstrijd in conflict met pastoor Derie.

Lit.: *Zepperen 1850-1950*, p. 12-15.

Coart, Godfried, Govaert, ‘**van Melveren**’ Mervellanus’, martelaar

ST Melveren 1512 – Den Briel (NL.) 09.07.1572

Opgegroeid in Melveren. Minderbroeder 's-Hertogenbosch. Priester. Koster en biechtvader, ‘de pater van de Arkelstraat’ in klooster Gorcum. Drukte en schilderde heiligenprentjes, die hij uitdeelde. Tijdens godsdienstonlusten samen met tien medebroeders en katholieke priesters gevangen genomen op aanstoken van Willem van der Marck, genoemd Lumay, en zijn luitenant Jean d’Omal. Gedwongen deelname aan ‘theologisch’ debat. Mishandeling en schijnproces. Naakt opgehangen aan dakbalken in turfschuur door Geuzen in Den Briel. Sprak vergeving uit voor beulen. Lichamen verminkt. Zalig verklaard 1675 en heilig verklaard door paus Pius IX in 1867 als eerste Limburgse heilige na kerkelijk proces. Achtdaagse viering onder pastoor Laenen 1867. Vierde eeuwfeestviering 1972. Feestdag 9 juli. Portretgravures naar postuum, maar gelijkend schilderij door Jan Tybout Dierckx 1873.

Beeld Cornelis Janssen ca.1868 en reliekhouders Lambert Warnots 1830 kerk Melveren. Beeld Cornelis Janssen en portretschilderij Godfried Schoofs ca. 1868 in Minderbroederskerk ST. Reliekschrijn martelaren Gorcum Sint-Niklaaskerk Brussel. Beeld Sint-Romboutskathedraal Mechelen. Sint-Godfriedlied 1972, tekst Bert Broes en muziek Juliaan Wilmots. Kapelletje met borstbeeld door Dirk Claessen, Keelstraat 1989. Vzw. Sint-Godfriedgemeenschap van Melveren. Straatnaam Sint-Godfriedstraat Melveren met hardstenen pijlerkapelletje.

Lit.: J. MEERBERGEN, *De HH. Martelaren van Gorcum*, Tongerlo: Eucharistisch bureau, 1928, p. 94-97; *Monument voor België's eerste officiële heilige*, in *HBVL*, 11.07.1989; Jules BONGAERTS, *Sint-Godefridus van Melver 1512-1572*, ST: eb., 1990; Heribert ROGGEN, *Franciscaanse figuren. Godfried Coart, een martelaar van bij ons (1512-1572)*, in *Broeder Franciscus*, 7, 1995, p. 129-130; Ludo PIPELEERS en Leon SNOEKS, *Limburgse martelaren. Geloofsgenoten ook voor deze tijd*, s.l.: Wereld-Missiehulp, Stelimo en Missio-Limburg, missiemaand 2000, p. 11-14.

Coelmont Egidius Norbertus Eduardus Robertus, ‘**pater Eduard**’, praemonstratenzer

Brustem 07.05.1896 - Brussel 21.05.1960

Zoon van gemeenteontvanger Edouard en Eugénie Poelmans. Witte Paters van Afrika, later praemonstratenzer abdij Bois-Seigneur-Isaac 1918 en priester 1923. Prior abdij Bois-Seigneur-Isaac. Abdij Park Heverlee. Kapelaan Ougrée, pastoor Batsheers en Jezus-Eik 1941. Gevangene Siegburg (D.) tot eind WO II. Stichter-financier bedevaartsoord met ommuurde gebedsruimte Mariahof Jezus-Eik met keramieken beelden door Raymond Degryse 1959.

Coelmont, Joannes Leonardus, burgemeester Brustem

Brustem 03.12.1776 – Brustem 13.08.1865, x 1797 Maria Anna Lelièvre

Zoon van pachter Guilhelmus en Maria Anna Hespsbiens of Hesbeens. Bij Molenbeek. Broer van Gilles Norbertus, gemeenteontvanger. Agent municipal 1798 en adjoint-au-maire 1798-1804. Joeg op ondergedoken conscripts en handhaafde de Franse anti-godsdienstmaatregelen. Maire, zeer getrouw aan Frans bestuur 1804-1814. Schepen 1825-1830.

Woonde op de molen bij de Melsterbeek. Zoon Petrus Josephus werd priester.

Lit.: Kamiel STEVAUX, *J.L. Coelmont, agent municipal en maire te Brustem*, in *HBBRUST*, 1975, p. 397-434.

Coemans, Oscar, notaris

ST 22.04.1834 – ST 06.08.1892, x Marie Rosalie Eugénie Beckers

Zoon van notaris Jean Adrien en Marie Antoinette Pieters. Gehuwd met Aubelse (1835-1894). Vader van Adrien en Ferdinand. Notaris 1864-1885. Voorzitter Katholieke Associatie ST 1878-1881. Ondervoorzitter Unie voor het herstel der grieven 1884. Gemeenteraadslid 1870-1872, 1873-1887, 1891-1892. Provincieraadslid 1875-1886 en 1889-1892. Senator en lid commissie Binnenlandse Zaken en Openbaar Onderwijs 1885-1887. Bestendig afgevaardigde 1889-1892.

Info: ODIS-databank.

Lit.: *DE PAEPE*, p. 65; J. STENGERS, J.-L. DE PAEPE en M. GRUMAN, *Index des éligibles au Sénat (1831-1893)*, Brussel, 1975; *Vingt-cinq années de gouvernement, 1884-1909. Le parti catholique belge et son oeuvre*, Brussel, 1910, p. 486.

Coëme, Joseph Lambert **Henri 'Ri'**, kunstenaar

ST 10.02.1914 – Antwerpen 03.07.1979, x Louisa Wauters

Zoon van handelsreiziger Lambert uit Bettincourt en Marie Hubertine Josephine Gustave Neijs, textielverkoopster Tentoonstellingsstraat. Neefje van gouvernante in Rusland. Schoonvader van prof Van der Cruysse. Ll. stadstekenschool als 7-jarige. Studeerde Sint-Lucas Gent architectuur, later veranderd in binnenhuisarchitectuur, publiciteit en decoratieve kunsten. Medestudent van Broeder Max 1929-1932, leerling van Gerard Hermans. Ll. van Montald en Anto Carte in Academie Schone Kunsten Brussel. Medestichter 1930 en later voorzitter Koninklijke Kunstkring ST. Expressionistisch meester-glazenier en kunstschilder. Gouden medaille decoratieve kunsten Wereldtentoonstelling 1935 Brussel. Huwelijk en naar Ronse als modeontwerper bedrukte stoffen 1937. Vlucht naar Frankrijk en terug naar ST 1944. Bouw eigen modernistisch woonhuis Tiensevest. Tekenleraar atheneum. Stichter en ondervoorzitter 'Pro Arte Christiana' Vaalbeek 1956. Ontwerp praalwagens en kostuums Trudostoet 19..... Vlag Smedenbond ST. Boekillustraties, reclameborden en affiches. Fresco kerk Opheilsem. Glasramen kerkkoor Terkoest, Sint-Salvatorkliniek Hasselt, Sint-Martinuskerk Genk 1953 e.a. Glasramen met heiligen in kapel Ziekeren 1954. Glasramen basiliek Koekelberg 1954, techniek glas-in-beton. Vanaf 1962 woonst in koetsiershuis Klein-Gelmen. Directeur Academie beeldende kunsten 1966. Studiereis Italië 1968. Stadsprijs Ri Coëme 1979. Hotel Ri Coëme 2008.

Info: HIP.

Lit.: Hendrik PRIJS, in *HBVL, (Kunst en Letteren)*, 04.11.1936; *Hier en nu*, nr. 3, herfst 1966, p. 15-16; nr. 21, herfst 1974, p. 24-27; Dirk VAN DER CRUYSSSE, *Ri Coëme, een artistieke biografie*, Tessenderlo: Antiqua, 1980; Erik VANLANGENDONCK, *Ri Coëme. De mens. De artiest. De stilist. Een terugblik anno 2002*, (KKzine2, map2.1, ST: Koninklijke Kunstkring, 2002; Ludo RASKIN, *Ri Coëme*, in *Een eeuw beeldende kunst in Limburg 1900-2000*, Hasselt, 2005, p. 42-43; Petra BOEKSTAL met Piet VERHEYDEN, *Huis Ri Coëme*, in *Monumenten van de toekomst? Modern bouwen in Sint-Truiden 1900-1975*, ST: stadsbestuur, 2008, p. 57-67.

Coenegrachts, Herman, aalmoezenier

Millen 28.10.1823 - Morelia (Mex.) 06.11.1865

Molenaarszoon Wintershoven. Priester 1851, jongere broer van pastoor Hendrik Coenegrachts van Wilderen-Duras. Kapelaan hoofdkerk en eerste rector van Sint-Marten 1855, woonde op het huidige Sint-Maartenplein tegen het vroegere kerkhof. Leraar middelbare school.

Geesteszorg voor soldaten van nabijgelegen kazerne. Werd na tussenkomst van Mgr. De Ram, rector Leuven, aalmoezenier van Belgisch expeditiekorps als steun voor Maximiliaan, keizer van Mexico en schoonzoon van Leopold I in 1864. Scheepsreis met 'Tampico' van Saint-Nazaire naar Vera Cruz jaarwisseling 1864-1865 met het derde detachement. Nederlaag in Tacambaro 1865. Richtte met enkele geneesheren militair hospitaal op in Morelia. Bij tyfusedepidemie zelf bezwaken in huis van notabele. Wegens verdiensten uitzonderlijk begraven in koor van Sint-Antoniuskapel nabij OLV-kerk van Morelia. Kelk geschonken door parochianen van Sint-Marten in 1864 werd in 1866 terugbezorgd aan de Sint-Maartenkerk ST.

Info: Danny Gennez, Jan Vanaudenaerde en Ludo Melard.

Lit.: J. MUYLDERMANS, *Een Limburgsch legeraalmoezenier, Herman Coenegrachts*, in *Limburg*, 9, 1927-1928, p. 27-31; Albert DUCHESNE, *L'expédition des volontaires belges au Mexique 1864-1867*, (Bijdragen Centrum voor Militaire Geschiedenis, 3), Brussel, 1967-1968, p. 53, 209, 220, 225 en 434; Achille THIJS, *Historie rond een oude kelk uit de St.-Maartenkerk te St.-Truiden*, in *HBVL*, 19/20.08.1972; Monique LEFEBVRE, *Het Belgische Vrijwilligerskorps in Mexico 1864-1867*, in *Tijdschrift van het Museum van het kamp van Beverlo*, 31, april-mei-juni 2003, p. 12-16; *BEKTRUI*, 1, 2004, p. 1.

Collart, Roger Leon Edward, leraar

Hoogstraten 20.03.1917 – ST 19.09.1996, x Lea Leemans

Zoon van staatsbeambte Victor en Clementia Jocqué. Leraar Klein Seminarie 1960 en Trudo-instituut 1971, Engels en wiskunde. Stichtend voorzitter Toeristische Gidsenbond. Docent Gidsencursus Sint-Truiden 1992-1993. Medestichter en auteur *'t Maendachboekje*.

Inspireerde mee de eerste *Geogids Sint-Truiden*. Zijn favoriete thema's waren volkslegenden, gedenktekens en kerkhof. Voorzitter Gregoriuskoor. Heemkundig radiopraatje Radio Baccara en Omroep Kern. Medestichter Federatie Toeristische Gidsengroeperingen v.z.w. Lid geschiedkundige kring.

Publ.: *Wien 1965. "La Petite Histoire" (Uit de oude doos)*, in *Trudo-jeugd*, jg. 4, maart 1970, p. 4-5. *Aldous Huxley en Sint-Truiden*, in *HBKEST*, 1971, p. 39-47.

Info: Chris Stevens.

Lit.: André PHILIPPAERTS, *Een ridder op pensioen*, in *Trudo-jeugd*, 17, nr. 137, 1982, p. 3; Eddy STRAUVEN, *Interview met Roger Collart. "Den Echten Truienaar": bestaat die?*, in *Koerier Sint-Truiden*, 10, nr. 20, 24.02.1982.

Collet, Paul 'Maxim Kröjer', toneelauteur

Mechelen 11.03.1901 – ST hosp. 28.03.1979, x Madeleine Buelens, xx Mia Bongaerts

Ll. normaalschool Mechelen, onderwijzer parochiale scholen Antwerpen. Berchem.

Symbolistisch-expressionistische toneelstukken. Recensies, artikels en studies over theater.

Docent toneelklas Conservatorium Antwerpen. Provinciale Prijs Antwerpen 1972 voor hele oeuvre. Lid Vereniging van Limburgse Auteurs. Na overlijden echtgenote met tweede vrouw naar ST, Schepen Dejonghstraat.

Publ.: *De man die zichzelf verloren heeft*, 1921, expressionistisch toneelstuk; *Regen*, Antwerpen: Lectura, 1930, novelle; *De verdwenen "Kindermoord"*. *Het avontuur van een*

schilderij, (Briljant, 4), Willebroek: René De Smedt, 1942, detective; *De schoolmeester van Vlaanderen*, (Ster-Reeks, 10), Brussel: Ignis, 1943, roman; *Tsarewitsj Alexis*, toneelstuk; *De smart van de keizer*, toneelstuk; *Theater A-Z*, 1959, naslagwerk; *Gesprekken onder de schemerlamp*, Hasselt: Heideland, 1964, essays.

Lit.: *LECTUURREPERTORIUM*, p. 1425; Rik JACOBS, *Maxim Kröjer*, in *Vlaanderen*, 25, jan-feb 1976, nr. 150, p. 41; DEVOS, p. 415; in *VLAM*, 4, nrs. 2-3, juni-september 1979, p. 1.

Columbanus, Jan, abt

+ 814

Abt ST 762-780, dichter, musicus en componist. Volgens sommigen auteur van het oudst gekende muziekwerk in België, de *Planctus Caroli*, of klaaglied op de dood van Karel de Grote. Handschrift in de Bibliothèque Nationale, Parijs. 19de-eeuwse toeschrijving van *De origine atque primordiis gentis francorum, stirpis Carolinae*, uitg. Parijs, 1644, met nota's Thomas van Aquino van Sint-Jozef, opgedragen aan Karel de Kale. Ook betwiste toeschrijving van drie Latijnse gedichten *Ad Sethum*, *Ad Hunaldum*, *Columbanus Fidelio*.

Lit.: *Biographie universelle, ancienne et moderne*, 9, Parijs: Michaud frères, 1813, p. 302; E. DE COUSSEMAKER, *Histoire de l'harmonie au Moyen-âge*, Parijs, 1853; Emile VARENBERGH, in: *BIONAT*, 4, 1873, kol. 307-308; Antoine AUDA, *La musique et les musiciens de l'ancien Pays de Liège*, Brussel-Parijs-Luik, 1930, p. 13-14; JORISSEN; Johannes SMIT, *The authorship of the adonic verse 'Ad Fidolium' attributed to Columbanus*, (Studie Mediaevali, 3de reeks, 18, 2, p. 249-314; Michael W. HERREN, *Some quantitative poems attributed tot Columbanus of Bobbio*, in *Poetry and philosophy in the middle ages. A Festschrift for Peter Dronke*, (Mittellateinsche Studien & Texte, 29), Leiden-Boston-Keulen: Brill, 2001, p. 99-112.

Coninckx, Simon Michaël, dichter

ST 06.08.1750 – ST 14.04.1839

Zoon van Simon, welstellende garen- en bandhandelaar, gemeenteraadslid en koopmansgraaf en van Joanna Maria Spruyten. Ll. Klein Seminarie ST. Studeerde wijsbegeerte in Leuven en theologie aan de Gregoriaanse Universiteit in Rome. Dagboeken heenreis Rome 1772 en terugreis 1775. Priester en protonotaris Pauselijk College. Kanunnik Onze-Lieve-Vrouwekerk ST 1788. Voorstander van godsdienstige verdraagzaamheid, republiek en sociale gelijkheid. Beëdigd priester in de Franse tijd. Voorzitter kerkbestuur hoofdkerk ca. 1817. Bibliofiel. Fabeldichter met grote belezenheid en vloeiende, fijnzinnige, humoristische poëzie in het Nederlands. Vooral gekend door zijn vertaling van de Lafontaine-fabels. Bezocht door Frans jurist Havé 1786. Lid Provinciale Staten en Koninklijk Nederlands Instituut. Nederlandstalige rijmen in stadsalmanakken 1812-1814, later gebundeld. Lid *Maetschappy tot Bevordering van de Nederduitsche Tael- en Letterkunde* te Brussel 1836. Kandidaat van Willems voor de niet opgerichte *Nederduitsche Academie* 1836. Veiling privé-bibliotheek 1842 Leuven.

Viering in 1889 door Davidsfonds met publicatie op 8.000 exemplaren en witmarmeren gedenkplaat op gevel woonhuis 1762 Hamelstraat. Alternatieve publicatie in 1889 door Prenau, Wauters en Straven, de twee laatsten lid van het Bestendig Coninckx-comiteit van Nut en vermaak. Vereniging De Coninckxvrienden ca. 1897. Woonhuis en plaat door J. Feront verdwenen ca. 1960, nieuwe gedenkplaat 1975. Padnaam gepland in 2005.

Publ.: *Christelijke gedichten, oden uyt Davids Psalmen*, Leuven; 1781; *Retour à la Nature. Les quatre Parties de l'Année ou nouveau Poème sur les Saisons*, Luik: Lemarié, 1784;

Fabelen uyt verscheyde auteurs, ST: J.B. Smits, 1806; *Fabelen uyt Lafontaine*, ST: J.B. Smits, 1808; *Punt- en Kleine Mengeldichten*, ST: Van West-Pluymers, 1837.

Lit.: *Catalogue d'une belle et riche collection de livres Français, Anglais, Allemands, Italiens, Flamands, Hollandais, Espagnols et Latins, d'Histoire, de Littérature, de Voyages, Théologie et autres délaissés par feu M. CONINCKX, en son vivant chanoine à St.-Trond; Dont la vente publique aura lieu, le Lundi 23 Mars et jours suivants à 2 heures de l'après-diner à la Librairie-Belge-Française, Grande-Place n° 20, à Louvain*, z.j.; J.J. THONISSEN, in *BIONAT*, 4, 1873, kol. 351-357; *Rond den Heerd*, 24, blad 33, 11.07.1889, p. 263-264 en blad 36, 01.08.1889, p. 281-283; (Emiel GOVAERTS red.), *Simoen-Michiel Coninckx' dichtwerken. Voorafgegaan van eene studie over zijn leven en zijne werken. I. Geestelijke gezangen. II. Fabels van La Fontaine. III. Punt- en mengeldichten*, ST: G. Moreau-Schouberechts, 1889; Steven-Lambrecht PRENAU, Edward WAUTERS en Frans STRAVEN, *Simon-Michiel Coninckx. Letterkundige schets. Verheerlijking. Levensschets*, ST: J. Vanwest-Rausch, 1889; Gustaaf MATHYS, *Simon-Michiel Coninckx. Dichter en taalgeleerde der XVIIIe eeuw. Zijn leven en zijne werken 1750-1839*, Lier: Van In & Cie – ST: Gust. Moreau, 1910; *De Tijdspiegel*, 1949, p. 114-117 en 143-144; Joris STERKEN, *Een dichterdijk kanunnik uit onze 18de eeuw*, in *Dietsche Warande en Belfort*, 1951, p. 458-466; *Oostland*, nrs. 42-43, juli 1962, p. 33; JORISSEN; Joris STERKEN, *Een geestelijk bestek in 1799*, in *OLL*, 19, 1964, p. 145-156; J. SMEYERS, in: *NBIOW*, 1, 1964, kol. 323-326; Jozef SMEYERS, in *Les Lumières dans les Pays-Bas autrichiens et la Principauté de Liège*, tent. cat. Brussel: Koninklijke bibliotheek Albert I, 1983, p. 158-159; Guido WULMS, *Simon Michaël Coninckx, Sint-Truidens fabeldichter (1750-1839)*; in *HBHEYN*, 1984, p. 391-409; Raf VAN LAERE, *De 'Lierzang' van S.M. Coninckx ter gelegenheid van de geboorte van Napoleons zoon (1811)*, in *Limburg*, 68, 1989, p. 252; *ST18DE*, p. 106, 199-200 e.a.; Guido WULMS, *Het reisjournaal van Simon Michaël Coninckx 1775. Inleiding en tekstuittgave*, ST: Appel en Davidsfonds, 1998; Jozef SMEYERS en Guido WULMS, *Het reisjournaal van Simon Michaël Coninckx (1772-1775). Inleiding en tekstuittgave*, (Studiecentrum 18e-eeuwse Zuidnederlandse letterkunde. Cahiers, 16), Brussel: Facultés universitaires Saint-Louis, 1997, 2dln.; Kamiel STEVAUX, *Sint-Truiden en het ex libris. Een verkenning*, ST, 2003, p. 8, p.13, noten 26-28 en p. 20.

Creten, Pieter Huibrecht, 'Zagemans', romanauteur

Stevoort 18.12.1823 – Wijer 22.09.1894

Zoon van Gilles, horlogemaker uit Gors Opleeuw te Stevoort en ST 1836, en Catharina Droogmans. Koestraat. Les bij minderbroeders ST. Studies Klein Seminarie Rolduc, ST en Luik. Priester 1851. Schoonbroer van drukker De Cocq ST. Kapelaan Mechelen-aan-de-Maas 1851, Halen 1854 en Aubel 1863. Lid literaire Nicolaïkring Halen (°1854). Kapelaan, leraar en vriend van medicijnenstudent en latere ULB-prof Theodoor Hauben. Pastoor en bouwheer school, pastorie, kerk met orgel Wijer. Aanleg verbinding tussen stations Schulen en Kortenbos via 'Cretenweg' Wijer 1866. Pastoor Neeroeteren 1881 en Overhespen 1881. Op rust Wijer 1893. Populair schrijver van novellen, verhalen en volksromans in Dickensstijl. Verhalen verschenen eerst in afleveringen in periodieken ST, o.a. weekbladen *De Hoop* en *Het Regt*. Hekelende artikels onder noemer *Kullagie*. *De Zot* 1857-1858, *De longziekte*, Baron Kwibus 1862 of 1887, *De Botti* 1861, realistische roman, *Mengelingen*, tussen 1858 en 1865 in het weekblad *Het Regt*, *Moeder Nel* 1873, *Meester Mellemans* 1881, *Mononkel Kwinten* 1909, *de Pioeters en de Kajoeters* 1894, *Sus en Trees Scheersliep* 1893. Medewerker almanakken o.a. *De Kazakschietters* 1865-1870 en *Jantje Claes* 1880-1894. Grafmonument met boek en ganzenveer kerkhof Wijer, opgericht door Dr. Hauben 1909. Heruitgave *De Zot* in 1999 door Ina Stabergh.

Publ.: *De Zot*, ST: Decoq-Creten, 1863; *De Botti*, ST: Decoq-Creten, 1861.
(ed. Theodore HAUBEN), *Volledige werken van P.-H. Creten*, ST: Sinte-Lutgardis' drukkerij Jos. Leenen, 1908-1914, met *Levensschets in 1 (De Zot)*, p. V-XVI.

Lit.: *Lectuurrepertorium*, 2de dr., 1952, dl. 2, p. 482-485; JORISSEN; Louis ROPPE, in *NBIOW*, 3, kol. 233-235; F. VAN VINCKENROYE, *Pieter Hubert Creten 1823-1894*, in *OLL*, 45, 1990, p. 105-127; Loes LAMBEENS, *Onderzoek naar de historiciteit en populariteit van 'de zot', een Limburgse sage*, verh., Leuven: KU, 2002; Ludo RASKIN, *Pieter-Hubert Creten. Van pastoor te Wijer tot Limburgse Hendrik Conscience*, in *Info Heemkunde Nieuwerkerken*, 3, maart-april 2007, p. 6-8; Romain LENAERTS, *Pastoor Huibrecht Creten. De man die de Limburgers leerde lezen*, in *De Bink*, 11, 2008, nr. 42, p. 6-11.

Crollen, Petrus Ferdinand, drukker

ST 29.05.1833 - Hasselt 12.11.1897, x Maria Bollen

Zoon van Guillaume met vele beroepen o.m. bakker en herbergier, en Maria Catharina Demeer. Boekbindersleerling Behn. Samen met broer Emmanuel naar Brussel.

Boekbindersgast Poppe Hasselt 1859. Eigen atelier Ridderstraat Hasselt 1864, door weduwe, zoon Leon (1871-1955) en kleinzoon Louis (1902-1957) verder gezet, ook als gekende drukkerij.

Lit.: Mieke PAULISSEN, *Ferdinand Crollen (1833-1897). Een genealogisch onderzoek*, in *De Gulden Passer. Jaarboek van de Vereniging der Antwerpse bibliofielen*, 76-77, 1998-1999, p. 295-331; Bart DE KEYSER, *Drukkend Hasselt*, Hasselt: Stedelijk museum Stellingwerff-Waerdenhof, 2003, p. 23.

Cryns, Pieter Adriaan, didactisch auteur

Peer 02.04.1857 – Vorst Brussel 10.07.1937, x Marie Sophie Bervoets

Zoon van schrijnwerker Jan Francus en Maria Elisabeth Eyckens. Normaalschool ST 1873-1876. Hulponderwijzer Paal en gehuwd met Paalse. Hoofdonderwijzer Gelinden, auteur van leerboeken en van geïllustreerde prijsboeken voor de jeugd. Vader van naaimeesteres Clotilde (°Paal 1886) en van Edgard (°Gelinden 1892), onderwijzer te Vorst. Dorpsstraat Gelinden. Naar Vorst 1920.

Publ.: *De geschiedenis van België aan de leerlingen van den lageren graad der lagere scholen overeenkomstig het programma van 1 mei 1897*, Lier: J. Van In, 1899; *Handboekje voor het antiafcolisch onderwijs ten gebuike der lagere scholen naar aanleiding van het ministerieel besluit van 2 april 1898*, Lier: J. Van In, 1899; *De kleine landbouwer. Herhalingsboekje voor de wedstrijden overeenkomstig het ambtelijk programma van 17 september 1898*, Lier: J. Van In en Cie, 1900; *Rekenoefeningen op de getallen van 1 tot 1.000 en op de eerste beginselen der tiendelige en gewone breuken en van het metrieke stelsel*, Lier: Van In & Cie, 1903; *Het geroofde egelsnestje en andere vertellingen vertaald en bijeengezameld*, Lier: Van In & Cie, 1907; *Geschiedenis van den luchtballon*, Lier: Jozef Van In & Cie, (1907); *Een reisje naar Congo*, Lier: Van In & Cie, 1909, met liederen.

Lit.: JORISSEN; MINTEN, p. 83, nr. 475.

Cru(e)ls, F. Pieter 'Crullus', auteur

Gingelom ca.1520 – ST 15.05.1598

Studeerde theologie in Leuven. Omstreeks 1540 monnik abdij ST. Cantor 1585, prior 1590-1598. Vertaalde het Trudoleven van Fastraets naar het Latijn, in opdracht van abt Christoffel, van muziek voorzien door pastoor Jan Vrancken van Sint-Catharina ST. Geschiedsschrijver en humanist. Vulde de lacune 1366-1420 in de abdijskroniek *Gesta abbatum* op en zette deze verder voor 1532-1566, met biografie van abt Sarens. Kopiïst. Twijfelachtige identificatie als kopergraveur 'C.P.', vooral van heiligenfiguren.

Publ.: *Vita sancti Trudonis confessoris: comediis duabus ut plurimum expressa*, 1565.
Comedia una vitam Sancti Trudonis confessoris utcumque explicans, 1566.

Lit.: *NECROLOGIUM*, p. 102; Alfons PAQUAY, *Een lied en twee "refereynen" uit den Geuzentijd te St. Truiden*, in *De Banier*, 2, 1895, p. 129-123 en 139-145; VAN VEERDEGHEM, *Het Refereyn van St. Truiden*, in *Mélanges Paul Frédéricq*, 1904, p. 111-117; A. KEMPENEERS, *Inneming van de stad St. Truiden door Willem den Zwijger*, in *Bulletin de la Société scientifique et littéraire du Limbourg*, 32, 1914, p. 53-55; *Vita sancti Trudonis confessoris comedijs duabus ut plurimum expressa* (uitg. H.J.E. ENDEPOLS), Maastricht: gebr. Van Aelst, 1934; JORISSEN; Florent VAN VINCKENROYE, in *NBIOW*, 1, 1964, kol. 349-351; *Handschriften uit de abdij van Sint-Truiden*, Leuven: Peeters, 1986, p. 38-39, 208-211 en passim; Johan VAN DER EYCKEN, *Handschrift nr. 35 van de abdij van Sint-Truiden*, in *LOL*, 84, 2005, p. 298.

Daenen, Martin Alphonse, schepen Brustem

Aalst 12.06.1866 – Brustem 16.02.1940, x Eugenie Loix

Zoon van landbouwer Egide Norbert van Brustem en naaister Maria Ida Philomena Thysens. Winkelier Luikersteenweg. Gemeenteraadslid Brustem 1895-1903 en 1908-1936. Zetelde als onafhankelijke, onder invloed van Prenau en na dispuut over grond van klooster Saffraanberg, geschonken door zijn nicht zuster Véronique, ursulin. Conflict met pastoor Dols. Schepen openbare werken en onderwijs 1908-1921 en 1937-1940. Alleen als oppositielid. Socialist-liberaal. Oprichter gemeentelijke bibliotheek 1908. Lid van de 'Ligue de l'Enseignement'. Vader van mijnningenieur André te Mechelen. Begraven in ongewijd perceel kerkhof, onder ruw gekapte menhir met bronzen buste, weggehaald door familie bij uitbreken WO II.

Info: Dany Schoebrechts.

Lit.: *Het Vrije Limburg*, 04.10.1936; Erik HOUTMAN, *Het gemeentebestuur van Brustem van de 18de tot de 20ste eeuw*, in *HBBRUST*, 1975, p. 223.

Daenen, Clément Joseph, taalactivist

Aalst 20.04.1901 – Heverlee 16.09.1965

Zoon van Alfons Daenen, landbouwer te Brustem, en Josephina Tachelet. Germanist Leuven 1924. Leraar Wallonië en Leuven. Studieprefect Koninklijk Atheneum Tienen.

Redactiesecretaris *Vlaanderen*. Artikels in *Jong Dietschland* 1929 onder pseudoniem. Auteur van populaire *Nederlandse spraakkunst* en daarbij horende *Oefeningen* met vele herdrukken en herwerking door Hugo De Jonghe 1982. Tegenstander repressie na WO II. Medestichter CURO, christelijke unie leraars rijksonderwijs. Medestichter en algemeen ondervoorzitter Vlaamse Volksbeweging 1952. Secretaris van contactcommissie met Wallonië.

Ondervoorzitter Vereniging voor Beschaafde Omgangstaal afdeling Leuven 1963. Pseud. 'dr. J. Pulinx'.

Publ.: *Practische Nederlandsche spraakkunst voor de school en voor het leven*, Lier: Van In, 1945-1946; *Een Vlaming op het M.P.W.-Congres*, in *Het Pennoen*, december 1961, p. 3-4; *Le*

point de vue des fédéralistes flamands, in *Nouvelle Revue wallonne*, nr. 2, januari 1965, p. 73-85.

Lit.: Dr. C. Daenen, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, 25, nr. 3, 1966, kol. 227-228; René HAESERYN en Frank SEBERECHTS, in *NEVLAB*, p. 841.

d'Astier, graaf **Henri** Louis Marie (François), edelman
Zétrud-Lumay 24.08.1784 – Zepperen 13.03.1828, x 1818 Josephine de Pitteurs-Hiégaerts
Zoon van graaf Honoré Dominique, dragonderkapitein Lodewijk XV en gedeputeerde van de Staten, en Louise Henriëtte de Waha (de Linter) uit Neerlinter. Graventitel bevestigd 1816. Ouderlijk kasteel in Zétrud-Lumay. Kapitein in Franse dienst, regiment lichte ruitery en jagers te paard van Arenberg 1806. Veldtochten met elitecompagnie in Polen, Denemarken en Spanje 1807-1812. Lid ridderorde Zuid-Brabant. Ridder in orde erelegioen 1815. Broer Eugène werd als karabinier-cuirassier zwaar gekwetst in Waterloo (+1817). Schoonbroer van Theodore de Pitteurs-Hiégaerts. Roosbeek bij Tienen. Later kasteelheer van vml. Begaardenklooster Zepperen. Burgemeester Zepperen 1828, jong gestorven. Dochter Stephanie (1819-1854) legateerde geld voor oprichting meisjesschool Zepperen. Wapen: op goud een zwarte schuinbalk, getopt met kroon van vijf bladen. Schildhouders: twee rood getongde gouden leeuwen met elk een banier aan een bruine toernooilans. Kasteelnaam 'Gravenhuis' Zepperen. Vloerzerk in vrijstaande grafkapel Notre Dame de Bon Secours op grens Hoegaarden en Zétrud-Lumay.

Info: Louis Ruelle, Cercle historique de Jodoigne, en Dominique Timmermans, site napoleon-monuments.eu.

Lit.: Jules TARLIER en Alphonse WAUTERS, *Geographie et histoire des communes belges, Canton de Jodoigne*, Brussel: A. Decq, 1872, p. 153; E.B.F.F. WITTERT VAN HOOGLAND, *De Nederlandsche adel*, 1, 's Gravenhage, 1913, p. 46-47; *EPNB*, 1984, p. 125-126; Guy VAN EECKHOUDT, *Les chevau-légers belges du duc d'Arenberg. Le 27ème Chasseurs de la Pologne à la campagne de France*, Parijs: Le Livre Chez Vous, 2002, p. 20, 21 en passim.

Debruyn, Paul Jozef **Arsène**, architect
ST 26.12.1874 – Tessenderlo 18.07.1963, x Anna Goffin
Zoon van huisschilder Antoine en Anne Gertrude Pollet van Hasselt. Hamelstraat. Beeldhouwergast. Verving Guillaume Gielen als derde leraar in Tekenschool vanaf 1896. Burgerwacht WO I. Vader van architect Louis (°ST 1906-1975), die naar Tessenderlo trok 1932 en daar huwde met doktersdochter Dams. Grootvader van architect Robby Arsène (°Tessenderlo 1935). Directeur Tekenacademie 1937-1946. Architect gemeenteschool Zepperen 1928. Art decohuis Tiensepoort, met zoon. Kapelanie Halmaal 1913. Burgerhuizen Deplet Ordingen 1925 en Hoepertingen steenweg. Woonde Beekstraat, later Tiensesteenweg. Arsène verhuisde ook naar Tessenderlo 1952. De architecten Debruyn ontwierpen er wijkkerk Berg ism. architect Sylvain Strauven en fabriekswoningen. Scholen Broeders van Liefde 1952. Nieuwbouw 'provinciale' fruitteeltschool bij kasteel Schabroek ST olv. Ir. Draye 1955.

Info: Raymond Debruyn.

Lit.: Frans ADELHOF, in *Loois cultuurlexicon*, Tessenderlo: Kunstkring, 1986, p. 52.

Debruyn, Eugène Lambert, geneesheer

ST 21.05.1820 – ST 04.05.1904, x Mathilde Delgeur

Zoon van geneesheer-chirurg Joannes Josephus Franciscus en Maria Joanna Christine Monville. Ook kleinzoon van dokter. Doctor geneeskunde Leuven 1841 en verlos- en heekunde 1842. Assistent prof. Michaux burgerlijk hospitaal Leuven. Studiebeurs Parijs 1843-1845 na proefschrift over ontwrictingen elleboog. Verhandeling over bleekzucht en bloedarmoede bekroond en uitgegeven door de Academie. Corresponderend lid van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde. Koepokineningen. Volgde zijn vader op, overleden in cholera-epidemie 1849, als geneesheer bij Zusters van Liefde. Voorzitter 1857 van de Provinciale Commissie voor Geneeskunde en het Provinciale Comité voor Openbare Gezondheid. Voorzitter van de Medische Kring van ST. Bestuurslid Middelbare Staatsschool. Hoofdgeneesheer Burgerlijk Hospitaal en de beide gestichten voor krankzinnigen in ST. Voorbereiding ll. vroedvrouwen op examens. Stichtend lid van de Société royale de médecine mentale. Huwde burgemeestersdochter 1859. Bouwheer van burgerhuis in Schurhovenstraat nov. Justin Bruyenne van Doornik 1869.

Geschilderd portret door Léon Herbo 1891 in opdracht van Medische kring ST, momenteel privébezit Parijs. Grafmonument Schurhoven.

Publ.: *De la chlorose et de l'anémie*, in *Mémoires des concours et des savants étrangers*, publiés par l'Académie royale de médecine de Belgique, 1, 1847, p. 1-116.

Lit.: *Bibliographie nationale*, 1, Brussel: P. Weissenbruch, 1886, p. 354; *Remise solennelle du portrait offert le lundi, 7 septembre 1891, à monsieur le docteur Eugène Debruyn... à l'occasion de son cinquantenaire professionnel. Compte-rendu de la manifestation*, ST: H. Vanwest-Dubois, 1891; Eugène SOIL, *Justin Bruyenne*, in: *Annales de la Société historique et archéologique de Tournai*, n.r. 1, 1896, p. 431; Christa ENGELBOSCH, in *ST19DE*, p. 247; Franz AUMANN, in *ZUSTERS*, p. 165-168.

Debruyn, Jean Antoine, didactisch auteur

°ST 02.04.1828

Zoon van bakker Joannes Antonius en Anna Barbara Bellis, Brustemstraat. Ll. Normaalschool ca. 1845. Gemeenteonderwijzer Wilderen 1845-1848 en Herk-de-Stad. Schreef leerboeken. Naar Elsene 1887.

Publ.: *Leerwijze van het onderwijs van het nieuwe stelsel van munten, maten en gewigten*, Hasselt: M.A.J. Ceyssens, 1855.; *De plichten der kinderen*, ST: Vanwest-Pluymers 1862, ook Franstalige editie; *Le petit protecteur des animaux. Livre de lecture à l'usage des élèves des écoles primaires, publié sous le patronage de la Société rurale protectrice des animaux*, Brussel: Landrien frères-soeurs, 1865, ook Nederlandstalige editie in 1869.

Info: Alex Schuermans.

Lit.: *Bibliographie nationale*, 1, Brussel: P. Weissenbruch, 1886, p. 353-354; *JORISSEN* ; *MINTEN*, p. 53, nr. 103.

Debruyn, Joannes, koster

ST 06.04.1689 – ST 22.02.1777, x Anna Maria Pansaers

Zoon van Balthasar en Maria Horioens. Koster Sint-Marten 1717. Leraar, rederijker. Schrijver van kroniek ST 1697-1776. Handschrift gered via onderwijzer Jos Mommen en pater Edmund Mikkers, nu in SAST. Uitgave in 1993.

Lit.: Fernand DUCHATEAU, *Het boek van Debruyn: een kroniek van de achttiende eeuw in Sint-Truiden*, in *Sint-Truiden in de 18de eeuw*, ST: Sint-Truiden 1300, 1993, p. 209-210 inleiding en p. 211-261 kroniek.

Debruyn, Emile Alfred **Léon**, advocaat

ST 21.03.1860 – Antwerpen 13.06.1931, x Marie Braekers

Zoon van dokter Eugène en Mathilde Delgeur. Doctor rechten Luik. Advocaat en stafhouder balie Hasselt. Eigenaar Bank Léon Debruyn. Plankstraat. Gehuwd te Peer 1898. Voorzitter van het Uitvoerend komitee van de Provinciale tentoonstelling te ST 1907. Sectiedirecteur Wereldtentoonstelling Antwerpen 1930. Schoonbroer van notaris Nagels. Enkele maanden naar Etterbeek 1915. Naar Hasselt Havermarkt 1919. Beheerder van het discontokantoor nationale bank te Tongeren 1891-1901 en 1908-1922. Stichter en voorzitter beheerraad verzekeringsmaatschappij Le Phénix Belge Antwerpen. Burgemeester Binderveld. Erevoorzitter Kamer Koophandel Limburg. Lid Hoge Raad Handel en Nijverheid. Deelnemer aan hoorzitting nationale commissie kleine burgerij ST 1903 en aan internationaal congres voor de uitbreiding en de cultuur van de Franse taal Luik 1905.

Lit.: *Nationale Bank van België. Biografische nota's 1850-1960*, Brussel, s.d., p. 72; GERSTMANS, p. 63-64 en 66-67, p. 118 noot 28; Erwin DEBRUYN, *Leon Debruijn, een bekende Truienaar*, in *De Bink*, 11, nr. 43, 2008, p. 6-8.

de Chestret (de Haneffe), baron Rémi Godefroid **Hyacinthe**, politicus

Luik 06.03.1797 – Donceel 17.05.1881, x Laurence de Selys Longchamps

Zoon van baron Barthélemy, burgemeester Donceel, en Marie Anne d'Erkenteel van Alken. Baron 1852. Luitenant-kolonel. Huwde dochter Alsterendomein Kerkom. Burgemeester van Kerkom 1861-1881. Provincieraadslid Luik, liberaal senator. Suikerfabrikant in Bernissem ST. Arrondissementscommissaris Borgworm. Voorzitter Landbouwmaatschappijen Luik en Oost-België. Dochter Leonie (1836-1926) huwde jurist de Waha, promootte de bouw van arbeiderswoningen en het liberaal onderwijs in Luik, en ijverde voor de Waalse beweging. Wapenstein op kerkstorengevel Kerkom: doorsneden, op zilver een zwarte leeuw, gekroond met goud, rood getongd. Bovenaan op blauw drie zespuntige gouden sterren. Schild getopt met baronnenkroon, gehouden door twee gekroonde en omgewende gouden leeuwen. Twee gekruiste palmen onderaan.

Lit.: EPNB, 1986, p. 168-169; *Mémorial de la province de Liège 1836-1986*, Luik, s.a., p. 182; DE PAEPE, p. 124-125; WAPENBOEK, p. 510; Eliane GUBIN e.a., *Dictionnaire des femmes belges XIXe et XXe siècles*, Brussel: Racine, 2006 p. 143-144; Willem DRIESEN, *Een sponsorbord in mergel, (Zomaar op straat, 10)*, in *De Stadsgazet*, juni 2002, p. 27.

De (of Le) Cocq, Huibrecht Lambert Nicolas, drukker

°ST 03.01.1829, x Maria Catharina Aloysia Creten

Zoon van schrijnwerker Willem Lecocq uit *voorstad van Hasselt* in ST en Maria Catharina Nicolai. Bakkersgast. Journalist. Huwde met horlogemakersdochter en zus pastoor Creten. Boekdrukker, o.a. van werken van priester Creten zoals *De Botti* 1861, *De Zot* 1863, *Twee- en vierspraek*, 1863, *Geld geeft geen geluk* 1863, *De groote kleine of de kleine groote* 1863 en *De schoenmaker* 1863. Hoofdredacteur het lokale weekblad *De Hoop* 1859. Uitgever van eigen blad *Het Regt* 1861-1874, en in 1879 van het aanvankelijk katholieke *Het Regt*, na zijn

faillissement in 1876 of 1886 opgekocht door zijn concurrent, de conservatief katholieke *De Gazette*. Tiensesteenweg. Steenstraat. Als journalist naar Brussel 1887.

Lit.: BWNZL, p. 162; M. DE VROEDE, *De Belgisch-Limburgse pers van 1830 tot 1860*, Leuven, Parijs, 1963, p. 169-186; Fernand DUCHATEAU, *Sint-Truiden in België, Drukwerk*, in *ST19DE*, p. 20-21.

de Creeft, ridder **Ferdinand** Ignace Guillaume Nicolas, koloniaal

ST 17.07.1769 – ST 26.10.1852, x Charlotte Renaud

Zoon van ridder en officier in Franse dienst Nicolas Bonaventure en barones Isabelle de Heusch van de Zangerije. Officier Franse leger 1787. Regiment prins de Salm-Salm en regiment Royal-Liégeois. Weigerde na de Revolutie de burgereed en emigreerde over de Rijn naar het leger van prins de Condé 1792 als simpel soldaat. Bestreed als kapitein onder Engelse vlag een slavenrevolte op de Antillen. Huwde in 1804 met dochter van Zwitsers koloniaal, geboren op eiland Granada en weduwe van geneesheer Ranson. Ontslag uit leger 1806. Uitbater suikerrietplantages, financieel getroffen door afschaffing slavernij. Familie zonder nieuws tot 1816. Terug naar ST 1835 met vrouw, twee kinderen en bejaarde negerknecht Toby. Naturalisatie van Ferdinand tot Belg 1840, nodig wegens zijn dienst in vreemd leger. Koestraat. Zoon Laurent Charles de Creeft-de Creeft, geboren in Granada, huwde in ST zijn volle nicht en werd conducteur Bruggen en Wegen in Gent. Kleinzoon Auguste (°ST 1840) werd kapelaan in Beringen, maar stierf jong.

Grafmonument à la Pugin Schurhoven. Wapenschild : in zilver drie zwarte leeuwen, rood gekroond, getongd en genageld, geplaatst 2-1.

Lit.: L. LECONTE, *Le Régiment Royal-Liégeois au service du Roi de France 1787-1792*, Moulins, 1944, p. 250-253, eerder gepubliceerd in *Le carnet de la Sabretache*, nr. 399, 1939, p. 111-114 en passim 1937-1939; Franz AUMANN, *Een ontmoeting met het 19de-eeuwse Sint-Truiden. Het oudste deel van het kerkhof van Schurhoven*, in: *ST19DE*, p. 300.

De Geneffe, Henri Eugène, drukker

ST 20.01.1854 – ST 16.03.1905, x Maria Wynants

Zoon van hoedenmakersgast Jean Louis en Marie Cathérine Appeltants. Drukkerij Brustemstraat, later Grote Markt, naast latere supermarkt Sarma. Weduwe (1867-1960) zette zaak verder: kerkboeken, paternosters, geschenken, 'beeldekens', spijskaarten, handtassen, geldbeurzen. Uitgever *St Truidensch Weekblad* 1933.

Uitgaven o.a. van liedboek pensioonaat OLV Rozenkrans Velm 1911, devotieboekje H. Franciscus van Assisi 1914, levensbeschrijving abdis Bertilia Groot-Gelmen s.d., Huldeboek H. Alfonsus 1932 en levens van de HH. Bertilia, Eutriopia en Genoveva s.d.

Degreef, Jan Frans Richard, voorzitter COO

ST 26.12.1896 – ST 15.04.1960, x Jeanne Libens

Zoon van letterzetter Joseph Hubert en Maria Elisabeth Dethioux. Oorlogsvrijwilliger en invalide WO I. Voorzitter Eenheidsfront Oudstrijders ST. Bestuurslid Nationale Strijdersbond ST. Ondervoorzitter Nationale Vereniging Invaliden Limburg en ST. Leiding gemeentelijke ravitailleringdienst 1940-1949. Bureauchef stadsbestuur, stedelijke waterdienst 1949. 24 jaar beheerder en voorzitter Commissie Openbare Onderstand. IJverde voor nieuwbouw kraamkliniek en oprichting rustoord, maar overleed onverwacht. Schepen Dejonghstraat.

Begraven op ereperk Schurhoven.

Lit.: *HBVL*, 16.04.1960; *De Tram*, 23.04.1960.

Dehennin, Ferdinand Emile, architect

Meldert (Br.) 06.04.1871 – ST 02.08.1919, x Marie Hubar

Zoon van Egide Louis en Anne Pauline Devadder, Lovenjoel. Architect. Sacristie hoofdkerk 1911. Kapelanie 1907, doopkapel en nieuwe sacristie Zepperen. Hulparchitect Expo 1907. 23 arbeidershuizen Rijschoolstraat 1897 voor maatschappij ST. Mariaschool Hellewijk 1909. Vergroting Redemptoristenkerk 1917 en restauratie kerken Heks 1899, Schurhoven 1900, Montenaken 1902, hoofdkerk 1904, toren Sint-Pieters 1908. Lid toezichtscommissie Tekenenacademie 1900. Gehuwd met modiste 1896 en reeds weduwnaar in 1915. Diesterstraat. Zoon Paul lesgever Tekenschool en architect militaire gebouwen.

Lit.: *De Tram*, 30.01.1897; *GULDENBOEK*, p. 60 met portret.

De Jongh, Jean Guillaume, schepen

ST 02.01.1840 – ST 28.12.1906, x Mathilde Otten

Zoon van handelaar Arnold Gregoire en Anna Marie Steuckers, Grote Markt. Aangetrouwde neef van senator monseigneur Keesen. Schoonzoon van rentenier en gemeenteraadslid Pierre Otten-Keesen. Vader van latere burgemeester Edgard. Eigenaar, gemeenteraadslid 1872-1906. Lid Toezichtscommissie Tekenenacademie 1872. Schepen openbare werken 1876-1906. Bestuurder Sint-Truidensche samenwerkende maatschappij tot aanwerven van goedkope woningen 1894. Promootte nieuw stationskwartier, stadspark, waterleiding, gasverlichting, riolering en slachthuis. Straatnaam 1906, vroegere Cuy- of Koestraat. Grafmonument Schurhoven.

Lit.: *GVST*, 09.11.1895.

De Jongh, Edgard Marie Alphonse, burgemeester

ST 07.05.1873 – Luik 21.08.1941, x Germaine Claikens

Zoon van schepen Guillaume en Mathilde Otten. Neefje van stadssecretaris Otten. Doctor geneeskunde Leuven 1896. Toegevoegd arts bij zijn oom Dr. Otten en Dr. Timmermans bij Zusters van Liefde 1905. Voorzitter Hoveniersgilde 1905. Huwde dochter vrederechter 1911, twaalf kinderen. Lid Toezichtcommissie Tekenenacademie 1913. Hoofdgenesheer Zusters van Liefde 1920. Gemeenteraadslid 1912-1932. Katholieke partij gesplitst in 'Nationale Katholieken en Christene Werklieden' en 'Vlaamse Katholieke Volkspartij'. Burgemeester ST 1921-1926, lijst Nationale Katholieke Partij. Startte Samenwerkende Maatschappij Nieuw-Sint-Truiden 1921 met wijkontwikkeling nov. urbanist Jos Deroeck. Plaatsvervangend provincieraadslid 1932. Stapte uit politiek tijdens conflict Cartuyvels-Blavier 1932. Lid kerkfabriek OLV en van diverse broederschappen. Hospitalier de Notre-Dame de Lourdes. Voorzitter van het Werk der arme zieken van de nationale lentedevotaart naar OLV van Lourdes. Voorzitter heropgerichte Rode Kruis 1932. Ontslag als arts ziekenhuis Zusters van Liefde wegens leeftijdsgrens 1938.

Steen herbouwing pijlerkapelletje Witte Lieve Heer Zepperenweg.

Lit.: *De Postrijder*, bijvoegsel 24.09.1921; Franz AUMANN, in ZUSTERS, p. 171-172; *PARTIJPOLITIEK*, p.

De Lamberts (- Cortenbach), baron **Werner** Joseph, gouverneur

Crèvecoeur Herve 01.08.1775 – ST Terkelen 01.09.1849, x 1817 Marie Thérèse Aurélienne de Bex

Zoon van militair Georges uit Westfaalse koopmansfamilie en barones Marie Anne de Veyder-Malberg. Officier in leger Maximiliaan van Beieren en Fransen o.a. in Spaanse veldtocht 1800-1801. Gemeenteraadslid en lid Provinciale Staten Limburg 1816. Verdediger godsdienstvrijheid. Kasteelheer Terkelen. Gemeenteraadslid ST 1824-1830. Lid provinciale staten 1826-1830. Liberaal en opposant te ST via anti-orangistische petitie's en pamfletten. Broer Ernest koos Nederlandse kant. Door Voorlopig Bewind benoemd tot gouverneur Oost-Vlaanderen 1830-1834, tegen sterk orangisme in Gent en Sint-Niklaas. Wegens onverzoenlijke houding en gebrek aan diplomatie overgeplaatst. Gouverneur van Limburg 1834-1843, tegen zijn zin. Maakte de scheiding van de beide Limburgen in 1839 mee. In mei 1843 terug naar landgoed Terkelen.

Publ.: *Berigt aan kiezers en stemgevers*, in *Eclairer van Maastricht*, 1829.

Grafsteen kerkhof Melveren.

Lit.: J.J. THONISSEN, *Notice sur le baron Werner-Joseph De Lamberts-Cortenbach. Gouverneur du Limbourg et de la Flandre Orientale*, in *La Belgique. Revue mensuelle*, 1859; Paul BERGMANS, in *BIONAT*, 11, 1890, kol. 176-178; J.J. THONISSEN, *Levenbeschrijving van baron Werner-Joseph de Lamberts Cortenbach*, Mechelen-aan-de-Maas: We J. Smeets, 1907; Martin KELLENS, in *De gouverneurs in de beide Limburgen 1815-1989*, (Werken uitgegeven door Limburgs geschied- en oudheidkundig genootschap te Maastricht, 11), Maastricht, 1989, p. 77-83; Nico WOUTERS, *De Fonteynen van de Oranjeberg. Politiek-institutionele geschiedenis van de provincie Oost-Vlaanderen van 1830 tot nu*, 3. Met gezag bekleed. Biografieën van negentiende-eeuwse beleidsmakers, Gent, 2000, p. 15-29.

Delannay, Roger, piloot

Doornik 05.01.1916 – ST 10.05.1940

Vliegschool Wevelgem, piloot 1937. Eerste sergente vlieger Belgisch leger. In tweedekker Fiat CR42 van smaldeel 'Cocottes Rouges' geland vanuit Nijvel in Brustem. Neergeschoten iets na zes uur 's morgens bij uitbreken oorlog in ongelijk luchtgevecht met Duitse escortjagers boven spoorwegberm Terkelen-Melveren. Van op de grond beschoten of in de lucht gemitrailleerd aan parachute, dodelijk longschot. Om half acht overleden in veldhospitaal Technicum.

Monument kerkhof Schurhoven 2000.

Info: www.maisondesailles.be.

Lit.: Louis STERKEN, *Sint-Truiden beleefde oorlog ietwat later maar even verschrikkelijk*, (Veertig jaren geleden: Fall Gelb, slot), in *HBVL*, 17/19.05.1980; *BOFFIN1*, p; 203-206; *BOFFIN3*, p. 134, 138-140.

Delgeur, Nicolaus, burgemeester

Maastricht 31.05.1791 – ST 21.02.1875, x Rosalie Beckers

Zoon van Michaël Englebert en Maria Anna Vanham die gehuwd waren in Sint-Jacobsparochie Maastricht. Woonde van in zijn jeugd bij de familie Vanham op de Varkensmarkt, neefje van notaris Joseph Christiaan Vanham en neef van notaris Eugène Moreau. Huwde met Hasseltse advocatendochter in 1836. Schoonbroer van rechters in Luik en Namen. Notaris Minderbroedersstraat. Gemeenteraadslid 1830-1870, schepen 1836-1837. Provincieraadslid 1836-1867, vervangen door van Brienens. Vice-voorzitter en ouderdomsdeken provincieraad 1850-1867. Burgemeester 1830-1831 en 1848-1870, liberaal. Vader van notaris Constant (1838-1889) en rechter Hippolyte (1848-1924). Gedenkpenning 1870 en portret in stadhuis. Grafmonument Schurhoven.

Lit.: Fernand DUCHATEAU, in *ST19DE*, 1998, p. 22; *LEMMENS*, p. 36.

Delhuvence, Gustave Maurice Clara, administrateur-generaal

Heist-aan-Zee 22.12.1916 – Sint-Lambrechts-Woluwe 13.10.1994, x Adeline Louette

Zoon van belastingsontvanger Gustave uit Hasselt en Emma Dauwe uit Kapellen, samen thuis vermoord december 1946, Tiensevest ST. Ll. Klein Seminarie en College ST. Jurist. Advocaat. Kabinetssecretaris minister Verbist 1947. Buitengewoon hoogleraar Leuven 1974. administrateur-generaal RIZIV 1950. Juridische publicaties o.a. over internationaal arbeidsrecht en over ziekteverzekering. Sint-Pieters-Woluwe.

Publ.: Bijdragen in *Arbeidsrecht* olv. R. BLANPAIN, 1972 en 1977; *Algemene problematiek van de individuele arbeidsovereenkomst. Toepassingsgebied, geldigheidsvoorwaarden, vorm, bewijs*, (*Arbeidsrecht*, II, 1), Brugge: Die Keure, 1989, losbl.

Lit.: *HBVL*, 20, 21 en 25.12.1946; *WIEDAT*, p. 74-75.

Delooz, René Joseph Albert ‘**pater Eugenius**’, minderbroeder

ST 28.01.1917 – Gent 03.07.1983

Jongste kind middenstandsgezin. Zoon van blokkenmaker Herman Delooz van Halmaal en Marie Elisabeth Marguillier, Tiensesteenweg. Ll. College Lokeren 1928. Minderbroeder 1934. Krijgsgevangene brancardier WO II. Priester Leuven 1941. Leidmotief ‘Weest dankbaar’. Politieke en sociale wetenschappen Leuven 1946. Proost en directie Studiecentrum Nationaal secretariaat nationaal christelijk middenstandsverbond 1954. Proost Katholieke Burgers- en Middenstandsjeugd. Startte honderden afdelingen CMBV in Antwerpen en Brabant. Proost Katholiek Liefhebberstoneel Brabant. Na reis Congo, Ruanda en Burundi 1958 met CMBV oprichter Ruandafonds voor opname halfbloeden in Belgische families. Stichter en bezieler De Vreugdezaaiers, Belgische vakanties voor Noord-Afrikaanse sloppenkinderen uit Parijse bidonvilles. Tehuis Bloemendaal Sint-Andries Brugge. IJveraar adoptie, vooral uit India.

Publ.: Artikels in *Sacerdos*, *De Gids op maatschappelijk gebied*, *KBMJ Leiding*, *Veroveren*, *Opmarsch*, *De Vlaamse Linie* en bestuursbladen van middenstandsverenigingen.

De sociale ideeën van Pius XII, (*Sociale studiën*, 7), Brugge: Beyaert, 1947; *Reisindrukken uit Kongo*, in *De Standaard* 15-21.08.1958; *Zwarte handen en blank kapitaal*, (*Ruandafonds*), Antwerpen: Standaard Boekhandel-Brussel CMBV, 1959.

Lit.: *De Tram*, 16.01.1960; R. KEMPENEERS, in *De Tram*, 24.12.1966; *JORISSEN*.

Delvaux, Joannes Josephus ‘Djef Pals’, Mexicovrijwilliger

Brustem 21.03.1838 – Brustem 16.04.1929, x Maria Agnes Wintmolders, xx Marie Françoise Bijloos

Zoon van handwerker Petrus Joannes en Gertrudis Mathues. Dagloner Vrijwilliger bij het Belgische expeditiekorps naar Mexico 1864-1867. Naar verluidt 'Sterkste man van Limburg', droeg mascottepaardje in Mexico over rivier. Boswachter bij baron de Pitteurs-Hiegaerts en kerkwachter Brustem. Vader van de gevreesde zwerversfiguur Tuur 'Pals' Bijloos.

Info: Kamiel Stevaux en Danny Gennez.

Lit.: Jules FRERE, *Jef Pals*, in *Limburgsche volkskunde*, 3, Hasselt, 1936, p. 178-180;

DUCHESNE, Albert, *L'expédition des volontaires belges au Mexique 1864-1867*, Brussel, 1967-1968, p. 699.

Demal, Charles Joseph **Léon**, advocaat

ST 01.07.1880 - ST 25.11.1948, x Madeleine Kempeneers

Zoon van Jean Joseph, griffier vredegerecht ST, en Marie Josephine Hognoulle. Luitenant burgerwacht en weggevoerde 1914-1915. Advocaat en stafhouder Hasselt. Stationsstraat. Secretaris Feestcomiteit Provinciale tentoonstelling 1907. Secretaris Katholieke handelsvereniging van het kanton ST 1908. Provincieraadslid 1914-1918. Voorzitter ziekenkas De Christene Verbroedering. Ondervoorzitter comité Fancy-fair 1911 voor Ziekenkas Christen Werkmanshuis. Secretaris Cercle d'Agrément Union Catholique du canton ST ca. 1911.

Info: Roger Duchateau.

Demal, Jean Joseph François, seminariedirecteur

Gingelom 11.07.1811 – ST 18.04.1878

Zoon Nicolaas en Maria Gertrudis Viggria. Ll. College ST. Priester 1834. Leraar Rolduc. Directeur aangenomen College 1837-1876, 7de voorbereidende klas en internaat. Verdediger van de klassieke humaniora o.a. in het ultramontaanse *Journal historique et littéraire*. Auteur van enkele historische werken over ST. Erekanunnik 1862.

Grafmonument kerkhof ST met steun stadsbestuur. Grafmonument familie Demal kerkhof Gingelom met de Landense deken Jean Guillaume (+1865), Pierre Louis (+1880) pastoor te Itteren bij Maastricht en Jean Joseph.

Publ.: *Notice historique sur l'origine de la ville de St.Trond et sur celle du Collège communal en particulier, accompagnée de notes explicatives*, ST: Van West-Pluymers, 1854; *l'Avouerie de Saint-Trond, épisode de l'histoire de cette ville*, ST: Vanwest Pluymers, (1856); *La maîtrise de St. Trond, première partie de l'histoire de Soupe et Parlement*, ST: Vanwest-Pluymers, 1857; *St. Trudon, apôtre de la Hesbaye au VII siècle. Discours prononcé à la distribution des prix de 1861*, ST: Vanwest-Pluymers, 1861; *Précis de la révolution sainttronnaire et liégeoise de 1789. Seconde partie de l'histoire de Soupe et Parlement*, ST: Vanwest-Pluymers, 1865.

Info: Franz Aumann.

Lit.: Marc HANSON, in *NBIOW*, 11, Brussel, 1985, kol. 187-189.

de Marneffe, **Abdon** Joseph Maximilien Alexandre Oscar, burgemeester

ST 17.11.1906 – ST 20.02.1992, ongehuwd

Zoon van nijveraars en melkerijdirecteur François Joseph en Marie Odile Bormans van Aalst. Lic. handels- en financiële wetenschappen. Nijveraar o.a. commissaris drukkerij-boekhandel nv. Collee Tongeren ca. 1932. Katholiek provincieraadslid 1936-1938 en 1946-1949. Gedeputeerde 1946-1949. Lid C.O.O. Katholiek gemeenteraadslid 1939-1976 en 1982-1984 met lijst Nieuw. Schepen van financiën 1939. Arrestatie door Duitse bezetter 1 februari 1944, gevangenis en kampen Antwerpen, Sint-Gillis, Huy, Vucht, Sachsenhausen, Neuengamme, Bremen en Sandbostel. Bevrijd door Engelsen 29 april 1945. Reserve-officier. Senator 1949. Burgemeester ST 1970-1974, katholiek. Stichtend voorzitter Sint-Truidense Fruitfederatie. Luikersteenweg. Prins Albertlaan.

Info: HIP archief.

Lit.: Albert DOUCET, *Even praten...* "Ten huize van" onze Burgemeester, Senator A. de Marneffe, in *Hier en nu Sint-Truiden*, nr. 13, 1971, p. 5-9, *BOFFIN2*, p. 225-226.

de Marneffe, Jean François, koloniaal militair

Ordingen 03.12.1868 – Luluaburg (Congo) 31.12.1893

Zoon van landbouwer Charles (1838-1882) uit Ciplet, pachter kasteelhoeve Ordingen, en Clementine Hubert. Militaire school, onderluitenant karabiniers 1891. Congo 1892, stichting post Wissmann-watervallen. Veldtochten en luitenant Force Publique de l'Etat Indépendant du Congo. Dienstdoend districtscommissaris Kasai. Overleden aan hematurie.

Herdenkingsdienst Gembloers.

Gedenkplaat Ordingen gemeentehuis.

Lit.: *CONGO*, p. 32-33, met foto.

de Maugeer, ridder Jozef Philippus, politicus

Hoei streek ca.1774 – Tienen 08.12.1791, x Maria Catharina de Creeft.

Zoon van Nicolas en Marie Josepha Courtois. Advocaat op de Grote Markt. Schepen ST vanwege de prinsbisschop 1766 als opvolger van Frans Colen. Grote Markt. Burgemeester in 1768, 1777 en 1789. Voorvechter Luikse revolutie en mede-burgemeester na inval Luikse patriotten 24 mei 1790. Leidde Luikse troepen onder bevel van Rossius ST binnen. Liet zoon Leopold, advocaat, aanstellen tot gemeenteraadslid. Deze werd later nog president van de kantonmunicipaliteit 1796-1798. Na de restauratie in februari 1791 gevlucht naar Aulne, later naar Tienen. Kon niet van amnestie genieten wegens zijn revolutionaire daden.

Wapen: gevierendeeld, in 1 en 4 op blauw een zilveren lelie; 2 en 3 op zwart een gouden zespuntige ster.

Lit.: *LEMAIRE*, p. 264; Richard BOIJEN, *De kantonmunicipaliteit van Sint-Truiden (1796-1800). Continuïteit en vernieuwing van het politieke personeel (1790-1800)*, Leuven: KU, 1971, p. 101-102; Kamiel STEVAUX, *J.J. Van den Elsen, een Brabants patriot en politiek vluchteling in het Land van Luik (1788-1789)*, in *HBHOUB*, p. 228-229, noot 57; *GOOLE*, 1984, p. 33.

de Meeûs d'Argenteuil, graaf **Edouard** Marie Paul, politicus

Les Waleffes 14.09.1874 – Kerkom 01.03.1944, x Rosine de Moffarts van Brienon

Zoon van graaf Henri de Meeûs en Amélie de Potesta. Landbouwingenieur. Kasteelheer Rood Kasteel Kerkom, in bezit echtgenote. Lid Nationaal Steun- en Voedingscomité. Gemeenteraadslid en burgemeester 1921-1942 Kerkom. Provincieraadslid 1908-1936 en secretaris raad 1919-1925. Katholiek volksvertegenwoordiger 1913. Lid Hospitaliteit OLV Lourdes. Lid Provinciaal Comité Landschappen. Voorzitter van de Kantonnale Federatie der Boerengilden van ST. Stichter-voorzitter fanfare Vermaak na Arbeid Aalst 1907. Mede-opsteller namens de Nationaal Katholieken van een open brief 1919 over de taalkwestie in het programma van de Katholieke Vereniging, gericht tegen het Katholiek Vlaamsch Verbond. Toevoeging *d' Argenteuil*, naar familiedomein bij Ohain, aan familienaam 1938. Vader van o.a. graaf en burgemeester Adhémar (1899-1973) en carmelites Marie-Ange Thérèse de Jesus, Monique de Meeûs (1906-1983).

Lit.: VAN MOLLE, p. 98, EPNB, 1994, p. 56.

de Menten de Horne, ridder **Albert** Ghislain Robert, politicus

ST 16.01.1848 – Brussel 16.05.1920, x Jeanne Malou

Eigenaar. Zoon van Léon en moeder Wyns. Vader van Armand. Broer van Armand, Jules en Odilon. Provincieraadslid 1900-1913 als opvolger broer Armand. Katholiek volksvertegenwoordiger 1912-1914. Begraven in Melveren.

Lit.: *Strijdlid*, ST: Wed. Degeneffe-Wynants, s.d.; *De Tram*, 22.05.1920; VAN MOLLE, p. 98; EPNB, 1994, p. 100.

de Menten de Horne, ridder **Eric** Christian Marie Ghislain François Xavier, verzetsman
Brussel 14-11-1914 – Brussel 20-10-1943 terechtgesteld

Zoon van Armand en broer van Georges. Ridder, kasteel Horne. Reserve-wachtmeester 6de artillerie. Lid inlichtingsdienst en pilotenhelper. Aangehouden te Brussel 7 februari 1943, gevangenen Vorst en Sint-Gillis. Ter dood veroordeeld 5 mei 1943 en gefusilleerd op nationale schietbaan. Afscheidsbrief bewaard. Herbegraving kerkhof Melveren 1949. Pleinnaam en gedenkplaat pijler stadspark 1947.

Lit.: GULDB, p. 16; HBVL, 26.10.1949; BOFFIN2, p. 145-160; EPNB, 1994, p. 100.

de Menten de Horne, ridder **Georges** Marie Ghislain François Xavier, navigator

Brussel 05.05.1913 – Whaplode Drove (GB) 02.01.1944, x Ghislaine May (+1939)

Zoon van Armand en broer van Eric. Ll. College Braine-l'Alleud en Sint-Bonfaciusinstituut Brussel. Stage bankwezen. Reserve-onderluitenant 1ste Gidsen. Mobilisatie in wielrijderseskadron 6de Infanteriedivisie. Krijgsgevangene Wolsberg (D.) tot augustus 1940. Vlucht via Zwitserland-Frankrijk-Algerije en gevangene van de Fransen tussen februari en augustus 1941. Ontvlucht met zes makkers in tiendaagse boottocht van Oran in Algerije via Gibraltar (GB.) in augustus en verder naar Engeland oktober 1941. Flying Officer, navigator RAF 1943. Omgekomen met zes andere bemanningsleden in een crashlanding van hun Lancasterbommenwerper van het 550ste squadron bij terugkeer van 27ste vlucht boven Duitsland Nieuwjaar 1944. Herbegraving Melveren kerkhof 1949. Pleinnaam en gedenkplaat pijler stadspark 1947. Naam ruiterclub Melveren.

Info: Histor Center Luchtmachtbasis Brustem.

Lit.: *GULDB*, p. 6; *HBVL*, 26.10.1949; *BOFFIN2*, p. 145-160; *EPNB*, 1994, p. 100; Jean-Louis ROBA, *Deux Belges des quadrimoteurs (1): Georges de Menten de Horne*, in *Contact. BAHA*, 4, nr. 15, oktober 1999, p. 24-26.

de Menten, Léon Francois, kasteelheer

ST 03.09.1752 – ST Horne 23.08.1822, x gravin Anna Catharina de Looz-Corswarem
Zoon van Jean Henri en Cunera de Menten of Minsen. Studeerde rechten in Leuven, ingeschreven in 'Het Varken' 1771. Kasteelheer Horne te Melveren. Vader van Bonaventure en van Jean Théodore. Schepen van de abt in 1780 als opvolger van Schoonaerds. Verborg de relieken van Trudo en Eucherius na de vlucht van de laatste abt Knapen naar Duitsland 1794-1806. Postuum ridder 1823.

Wapen: rood kruis op gouden veld.

Lit.: Archangelus HOUBAERT, *De overbrenging van de relieken van de HH. Trudo en Eucherius in 1806*, in *HBST*, 1968, p. 69; Kamiel STEVAUX, *J.J. Van den Elsen, een Brabants patriot en politiek vluchteling in het Land van Luik (1788-1789)*, in *HBHOUB*, 1980, p. 255, noot 156; *EPNB*, 1994, p. 92.

de Menten de Horne, ridder **Leo** Willem Frederik, gedeputeerde provincie

Niel 14.09.1815 – ST Horne 21.12.1888, x Virginie Wyns de Raucour
Zoon van Jean Theodore en Marie de Stappers. Ridder en kasteelheer te Horne ST. Attaché bij de ere-legatie Spaans hof. Conservatief katholiek. Gemeenteraadslid 1843-1857. Provincieraadslid 1856-1888, vervangen door zoon Armand. Gedeputeerde 1857-1888, vervangen door Coemans. Voorzitter Landbouwcommissie en –maatschappij Limburg. Ondervoorzitter Centrale Landbouwmaatschappij België. Voorzitter landbouwafdeling kanton. Vertegenwoordiger Nationale Maatschappij Belgisch trekpaard. Lid inspectieraad bedelaarsgesticht Rekem. Begraven in Melveren.

Info: HIP.

Lit.: Reinhilde PIETERS, in *HBSTEV*, 2006, p. 278; *EPNB*, 1994, p. 99.

de Menten de Horne, ridder **Jean Théodore** Ferdinand Leopold, burgemeester

ST 02.06.1789 – ST 08.10.1860, x Marie de Stappers
Zoon van eigenaar Léon François te Horne en gravin Anne Cathérina de Corswarem Looz. Gematigd liberaal. Lid provinciale staten, maire Kortjts en Niel. Burgemeester ST 1832-1836. Arrondissementscommissaris Hasselt 1840-1846. Gehuwd met dochter van Willem de Stappers-Vanderstraeten, laatste heer Brustem, overleden in Maastricht. Plankstraat.

Lit.: *EPNB*, 1994, p. 99.

de Moffarts, baron Paul Florentin Laurent Marie '**Paulo**', edelman

ST Nieuwenhoven 02.12.1874 – Luik 08.07.1920, x Pauline de Rosen de Borgharen
Zoon van baron Armand en Marie Whettnall, kasteelvrouwe van Nieuwenhoven. Doctor rechten. Voorzitter Turnmaatschappij ST. Lid Feestcomité Expositie 1907. Katholiek ijveraar. Landbouwspecialist. Duivenmelker. Algemeen secretaris Limburgse

Automobiëclub. Lid feestcomité Expo 1907. Gevangen genomen als burgerwacht WO I en gedecoreerd medewerker Engelse inlichtingsdienst. Begraven in familiegrafkelder Tavier.

Lit.: *GULDENBOEK*, p. 119; Ernest DE LAMINNE, ; *Notes et impressions de captivité. Contribution à l'histoire de la Kultur*, Luik, 1919, p. 27 en 37; *In memoriam*, in *De Tram* 17.06.1920; *EPNB*, 1994, p. 237.

de Moffarts d'Houchenée, baron Marie Florentin **Fernand**, burgemeester Kerkom
Luik 22.02.1844 – Kerkom 27.04.1922, x Emma Van Bienen
Zoon van Adolphe en Françoise de Chestret de Haneffe. Kasteelheer Kerkom. Vader van Rosine (1876-1955), die 1898 huwde met graaf Edouard de Meeüs d'Argenteuil (1874-1944). Gemeenteraadslid 1884 en burgemeester 1885 Kerkom. Liet nieuw eclectisch kasteel bouwen in kasteelpark nov. architect Serrure 1889. Provincieraadslid 1904-1908, vervangen door de Meeus. Voorzitter van de coöperatieve melkerij ST ca. 1907. Begraven bij familie in Nandrin. Wapenschild: op goud een zilveren band met zwarte randen en andrieskruisen. Kroon met negen parels.
Alliantiewapen de Moffarts en van Bienen op kasteelgevel.

Lit.: *EPNB*, 1994, p. 236; Willem DRIESEN, in *ST19DE*, p. 145.

de Musiel, dame Margaretha '**Régine**', benedictines
Wennig (Lux.) kasteel Bergh 05.03.1753- Nieuwerkerken kasteelhoeve 28.09.1836
Dochter van Godefridus, uit Lorreinse adel, en Eva Neuman de Bergh. Als 18-jarige ingetreden in benedictinessenabdij Nonnemielen. Vlucht voor Franse bezetter naar Grevenbroich bij Düsseldorf en terugkeer naar kasteelhoeve de Stembier Nieuwerkerken. Gaf reliek H. Christina en kerkschatten over aan Redemptoristen Stenaertberg ST. Deed relaas over revolutieperikelen aan redemptoristen. Laatste overlevende zuster abdij Nonnemielen. Begraven in Nieuwerkerken. Liet erfenis aan oud-cisterciënzer Minsart en aan dame Guillaume uit Frasnes, zuster van de abdij Woutersbrakel en stichteres van cisterciënzerinnenklooster Colen bij Borgloon. Meubilair en kunstvoorwerpen van Nonnemielen kwamen ook in Colen terecht, o.a. de Sint-Lutgardisstoel en de handschriften met de levens van de HH. Christina en Lutgardis door broeder Geraert.
Wapenschild: op zilver drie gouden bergen met rood schildhoofd, beladen met drie zespuntige gouden sterren.

Lit.: CLERINX, *Christina de wonderbare. Gedenkboek 1150-1950*, Leuven: Bibliotheca Alfonsiana, p. 30; Achille THIJS, *Een onbekende dame in Oud Sint-Truiden of de kronijk van dame de Musiel*, in *De Zondag in Limburg* 06.05.1962, Jules BONGAERTS, *Abdij Nonnemielen Sint-Truiden*, ST: eigen beheer, 1999, p. 36-46 en 55.

de Pitteurs Hiegaerts, baron Antoine Jean **Theodore** Alexandre Joseph, senator
ST 04.12.1795 – ST Speelhof 17.11.1874, x nicht Laure de Pitteurs
Zoon van Jean Théodore Balthazar, advocaat en burgemeester ST en Christine Josephine Colen. Vader van gouverneur Henri, broer van agronoom Charles te Ordingen en schoonbroer van volksvertegenwoordiger Henri de Pitteurs. Studeerde rechten te Brussel 1816. Agronoom. Verkiesbaar in de Senaat. Lid regentraad Zepperen 1818 en gemeenteraad ST 1824-1845 en 1852-1874. Lid van de Provinciale Staten 1822-1836, provincieraadslid 1839-1848 en voorzitter van deze raad 1839-1848. Oprichter-bevelhebber van burgerwacht met blauw-gele

kokarde tijdens troebelen september 1830. Voorzitter Kerkfabriek Schurhoven. Raadslid burgerlijke hospitalen 1828-1850 en Berg van barmhartigheid 1829-1849. 1830 interim gouverneur, 1871 baron. Kasteelheer Speelhof. Liberaal, later katholiek senator en senaatssecretaris 1848-1874. Ondervoorzitter commissie binnenland 1854-1859. Voorzitter commissie landbouw, nijverheid en handel 1852-1874. Leidde drooglegging meer van Zoutleeuw en toonde op nationale tentoonstelling Brussel 1848 landbouwproducten daar op geteeld. Ondervoorzitter Hoge landbouwwraad 1851-1853, 1859, 1867-1869. Voorzitter landbouwcomice ST 1851-1874. Voorzitter provinciale landbouwcommissie 1860-1874. Lid van de provinciale statistiekcommissie 1860-1874 met onderbrekingen. Ondervoorzitter Centrale landbouwmaatschappij België. Baron 1871. Medestichter Katholieke Associatie en Cerkl 1868. Begraven in Begijnhofkerk.

Wapen: gevierendeeld, in 1 en 4 op zilver een groene leeuw, rood geklauwd en getongd, met schuinbalk van goud, beladen met vier zwarte koeken. In 2 en 3 van zilver drie rode kruisjes in reeks met bovenaan groene band. Getopt door een baronnenkroon. Voor de tak Speelhof: schildhouders twee gouden leeuwen en wapenspreuk *Periturus non abiturus*. Andere leuze in Begijnhofkerk *Niet zonder Gods hulp*.

Lit.: *Gazette van Sint-Truiden*, met lijkredes, 22.11.1874; C. GERRETSON, *Muiterij en scheuring 1830*, 1, Leiden, 1936, p. 371, 373 en 377; Jean-Luc DE PAEPE, Christiane RAINDORF-GERARD e.a., *Le Parlement belge 1831-1894. Données biographiques*, Brussel, 1996, p. 202; WAPENBOEK, N-Z, p. 194 en nr. 874; José DOUXCHAMPS, *Présence nobiliaire au parlement belge (1830-1970). Notes généalogiques*, Wépion-Namen, 2003, p. 102.

de Pitteurs Hiegaerts (d'Ordange), baron **Charles** Lambert Balthazar, suikerfabrikant ST 17.09.1797 – Brussel 09.07.1863, x Marie Sophie Van Houthem-Swendel, xx Marie Henriette Van Houthem

Zoon van Jean Théodore Balthazar, advocaat en burgemeester ST. Neef van Antoine de Pitteurs-Hiegaerts. Studeerde rechten Brussel 1816. Agronoom, inspecteur van het stoeterijstamboek Limburg 1851-1863. Conservatief. Tegenkandidaat van Henri de Pitteurs. Lid provinciale staten 1828-1836. Provincieraadslid 1836-1839 kanton Borgloon en 1848-1856 kanton ST. Katholiek volksvertegenwoordiger 1856-1863. Burgemeester van Ordingen 1824-1860. Verkiesbaar voor de Senaat. Lid van de provinciale landbouwcommissie 1848-1852, lid van de Hoge landbouwwraad 1851-1852. Lid van de beheerraad van de Centrale landbouwmaatschappij 1863. Bezat in 1845 bijna 127 hectaren of 66 % grondoppervlakte in zijn dorp Ordingen. Baron 1876. Bouwheer oostkapel kerk Ordingen 1858, koperen randschrift binnenin.....? Grafkelder met neogotische zerk en eenvoudig wapenschild kerkhof Ordingen.

Wapen: in 1876 voor de takken vanuit Ordingen het wapen de Pitteurs-Hiegaerts, maar met als schildhouders twee gouden griffoenen, rood geklauwd en getongd en wapenspreuk *Pie tueris*.

Lit.: Eug. BOCHART, *Biographies des membres des deux chambres législatives. Session 1857-1858*, Brussel, 1858, nr 39; DE PAEPE, p. 200-201.

de Pitteurs Hiegaerts, baron **Edmond** Charles Joseph Théodore, diplomaat ST 11.01.1831 – Sint-Petersburg 15.09.1896, x gravin Mathilde d'Arschot-Schoonhoven, xx Maria Feodorovna de Tzernichoff

Broer van gouverneur Henri. Baron. Diplomaat Pruisen, Oostenrijk, Roemenië, Portugal, Zweden, Noorwegen en Denemarken. Ambassadeur bij de Heilige stoel 1885. Hertrouwde in 1892 met een generaalsdochter en weduwe van baron van Maydell. Buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van de koning bij de Russische keizer Sint-Petersburg 1888. Begraven in familiegraf Begijnhofkerk met lijkrede door minister de Favereau. Zoon Théodore (1872-1904) was ook diplomaat. Dochter Mathilde (1874-1941) huwde in 1900 graaf Jean d'Irumberry de Salaberry.
Publ.: *Rapport sur l'impôt du revenu en Prusse (Modifications à la loi du 1 mai 1851 par la loi du 25 mai 1873)*, in *Recueil des rapports des secrétaires de légation de Belgique*, 2, afl. 4, Brussel: Tarlier, oktober 1873, p. 45-75.

de Pitteurs Hiegaerts, baron Théodore **Ernest** Louis Ignace, burgemeester
Ordingen kasteel 13.02.1835 – Brussel 22.11.1903, x nicht Laure de Pitteurs-Hiégaerts
Zoon van Charles, kasteelheer te Ordingen, en Marie Henriëtte van Houthem. Broer van Léon en Armand. Baron 1876. Gemeenteraadslid 1866 en burgemeester Brustem 1872-1903, veel afwezig. Kunstverzamelaar. Begiftigde de Sint-Laurentiuskerk en de Eucheriuskapel te Brustem. Woonde op het waterkasteel te Brustem, liet in 1881 door architect J. Schadde van Antwerpen een neo-Vlaams renaissancekasteel optrekken, grotendeels door brand vernield 1938. Ernest kreeg financiële problemen. Na diverse andere eigenaars-huurders kocht de Ordningse tak het kasteel Brustem terug voor Gerard de Pitteurs-Hiégaerts, zoon van Léon en neefje van Ernest. Begraven in Ordingen. Echtgenote uit Speelhof ST overleed kinderloos te Brussel 1906.

Lit.: Erik HOUTMAN, *Het gemeentebestuur van Brustem van de 18de tot de 20ste eeuw*, in *HBRUST*, 1975, p. 224; *WAPENBOEK, N-Z*, p. 195 en nr. 875.

de Pitteurs Hiegaerts, baron **Henri** Theodore Jules, gouverneur
ST 27.01.1834 – Brussel 29.12.1917, x 1855 nicht barones Sophie de Pitteurs-Hiégaerts van Ordingen, xx 1879 barones Eulalie Snoy
Zoon van interim-gouverneur 1830 Antoine Joseph Théodore en broer van Edmond, ambassadeur in Sint-Petersburg. Neefje en schoonzoon van Charles van Ordingen. Studeerde rechten te Brussel 1855. Kasteelheer Speelhof. Enige zoon Théodore stierf als 10-jarige in 1869 bij val van paardje. Hertrouwd met dochter van baron Philippe Snoy, burgemeester Melsbroek. Provincieraadslid 1864-1874 en –secretaris 1869-1873. Baron 1871. Katholiek volksvertegenwoordiger 1874-1894, als opvolger van de Theux de Meylandt, zelf opgevolgd door Clément Cartuyvels. Voorzitter naturalisatiecommissie 1889-1894. Verkiesbaar voor de Senaat. Gemeenteraadslid 1878-1894. Provinciegouverneur 1894-1917. Steenkoolontdekking 1901 in Limburgse Kempen, verkeerswegen, huisvesting, landbouwvernieuwing en technisch onderwijs. Bestuurslid Algemene Raad van de Spaar- en Lijfrentekas 1878-1917. Erevoorzitter Beroeps- en huishoudschool ST 1900-1901. Groep rond Henri kreeg in 1906 samen met groep van Coppée, Orban en Warocqué de mijnconcessie Genk-Zutendaal. Portretschilderij door Monteyne, 1907.
Publ.: *Provincieraad van Limburg. Gewone zitting van 1914. Openingsrede uitgesproken door den heer Baron de Pitteurs Hiegaerts, gouverneur van Limburg, in zitting van 1n juli 1914*, Hasselt: Jules Ceysens, 1914.

Lit.: Simon VANDEVELDE, in *De gouverneurs in de beide Limburgen 1815-1989*, (Werken uitgegeven door Limburgs geschied- en oudheidkundig genootschap te Maastricht, 11),

Maastricht, 1989, p. 252-263; Luc MINTEN, Ludo RASKIN, Bert VAN DOORSLAER e.a., *Een eeuw steenkool in Limburg*, Tiel, 1992, p. 39; *DE PAEPE*, p. 201; *EPNB*, 1998, p. 326.

de Pitteurs Hiegaerts, baron **Léon** Charles Georges Marie Louis, kasteelheer

Ordingen 27.12.1833 – Ordingen 09.05.1902, x Isabelle de Cartier d'Yves

Zoon van Charles en Maria Henriëtte Van Houthem. Broer van Armand en Ernest, en halfbroer van Charles te Zepperen. Vader van Antoine, Gerard, Christine (x Minette d'Oulhaye), Hélène, Henriëtte (x de Pitteurs-Hiegaerts) en Gabriëlle (x de Meeus). Baron 1876.

Kunstverzamelaar o.a. porselein en steengoed. Auteur van enkele niet-gepubliceerde historische werken o.a. *Notices historiques Ordingen* 1888. Medewerker *Dictionnaire encyclopédique de géographie historique du royaume de Belgique*, uitgave 1896.

Artikelenreeks *Episoden der geschiedenis van het Prinsbisdom van Luik en het land van Sint-Truiden* (vert. J. Leenen) in de *Gazette van Sint-Truiden*, 1875. Bouwheer van het nieuwe kasteel van Ordingen vanaf 1879 in neo-Vlaamse renaissance nov. Josse Schadde van Antwerpen en zijn leerling Paul Saintenoy van Brussel. Betrokken bij steenkoolontginning als voorzitter van de maatschappijen Dahlbusch (D.) en Courcelles-Nord en bij bietsuikerfabricatie. Burgemeester van Ordingen. Lid Société d'Archéologie de Bruxelles en erelid Antwerpse Academie Schone Kunsten.

Notices historiques Ordingen (handschrift).

Wapen: zoals de Pitteurs, maar met twee gouden griffioenen met rode klauwen en tongen als schildhouders en de leuze *Pie tueris*, een woordspeling op de familienaam. Neogotisch schilderwerk in kasteel Ordingen met jaartal 1883, gevlochten initialen *PH* en wapen Pitteurs met leuze *Dieu Ayde* gebeeldhouwd op de gevel, oude christelijke leuze.

Vereenvoudigde laannaam in verkaveld, vml. kasteelpark.

Lit.: Paul SAINTENOY, *Le Baron Léon de Pitteurs-Hiegaerts (1833-1902)*, Brussel, s.a.; *WAPENBOEK, N-Z*, p. 195 en nr. 875; Kamiel STEVAUX, *Sint-Truiden en het ex libris*, ST, 2003, p. 8, p. 15 noot 37 en p. 19; Willem DRIESEN, in *ST19DE*, 1998, p. 156-157.

De Racourt, Jozef, pastoor

Cras-Avernas 19.11.1881 – Rijkkel 06.12.1961

Zoon van Truiense handelaar naaimachines en confectie Charles en Félicité Hermans van Velm. Priester 1907. Leraar wetenschappen, landbouw, handenarbeid en tekenen normaalschool Saint-Roch Theux 1906. Pastoor Rijkkel 1921-1961. Behoudsgezind en eigenzinnig. Amateurtekenaar en decorschilder. Filmprojector. Oprichter patronaat Katholieke Arbeidersjeugd en vrije meisjesschool. Bouwer parochiezaal. Begraven in Rijkkel naast zus Hubertine.

Publ.: *La composition décorative à l'école primaire et dans l'enseignement moyen*, Leuven: Fr. Ceuterick, 1916.

Info: Emontsphol, Institut Saint-Roch Theux en Joseph Breesch Rijkkel.

Lit.: Flor VANROYE, *Pastoor Deracourt*, in *Heemkring Rijkkel*, december 2004, p. 2-11 en maart 2005, p. 2-14. Aanvulling september 2006, p. 9-11.

Derckx, Theodoor Aloysius Antoon Hubert '**Herman Jozef**', pastoor

Venlo 10.06.1813 – Mondaye (Fr.) 22.01.1880

Zoon van Jan Gerard en Maria Hendrina Dohin. Studies Rolduc. Praemonstratenzer Averbode 1834, priester 1837. Parkabdij Heverlee en studies theologie Leuven 1836. Circator en ziekenmeester 1838. Supprior, novicenmeester en lector theologie 1840. Vicaris Wezemaal 1842 en helper Veerle 1843. Eerste praemonstratenzer pastoor Kortenbos 1846. Terug abdij 1855, lector dogmatiek. Kloosterstichtingen in Frankrijk te Prémontré en Mondaye Normandië. Schreef dagboek Kortenbos 1852-1855 en publiceerde anoniem enkele brochures over historiek en devotie daar.

Publ.: *Geschiedenis en wonderdaden van Onze Lieve Vrouw te Cortenbosch*, ST, s.a.; *Tweehonderdjarige Jubilé, met alle plegtigheid gevierd in de kerk van Cortenbosch*, van zondag 30 april tot zondag 14 mei 1848, ST, 1848.

Portretschildering naar foto, door Emile Cauchie 1910, pastorie Kortenbos.

Lit.: GERITS, Trudo Jan, *De Witheren te Kortenbos*, in *OLL*, 24, 1969, p. 83-85.

de Renesse d'Elderen, Frederik, commandeur

Stokkem 1655 – Bernissem 21.01.1714

Zoon van graaf George Frederik en Anna Margaretha von Bocholtz, nicht van de landcommandeur. Duitse Orde 1679 Nieuwen Biesen. Stadhouder Ramersdorf 1682, commandeur Ordingen 1683, commandeur Sint-Gillis Aken 1693 en commandeur van Bernissem 1697-1714. Schoonbroer van de zus van landcommandeur van Wassenaar. Sinds 1691 lid van de Etat Noble van Luik.

Portretschilderij 1685 door Johannes Tielus in internationale kunsthandel.

Laannaam.

Lit.: Leo DE REN en Jozef MERTENS, in *Ridders en kastelen. Alden Biesen in Haspengouw*, tent.cat., Bilzen, 2005, p. 115.

De Roeck, Lodewijk, 'Ludo', 'broeder Louis', leraar

Antwerpen 15.11.1902 – Brussel hosp. , 04.02.1982

Ll. Sint-Henricusinstituut Antwerpen en normaalschool Broeders Leuven. Broeder der Christelijke scholen 1918. Onderwijzersdiploma Leuven 1923. Onderwijzer gemeenteschool Zoutleeuw 1923. Leraar provinciale fruit- en tuinbouwschool ST 1925 en actief lid

Boerengilde. Geprofest 1927. Scheikundig landbouwingenieur Rijkslandbouwhogeschool Gent 1937. Fruitteelt pionier. Directeur Hoger instituut scheikunde en tuinbouw ST 1942-

1969, even in kasteeltje Mellaerts, sinds 1950 definitief in kasteel Schabroek bij Diestersteenweg. Artikels in *De Ingenieur-Agronoom*, *Tuinbouwleven*, *Le fruit Belge*, *Natura Limburg*, *Ons Fruitteeltblad* en *De Boerin*. Sportbijdragen in *Jeugd*. Proost STVV 1956.

Publ.: *De werking van koper in Bordeauxsche pap bij de bestrijding van ziekten in de fruitteelt*, in *De Ingenieur-Agronoom*, winter 1939; met Victor Sweldens, *Les pulvérisations pré-florales*, in *Le Fruit Belge*, 13, 1945, p. 138-146 en 165-167.

Bronzen basreliëf in hal Sint-Trudoinstituut 1983, samen met koppen Willem Cosemans en broeder Jan Knops. Huldegedicht door Jan Goffa 2010, in *De Bink*, jg. 13, 2010, nr. 48, p. 9.

Lit.: JORISSEN; Broeder Lodewijk. *Langs de fruitteelt tot de mensen*, in *Hier en nu*, nr. 11, lente 1970, p. 18-20; HBVL, 25.05.1983; Jean PHILIPPAERTS en René GEERDENS, *Honderd jaar Broeders van de Christelijke Scholen 1885-1985 Sint-Truiden*, ST: Sint-Trudo-instituut en Tuinbouwschool Onze-Lieve-Vrouw, p. 111-167; Veerle JACOBS, *Limburgs-Haspengouw. Een fruitstreek met traditie*, Borgloon; Fruitstreekmuseum, 1997, p. 191-194;

Ingeborg VIJGEN, 1939-1997, *een gouden Klok-Huis. Een Haspengouwse veilingsgeschiedenis in woord en beeld*, ST: Veiling Haspengouw, 1997, p. 11.

Derouck, Jacques Charles, fabrieksdirecteur

Gent 29.05.1833 – Ledeberg 08.05.1909, x Louise Lintermans

Zoon van badhouder Jacques en Thérèse Antoinette Hovaere. Directeur suikerfabriek de Pitteurs-Hiégaerts te Ordingen. Woonde Tongersesteenweg Brustem, huis Zwik. Huwde dochter gemeenteraadslid Henri 1859. Schepen Brustem 1872-1886, lid Weldadigheidsbureau 1869-1886. Verhuisde naar Gentbrugge 1886, na dood echtgenote 1885.

Lit.: Erik HOUTMAN, *Het gemeentebestuur van Brustem van de 18de tot de 20ste eeuw*, in *HBBRUST*, 1975, p. 224.

de Schroots, Joannes Hieronymus, abt Flône

Melveren 15.10.1681 – Flône bij Hoei 11.09.1742

Zoon van schepen Hendrik-Libertus uit Tongeren (+ ST 1693) en Catharina Adriana Everaerts. Regulier kanunnik van Sint-Augustinus te Flône 1708. Pastoor van Neerheylissem, afhankelijk van Flône. Abt 1725. Ook aartsdiaken en heer van Flône, heer van Jeckeren en pair van Montaigu in Luxemburg. Huldiging in ST in augustus 1737 met drama *Audas et Varanes* door rederijderskamer 'Honingh vloeyenden Olyftack'.

Wapen: op zilver drie zwarte kepers van sabel, gedekt door een kroon met negen parels, later toevoeging van mijter en staf. Leuze *Candore regor*. Portret door J.B. Cocklers 1726.

Lit.: J. BROUWERS, *Schroots (Sgroets, Tsgroets, Sgroten), Joannes Hieronymus de*, in *NBIOW*, 8, 1979, kol. 702-703.

de Stappers, Robert Gerard, voorzitter hospitaal

ST 30.08.1773 – ST 03.03.1858.

Zoon van Willem (1735- Maastricht 1792), heer van vrijheid Brustem, Over- en Neerhespen, Gussenhoven en Meensel, en Catherina Vanderstraeten. Broer van rentenier Pierre Antoine (+1833), van Winand (+1836), geheim raadsheer prinsbisschop Luik, van baron Louis Godfroid (+1845) van Brustem. en van Alexander (+1851), inspecteur-generaal Waters en Bossen. Oom van ridder Willem (+1873), echtgenoot van burgemeesterdochter de Menten de Horne. Kanunnik 1791 als opvolger van ontslagnemende Gerard de Stappers. Gijzelaar van Franse bezetter en laatst levende kanunnik van opgeheven Sint-Servaaskapittel. Voorzitter bestuur 'Godshuizen' of burgerlijke hospitalen. Lid Berg van Barmhartigheid en kerkfabriek hoofdkerk. Plankstraat.

Wapen: gevierendeeld, 1 en 4 op zilver een rode leeuw, 2 en 3 op blauw een zilveren laars. Grafmonument Schurhoven.

Lit.: *Nécrologe liégeois*, Luik, 1862, p. 101; Th. VANDEBEECK en J. GRAUWELS, *De Boerenkrijg in het Departement van de Nedermaas*, Maastricht, 1961, p. 214; Franz AUMANN, in *ST19DE*, p. 300.

de Theux de Meylandt, graaf **Barthélemy** Theodore, eerste minister

ST Schabroek 26.02.1794 – Heusden 21.08.1874, x Aline du Parc

Zoon van ridder Jacques en Antoinette de Wezeren. Gedoopt in Guvelingen ST. Middelbare studies ST. Rechten 1816 Luik. Graaf 1840. Schabroek was familiedomein van zijn moeder de Wezeren de Schabrouck, en huisvestte vanaf 1947 de tuinbouwschool OLV. Eigenaar kasteel Meylandt in Heusden 1843. Stadshotel in Guimardstraat Brussel. Broer van priester-Jezuiet en missionaris Théodore de Theux. Beviend met de familie de Merode en verwant Charles Vilain XIII. IJveraar voor het unionisme. Lid Nationaal congres 1830.

Volkvertegenwoordiger en minister van staat 1831. Minister van binnenlandse zaken 1831, besluiten spoorweg Antwerpen-Tongeren-Wezet (Visé), Koninklijke Bibliotheek. Gematigd partijleider katholieken, regeringsformateur en minister 1834-1840. Postwet en wet hoger onderwijs 1835, gemeente- en provinciewetten 1836, jurywet en legerkaderswetten 1838. Splitsing Limburg en Luxemburg 1839. Leider unionistisch-katholieke regering 1846-1847. Formateur van gematigde regering en minister zonder portefeuille van 1871 tot overlijden. Vertrouwensman van Leopold I. Vader van Louise, verdienstelijk tekenaar.

Wapenschild: Gedeeld, 1 in rood een aan weerszijden gekanteeld zilveren kruis. 2 in zilver drie groene rechterschuinbalken, elk beladen met een gaande gouden leeuw. Schilddraggers: twee gouden leeuwen met vlagje. Spreuk *Sans tache et sans reproche*. Alliantiewapen op paneelschildering zoldering Sint-Martenkerk, Jules Helbig 1860.

Familiëgraf Heusden. Borstbeeld senaat. Staatsieportret door Louis Gallait. Standbeeld de Meeussquare door Edmond de Valeriola Brussel 1932. Straatnamen in Etterbeek, Elsene en Heusden-Zolder.

Lit.: Ch. TERLINDEN, in *BIONAT*, 24, 1929, kol. 771-782; *JORISSEN*; *Staatsminister Barthélemy Théodore Graaf de Theux de Meylandt (Sint-Truiden 1794-Heusden 1874). Een groot staatsman. Een uitgave ter gelegenheid van de herdenking van Staatsminister de Theux de Meylandt op 27 april 1975 te Heusden (Limburg)*, Tessenderlo: Geschied- en Heemkundige Kring van Heusden (Limburg), 1975; Louis ROPPE, in *NBIOUW*, 9, 1981, kol. 743-748; Albrecht GOORTS, *Het plafond van de Sint-Maartenskerk in Sint-Truiden. Een ongewoon wapenkundig document*, in *De Leiegouw*, 29, 1987, p. 133; Koenraad NIJSSEN, *De enige Limburgse premier ooit*, in *HBVL*, 06.02.1998 en in *100 invloedrijke Limburgers van Ambiorix tot Roppe*, Hasselt: HBVL, 2001, p. 110-112; Raf VAN LAERE en Rombout NIJSSEN, *Een adellijke blik op de Kempen. Tekeningen van Louise Moretus, geboren de Theux de Meylandt (1852-1923)*, (*Limburgse studies*, 3), Wijer-Lummen, 2008.

De Tilloux, Georges Marie Theodoor, fruitteler

Ordingen 26.12.1879 – Ordingen 26.07.1953, ongehuwd

Pachtersfamilie uit Angleur. Zoon van 'Doke' Theodore, neef van burgemeester Poelmans van Brustem, en Eugénie Londo. Hoeve Steendik Ordingen, gesloopt 2011. Neefje van Jozef, burgemeester Zelzate, en broer van professor veearts Jozef. Broeders ST 1891, Rijksmiddelbare school 1893. Ernstig ziek. Staatsmelkerijschool Oplinter 1902. Korte tijd directeur melkerij Barbançon bij Beaumont en melkerij Kermt. Fruitteler en landbouwer Ordingen. Lid beheerraad fruitveiling 1939-1951. Volkskundige notities, correspondent van Jules Frère en Jozef Weyns. Gemeenteraadslid en lid kerkfabriek Ordingen. Liberale inslag. IJveraar feestviering 50 jaar Boerengilde Brustem-Ordingen 1948.

Publ.: aantekening over binnenhuis in Limburgs Haspengouw 1929 in Jozef WEYNS, *Volkshuisraad in Vlaanderen*, Beerzel, 1974, p. 1251-1253 en passim.

Info: Kamiel Stevaux.

Lit.: Een *oude boekhouding spreekt... Kersen- en Perenopbrengsten: 1904-1950*, in *Op leem en zand*, nr. 3, mei-juni 1953; (Kamiel STEVAUX), *In memoriam Georges De Tilloux*, in *OLL*, 8, 1953, p. 132; (ID.), *HBVL*, 02.08.53.

Dethiou, Camille Maurice architect

ST 22.11.1913 – Ukkel 9.10.1995, x 1938 Elsa Marie Joséphine Haenen, xx Yvonne Hardy, xxx Julienne Vandebroeck

Zoon van koperslager Louis uit Alken en de latere eeuweling Marieke Marsé uit Zoutleeuw, Leopold II-sstraat en Gorsemweg. Ll. bouwkunst in de Teken – en muziekkakademie 1929.

Wellicht studies in Luik, Brussel en Antwerpen, Nationaal Hoger Instituut Bouwkunst en Stedenbouw 1934. Leidde heropbouw van deels afgebrand kasteel Brustem ism. architecten

Radoux. Modernistische woonhuizen Nieuwpoort, Kroezelhaag, Naamsevest, Slachthuisstraat 1935 en Vissegatstraat. Gevels met glazuurstegels. Naar Brussel.

Wederopbouw van Oostende o.a. voor firma Opex, Ostende Phare et Extension, ism. architect J. Devroye. Naar Belgisch-Congo en Zuid-Afrika in de jaren 1950-1961. Betiteld als burgerlijk ingenieur-architect. Knokke-Heist, Middelkerke en Frankrijk. Diplomaat in Marseille (Fr.) 1979. Woonde in De Haan 1980 en Oostende 1982. Diplomaat in Alicante (Sp.) 1985. Laatste huwelijk 1990. Sint-Jans-Molenbeek.

Lit.: Petra BOEKSTAL, *Camille Maurice Dethiou, architect van het modernisme*, in *Monumenten van de toekomst? Modern bouwen in Sint-Truiden 1900-1975*, ST: stadsbestuur. monumentenzorg, 2008, p. 48-56.

De Troeyer, Aloysius Hubert Maria, 'pater Benjamin', historicus

Turnhout 20.01.1913 – ST 19.03.2004

Zoon van Justinus Albertus en Maria Elisabeth Van Bladel. Ll. Sint-Victor Turnhout.

Minderbroeder 1934, priester 1941. Leraar geschiedenis en tekenen college Lokeren 1942-

1949. Gemobiliseerd WO II. Te zwakke stem voor prediking en lesgeven. Lic. moderne geschiedenis KU Leuven 1957 en doctor 1960 met scriptie over Lamoraal van Egmont in de jaren 1559-1564, uitgegeven door Vlaamse Academie, klasse Letteren. Bio-bibliografie van Franciscaanse auteurs in de Nederlanden tot de 16de eeuw. Onderzoek in bibliotheken over heel Europa, o.a. Simancas (Sp.). Mantelisprijs 1976, uitgereikt 1977. Filatelist.

Voetbalkijker. Amateur portretschilder. Kunstverzamelaar en amateur-restaurator. IJveraar, met Lidia Koninckx, voor Museum Vroom Verleden, tweede museum franciscaanse kunst in ST ca. 1980. Uitgave en vertaling van biografie Erard van der Marck door tijdsgenoot Jan van Brustem. Begraven in ST.

Publ.: *Lamoraal van Egmont. Een kritische studie over zijn rol in de jaren 1559-1564 in verband met het schuldvraagstuk*, (*Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Klasse der Letteren*, 40), Brussel, 1961; *Bio-bibliographia Franciscana Neerlandica saeculi XVI*, 2 dln., Nieuwkoop: De Graaf, 1969-1970; met Leonide Mees, *Bio-bibliographia Franciscana Neerlandica ante saeculum XVI*, 3 dln., Nieuwkoop: De Graaf, 1974; *De beledigde abt. Sint-Truiden 1671*, in *HBHEYN*, 1984, p. 135-151.

Lit.: Christa ENGELBOSCH, in *HBSTEV*, p. 155-156; *De Band*, juli 2004, p. 48. Zie Jan van Brustem.

D'Hoe, Jozef Pieter Jef, componist

Liedekerke 24.11.1917 – ST 06.12.1995, x Marie Noëlie Vrancken

Zoon van Adolf en Maria Theresia Van der Borgt. Blinde organist, studeerde aan Blindeninstituut Sint-Lambrechts-Woluwe als 5-jarige en Lemmensinstituut Mechelen 1940. Muziektherapeut Psychiatrisch Centrum Ziekeren olv. Broeder Magnus en stichter patiëntenkoor. 40 jaar organist Sint-Maartenkerk. Muziekleider Chirojongens Sint-Marten. Pianovirtuoos in Cabaret Mansouck. Muziekleraar o.a. Ceciliakoor Nieuwerkerken en artiesten Joe Harris, Steve Brandon en Maurice Dean. componeerde talrijke meerstemmige missen en liederen. Stap- en wandelliederen Chiro *Het vaandellied*, *Heidemars*, *Heisa meisjes* en *Zonneliedje* op teksten van J. Joossens. *Lied van de Trouw* op tekst van Wim Brigand pseud. voor Luc Clerinx. *Jubellied*. Binnenhof ST.

Lit.: *LVLACOMP*, p. 291.

Diederik, 'Theodoricus', 'van Sint-Truiden', abt

Ca. 1060 – ST 25.04.1107

Opgeleid als knaap in de abdij, letterkundig talent. Scholaster. Vluchtte tijdens troebelen na dood van abt 1082 naar Gent, waar hij heiligenlevens schreef van o.a. Trudo, Bavo en Rumoldus. Priester en enigszins gedwongen abt ST 1099-1107, investituur door de keizer zelf te Aken. Voltooide abdijkerk met koor, transept en crypte ingewijd door bisschop Otbert 1102. Verbeterde kloostertucht volgens hervorming van Cluny 1107 op advies van Rodulfus. Officie van Sint-Trudo, op muziek gezet door Rodulfus. Diederik werkte klassieke prozateksten om tot Latijnse poëzie. Bedreven in 'twee talen'. Voortdurend geschil met concurrent-abt Herman en voogden Hendrik van Limburg en Gijsbrecht van Duras. Abdijdienaar Guntram leidde volkswoede tegen Herman, maar werd vermoord. Handschriften in Universiteitsbibliotheek Luik. Publ.: *De mirabilibus mundi*.

Lit.: *RECUEIL*, p. 8-12; Jean G. PREAUX, *Thierry de Saint-Trond, auteur du poème pseudo-ovidien De mirabilibus mundi*, in *Latomus*, 6, 1947, p. 353-377; Maurice COENS, *Utriusque linguae peritus. En marge d'un prologue de Thierry de Saint-Trond*, in *Analecta Bollandiana*, 76, 1958, p. 118-150; J.H. AERTS, in *NBIOW*, 3, 1968, kol. 272-276; MONBEL, p. 38-40; KRONIEK, p. 55-73; J. SMITS VAN WAESBERGHE, *Het grote Herodesspel of Driekoningenspel van Munsterbilzen*, (*Limburgse documenten*, 2, 1), Hasselt: Provinciaal Archief- en Documentatiecentrum, 1987, p. 49-72; Rudi KÜNZEL, *Zo sprak Guntramnus. Het geschiedbeeld van een twaalfde-eeuwse stedeling*, in *Feestbundel D.P. Blok*, Hilversum, 1990, p. 204-215; ID., *Beelden en zelfbeelden van middeleeuwse mensen. Historisch-antropologische studies over groepsculturen in de Nederlanden 7de-13de eeuw*, (*Memoria*), Nijmegen: Sun, 1997, p. 164-169; Paul KEVERS i.s.m. Andries WELKENHUYSEN, *Het twaalfde-eeuwse Officie van Sint-Trudo*, in *HBSTEV*, p. 201-220.

Dignef, Antoine, wielrenner

Velm 03.10.1910 – ST 09.04.1991, Marie-Thérèse Bronckaars

Uit groot gezin, zoon van handwerker Maximinus en Maria Neuteleers, Velm. Wielrenner beginnening 1929. Vierde in ronde Catalonië 1932. Caféhouder Sportwereld Landen 1933. Rugnummer 101 in Tour 1933, 26ste in eindklassement. Tweede eindplaats in Parijs-Nice 1935. Winnaar eerste en derde Vueltarit en derde eindplaats 1935. Winnaar Ronde van Limburg en tweede in Parijs-Nice 1935. Zege Grote Scheldeprijs Schoten 1938. Tijdens

wintermaanden werk in kristalblazerij Val Saint-Lambert. Later taxichauffeur en cafébaas nabij station Landen, Jos Ectorstraat.

Lit.: *THIERIE*, p. 224-225; *LAITEM1*, p. 66-68; Willy JOURNEE, *Wielersport anno 1935*, in *Ons Landens erfdeel*, 28, 2005, nr. 68, p. 68-83 en 29, 2006, nr. 69, p. 41-61.

Dirix, Joannes **Lambertus** Andreas ‘**pater Lambert**’, minderbroeder
Montenaken 30.11.1808 – ST 05.03.1843

Zoon van Hubert en Maria Elisabeth Happaers. Thuis bij heerom Willem Happaers, pastoor en onderwijzer Montenaken. Broer van latere pastoors van Walsbets en Heks. Ll. College ST. Medeleerling en vriend Arnold Tits. Feestelijk ingehaald als primus 1825. Opleiding onderbroken door sluiting seminaries door Willem I 1825. Priester 1831 en leraar Rolduc. Zwakke gezondheid. Recollecten ST 1835. Leraar theologie 1835, novicenmeester 1839 en gardiaan 1840. Bekwam de afscheiding van Nederland en oprichting aparte Sint-Jozefprovincie 1842 met steun van zijn kennis bisschop Van Bommel. Eerste provinciaal, jong gestorven.

Schilderij Minderbroedersklooster ST. Gedenkschrift pandgang Minderbroedersklooster ST. Grafmonumentje Schurhoven ...*virtute et doctrina conspicuus*.

Lit.: Arnold TITS, *Notice sur le Père Dirix*, in *Journal historique et littéraire*, 10, 1843, p. 114 en passim; *PUYMBROUCK*, p. 330; LONAY, in *BIONAT*, 6, 1878, kol. 82-83; Adjutus DRIEGHE, *Pater Lambertus Dirix, inrichter der Belgische provincie der PP. Minderbroeders*, in *Limburg*, 7, 1925-1926, p. 49-53, 78-81, 156-161 en 183-193; *Priesters van verschillende bisdommen die de soutane met de bruine pij hebben verwisseld in onze provincie Sint-Jozef 1836-1947*, in *De Band*, 6, 1962, nr. 4, p. 20-29; Christa ENGELBOSCH, in *ST19DE*, p. 226-227.

Dirks, Louis Franz ‘**Servatius**’, minderbroeder
Maastricht 04.04.1825 – ST 28.08.1887

Zoon onderofficier Jacob en Maria Gertrudis Schiemes. Hulponderwijzer Thorn (NL.) 1840. Minderbroeder ST 1841 en leraar Tielt 1843. ST 1848, priester Luik 1849. Lector heilige Schrift ST gedurende 35 jaar. Schreef artikels in literaire tijdschriften zoals *De Middelaer*, *Het Taelverbond*, *Het Belfort* en een literaire geschiedenis van de minderbroeders in België en Nederland. Organist. Deelnemer katholieke congressen. Predikant, redenaar, lijkredes en biografische notities. Talrijke artikels in *Le Messenger de St. François* vanaf 1875. Publ.: *Columbus*, gedicht, Leuven, 1844; *Een boekje van de hoop, troost voor lijdenden en kleinmoedigen*, ST, 1852; *De Heilige Antonius van Padua en zijn tijdgenoten*, ST: Schoofs, 1853; *Lijkrede van den zeer eerwaarden heer Arnold Petrus Tits, hoogleeraar bij de katholieke hogeschool te Leuven*, Hasselt: P.F. Milis, 1853; *De Heilige Trudo van Serckinge. Eene bijdrage tot de kerkelijke geschiedenis van ons vaderland in de zevende eeuw*, ST: E. Schoofs-Herman, 1883, eerder uitgegeven in 1854 bij Milis Hasselt; *Histoire littéraire et bibliographique des Frères Mineurs de l'Observance de St-François en Belgique et dans les Pays-Bas*, Antwerpen: Van Os-De Wolf, 1885.

Lit.: Alfons SIFFER, in *Het Belfort*, 2, 1887, p. 565-577; *BWNZL*, p. 204-205; Adjutus DRIEGHE, *Pater Servatius Dirks, o.f.m. als letterkundige, geschiedschrijver, redenaar*, in *Limburg*, 4, 1922-1923, 247-253 en 261-271; 5, 1923-1924, 1-4; JORISSEN; Lucianus CEYSSENS, in *Franciscana*, 55, 2000, p. 71-82.

Donatus, auteur

8ste eeuw

Diaken Metz, mogelijk vml. monnik in ST. Eerste biograaf van Sint-Trudo, in opdracht van Angelram, bisschop van Metz (768-791), waarschijnlijk om seculiere aanspraken op Zerkingen en abdij met bezittingen tegen te gaan.

Publ.: *Vita Trudonis*, in 32 hoofdstukken, 785, oudste handschrift in Museum Meermann-Westreenen, Koninklijke bibliotheek, Den Haag (Nl.).

Lit.: Stanislas BORMANS, in *BIONAT*, 6, 1878, kol. 119-120; W. LEVISON, *Vita Trudonis confessoris Hasbaniensis auctore Donato*, in *Monumenta Germaniae historica*, 6: *Scriptores rerum merovingicarum*, Hannover, 1913, p. 264-398; Hubert KESTERS, *Notice sur la Vita Trudonis*, Luik, 1955.

Dorissen, Joseph Alexis, gemeenteraadslid

ST 25.12.1892 – ST 19.04.1971, x Flore Vanistendael

Zoon van venter Pierre en Louise Vannut, Luikersteenweg. Oorlogsinvalide WO I. Broer van Clement, Piet en Frans, met wie hij verkiezingsplakploeg vormde. Nachtwaker.

Ondervoorzitter BSP-afdeling ST 1945-1955. Gemeenteraadslid 1953. IJverde voor rijkskindertuinen Sint-Pieter en Nieuw-Sint-Truiden 1957. Dissident 1958, maar gevierd in 1969. Spiegelstraat. Koekenstraat. Gouden bruiloft 1970. Vader van Maurice, schooldirecteur rijksonderwijs Eisden.

Lit.: SCHEVENELS, p. 86.

Dorlandus ‘de Walcuria’, Peter, ‘Pieter van Diest’, religieus auteur

Waalhoven 1454 – Zelem 25.08.1507

Geboorteplek kan liggen bij Velm, bij Velp of bij Philippeville ‘Walcourt’. Studies Leuven 1472. Karthuizers Zelem ca. 1475. Vicaris. Welbespraakt ‘cum oratoribus orator’. Grote productie als schrijver met 57-tal werken. Identificatie met Petrus van Diest, auteur van *Elckerlyc*?

Peter Dorlandcentrum Diest, met bibliotheek, archief, academies en kinderopvang.

Publ.: *Dialogus de enormi proprietatis monachorum vitio*, Leuven, 1513, postume uitgave door Leuvense karthuiser Andreas Andrieszoon van Amsterdam.

Info: Frans Hendricx.

Lit.: E. REUSENS, in *BIONAT*, 6, 1878, kol. 131-133; JORISSEN; Albert AMPE, *Petrus Dorlandus O.Carth. en Dominicus van Gelre O.P.*, in Hellinga. *Festschrift-feestbundel-mélanges. Forty-three studies in bibliography presented to prof. dr. Wytze Hellinga on the occasion of his retirement from the Chair of Neophilology in the University of Amsterdam at the end of the year 1978*, Amsterdam: Israel, 1980, p. 29-42; C.R., *Twee vergeten maar beroemde Limburgse monniken*, in *HBVL*, 21-22.02.1981; Francis TIMMERMANS, *Chartreuse Mont-Saint-Jean à Zelem (Diest)*, in James HOGG en Gerhard SCHLEGEL ed., *Monasticon Cartusiense*, dl. 3, (*Analecta Cartusiana*, 185/3), Salzburg, 2005, p. 125-134.

d'Oultremont de Duras, gravin Clementine Isabelle Antoinette Eugénie Marie Ghislaine

Brussel 05.04.1913 – Verlaine Oudoumont 26.08.2006, x Duras 1947 graaf Edouard de Liedekerke

Dochter van Emmanuel d'Oultremont (1881-1958) en Antoinette d'Oultremont (1885-1966). Schoondochter van graaf Pierre de Liedekerke. Zus van Henriette (1910-2004) en Isabelle (1919-2000). Leidde kolonie verzwakte kinderen 'Foyer Léopold III' op kasteel Duras 1942, op verzoek van prinses de Ligne. Daarbij ook zeven Joodse verstekelingen o.m. Henry en Raymond Gorbitz, die als Auschwitzwezen na WO II door de familie René de Liedekerke-d'Oultremont werden opgenomen. Na huwelijk met ministerszoon naar kasteel Oudoumont in Verlaine 1947. Moeder van graven advocaat-rechter Etienne (°1949) en landbouwer-politicus Bertrand (°1953).

Lit.: Paul, ARREN, *Duras*, in *Van kasteel naar kasteel*, 2, Kapellen: Hobonia, 1987, p. 100; Dan MICHMAN en Israël GUTMAN, *The encyclopedia of the righteous among the nations. Rescuers of jews during the Holocaust*, Jeruzalem, 2005, p. 89; Mathieu RUTTEN, *De joden en zigeuners in Limburg Bronnen en gegevens over hun aanwezigheid in Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog*, z.p.: eigen beheer, 2007, p. 179-185 en 234; Thieu VANHEES, *Van het kasteel van Duras naar het Kleinseminarie*, in *Schakels*, 26, nr. 2, 2009, p. 7; *EPNB*, 2009, p. 136.

Drieghe(r), Henricus Ludovicus Josephus '**pater Adjutus**', minderbroeder

Eeklo 03.02.1872 – ST 07.12.1929

Zoon van Theophile en Mathilde Amelia Van Zandycke. Broer van Gasthuiszuster Rosa. Ll. College Eeklo. Minderbroeder Tielt 1888 en priester 1894. Baccalaureaat theologie Leuven 1895. Leraar Rekem 1897. Lector dogmatica ST 1899-1929. Geestelijk bestuurder Katholieke Vlaamsche Studentengilde Hooger-Op ST 1913. Definitor, visitator. Bestuurder Derde-Ordelingen. Vicaris en lector jubilatus ST 1928. Mislezer kastelen Rochendaal en Duras. Apologetische studiekring 1912 en voordrachten met projector. Pseud. 'A. Denruit' en 'P.A.A.' Artikels in *Ons Geloof* en de *Bode van Sint-Franciscus van Assisië*, *De Bestuurder van de Derde Orde*, 't *Daghet in den Oosten*, *Limburg*, *Pastor Bonus*, *Voor ons volk*, *Ons volk ontwaakt*...

Publ.: *Alphonsus, apostel van de gelijkheid, vrijheid, broederlijkheid. Feestrede uitgesproken te Sint-Truiden voor de mannen der H. Familie*, Lummen: Sint-Ferdinandgesticht, 1903; *Verslag over den toestand der Limburgsche Derde-Ordevergaderingen. Algemeene vergadering der Broeders Derde-Ordelingen van Limburg gehouden te Sint-Truiden den 7 mei 1905*, ST: G. Moreau, 1905; *Rapporten over het Werk der Dames van Barmhartigheid*, ST: G. Moreau, 1900-1913; *Het ware, het goede, het schoone bij studenten*, ST: G. Moreau, 1915; *De geschiedenis der Paters Minderbroeders te Sint-Truiden 1226-1926*, Mechelen: Sint-Franciscusdrukkerij, 1926; *Schilder Antonius Rocka, minderbroeder te Sint-Truiden 1649*, in *Limburg*, 8, 1826-1927, p. 129-135 en 152-156.

Krijttekening Minderbroedersklooster ST. Portretschildering J. Tysmans, afgebeeld in *Limburg*, 11, 1929-1930, p. 145.

Lit.: Gervasius BRANS, *In memoriam Pater Adjutus Drieghe, minderbroeder (1872-1929)*, in *Limburg*, 11, 1929, p. 145-157 en 159-174; JORISSEN; Christa ENGELBOSCH, in *ST19DE*, p. 231; Luciaan CEYSSSENS, in: *Franciscana*, 55, 2000, p. 151-160; *PARTIJPOLITIEK*, p. 54-55.

Duchateau, Jan **Alfons**, bankdirecteur

Aalst 04.02.1867 – Leuven hosp. 22.01.1933, x Sylvie Abels

Zoon van landbouwer Pieter Arnold en Maria Theresia Wauters. Ll. Normalschool ST 1885, aldaar onderwijzer 1888. Leraar gymnastiek en plantkunde. Leraar wiskunde en natuurwetenschappen College 1899 tot aan opheffing in 1910, bijnaam 'den Duk'. Leraar wiskunde Limburgse ambachtsschool Hasselt en normaalleergangen nijverheidsonderwijs provincie Limburg. Drukkerij, boekbinderij, papierhandel en 'keurboekery' 'In 't Gulden Boek' Groenmarkt, opvolger van A. Schoofs. Ook verkoop geldbeugels, optiek en meetinstrumenten. Vader van priester Gabriël en van nijveraar Alfons. Grootvader van docent-stadsarchivaris Ferdinand. Echtgenote uit Berchem. Medestichter met dokter Quintens en voorzitter studiekring De Coninckxvrienden ca. 1897. Voorzitter Commissie Openbare Onderstand 1925 en ijveraar bouw nieuw weeshuis Nieuw Sint-Truiden 1931. Bestuurder Nijverheidsschool 1910 en Landbouwbank van België te ST. Lid kerkfabriek hoofdkerk. Secretaris comité Fancy-fair 1911 voor Ziekenkas Christen Werkmanshuis. Lid Toezichtcommissie tekenacademie 1932.

Herinneringssteen Weeshuis.

Publ.: *Begrippen van meetkunde. Eerste deel: voorafgaande begrippen. Nijverheids- en ambachtsscholen. Vierde graad van het lager onderwijs. Normalscholen, Sint-Truiden: Groenmarkt 64 en 65, s.d.; Begrippen van stekunde ten gebruike van nijverheids- en ambachtsscholen, Sint-Truiden Groenmarkt: A. Duchateau, z.j., druk Hasselt.*

Lit.: Lijkrede door Paul CARTUYVELS, in *De Tram*, 28.01.1933; *MINTEN*, p. 97, nr. 662.

Dufaux, Julien Marie Joseph, gedeputeerde provincie

ST 21.09.1941 – ST 12.01.2007, x Nicole Reynders

Zoon bediende en beenhouwer Edgard en Jeanne Sente. Licentie geschiedenis RU Gent 1963. Leraar geschiedenis en zedenleer atheneum Maaseik 1963 en Landen 1963-1972. Medewerker socialistische bibliotheek Zonnestraat en secretaris BSP-afdeling ST 1968-1976. Vader van schepen en docent arbeidsrecht Peter Dufaux. Gedetacheerde diverse kabinetten 1972 en vzw. Jeugdcaravanen 1974-1985. Privé- en kabinetssecretaris minister van staat Willy Claes 1974-1985. Gemeenteraadslid 1970-1985 en schepen van cultuur 1971-1977. Voorzitter BSP-SP afdeling ST en onderafdeling ST 1976-1994. Oprichter blad *De Rooie Rakker. Tijdschrift voor averechtse Trudofielen* 1977. Provincieraadslid 1977-1989 en 1991-2006. Gedeputeerde provincie 1985-1989, opgevolgd door Steve Stevaert, en 1991-2000. Senator en lid Vlaamse raad 1989-1991. Belastingsservice 1987-2006. Voorzitter Toerisme Limburg en vzw. Bokrijk.

Lit.: *SCHEVENELS*, p. 123-124; *Negen begrotingen, één rode draad*, in *De Nieuwe Limburger*, nr. 32, 1999.

Dusar, Albert Marie Auguste Gérard, cultuurambtenaar

ST 08-02-1919 – Hasselt 01-10-1975, x Mariette Kerkhofs

Zoon van bankbediende Joseph Henri Marie en Marie Josephine Gérardine Vanderbeek, Diestersteenweg. College Hasselt tot 1938. Bediende organisaties in christelijke zuil en ambtenaar Ministerie Arbeid 1939-1944. Medestichter en secretaris tijdschrift *Nieuwe Tijden* Tongeren 1945-1949. Stichter en directeur dagblad *Het Volk* Limburg 1947-1953. Secretaris en hoofd cultuurdienst provincie Limburg 1953-1975. Voorzitter Christelijk Vlaams Kunstenaarsverbond Limburg 1967. Driejaarlijkse Provinciale Prijs Letterkunde 1970-1973. Artikels in diverse tijdschriften o.m. *De Tijdspiegel*, cultureel Limburgs tijdschrift.

Vulgariserende werken over kunst, natuur, toerisme en nijverheid in Limburg. Kunstenaarsmonografieën o.m. over Joris Minne, Hans Orłowski en Felix de Boeck. Publ.: *Tusschen twee winters*, (Volksreeks, 332), Leuven: Davidsfonds, 1945, Gulden Romanprijs; *Limburg. Proeve tot een synthese*, Roermond-Maaseik: Romen en zn., 1946; *De nijverheidsevolutie*, in *Limburg*, Brussel: Elsevier, 1953, p. 166-182; *Limburgs kunstbezit van prehistorie tot classicisme*, Hasselt: Heideland-Orbis, 1970; met Albert SMEETS, *Lexicon van de actuele kunst*, Tielt-Utrecht, 1971; *Limburg*, Tielt: Lannoo, 1971; *Groen in Limburg*, Hasselt: Heideland, 1971; *Limburg, toeristisch trefpunt. De mooiste wegen in stad en land*, Tielt: Lannoo, 1973; met Lutgart DUSAR, *Limburg. Trekken, wandelen, kijken. Autotochten, natuurrecreatie, monumenten*, Tielt: Lannoo, 1979. Portretschilderij door Felix De Boeck 1976. Koperen grafmonument door Vic Beirens 1976.

Info: HIP.

Lit.: JORISSEN; LIMBURGERS, p. 56-63; DEVOS, p. 245; *Vriendenboek Albert Duser (1919-1975)*, Tielt: Lannoo, 1976; Louis ROPPE, in NBIOW, 8, 1979, p. kol. 240-243.

Eggen ‘van Terlan’, Johan Lodewijk Marie, professor rechten

Gent 23.06.1883 – Bonn 28.12.1952, x Anne Marie Cornelia del Brandon, xx prinses Elisabeth von Isenburg-Birstein

Kleinzoon van gareelmaker-herbergier Louis uit Aalst. Zoon van Jan Eggen (1845-1923), onderwijzer, vrederechter, Willemsfondser en liberaal kandidaat burgemeester in Gistel. Moeder Hortense Clementine Ferairollo. Dr. rechten Gent 1905. Balie Gent en parket Brussel. Hoogleraar von Bissing-universiteit 1916. Medewerker *De Vlaamse Stem* 1915. Leidseplein Amsterdam 1917. Activist in groep Jong-Vlaanderen en lid Raad van Vlaanderen. Bij verstek veroordeeld na WO I. Hoogleraar Frans recht te Bonn 1927-1934. Naar ST wegens Hitlerregime in Duitsland, huwelijk met prinses uit Langenselbold (D.). Fiscaal radiopraatje Brussel Vlaams 1939. Na WO II terug naar Bonn. Historisch artikel over Aalst, gemeente waar familie Eggen aanwezig was, o.a. als onderwijzer en burgemeester. Gedenkpenning met hoofdprofiel n.a.v. Heilig jaar 1950.

Publ.: *Geschiedkundige herinneringen betreffende de gemeente Aalst in Haspengouw*, in *l'Ancien Pays de Looz*, 12, 1908, p. 34-38; *De invloed door Zuid-Nederland op Noord-Nederland uitgeoefend op het einde der XVIe en het begin der XVIIe eeuw*, Gent, 1908; *Bijdrage tot de geschiedenis van de Vlaamsche beweging gedurende den oorlog*, Brussel: De Wilde Roos, 1931; *De unificatie van het privaatrecht van België, Nederland en Luxemburg*, Leuven: De Vlaamsche Drukkerij, 1933; *Graf Ernst von Isenburg und sein Jahrhundert*, Keulen, 1950.

Lit.: MINTEN, p. 72, nr. 325; NEVLAB, p. 1050; Kamiel STEVAUX, *Sint-Truiden en het ex libris. Een verkenning*, ST: Geschiedkundige Kring, 2003, p. 8-9 en p. 15 noot 38.

Engelbos, Camille Edouard Joseph , pastoor

ST Straeten 19.05.1911 – ST 20.04.2002

Tweelingsbroer van zus. Zoon van landbouwer Jean Henri uit Velm, voorzitter Kerkfabriek Bevingen-Halmaal, en Anne Marie Léonie Renson. Oude herenhoeve Straeten. Ll. Broeders ST. Priester 1938. Kapelaan Chênée. Aalmoezenier Kadettenschool Saffraanberg. Na veldtocht 1940 te Gent ontsnapt als krijgsgevangene. Lid Geheim Leger, groep CT IX februari 1942. Verstopte dienstplichtigen uit de Oostkantons. Overval op Duitse vrachtwagen voor voedsel. Verzetsman ‘Maurice van Loon’, ondergedoken o.a. als mijnwerker en pater

augustijn. Directeur opvangcentrum (Joodse) kinderen 'La Cure des Enfants Anémiés' abdij Leffe vanaf Pasen 1944. Adoptie drie Joodse kinderen, één werd priester. Pastoor nieuwe Sint-Lutgardisparochie Tongeren 1946 met bouw kerk, school en parochiegebouwen. Pastoor Zonhoven 1963 met bouwwerken en rector Sint-Gangulfus ST 1980. Op rust 1993.

Lit.: Frank DECAT, *Een priester in het verzet*, in (*Vredesfeesten*), brochure, ST: Militaria, 1995, s.l.; BEVING, p. 36-37; F. MASSA en Carmen CUYPERS, in *De Bink*, 6, 4de kwartaal 2003, p. 8-16; André SCHOTMANS, in *Samen*, 18, nr. 4, april 2003, p. 78.

Entbroukx, Henri Hubertus 'Arie', toneelauteur

ST 22.10.1884 – Lier 10.01.1971

Zoon van venter Servais en Melanie Beckers. Ll. College. Inspecteur directe belastingen. Balen-Neet, later Lier. Toneelauteur. Operettes meestal op muziek van Nico Belet of Alfons Nicolai.

Publ.: *Ambiorix*, (*Vlaamse Tooneelverzameling*, 241), drama, Antwerpen: Jos. Janssens, 1910; *Eene les van Keizer Karel. Anekdotische klucht met zang en dans in één bedrijf*, (*De Fontein serie*, 2), muziek Nicolas Belet, Waregem: Toneelfonds Palmer Putman, 1925-1926; *'Nen tand getrokken! Klucht in één bedrijf*, (270), Antwerpen: Jos. Janssens, 1929; *De zwansprofessor. Klucht met zang in een bedrijf*, Antwerpen: J. Janssens, 1931; *De mooie droom van Tante Jet. Vroolijk spel, met zang, in drie bedrijven*, muziek Nicolas Belet, Wenduine: Toneelfonds Palmer Putman, 1932; *Als een jongen van een meisje houdt. Lustig zangspel in drie bedrijven*, (*Reeks voor gemengd tooneel*, 687), muziek Alfons Nicolai, Antwerpen: Toneelfonds Jos. Janssens, 1938; *Het nieuwe kindermeisje. Soldatenklucht in één bedrijf*, (*Reeks voor heerentoneel*, 310), muziek Nicolas Belet, Antwerpen: Toneelfonds Jos. Janssens, 1938; *Het testament van Tante Trees. Kluchtige spookhistorie in één bedrijf*, muziek Nicolas Belet, Antwerpen: P. Vink, 1939; *Kapiteintje. Kluchtige operette. De vrolijke liefdesavonturen van drie oude gekken, gespeeld, gezongen en gedanst in drie bedrijven*, muziek Alfons Nicolai, Antwerpen: P. Vink, 1949; *Holala, ik ben papa. Dolle klucht(met of zonder zang) in drie bedrijven*, muziek Alfons Nicolai, Antwerpen: P. Vink, (1946); *Hoe ouder, hoe zotter. Gekke trouwhistorie in drie bedrijven*, Antwerpen: P. Vink z.j.; *Hoera! Wij trouwen. De liefdesavonturen van drie oude gekken. Klucht in drie bedrijven*, Antwerpen: P. Vink, z.j.; *Dans, kostenken, dans. Vroolijk zangspel in één bedrijf*, (685), Antwerpen: Toneelfonds Jos. Janssens, 1938.

Info: HIP.

Lit.: *De operette "Studentenbloed". Eerste opvoering te Baelen aan Nethe*, in HBVL, (*Kunst en Letteren*), 10.02.1937, idem. 14.04.1937.

Eucherius, 'van Orleans', heilige.

Autin ca. 694 - ST 20.02.738

Aristocratische ouders. Monnik van Jumièges bij Rouen, bisschop van Orléans. Na de zege te Poitiers verbannen wegens aanklacht tegen Karel Martel over diefstal kerkgoederen, door diens hofmeier. Naar Duitsland 732, Luik en later onder bewaking van graaf Robert van Haspengouw naar Zerkingen ST. Generatie jonger dan Trudo. Graf naast Trudograf in de abdij werd bedevaartsplek. Hoofd geschonken aan kathedraal Orléans. Samen met Trudo afgebeeld rond tronende Christus in tympanon abdijskerk. Translatie relieken samen met Trudo o.a. in 1169. Feestdag 20 februari. Mirakels en mythes in volksdevotie vb. kaarsen- en lampoliewonder, viswonder in Cicindria of organisatie concilie na visioen van Eucherius door

Karel Martel te Letines (Estinnes) 743. Verwarring mogelijk met Eucherius van Lyon +449.
Eucheriusbroederschap ST 1191-1752.
Kapel op Kapelhof te Brustem. Houten 16de-eeuws reliekschrijn OLV-kerk.

Info: Jo Van Mechelen.

Lit.: Bruno KRUSCH en Wilhelm LEVISON (ed.), *Vita Eucherii ep. Aurelianensis*, in *Monumenta Germaniae Historica, Scriptores Rerum Merovingicarum*, 7, Hannover, 1919-1920, p. 40-53; Maurice COENS, *Les saints particulièrement honorés à l'abbaye de Saint-Trond*, in *Analecta Bollandiana*, 72, 1954, p. 85-133 en p. 397-426, en 73, 1955, p. 140-192; Jozef AERTS, *Nota's over de Vita van de H. Eucherius, bisschop van Orleans (+Sint-Truiden 737 of 738)*, in *HBKEST*, 1971, p. 19-28, Lode RAMAEKERS, in *HBVL*, 13.08.1993, ook in *MAENDACH*, 1997-1998, nr. 10, p. 6-10.

Eyckens, Martin Philip 'Simon', pastoor

Peer 28.01.1873 – As 17.09.1948

Zoon van Martin en Philomena Groenen. Praemonstratenzer Averbode 1893, priester Tongerlo 1899. Kapelaan Helchteren 1900. Missionaris Denemarken 1904, terug abdij 1906. Coadjutor Althoeselt bij oom 1908. Vicaris Neeroeteren-Maaseik 1912. Pastoor Jesseren 1919 en Kortenbos 1921-1945. Rector schoolkolonie As 1945, daar schielijk overleden en begraven in Averbode. Artikels in *L'Ancien Pays de Looz, Limburg* en *Toerisme*. Brochures met geschiedenis Kortenbos voor bedevaarders. Liet verhalende glasramen plaatsen 1923 en twee zijportalen bouwen 1925. Verheffing tot basiliek 1936 bij herdenking 300 jaar.

Publ.: *Onze Lieve Vrouw van Cortenbosch. Behoudenis der zieken. Beknopte geschiedenis*, Brasschaat: De Bièvre, s.a.; *Geschiedenis van Onze Lieve Vrouw van Cortenbosch*, Tongerlo: Sint-Norbertus, 1938; *Kortenbosch en zijn merkwaardige kerk*, in *Toerisme*, 17, 1938, p. 470-473.

Portretschilderij door J. Tysmans 1925, pastorie Kortenbos.

Lit.: M. GOYENS, *Geschiedenis van Kortenbosch*, Hasselt, 1948, p. 119-120; *Pro Nostris*, 15, 1949, p. 17-18; *GERITS*, p. 88-90; *SLECHTEN*, p. 261-262.

Festraerts, Paul Guillaume François, nijveraar

ST 30.07.1921 – ST 25.03.2008, x Florence Poelmans

Zoon van schoenmaker François en Marie Thérèse Corvers. Startte studies architect, maar na bevrijding dienstplicht als filmoperator kazerne Turnhout. Slager en uitbater publiek zwembad Het Broek op Sint-Pieter. Startte volksbioscoop Casino aan Brustempoort met aangeslagen Duitse musicals. Stichter en uitbater bioscopen Roxy & Arty en Lido Spaansebrug. Na Expo 1958 fabrikant van 'American Chips' voor bioscopen en natte en droge worstjes voor cafés. Breidde in de jaren 1960 met zonen Francis en Rudi de zaken verder uit. City Scoop A&B Rijschoolstraat en Drive-in Movie Crisnée. Oprichter nv. Festraerts Vleeshal ST en 'Les halles aux viandes' Crisnée. Feestzalen Lido, Thierbrauhof en traiteurszaak Spaansebrug.

Vader van journalist-leraar, liberaal politicus en carnavalist-humorist Rudi en van Franci.

Info: Rudi Festraerts.

Lit.: Rudi FESTAERTS, *Aardappelchips*, in *De Bink*, 13, nr. 49, 2de kwartaal 2010, p. 12-13.

Festraets, Christiaan, 'Fastraets', toneelauteur

ST vermoedelijk, einde 15de eeuw

Dominikaan te Leuven, verwerkte het leven van Sint-Trudo tot een toneelstuk in twee delen, *Tspel van Sint Trudo*. Mirakelspel en tegelijk mysteriespel voor het landjuweel van de ST rederijderskamer 'Ockeleyen' in 1542, maar niet opgevoerd. De duivel wordt hierin op volkse wijze uitgebeeld.

Lit.: J. STECHER, in *BIONAT*, 6, 1878, p. 896-898; J. VOLS, in *Limburgs Haspengouw*, Hasselt, 1951, p. 325; *JORISSEN*; Florent VAN VINCKENROYE, in *NBIOW*, 2, 1966, kol. 215-216.

Festraets, Julien Louis Kamiel, horlogemaker.

ST 17-02-1904 – ST 24-05-1974, x 1927 Hélène Engelbos

Zoon van horlogemaker Jacques Lambert Festraets en Marie Pauline Van Slype, Tienesestraat. Ll. Klein Seminarie tot en met vierde Latijnse. Dirigent kerkkoor Sint-Marten, regisseur *De klokken van Corneville*. Tenor operettegezelschap Cicindria. Ontwerper van gebrevetteerd elektrisch ontvangstuurwerk 1928. Oprichter leergang voor uurwerkmakers te Leuven 1932. Astronomische salonklok met erediploma en gouden medaille op Wereldtentoonstelling 1935 te Brussel. Herstelling belfortuurwerk. Astronomisch uurwerk in museumkerk op het Begijnhof 1942, met stoet van ambachten en Pietje de Dood. Uitgebreid met zonnewijzer, wateruurwerk, zandloper, slinger van Foucault 1950, beweging van aarde om de zon en een zeeschip tussen New-York en Antwerpen. Sinds 1968 in nieuwgebouwde Studio. Na dood Kamiel en juridisch geschil overgenomen door het stadsbestuur, samen met naastgelegen huisje. Restaurator Henri Surinx. Jarenlang een toeristische topattractie. Straatnaam.

Publ.: *Theoretische leergang voor horlogemakers*, Leuven, 1933.

Lit.: Hendrik PRIJS, *Met Kamiel Festraets op den toren van het stadhuis te Sint-Truiden bij beiaard en uurwerk*, in *HBVL*, (*Kunst en letteren*), 12.05.1937; ID., *Kamiel Festraets en zijn astronomische studio*, in *De Tijdspiegel*, 18, 1959, p. 157-160; ID., *In memoriam Kamiel Festraets, uitvinder en opbouwer van de astronomische studio*, Sint-Truiden: stadsbestuur, 1974; *BEKTRUI*, 1, 2004, p. 5-6.

Festraets, Leonard 'Naarke', oorlogsslachtoffer.

ST 05.08.1879 – ST 11.05.1940, x Marie Alphonsine Strauven.

Zoon van François en Wivine Coninx. Frituuruutbater Kleine Zoutstraat. Samen met vrouw in kelder café Menten of 'De Key' van de invalidenbond getroffen bij Duits luchtbombardement late namiddag 10 mei 1940. Alphonsine was overleden, Naarke bezweek de dag erop aan doorboorde long.

Lit.: Louis STERKEN, *Sint-Truiden beleefde oorlog ietwat later maar even verschrikkelijk*, (*Veertig jaren geleden: Fall Gelb, slot*), in *HBVL*, 17/19.05.1980; *BOFFIN1*, p. 212; *BOFFIN3*, p. 29-32.

Feytons, Guido Jozef Albert, schepen

Hasselt 06.05.1937 – Zepperen 25.04.2005, x Lydia Knapen

Afkomstig van Wellen. Zoon van Henri, autoverkoper garage Pax, en Maria Theresia Hubertina Roggen. Medestichter verzekeringskantoor Hayen-Feytons. Lokaal CVP-politicus Zepperen, gemeenteraadslid ST 1982, 1994 en 2000, schepen van milieu 1988-1994 ST. Beroerte 1984 en verkeersongeval 1994. Broer van VLD-politicus Freddy Feytons Borgloon. Verzamelaar prentbriefkaarten Wellen en Zepperen. Dekkenstraat.

Flamend, Jan Alfons, leraar

Gelinden 15.07.1900 – Hasselt hosp. 30.03.1986, x Paula Vanham

Zoon van kleermaker-herbergier Jean Leopold en Marie Josephine Clémentine Vlekken. Grootvader van publicist Jan Flamend. Regent. Speechschrijver voor Fred Bertrand en burgemeester Thenaers. Leraar Frans, geschiedenis en muziek middenschool Koninklijk Atheneum. Zanger van op de stadhuistoren. Organist kerk Nieuw Sint-Truiden. Houtstraat. Pilotenhulp tijdens WO II. Even dienstdoend burgemeester bij bevrijding WO II. Later medewerker Jules Boden, fabriek Trudo-fruitsappen voor franstalige briefwisseling, geleide bezoeken en druivenaankoop in Frankrijk. Correspondent fruitteelt in *La Libre Belgique*. Artikels in *De Standaard* en *Ons Volk*. Artikelenreeks *Oud-Sint-Truiden* in *De Tram*. Meerdere edities van gids over Sint-Truiden, aanvankelijk gebaseerd op gidsencursus Polyd. Daniëls. Medestichter stedelijke dienst voor toerisme. Beviend met senator de Marneffe, Fred Bertrand, zanger Mansouck, schoonbroer Paul Blavier, schilder Tysmans, commissaris Lambeets, gebroeders Stultjens, dokter Jammaers e.a. Publ.: *Schilder Joz. Tijsmans*, in *Ons Volk*, 18, 1932, nr. 1, 3 januari, p. 14-15.; *Het merkwaardige Oud-St. Truiden*, in *Ons Volk*, jg. 18, 1932, nr. 38, 18 september, p. 602-603, nr. 40, 2 oktober, p. 634-635, nr. 41, p. 654, met dankbetuiging aan gids E.H. Daniëls; *Begijnhof*, (*Oud-Sint-Truiden*), in *De Tram*, 18.06.1932; *Een gelukkig initiatief te Sint Truiden. De restauratie van het kerkje van Guvelingen*, in cultureel bijvoegsel HBVL, 25.08.1937; *Gids voor Sint-Truiden*, ST, 1936, met 2 heruitgaven in 1957 en 1980 (...*Groot-Sint-Truiden*).

Info: Paul Flamend.

Lit.: JORISSEN; LONDOZ, *De lijdensweg van de Gids voor Groot-Sint-Truiden*, in *De Gazet van Antwerpen*, 11.12.1980; Zc, *De nieuwe gids van groot Sint-Truiden is er*, in *HLN*, 16.04.1982.

Foucart, Jean Joseph Achille, architect

Brussel 29.03.1872 – Verviers 27.06.1952, x Armande Baiwir

Zoon van herbergier Joseph van Sint-Gilis en Mélanie Moers (ST 1832-Tongeren 1908). Ouders gehuwd ST 1868. Beursstudent academie Brussel 1893. Huis advocaat Vandersmissen hoek Rijschoolstraat-Tiensestraat met hoektorentje 1902. Huis Degeneffe Grote Markt 1904. Huizen Koningin Astridstraat, o.a. gesigneerd Ach. FOUCART 1906. Grafmonument eigen ontwerp in art nouveau kerkhof ST. Naar Tongeren 1907. Villa meester Vanschoenbeek Hoepertingen 1908. Architect en landmeter. Tekenleraar Athenea Hasselt en Tongeren. Werken aan kerken o.a. te Gingelom 1906 en Berg 1909.

Folcardus, abt ST

ST – 11.05.1145

Jong ingetreden als monnik. Cellarius en cantor 1108, proost 1112. Ondanks protest van graaf van Duras tot abt gewijd in Fosse 1138. Restaureerde verder de abdij na Rodulfus o.a.

slaapzaal, kapittelzaal en infirmerie. Was in conflict met Arnold van Diest en maakte bezetting mee door Godfried van Brabant in 1140 en 1142. Ontving talrijke schenkingen van lokale burgerij, maar onderging brouwersopstand in 1143-1144. Liet goed in Hakendover na. Begraven in midden abdijkerk 1145.

Lit.: *RECUEIL*, p. 14; *MONBEL*, p. 43-44; *KRONIEK2*, p. 10-24.

Foullon, Erardus Adamus **Servatius**, kroniekschrijver

Luik 29.09.1624 – 22.09.1679

Zoon van Erard, procureur en stadscommissaris Luik, en Maria Groutars. Halfbroer van Erasmus, raadsheer van de prinsbisschop, en van Jean Erard, Luiks jezuïet en historicus. Monnik ST 1644, priester 1649. Novicenmeester 1652 en regent van bloeiend seminarie 1657. Onderhandelaar. Samen met abt gevangen genomen. Unaniem verkozen abt ST 1679 maar overleden hetzelfde jaar. Laatste voortzetter van de abdijkroniek 1558-1679 tijdens regentschap. Begraven tussen abten Suetendael en Mannaerts.

Lit.: Guillaume SIMENON, *Chronique de Servais Foullon. Abbé de Saint-Trond*, Luik, 1910; *MONBEL*, p. 62; *KRONIEK3*, p. 1-5 en 314-317, *GENEALOGISCH*, p. 18-19, geeft 9 juli als geboortedatum.

Franck, Marie Joseph Hubert **Lambert ‘pater Gabriël’**, minderbroeder

ST 31.01.1889 – Mechelen 04.01.1959

Zoon van herbergier Jean Félix en Marie Victorine Hoebanx. Minderbroeder 1907, priester 1915. Gardiaan Turnhout 1919. ST 1922, vicaris 1925. Gardiaan Lokeren 1928 en vicaris 1931. Definitior 1931-1934 en 1941-1944. Rector college Heusden 1934. Gardiaan Mechelen 1937. Provinciaal 1947. Custos 1950. Vicaris Mechelen 1950-1955. Vertrouweling van kardinaal Van Roey.

Lit.: *Acta Ordinis*, 78, 1959, p. 168-169; *De Stem*, 43, 1958-1959, p. 172; *De Band*, 3, 1959, nr. 1, p. 5-7.

Franck, Marie Alphonse Joseph **Henri ‘pater Servatius’**, minderbroeder

ST 14.07.1880 – Lokeren 17.04.1921.

Broer van pater Gabriël. Minderbroeder Tielt 1898, priester Turnhout 1904. Lector College Lokeren 1905. Bestuurder Sint-Franciscusdrukkerij 1909, modernisering. Twee jaar Duitse gevangenis voor druk gedicht *Aan Koning Albert* van Hilarion Thans 1916. Abonnementenslag voor *De Bode*. Gardiaan Mechelen 1913, Luik en Lokeren 1919. Heropbouw College Lokeren na brand 1920 en rector aldaar.

Lit.: *De Bode*, 44, 1920-1921, p. 52-54; *JORISSEN*.

Frissaer, **Guido** Marie Georges, brandweerofficier

ST 23.04.1946 – ST 05.03.1984 dienstongeval, x Lutgarde Vanaeken

Zoon van Jozef, politieman en brandweerman, en van Alice Swartenbroux, Naamsesteenweg. Electromechanisch ingenieur Technisch instituut H. Hart Hasselt 1968. Officiersbrevet vrijwillige brandweer 1979. Opleider stagiairs-vrijwilligers brandweer. Eerstaanwezend

technisch ingenieur Koninklijke Militaire School. Voorzitter operettekring 'Zodemannen'. Speelde als jeune premier graag Danilo in De Lustige Weduwe 1972 of Stanislaus in De Vogelhandelaar 1979. Lid parochiaal zangkoor Sint-Pieter en beheerraad cultuurcentrum. Olympialaan. Op Verloren maandagavond 1984 met brandweerauto tegen graanvrachtwagen gebotst op kruispunt expressweg Kortembos, op weg naar schouwbrand in Dekkenstraat.

Lit.: *Ontroerende uitvaart voor Sint-Truidense brandweerman*, in HBVL, 12.03.1984.

Geraert, 'broeder', 'van Sint-Truiden', auteur

13de eeuw

Minderbroeder, waarschijnlijk te ST of te Tienen. Dichter. Schreef ca. 1280-1290 voor zijn zus in de priorij en later benedictinessenklooster Nonnemielen het berijmd levensverhaal van de heilige Christina en naar alle waarschijnlijkheid ook dit van Lutgardis in Nederlandse verzen. Het zijn omwerkingen van dezelfde Vitae geschreven door Thomas van Cantimpré. Ontdekt door professor Bormans bij huisschilder Aerts 1840, die de perkamenten uit Colen meebracht, waar ze vanuit Nonnemielen verzeilden. Het leven van Lutgardis wordt soms toegeschreven aan Willem van Affligem. Broeder Geeraert werd verkeerdelijk gesitueerd in de 14de eeuw en zou ca. 1364 voor zijn zus cellaria Maria Van Hoyer dit verhaal hebben geschreven, maar dit werd gecorrigeerd door M. Gysseling. *Sinte kerstinen leven; Dat leven sinte luthgards*.

Info: Franz Aumann, Jo Van Mechelen en Camille Vanlangendonck.

Lit.: J.H. BORMANS, *Leven van Sinte Christina...*, Gent, 1850, inleiding; J.

VERCOULLIE, in *BIONAT*, 21, 1913, kol. 138; Lucianus CEYSENS, *Poging om het leven van Sinte-Kerstine chronologisch te situeren*, in: *Verslagen en mededelingen van de Koninklijke Academie voor Taal- en Letterkunde*, 1947, p. 77-94; ID., in *NBIOW*, 9, 1981, kol. 269-270; Maurits GYSELING,,

Gelders, Marcel Emile Joseph, schepen ST

ST 18.09.1934 – ST 06.06.2004, x Lou Vandenbosch

Telg uit hoefsmedenfamilie die landbouwmachines assembleerde, met Frederik (°Budingem 1853), zoon Marcellin (°ST 1883) en kleinzoon metaalbedrijfsleider Alfons Jozef (°ST 1912). Marcel was zoon van deze laatste en van Marguerite Alice Medaerts van Engelmanshoven. Ll. Koninklijk Atheneum ST en Provinciale Handelsschool expert-boekhouder. Huismeester-opvoeder Koninklijk Technisch Atheneum ST. Vader van Paul, senior leader Rotary International en algemeen directeur gids *GaultMillau Benelux* en van Christel. Privé-secretaris ministers Raoul en Alfred Vreven. Kabinetschef minister Alfred Vreven. Voorzitter PVV-federatie Limburg. OCMW-bureaulid 1980-1982. Eerste schepen en schepen cultuur, slachthuis, waterbedrijf en feestelijkheden 1982-1994. Ondervoorzitter Vlaamse Watermaatschappij 1988-1994. Beheerder sociale kredietmaatschappij 'Eigen Huis'. Herstichtend voorzitter Willemsfonds ST en stichtend voorzitter LiCu, liberale cultuurkring 1984. Erelid Kunstkring en organisator kunsttentoonstellingen. Ereburger Weert (NL.). Stichter regisseur-acteur toneelkring 'Hesbania'. Regisseur-acteur toneelstudio Koninklijk Atheneum. Voorzitter Atlantis vzw. Voorzitter stedelijk Feestcomité. Oprichter Haspengouws Hoevemuseum in bedrijfsgebouwen vml. abdij 1986. Uitbouw cultuurcentrum en stedelijk slachthuis. Stichter associatie Oud-burgemeesters en schepenen ST. Vriendenboek minister van staat Raoul Vreven. Zanger van meerdere carnavalliedjes, o.a. *We zin aroet* 1989,

Twieëntwintich joare, Hey, Hey, Hey en *'t Is Carnaval*, telkens muziek Ray Heeren, tekst Rudi Festraerts, ST: Radio Baccara Records, s.d.
Publ.: *Raoul Vreven 1900-1979. Een vriendenboek*, ST: eigen beheer, 1981; *Licutenantoonstelling Frans Vandevoort, Ayca Riedinger, Paul Wilmots, Wendelin Stahl*, ST: Licu, 1994.

Info: Paul Gelders.

Lit.: *Boerenalaam van generaties landbouwers en fruittelers. Haspengouws Hoevemuseum geopend*, in *HBVL*, 30.12.1986.

Gemis, Edmond, hoofdonderwijzer

Velm 16.11.1873 – Velm 18.07.1948, jonkman.

Zoon van Karel, hoefsmid op het dorpsplein, en Anna Maria Clerinx. Weggestuurd van Normaalschool. Diploma middenjury Gent 1893, onderwijzer Gingelom 1894 en Sint-Albertusschool Leuven 1894-1902. Doorgezonden wegens vlaamsgezindheid. Oprichter vrije school Neerwinden. Hoofdonderwijzer Laar te Neerwinden 1916-1927. Volksnaam ‘t schoolmiesterke van Neerwing’. Ontvanger kerkfabriek Velm. IJverde voor toneelvereniging Vermaak na Arbeid 1907, de gelijknamige fanfare, de ziekenkas en de Katholieke actie in Velm. Toneelzaal Bondshuis Cerkel 1913. Verzekeringsmakelaar met veeverzekering Sint-Eligius. Attenhovenstraat Velm. Gedichten in *Het Kersouwken* Leuven, o.a. over Velm. Nieuwjaarsgedicht voor dorpsgenoot R. Schrijvers. Schonk startcollectie vrije bibliotheek Velm 1942. Amateurschilder o.a. landelijke muurschilderingen bewaard bij familie Wiame.

Info: HIP archief.

Lit.: Luc MINTEN, *Edmond Gemis: een non-conformist, (Lessen in Vaderlandsche Geschiedenis)*, in *Christene School*, 20.03.1993; Albert DOUCET, *Meester Edmond Gemis (1873-1948)*, in 3 B.V.'s: *drie belangrijke Velmenaren. Het levensverhaal van Hendrik Bongaerts, Edmond Gemis en Robert Schrijvers*, ST: Davidsfonds, 1999.

Gérard, Isidore Joseph, architect

Lobbes 22.12.1819 – Hasselt 03.11.1881, x Pauline Finoelst

Zoon van handelaar Nicolas en Marie Françoise Josephine Haekl. Als medewerker Gentse architect Roelandt betrokken bij bouw klooster Zusters van Liefde, Klein Seminarie en neogotische toren hoofdkerk. Sinds 1841 te ST. Restauraties o.a. stadhuis Zoutleeuw 1846-1860 en kerken Tienen, Zoutleeuw en Zepperen. Nieuwbouw o.a. casino 1861, gemeentehuizen Ordingen 1864 en Kerkom 1868, kastelen van Groot-Gelmen 1861 en Nieuwenhoven 1863, kerken van Aalst 1855, Ordingen 1858 en Groot-Gelmen 1878. Ook kloosters, pastorieën, scholen, hospitalen, boerderijen, bruggen, chalets, orangerieën, serres, brouwerijen, stokerijen, rijscholen, watermolens, stoommolens, alcohol- en suikerfabrieken. Neogotische brug kasteel Nieuwenhoven met fabeldieren. Tekende meubelontwerpen voor de beeldsnijdersfirma Janssen ST, o.a. voor kerk Ordingen 1858-1860. Kandidaat brandweerbevelhebber ST 1861. Sinds 1862 eerste stadsarchitect en leraar tekenacademie te Hasselt, waar hij het Atheneum ontwierp 1865. Bampslaan Hasselt. Lid provinciaal comité monumenten 1861 en comité openbare gezondheid. Lid Centrale maatschappij voor architectuur. Tekenaar bij opgravingen tumulus Vorsen. Marmerbewerkingsbedrijfje Nieuwe Steenweg ST. Zoon Arthur steenkapper Hasselt. Gesigioneerde grafmonumenten Bertrand 1850, Mellaerts en Portmans in troubadoursgotiek op

kerkhof ST. Monument Tits 1852 op kerkhof Aalst. Signeersteen Casino ST, verdwenen bij afbraak 1959. Begraven tekst in tumulus Vorsen 1863.

Publ.: *Découverte de peintures murales dans l'église du Béguinage à Saint-Trond*, in *Revue d'histoire et d'archéologie*, 3, 1862, p. 187-196; met J. REINARTZ, *Statues de la Vierge et de Ste-Anne de l'église St.-Martin*, in *Publications de la Société historique et archéologique dans le Limbourg*, 14, 1878, p. CLXXIII-CLXXVII; *Notice historique sur l'ancienne paroisse de Guvelingen sous St.-Trond*, in *Bulletin de la section littéraire de la Société des mélaphiles de Hasselt*, 1, Hasselt, 1864, p; 45-58.

Lit.: JORISSEN; Willem DRIESEN, *Het beeldhouwersatelier van Cornelis Janssen in Sint-Truiden (tweede helft 19de eeuw)*, in *Neogotiek in België*, Tielt: Lannoo, 1994, p. 136-137; Franz AUMANN, in *ST19DE*, p. 296; Christine VANTHILLO, *Nederlandse neogotici in Sint-Truiden*, in *ST19DE*, p. 176-190.

Gerinck of Gherinx, **Filip**, 'Philippus G(a)(o)eringus', geneesheer

ST 1549 – Luik 11.11.1604, x Marie van der Haghen

Zoon van geneesheer-burgemeester ST. Studeerde in Leuven en in Frankrijk. Arts van prinsbisschoppen Gerard van Groesbeek 1579 en Ernest van Beieren. Persoonlijk raadgever. Hydroloog. Schreef over de ijzerhoudende Pliniusfontein Tongeren en de geneeskracht van waterbronnen van Spa. Analyseerde het Tongers water en vond geneeskrachtig ijzer, nitraat en borax. Zijn opvolger als lijfarts en publicist, Thomas de Rye uit Mechelen, huwde met Gerincks weduwe. Filip was de vader van jurist kanunnik Ernest en grootvader van de gekende Luikse jurist Charles de Méan (1604-1674).

Publ.: *Description de la fontaine ferrugineuse de Saint-Gilles, près de Tongre (of Tungre?)*, Luik: G. Morberius, 1578 en diverse heruitgaven.

Lit.: J. J. THONISSEN, in *BIONAT*, 7, 1883, kol. 670-673; Joris STERKEN, *Philippus Gerinx (1549-1604) en de Pliniusfontein te Tongere (Sint-Truidense figuren)*, in *De Tijdspiegel*, november 1950, p. 202-203; L. ELAUT, *De Limburger Filip Gerincx beschrijft de bronnen van Spa en Tongeren*, in *Limburg*, 36, 1957, p. 11-15 en 29-36; An DELVA, in *NBIOUW*, 14, 1992, p. 208-211.

Germeys, Hubert I, abt ST

Lauw ca.1570 – ST 19.10.1638

Broer van deken Jacob Germeys (ca. 1575 – ST 1624). Licentiaat theologie en prior abdij ST 1589. Verkozen abt ST 1612-1638. Herstelde de abdijkerk, molens van Gorsem en Melveren en herwaardeerde het domein Nieuwenhoven. Bezoek nuntius Caraffa 1628 en Maria de Medicis 1638. Begraven in H. Kruiskapel. Wapenschild: in lazuur drie aanzierende leeuwenkoppen. Ambtelijk wapen: een zilveren schild met rood ankerkruis beladen met een rood hartje; topversiering, links een uitkomende kromstaf voorzien van een links uitgaande sudarium (zweetdoek), wapperend naar rechts en eindigend in slierten; rechts een mijter geplaatst boven de slierten van het sudarium. Wapenspreuk 'Dominus adiutor fortis'. Wapenschild schuur kasteelhoeve Nieuwenhoven 1623.

Lit.: *RECUEIL*, p. 32-33; *MONBEL*, p. 59-60; Henry BAILLIEN, *De gebroeders Hubert en Jacob Germeys, resp. abt en deken van Sint-Truiden, en hun verwanten*, in *HBHEYN*, 1984, p. 1-13, *KRONIEK3*, p. 63-83.

Gerstmans, Marcel Robert Gerard Marie, schooldirecteur

ST 12.07.1895 – Oostende 25.05.1986, x Godelieve Priem.

Zoon van Jean-Baptiste, boekbinder en papierhandelaar met speelgoedwinkel en uitleenbibliotheek 'In den Wereldbol' Ridderstraat. Moeder Marie Agnes Rosalie Timmermans. Broer van Alfons, pastoor o.a. te Niel-bij-As. Leerling College en student ingenieur Leuven. Memoires over eerste dagen WO I in ST. Secretaris Groeningewacht ST en ondertekenaar activistisch pamflet WO I. Na legerdienst doctor in fysica en wiskunde Leuven. Leraar atheneum Hasselt 1924, Antwerpen, Brugge 1925. Directeur avondonderwijs Handels- en nijverheidsschool Brugge 1931. Internering na WO II, nadien werkzaam bij Leen- en Hypotheekmaatschappij. Ongepubliceerd onderzoek over Azteekse kalender. Guldenboomstraat Brugge.

Publ.: *De oorlogsdagen in augustus 1914 te Sint-Truiden. De belevenissen van een brancardier*, ST: West-Print, 1965, red. Kamiel Stevaux.

Lit.: WESTVLA, 4, p. 63.

Giacomelli, Alfredo, mosaïst

Vivaro (It.) 02.01.1888 – Vivaro 1953, x Maria Salvadori.

Mozaïekwerker, vanuit Hannuit naar ST 1936. Schoonbroer van Antonio Della Mora. Zoon Aldo °1926 zette terrazzobedrijf verder in Breendonkstraat en bij Stayen.

Lit.: Willem DRIESEN, *Italiaanse 'mosaïsten' aan het werk in Sint-Truiden (1920-1960)*, in *IMPORT*, p. 14-21.

Gielen, Petrus 'Monfreer', redemptorist

Vlijtingen 20.01.1807 – ST 17.01.1886

Zoon van Jean en Anne Meertens. Lekebroeder Redemptoristen. Volksfiguur. Logeerde in leegstaand klooster Sint-Jan Luciëndal en werd onderhouden door redemptoristen en liefdadigheid. Grote, magere, gebogen en biddende figuur met arendsneus, zwartlaken jas en hoge vilten hoed. Slaapwandelaar. Houtsnijder, vooral van religieuze beeldjes voor kappelletjes.

Lit.: Jules FRERE, *De kluizenaar van St-Jan*, in *Limburgsche volkskunde*, 3, Hasselt, 1936, p. 182-183.

Gilbart, Olympe Honoré, politicus

ST 07.06.1874 – Luik 26.08.1958

Zoon van handelaar Auguste Olympe en Marie Cathérine Bijd. Studeerde letteren en wijsbegeerte Hoei en Luik 1892. Doceerde romaanse talen universiteit Luik 1928. Vrijmetselaar, liberaal. Vrijmetselaar. Auteur. Medewerker 1899 en hoofdredacteur *La Meuse* 1918-1940. Medewerker Wereldtentoonstelling Luik 1905 en auteur promotiedrukwerk provinciale tentoonstelling ST 1907. Secretaris Congrès wallon 1905 en belast met nieuwe cursus Waalse kunst aan universiteit 1928. Monografieën over Waalse kunstenaars. Diverse legislaturen schepen Luik vanaf 1921 en senator 1939-1946. Medestichter van de Assemblée wallonne 1912, voorzitter Entente libérale wallonne 1950-1956. Laannaam Luik.

Publ.: *Exposition Provinciale du Limbourg. Saint-Trond. Juin-octobre 1907. Art Ancien*, Luik, (1907); met Jules DE THIER, *Liège pendant la grande guerre*, 4 dln., Luik: Bernard, 1929.

Lit.: JORISSEN; S. COLLON-GEVAERT, *Olympe Gilbert*, in *Liber memorialis. L'Université de Liège de 1936 à 1966*, 2, Luik, 1967, p. 262-266; J. LEJEUNE, in *BIONAT*, Brussel, 35, 1969-1970, kol. 303-306; Paul DELFORGE, in *Encyclopédie du mouvement wallon*, Charleroi, 2001, p. 717-718; Paul DELSEMME, *Les écrivains francs-maçons de Belgique*, Brussel, 2004, p. 228-229; Christine RENARDY, *Liège et l'Exposition universelle de 1905*, Brussel, 2005, p. 227 met foto.

Gilen, Tony Albert Marie Ghislain, geneesheer
ST 18.10.1944 – ST 12.06.1990

Zoon van telegraafbediende Jean en Marie Juliette Marguérite Deckers, Sint-Trudostraat. College ST. Stichtend voorzitter stedelijke jeugdraad 1963. Huisarts 1969, gemeenteraadslid CVP en folklorist. Bezieler van de dialectkring “’t Neigemenneke” 1980. Verzamelaar Trudonensia. Als bestuurslid Oud-leerlingenvereniging College samensteller basisarchief vereniging. Medestichter Vrienden van de Minderbroeders en Trudo-Abdij-Aktie.
Publ.: *Dzjèfke van Gossem*, in *'t Bukske nummerou twie*, ST: 't Neigemenneke, 1985, p. 15-16.

Lit.: *Schakels*, 8, 1990-1991, nr. 1, p. 2.

Gilis, Jan Frans 'Firminus', kapucijn
ST 05.09.1750 – ST 10.02.1831

Zoon van Franciscus en Joanna Maria Cluckers. Kapucijn 1770. Priester Brugge 1774. Aalst, Meersel, Kortrijk. Examen Brussel 1781. Predikant en biechtvader. ST 1782 en 1790. Twee broers en neef Cluckers, alle drie minderbroeders, tartten de Sint-Truidense patriotten in 1789. Zelf veroordeeld tot deportatie 1798. Certificaat als oud-geestelijke 1803. Overleden in Plankstraat.

Lit. *STRAVEN*, 6, p. 184 (geboortjaar 1739); *HILDEBRAND*, 7, p. 276; Kamiel STEVAUX, *Sint-Truiden en de Kapucijnen*, in *Album Dr. Bussels*, Hasselt, 1967, p. 551.

Goethals, Raymond, voetbaltrainer

Vorst 07.10.1921 – Anderlecht hosp. 08.12.2004

Keeper Daring Club Brussel 1933, later voetbalcoach als 'Raymond-la-science'.

Trainersdiploma Heizelschool 1956. Trainer voetbalploeg STVV 1959-1966. Leidde de Kanaries als 'Tovenaar' naar vicekampioenschap in 1966 door 2-0 winst tegen Anderlecht. Later bondscoach 1968-1976 en trainer Olympique Marseille 1993. Typisch Brussels dialect. Peter van STVV.

Beeld Raymond Goethals door Jos Schrijnemakers, met typisch handgebaar van vier vingers bij stadion Staaen 2006. Pleinnaam wijk achter station 2005. Zaalnaam in nieuw stadion 2009.

Lit.: Paul SCHATS en Norbert STAS, *Het fenomeen STVV*, Zonhoven: Boek, 1988, p. 9-24; WIWIV 2000, p. 554; Alain RONSSE, *Nie zievère... speile!*, Leuven: Van Halewijck, 2005; Tom CONINX en Karel MICHIELS, *Iconen van het Belgisch voetbal*, Antwerpen Houtekiet; Brussel: Sporza, 2010, p. 65-77.

Goffin, Antoon Robert Jozef, 'Jos', pastoor

Velm 21.08.1895 – Eisdén 27.02.1965.

Zoon van landbouwer Hubert en Maria Mathildis Ouwerx. Priester 1920, leraar Klein Seminarie, maar na één jaar aanvaring met directeur Bentein. Kapelaan Beverlo 1920, Veldwezelt 1927 en Bocholt 1932. Pastoor Gelinden 1938, Eksel 1946 en Jesseren 1948. Organisator Benoit-hulde Davidsfonds Bocholt 1934. Wou verwaarloosde classicistische kerk Gelinden herbouwen, maar samenwerking met architect prof Stan Leurs eindigde in verwarring. Dichter, zonder publicatie. Omvangrijke verzameling Antwerpse santjes, geschonken aan Ruusbroecgenootschap. Pseud. 'Aert Falmia'. Emeritus Eisdén 1963. Begraven in Velm.

Publ.: *IJzerheldendom*, met lied *IJzerheldenkruis* en novelle *IJzerdroom*, z.p., 1946, brochure ten voordele van de heropbouw IJzertoren; onder pseud. Aert FALMIA, gedichtkaartje *Droom bij de Boom*, 1958.

Info: HIP archief en Kamiel Stevaux.

Lit.: *BROUWERS*.

Goffin, Marie Josèphe **Walthère**, gemeenteraadslid ST

Soheit-Tinlot 08.09.1859 – ST 18.04.1914, x Maria Lafosse

Zoon van Louis en Isabelle Schils. Griffier vredegerecht. Algemeen secretaris burgerlijke hospitalen en bureel voor weldadigheid. Katholiek gemeenteraadslid 1895-1903 en 1906-1911. Stationsstraat. Voorzitter kerkfabriek Sint-Marten. Secretaris Sint-Vincentiusgenootschap. Stichtend secretaris Onderlinge Bijstand ST en medestichter Limburgs verbond der maatschappijen van onderlinge bijstand. Medestichter diverse spaarkassen. Stichtend secretaris Lijfrentekas kanton ST. Secretaris uitvoerend comité Trudofeesten 1893. Bestuurder Sint-Truidensche samenwerkende maatschappij tot aanwerven van goedkoope woningen 1894. Ondervoorzitter feestmaatschappij Kunst en Vreugd.

Lit.: *GVST* 09.11.1895.

Goffinet, **Emile** Joseph Jules Marie, hoogleraar

ST 25.09.1913 – Roeselare 09.02.1985.

Broer van paters redemptoristen Joseph en Louis. Broer van Leonie 'zuster Maria-Theresia van de Drieëenheid'. Schoonbroer burgemeester Ramaekers. Ll. Klein Seminarie ST. Redemptorist 1932. Klassieke filologie en Oude geschiedenis. Leraar klassieke talen college Essen 1943. Priester Leuven 1938. Doctoraat over de invloed van Origenes op de Psalmencommentaar van de H. Hilarius van Poitiers 1951. Vorsingswerk Parijs Sorbonne, Ecole Pratique des Hautes Etudes en Collège de France. Terug naar Essen 1953. Opgravingen o.a. te Delphi met Ecole Française d'Archéologie d'Athènes 1956. Terug naar Essen 1959. Docent 1965 en prof 1969 KU Kortrijk. Oudchristelijke taal- en letterkunde. Directeur public relations campus Kortrijk. Op rust 1983. Begraven in Redemptoristenklooster Roeselare. Publ.: *Kritisch-filologisch element in de psalmencommentaar van de H. Hilarius van Poitiers*, in *Revue belge de philologie et d'histoire*, 38, 1960, p. 31-48; *L'église St-Georges à Delphes*, in *Bulletin de Correspondance Hellénique*, 86, 1962, p. 242-260; *L'utilisation d'Origène dans le Commentaire des psaumes de Saint Hilaire de Poitiers*, (*Studia Hellenistica*, 14), Leuven: Publications universitaires, 1965.

Lit.: *In Memoriam Prof. E. Goffinet*, in ..., ... 1985, p. 17; *WESTVLA*, 4, p. 63.

Goffinet, Louis Jean Marie Albert ‘pater Louis’, redemptorist

ST 21.11.1919 – ST 15.08.1982.

Zoon van vishandelaar-herbergier Alfred uit Achêne (Namen) en Marie Jeanne Hubertine Van Geleen. Drie paters en een zuster in dit gezin. Jong wees geworden. Ll. Broeders en Klein Seminarie. Lid Eucharistische Kruistocht en KSA-leider. Redemptorist ST 1938. Vlucht naar Frankrijk mei-augustus 1940. Priester Jette 1944. Doctor klassieke talen Leuven 1955 met thesis over de tibia bij de Romeinen. Organist en secretaris-leraar Lemmensinstituut Leuven. Artikels in muzikale tijdschriften. Met Staf Nees stichter tijdschrift *Madrigaal* 1955. Gezondheidsproblemen. IJveraar devotie OLV van Altijddurende Bijstand. Dd. Directeur OLV-instituut Sint-Genesius-Rode.

Bijdragen o.a. over choraal van Bach in *Musica Sacra*, tijdschrift van het Lemmensinstituut.

Lit.: M. VAN CAUWENBERGH, in *Geloof en leven (Sint-Gerardusbode)*, 86, 1982, nr. 8-10, augustus-oktober, p. 89-91; P. Louis Goffinet 1919-1982, in *Kontaktblad Redemptoristen Noordbelgische Provincie*, themanummer januari 1984; Frans VAN CAMPENHOUT, in *NBIOW*, 19, 2009, kol. 425-430.

Gonnissen, Louis Cornelis Valentinus, leraar

Dilsen 08.05.1926 – ST 22.09.2007, x Josée Van Baelen

Zoon van vee- en paardenhandelaar. Vader van filosofieprof en ethicus Rik (1957-2000) en van kunstenaar Willo (°1959). Peter van kunstenaar Koen Vanmechelen. Colleges Maasmechelen en Tongeren. Gouwleider KSA. Seminarist ST en Luik. College Neerpelt. Regent letterkunde en Frans Sint-Thomas Brussel 1952. Eerste leken-leraar Klein Seminarie. Diverse vakken o.a. lichamelijke opvoeding. Leraar Aangenomen College en Heilig Grafinstituut ST. Naar ST 1956. Woning Terbiest, architect Nivelles. Leraar aardrijkskunde en biologie, op rust 1986. Recensent voor Boekengids. Auteur populaire boeken, dichtbundels en dagbladrubrieken over dieren en vogels. O.a. in *Vogelwereld*, in *HVBL* 1968-1987 rubrieken *Zoo in huis*, *Mensen en vogels*, *Natuur rondom*, *Het leven is... wonderbaar* en seniorenmagazine *Onze Tijd*. Bijdragen in *Floreat*, *De Wielewaal*, rubriek *Junior* van magazine *Family* 1980-1981, *Schoolnieuws* van college ST, *Kerk & Leven* Schurhoven en *Kultureel tijdschrift Dilsen*. Bestuurslid De Nachtegaal ST. Voorzitter COM, confédération ornithologique mondiale of wereldfederatie voor vogelstudie 2000. Voordrachtgever. Vaste gast BRT Radio 2 ‘Te bed of niet te bed’ en VTM-programma ‘Zondag Josdag’. Bestuurslid en auteur geschied- en heemkundige kring Dilsen 1990. Bijdragen o.a. over Kelten in *Heemkunde Limburg* 2002.

Publ.: *Geschiedenis van de Vogelkundige Kring “De Nachtegaal” Sint-Truiden 1951-1975*, z.p.: Renova, 1965 en 1975; *Takje groen, vinkje vuur*, Zutendaal: De Rijcke-Pauli, 1970, illustraties Georges Francis; *Leven met vogels*, Zonhoven: Brem, 1970; *Verhaal van dag en nacht*, kortverhaal, in *HBVL*, 02 en 03.03.1974; met G. MORNIE, *Europese vogels. In een oogopslag*, Kapellen-Bussum: De Nederlandsche Boekhandel/Moussault, 1983; *Beesten te bed*, Brussel: BRT Pers en Publikaties, 1985; *Twaalf maanden. Elke maand is anders*, Doornik: Casterman, 1987; *Mensen en vogels. Europese vogels en aanverwante. Evolutiegedrag-kweek-kleur*, Zonhoven: Boek, 1989; *10.000 jaar huisdieren*, Leuven: Davidsfonds, 1995.

Info: Guido Pulinx.

Lit.: Piet COSEMANS, in *Schakels*, 4, 1986-1987, nr. 1, p. 7-10; Herman VAN VINCKENROYE, *Louis Gon(n)issen, 40 jaar verliefde vogelman, die zijn cursus kende, (Eergisteren)*, in *Schakels*, 9, 1991-1992, nr. 3, p. 10-12; Jan GERITS, *Ter nagedachtenis van Louis Gonnissen (1926-2007)*, in *Heemkunde Limburg*, maart 2008, p. 18-20.

Govaerts, Emiel, 'Emiel Hamonts', dichter

ST 18.02.1869 – ST 30.05.1946

Zoon van Jean en Maria Anna Hamonts, ouder halfbroer van Guillaume en Jan.

Student College ST, Roeselare en seminarie Luik. Medewerker lokale volksalmanak *Jantje Klaas* 1895-1903 en matigheidsblad *De Sint-Jansbode*. Priester 1897. Leraar normaalschool ST, Ursulinen Hamont, colleges Neerpelt en Bree. Maecenas voor de kapel van het College ST, o.a. preekstoel en glasramen Trudo en Lutgardis door Eugene Yoors. Dichter o.a. in *Het Belfort*. Correspondeerde met Gezelle. Studie over S.M. Coninckx 1889 en uitgave familiegeschiedenissen. Versje en ode 1886 aan de *Cisindria*. Vertaler fabels van Lafontaine in *De Stem van Haspengouw* ca. 1913-1914.

Publ.: Onder pseud. Emiel HAMONTS, *Fabelen van Heerroom, Oude en Nieuwe humoristisch bewerkt en voor groote kinderen met nieuwe zedenlessen versierd, Eerste en laatste Druk*, Turnhout, 1919; *In memoriam Emiel Govaerts, gedichten van hunnen Heerbroër en Heerroom, uitgegeven voor zijne broeders, zusters, neeffjes en nichtjes, zonder eenige letterkundige bedoeling maar alleen ter nagedachtenis, Bidt voor hem*, ST: Weduwe Degeneffe-Wynants, 1934.

Lit. : Jozef DROOGMANS, *Guido Gezelle en de Limburgers (1855-1899)*, in *Miscellanea Gessleriana*, Antwerpen, 1948, p. 428; VAN MECHELEN, p. I 11-I 12; JORISSEN; Raf VAN LAERE, *Het fonds Govaerts*, in *HBHEYN*, 1984, p. 343-352.

Govaerts, Guillaume, stadsarchitect ST

ST 14.01.1873 – ST 18.11.1936, x 1902 Maria Mevis

Zoon van Jean en Hubertine Leemans, broer van Jan en halfbroer van Emiel.

College ST. Universiteit Leuven 1898. Ingenieur-stadsarchitect 1902 en directeur Nijverheids- en tekenacademie 1903 te Nijvel. Restauratie kapel Broedersschool en nieuwbouw torenpartij H. Grafkerk aldaar. Stadsarchitect ST 1912. Leraar Nijverheidsschool 1912-1933 en Rijksmiddelbare school 1912-1918 Diesterstraat. Directeur en leraar bouwkundig tekenen Tekenenacademie Abdijstraat 1912-1936. Elektriciteitsvoorziening.

Werken in neo-Vlaamse renaissance en art décostijl. Sint-Lutgardisgesticht weeshuis met meisjesschool en zustersverblijf langs Gorsemweg 1930-1933, postgebouw Sint-Marten 1930 en electriciteitskabine Naamsevest 1930. Uitbreiding Ursulinenklooster 1927, minderbroedersklooster en kerk Bevingen. Restauraties o.m. refugiehuizen Averbode 1927 en Herckenrode, bisschoppelijk seminarie 16de-18de eeuw, gasthuiskapel Stapelstraat, kerk en torenhuisje Begijnhof en stadhuis 1930. Ontwerper perron, twee parktoegangen en Albert I-monument hal stadhuis 1934. Lid Provinciaal Comité Monumenten 1920. Restauratie muurschilderingen begijnhofkerk. Medestichter en secretaris Vrienden van het Begijnhof. Luikerstraat. Stierf aan embolie tijdens toezicht bestratingswerken Casinostraat. Album met schetsen van historische gebouwen en enkele artikels in Touring Club de Belgique. Straatnaam 1936, vroegere Poortstraat Begijnhof. Signeersteen als *inv(entor)* gevel weeshuis Gorsemweg.

Publ.: *Oud Limburg. Pentteekeningen en schetsen van oude landelijke en stedelijke gebouwen van Zuid- en West-Limburg*, Hasselt: Provinciaal comité monumenten en landschappen, 1936.

Lit.: G. BOES, *In memoriam Guillaume Govaerts*, in *Verzamelde opstellen*, 13, 1937, p. 13-19; VAN MECHELEN, p. E-58-E62 en I19-I21; Auguste MEVIS, *Généalogie de la famille de Mevis, originaire d'Alken*, in *Intermédiaire des Généalogistes*, nr. 192, 1977, p. 385-406; Achille THIJS, in *Koerier*, 13.04.1977; Jo VAN MECHELEN, *Huis Govaerts*, 1: *Jan 1834-1910 Govaerts, bijgenaamd Pitjens, en zijn huis*, Sint-Truiden: eigen beheer, 1998, p. 41-48; Raymond HORBACH, *L'architecte Guillaume Govaerts*, in *Annales de la Société royale d'archéologie, d'histoire et de folklore de Nivelles et du Brabant wallon*, 28-29, 2003, p. 432-442; Benny BUNTINX, *Guillaume Govaerts... of hoe een Sint-Truidens stadsingenieur omging met steen tijdens het interbellum*, in *STEEN*, 2003, p. 76-83 en 104; Petra BOEKSTAL, *Voormalig postkantoor en hospitaalkapel Sint-Agustinus*, in *MODERN*, 2008, p. 41-47.

Govaerts, Jean, gemeenteraadslid ST

Ulbeek 02.05.1834 – ST 27.02.1910, x 1862 Marian Hamonts, xx 1871 Hubertine Leemans. Zoon van linnenwever en kleermaakster, die in de crisisjaren 1847 ging werken bij zijn oom winkelier 'Pitje-Patje' in ST. Zaak overkop door familietwist, en Jan keert terug naar Ulbeek. Uitvinder van weefgetouw 1860. Opent na huwelijk bloeiende eigen zaak 'In de Kleine Egge' aan de Grote Markt te ST, later uitgebreid met 'De Gans', 'In de drie Pistolen' en 'In het Wit Kruis'. Bouwheer van ruim 35 woonhuizen in het nieuwe stationskwartier vanaf 1884, o.m. huis gejaartekend AVE MARIA 1909 en initialen JG in smeedijzer bij andere woningen. Gemeenteraadslid 1890-1894, Nederlandssprekend. Vijftien kinderen bij tweede vrouw, kinderjuf van het gezin. Vader van twee priesters Jan en Emiel, geneesheer Alfons, stadsarchitect Guillaume, apotheker Henri en Grote Bazar-handelaar Robert. Grafmonument Schurhoven.

Lit.: *Herinneringen of eigenlevensbeschrijving van den heer Jan Govaerts. Geboren te Ulbeek den 2den mei 1834. Gestorven te St.Truiden den 27sten februari 1910. Op zijn uitdrukkelijk verlangen voor de familie uitgegeven door zijnen zoon Emiel*, Tongerlo, vóór 1919; Jo VAN MECHELEN, *Huis Govaerts*, ST, 1998; Jo VAN MECHELEN, *Jan Govaerts, bijgenaamd Pitjens, handelaar te Sint-Truiden (1834-1910)*, in *ST19DE*, 1998, p. 34-39; *METAAL*, p. 44; *STEEN*, p. 102.

Govaerts, Paul Jozef Leo, leraar

ST 01.07.1912 – Jette 21.01.1996, x Lea Gielen.

Zoon van bakker Louis en Marie Joséphine Eléonore Hendrix uit Brustem. Plankstraat. LL. College. Doctor germanist Leuven 1934 en jurist centrale jury 1940. Leraar Atheneum Tienen. Leraar College ST. Tolk stadsbestuur-Duitse militaire overheid ST en deeltijds stadsarchivaris 1936-1944. Woonde in ST, Gelinden 1944, Andenne 1947 en Jette 1948. Leraar College 1932. Opsteller Ministerie arbeid en sociale voorzorg 1935. Leraar atheneum Namen 1936 en Elsene 1936, en kadettenschool Saffraanberg 1937-1950. Leraar atheneum Ronse 1940 en Tienen 1940. Taaldocent Koninklijke Cadettenschool Seilles 1947 en Laken 1948 en Koninklijke militaire school Brussel 1962-1982. Lid Kunstkring Sint-Truiden. Beëdigd vertaler, o.a. voor kinderadoptie Indië, beknopt verslag Kamer en jaarverslagen Verbond der Belgische Nijverheid. Perscorrespondent Belga. Examinator Vast Wervingssecretariaat. Medewerker Moderne Bibliotheek Brussel. Studie over Pontus Heuterus, verdwenen. Schooluitgaven van Vlaamse auteurs in de reeks *Caleidoscoop der Nederlandse Letteren* en biografische bijdragen in de reeks *Toortsen*. Deelnemer aan diverse

kwissen o.a. BRT-wedstrijd *100.000 of niets* over Bourgondische hertogen. Eén van de drie wijzen bij TV-kwis *Eén tegen Allen* in ST 1963. Broer van jurist-fiscalist Gaston. Vader van Michel, Tilly, Marijke en Jo.

Info: Michel Govaerts.

Publ.: *Het gerecht en wij. Een beknopte uiteenzetting over de rechterlijke inrichting in België, (Het dagelijks leven, 29)*, Brussel: Ministerie van Landsverdediging. Dienst voor opvoeding bij het leger, 1949; *Nog over de handschriften der Minderbroeders te Hasselt*, in OLL, 5, 1950, p. 55; met Albert Fettweis, *Bevoegdheid, (Handboek voor Gerechtelijk Recht, 2)*, Antwerpen: Standaard wetenschappelijke uitgeverij, 1971.

Govaerts, Trudo, kunstenaar

ST 08.04.1905 – ST 05.02.1992.

Zoon van Jozef en Josephine Reynders. Broeders Christelijke Scholen. Klein Seminarie. Priester 1931. Avondacademie ST, leerling Tysmans en impressionistisch kunstschilder. Diverse tentoonstellingen met opbrengst voor goed doel. Portretten en landschappen uit Kempen en Ardennen. Boekillustratie Hendrik Prijs *Nistelken*, 1932. Leraar tekenen en Nederlands bisschoppelijk college en lyceum Stavelot o.a. tijdens Ardennenoffensief 1944. Schenker van scharenslijpershuis 'De Zoutkist' op Tiensevest aan Koninklijke Kunstkring 1939. Reizen o.a. Congo 1969. Schoonbroer van dokter Victor Van Mechelen en oom van priester Jo Van Mechelen, directeur college Peer.

Lit.: *In Memoriam Emiel Govaerts*, ST: Weduwe De Geneffe-Wijnants, 1934, p. 487; *HBVL*, 16.01.1939; *VAN MECHELEN*, p. M9-M14.

Goyens, Jan Frans 'Hiëronymus', minderbroeder

ST 31.07.1864 – Schaarbeek 31.01.1942

Zoon van graanhandelaar Arnold en kruidenierster Marie Clementine Vandereycken uit Stevoort, Houtmarkt. Broer van minderbroeder Modest 'Maternus'. Als 16-jarige minderbroeder Tielt 1880. ST 1884, leerling theologie. Priester 1887. Mechelen, predikant. Lokeren 1888. Gent 1889 leraar. Rekem leraar 1894 en overste 1898. Vicaris Hasselt 1901-1902, gardiaan Luik 1902-1904, gardiaan Lokeren 1904-1907. 'Chronologus' of archivaris van de provincie met centraliserende opdracht Schaarbeek 1907. Populair biechtvader. Veroordeling tot acht jaar tuchthuis Vilvoorde door Duitse militaire bezetter in juli 1918 te Hasselt. Argumentering in enkele niet gelukte causae, o.a. voor zaligverklaring Coelde, wiens gebeente is bewaard in ST. Talrijke artikels o.a. necrologia, in *Archivum Historicum Franciscanum*, *La France Franciscaine*, *De Brabander*, *Franciscana*, *Acta Ordinis Fratrum Minorum*, *Ons geestelijk erf*, *Neerlandia Seraphica*, *Dictionnaire d'histoire et de géographie ecclésiastique* en *BIONAT*.

Publ.: *Rhetorica sacra jam pridem et probatis auctoribus descripta, nunc vero compendiose redacta novisque exemplis illustrata*, cura P. Hieronymi Goyens in conventu Reckemiensi lectoris rhetorices jussuque R.A.P. Ministri Provincialis, in usum Fratrum Minorum edita, Mechelen: Provinciedrukkerij, 1895; *Galerie missionnaire franciscaine belge*, Mechelen: Sint-Franciscusdrukkerij, 1926; *Un héros du Vieux-Bruxelles. Le bienheureux Thiérri Coelde (+1515). Notes et documents*, Mechelen: Sint-Franciscusdrukkerij, 1929.

Lit.: M. VERJANS, *Limburgsche schrijvers uit de Franciscaansche Orde*, in *Limburg*, 20, 1938-1939, p. 46-48; *VAN MECHELEN*, p. C16-17; JORISSEN; Lucianus CEYSSSENS,

Jeroom Goyens, onze eerste provincie-archivaris (1864-1942), in *Franciscana*, 50, 1995, p. 5-31; ID., in *NBIOOW*, 15, 1996, kol. 320-322.

Goyens, Guillaume Modest 'Maternus', minderbroeder

ST 29.10.1848 – Gent 08.12.1905

Zoon van graanhandelaar Arnold en Marie Clementine Vandereycken. Broer van minderbroeder 'Hiëronymus'. Minderbroeder Tielt 1868, priester 1874. Gardiaan ST 1877-1878. Vicaris Rekem 1880-1883, Gent 1886-1892. Gardiaan Antwerpen 1895-1896. Vicaris Gent 1902-1905. Daar overleden bloedopdrang. Artikels in *Le messenger de Saint-François* en *De bode van den H. Franciscus van Assisië*. Devotieboekjes o.a. over de H. Antonius van Padua, handboekje voor dienstmeiden en enkele historische werkjes o.a. over Grauwzusters. Bijnaam 'de Paus' binnen familie.

Publ.: *De deugdzame dienstmeid in hare plichten onderwezen*, Mechelen: Sint-Franciscusdrukkerij, 1901.

Lit.: *Le Messenger de Saint-François d'Assise*, 31, 1905, p. 256-257; *BERLO*, p. 363, 369, 467 en 473; *VAN MECHELEN*, p. C15; *JORISSEN*; Lucianus CEYSENS, *Jeroom Goyens, onze eerste provincie-archivaris (1864-1942)*, in *Franciscana*, 50, 1995, p. 7.

Grauls, Ivo Marie Joseph Albert, garagist en autorennner

ST 08.07.1940 – Chimay 21.05.1972

Zoon van garagehouder Jean Henri Herman van Kerkom en Leona Marie Charlotte Constance Mignon, Luikerstraat. Uitbater autogarage Nova Luikersteenweg. Verdelers General Motors. Autorennner in groot toerisme- en toerismewagens in de jaren 1960-1970. Kleine, zwijgzame rallyrijder 1962. Lid Bokkenrijdersteam in Opel Kadett Coupé. Corvette-chauffeur 1967, later bestuurder van krachtige Camaro Z28 van 500 pk. Drie jaar ronderecordhouder 24 uren Spa-Francorchamps. Pinksteren 1972 dodelijk ongeval in Prix des Frontières te Chimay met witblauwe Chevrolet Camaro nr. 94. Werd daar als favoriet in de achtste ronde aan 250 km. per uur bij een inhaalmanoeuvre in een oude spoorwegbedding gekatapulteerd.

Info: www.motorsportmemorial.be.

Lit.: *Ivo Grauls is niet meer*, in *HBVL*, 23.05.1972; *Hier en nu*, nr. 15, zomer 1972, p. 38, met foto; André BIAUMET, *Chimay. Les Grand Prix des Frontières 1960-1973*, Brussel: Labor, 1990, p. 88-91, 104-106, 120-125 e.a.

Grisar, Bartholomeus, geneesheer

ST 17.03.1800 – Hasselt 01.08.1885, ongehuwd

Zoon van *heel- en vroedmeester* Bernard (+1830) en Marie Elisabeth Swaenen. Kleinzoontje van geneesheer Jean-François uit Jeuk. Broer van apotheker Hubert Antoine, geneesheer Jean-Victor en leerlooiers Guillaume en Pierre Bernard. Ouders in 1801 naar Hasselt. Gynaecoloog erkend Maastricht 1827. Opvolger vader bij hospitalen en weldadigheidsbureau Hasselt. Geneesheer universiteit Luik 1832. Lesgever Provinciale Vroedvrouwenschool. Onderkende en bestreed kraamkoorts als infectiegevaar. Eerste keizersnede onder etherverdooving Hasselt 1847. Gehuldigde aanpak choleraepidemie 1848 met collega Antoine Bamps. Artikels in *Bulletin de l'Académie de médecine*, 1864. Collega van dokter Louis Willems 1856. Jurylid Assisenhof Limburg. Kortstraat, waar zussen specerijwinkel hadden. Lid Sint-Vincentiusgenootschap, Société Royale de Musique et de Rhétorique en

rederijkerskamer De Roode Roos. Uitspraakbij moeilijke bevalling: 't' zal wel kieme, zee den aa Grisar'

Begraven op het oud kerkhof Hasselt.

Publ.: *Observations relatives à la fièvre puerpérale épidémique*, in *Bulletin de l'Académie royale de médecine de Belgique*, 2de reeks, 7, 1864, p. 585-590.

Info: Erfgoedcel Hasselt, Hasel.

Lit.: *Bibliographie nationale*, 2, Brussel: P. Weissenbruch, 1892, p. 175; JORISSEN; Dr. Willy CEYSSENS, *Dokter Bartholomé Grisar. De vergeten Hasseltse dr. Semmelweis*, Hasselt, 2006.

Groenendaels, Jan Baptist, geneesheer

ST 25.11.1781 – Mechelen 03.12.1860

Medische studie Mechelen en gezondheidsofficier Sint-Katelijne-Waver 1805.

Geneesheerdiploma Parijs na 1810. Terug naar Mechelen. Talrijke medische publicaties.

Publ.: *Essai sur la Zoologie médicale*, Antwerpen: Zanthem en Van Merlen, 1823; *Examen des opinions sur l'Ophtalmie des armées*, Antwerpen, 1824 en 1826;

Lit.: P. J. VAN BENEDEN, in *BIONAT*, 8, 1884, kol. 327-329; JORISSEN.

Groffi, MarieLouise Irma Yvonne, 'Y.V.H.G.', gidsenleidster

ST 02.11.1911 – Leuven 15.10.1953, x Maurits Van Haegendoren

Dochter van Marie Albert Gustave, bediende, winkelier en caféhouder Luikerstraat en Marie Ursule Cordule Sweldens van Brustem. Zus van schepen René Groffi. Moeder van politicologe-sociologe Mieke Van Haegendoren, Hasseltse vicerektor en voorzitter nationale Vrouwenraad. H.Graf ST en Filles de la Croix Luik. Sint-Lutgardisschool Antwerpen 1926. Laureaat landbouwhuishoudregentaat Berlaar 1932. Lerares klassieke talen Lutgardisschool Antwerpen. Koorlid Lodewijk de Vocht Antwerpen en Davidsfonds ST. IJveraar Werk der Foorkramers. Hoofdakela VVKS, gehuwd 1939 met VVKS-commissaris en latere senator Maurits Van Haegendoren (1903-1994). Pedagogische handboekjes voor leidsters van jeugdbewegingen. Schreef onder eigen naam, maar meestal samen met haar echtgenoot. Stichter Katholieke Vlaamse Meisjesgidsen of 'Blauwe Gidsen' 1939, afgesplitst uit unitaire Gidsen. Buiten beweging gezet en stichter Vlaams Verbond Katholieke Meisjes-Gidsen 1948. Stichter Lutgardis-ring als koepel voor Vlaamse meisjesverenigingen 1952. Overleden bij geboorte zevende kindje. Begraven in Heverlee.

Publ.: *Wat vertellen? 52 thema's voor verhalen*, Leuven: De Pijl, 1942; met M. VAN HAEGENDOREN; *Meisjesgidsen. Inleiding tot de beweging der meisjesgidsen*, 3dln., Leuven: Vlaamsche scouts pers comité, 1942; met M. VAN HAEGENDOREN, *Schoonheid en liefde. Voortrekkerij voor meisjes*, Leuven: Vlaamsche scouts pers comité, 1943; *Kabouters. Een schema voor jeugdwerk voor 8 tot 11 jarige meisjes*, Leuven: Vlaamsche scouts pers comité, 1944; *Eerste schreden. Derde-klas eischen voor meisjes-gidsen*, Brussel: Vlaamsche scouts pers comité, 1946; met M. VANHAEGENDOREN, *Meisjes-Gidsen. Handboek voor leidsters*, Brussel: Vlaamsche scouts pers comité vzw., 1947.

Info: VVKSM en Mieke Van Haegendoren.

Lit.: Clem DE RIDDER, *Yvonne Vanhaegendoren-Groffi, een sterke vrouw van Vlaanderen*, Leuven: Katholieke Vlaamse Meisjes-Gidsen, 1954; JORISSEN; Katrien CAIGNIE en Louis

VOS, in *NEVLAB*, p. 1360 en Staf VERMEIRE en Luc VANDEWEYER, in *NEVLAB*, p. 1968.

Grooten, Henri Joseph, ‘**Harrie**’ ‘**De rosse afgod**’, ‘**Wilson**’, volksfiguur

ST 27.03.1865 – ST 09.11.1925, ongehuwd

Zoon van dagloner François Antoine en Rosalie Buijskens. Grote gestalte, blond haar en verdraaid oog, als geheelonthouder volgeling van kanunnik Senden. Verbleef in het Oudemannenhuis. Beschouwd als helderziende. Verkoper van lokaal zaterdagblad *De Tram* en van heiligenprentjes. Straatprediker, zong ook plechtig de ‘Marseillaise’. Beeldde bij Trudostoet een afgod uit en bij bevrijdingsstoet na WO I president Wilson die de Duitse keizer uitschold, vandaar zijn bijnamen. J. Tysmans schilderde hem als verkoper van *De Tram*.

Info: Kamiel Stevaux.

Lit.: Jules FRERE, in *Limburgsche volkskunde*, 3, Hasselt, 1936, p. 183-184.

Guntram, abt ST

+ 15.07.1055

Haspengouwer en al jong monnik ST. Grote gestalte. Strenge opleiding bij abt Poppo in Stavelot. Kamerheer en financieel bestuurder van abt Bardo in Hersfeld. Abt ST 1034-1055 op aansturen keizerin Gisela en abt Bardo. Hervorming volgens de lijn van abt Richard van Saint-Vanne. Begon aan de bouw van de abdijtoren, twee onderste verdiepingen. Liet reliekschrijn Sint-Trudo en Sint-Eucherius maken. Bekwaam koorleider en baszanger. Gastkoördirigent in kathedraal van Luik. Toeloop van bedevaarders naar mirakelen. Begraven in abdijkerk.

Abdijscrypte, grafnis 2004 dodengang opschrift *Guntram abbas Turris fortissimi mihi Deus 1055* (2005).

Lit.: Paul BERGMANS, in *BIONAT*, 21, 1913, kol. 139-140; *MONBEL*, p. 32-33; *KRONIEK*, p. 15-19 en 230-232; *CRYPTTE*, p. 47.

Guymy, Joannes **Constant**, onderwijzer

Velm 01.01.1899 – Aalst 16.09.1968, x Ludovica Haubrechts.

Zoon van schilder en dorpswinkelier Joannes Andreas en Maria Dorothea Sidonia Streignaerts. Normaalschool ST 1916-1920. Onderwijzer gemeenteschool Velm en sinds 1946 rijksmiddelbare school ST. Secretaris en propagandist-spreker Bond Kroostrijke Huisgezinnen Velm 1924. Secretaris 1932 en provinciaal afgevaardigde 1937 Limburgs Sportcomiteit van de Belgische Wielrijdersbond. Secretaris Zuid-Limburgse Wielerclub (°1946) 1954. Liberaal ijveraar als secretaris en bibliothecaris van het in 1937 succesvol heropgerichte Willemsfonds. Perscorrespondent.

Info: Gaston Thierie.

Lit.: *MINTEN*, p. 164, p. 1568.

Haenen, Hendrik, ‘**Hieronymus**’, benedictijn

Velm 13.10.1752 – Aalst OVI. 26.07.1809

Zoon van welstellend landbouwer Hendrik en Elisabeth de Bruyn. Humaniora ST en filosofie in De Valk Leuven olv. prof. P.J. Heylen. Benedictijn Affligem 1771, priester 1777. Lector 1784, novicenmeester 1790 en econoom 1793. Op vlucht naar Utrecht voor Fransen 1794. Terugkeer en uit abdij gezet door Fransen 1796. Naar kasteel Oostham bij Aalst OVl. Kloostergemeenschap uit elkaar november 1798. In huis 'Den Rooijen Hoet' Aalst. Eed van trouw januari 1797 als enige monnik van Affligem, herroepen in 1801, maar toch enkele weken gestraft door kerkelijke overheid. Ex libris 1786.

Lit.: Erik HOUTMAN, *Dom Hieronymus Haenen, monnik van Affligem (1752-1809) en zijn familie*, in *Vlaamse stam*, 11, 1975, p. 41-45; *HBVL, Familiekroniek*, 11.01.1986.

Haesen, Albert Clément, tekenaar

ST 31.12.1917 – ST 26.08.2003, x Henriette Meijer

Zoon van Hubert Désiré en Maria Virginie Debock. Voetballer STVV 1932.

Bestuurswetenschappen. Tekenacademie 1934. Strijder en krijgsgevangene WO II.

Hoofdtekenaar technische dienst stadsbestuur 1942-1983. Praalwagens en affiches. Graveur teksten. Appelstraat. Autodidact kunstschilder. Schilderijen, pentekeningen, aquarellen, ...

Eigen streek en monumenten ST. Romantisch-nostalgisch. Expo Floreal ontmoetingscentrum ST 1987.

Lit.: Lisette en Marcel DE BACKER, *Spectraal-Kunst-Kijkboek*, Gent: Spectraal, 1984; Zc, *Bert Haesen. Van voetbalster tot heimschilder*, in *Het Laatste Nieuws*, knipsel s.d.; *PIRON*, p. 656.

Hayen, Eduard Joannes Maria, pastoor

Bevingen 26.04.1914 - Diepenbeek 25.05.1970

Zoon van vroeg gestorven kerkzanger en landbouwer-winkelier Emile Robert en Colette Cecile Biets. Broer van zuster Augustina en neefje van pater Benignus. Priester 1940. Strijder WO II. Kapelaan in Saint-Vincent en pastoor Sint-Gillis Tongeren 1951. Pastoor Zepperen 1955. Leidde nieuwbouw meisjesschool op kerkplein Zepperen en uitbreiding kleuterschool in wijk Dekken. Onstuimig karakter. Pastoor Diepenbeek 1965. Begraven in Bevingen. Proost Arrondissementsverbond Boerengilde Hasselt.

Lit.: *BEVING*, p. 40-41.

Heidbu(ü)chel, Hendrik Jozef Peter, taalkundige

Erkelenz (D.) 21.09.1904 – Leuven 03.06.1971, x Margaretha Knops

Zoon van Peter, oom van Eric. Sinds 1909 in ST. Taalregent. Belgische nationaliteit 1933.

Leraar Hoei, Veurne, Dendermonde en Leuven. Gehuwd met zuster van senator Knops.

Leraar taal. Voorzitter ABN-kernen en lid Raad Taaladvies. Lid Beheerraad VTB-VAB.

Auteur ABN-woordenboek 1962 en taalpockets 1962-1971, uitgegeven door Heideland Hasselt op in totaal 200.000 exemplaren. Rubriek *Taalbrievenbus* in *Bouw. Tijdschrift van de A.B.N.-kernen*.

Vader Peter werd in Brustem 'Het Duitske' genoemd.

Publ.: *ABN-Woordenboek* 1962; *Hoe zeg en schrijf ik het?* 1962 met *Werkboekje* 1966;

Correct Nederlands voor alledag 1966; *Hoe schrijf ik een keurige brief?* 1966;

Bastaardwoorden spellen we nu zo... 1967.

Lit.: Maarten VAN NIEROP, in *Taaltuin, De Standaard*, 14.06.1971.

Heidbuchel, Peter Jozef, muurschilder

Stockheim (D.) 10.09.1868 – Kessel-Lo 07.06.1949, x Maria Houtmans.

Gymnasium. Leerling van historieschilder Friedrich Stummel in Kevelaer. Uit Erkelenz 1907. Gehuwd met meisje Herk-de-Stad. Naar Sint-Truiden. Vader van taalpurist Hendrik (1904-1971) en grootvader van bibliothecaris-dichter Eric. Schoonvader van rijkswachtkolonel E. Van Coppenolle. Muurschilderingen in kerk Lommel-Kerkhoven 1907, kerk Grote-Brogel, kloosterkapel Heilig Graf Turnhout, kerk Velm en kerk Groot-Gelmen. Grote bedrijvigheid als kerkschilder na WO I op 70-tal plaatsen o.a. Aalst 1930, Brustem 1922, Kortenbos 1926, klooster Velm 1930, Wilderen 1926, klooster Zepperen 1938. In Sint-Truiden regentenschool 1925, hospitaal 1937, juvenaat 1929, Klein Seminarie 1935, Sint-Gangulfus 1927, Vakschool 1927, Ziekeren 1929 en 1935 en Sepulchrienen 1933. Polychromeerder heiligenbeelden, signering op sokkel, vb. beelden H. Hart van Jezus en H. Hart van Maria, Sint-Maartenkerk. Kruisweg Groot-Gelmen 1934 en Ziekeren 1936. Twee panelen aan ingang OLV-kerk 1920. Portretschilder en privé-leraar o.a. van Oscar Bronckaers. Theaterdecors in zaal Patria, Berchmanshuis en Seminarie. Vlag Harmonie der Gilde 1934. Prins Albertlaan, later huis architect Piet Verheyden.

Lit.: David LAINE en Christine VANTHILLO, *Peter Heidbüchel, een "Kirchenmaler" te Sint-Truiden (1868-1949)*, in *LOLL*, 78, 1999, p. 223-240; Lizi MINIACI, *Peter Heidbüchel (1868-1949). Een inventaris van zijn muurschilderingen in België*, lic. verhand., Gent: R.U., 2004.

(Van) Herckenroye, Willem, generaal overste

ST 1559 – Tongeren 13.03.1632.

Regulier kanunnik Windesheimer Augustijnen Tongeren 1579. Priester 1584. Bibliothecaris, econoom, verpleger, procurator, prior 1604. In 1605 bij visitatieronde gevangengenomen door Staatse soldaten in Kleve. Commissaris visitator van de kloosters in Luik 1620 en 1623.

Oprichter College in Tongeren 1624. Generaal overste van de Augustijnen van Windesheim 1628 en wederoprichter twaalf kloosters in protestants Duitsland, later grotendeels verwoest door de Zweden in 1631. Weldoener van armen en handhaver orderegel.

Grafsteen in koor van Tongerse basiliek.

Handschriften: *Collectaneorum seu exhortationum capitularium volumen*; *Remedia contra pusillanimitatem et scrupulos ex S.S. Patrum dictis*; *Modus adjuvandi morituros*; *Meditationum liber cum modo meditandi*; *Modus visitandi monasteria*; *Excercitia pietatis per ferias distributa*.

Lit.: Jean Noël PAQUOT, *Mémoires pour servir à l'histoire littéraire des dix-sept provinces des Pays-Bas, de la principauté de Liège et de quelques contrées voisine*, Leuven: Imprimerie académique, 1765-1770, 9, p. 191-193; *BECDELIEVRE*, p. 453-454; J. J. THONISSEN, in *BIONAT*, 9, 1886, kol. 240; Ch. M. THYS, *Essai de biographie tongroise*, Tongeren, 1891, p. 290-292; J. PAQUAY, *Het Regulieren Klooster en Latijnsch College te Tongeren*, in *BSSLL*, 37, 1923, p. 114-115; *JORISSEN*; (ed. W. LOURDAUX en E. PERSOONS), *Petri TRUDONENSIS, Catalogus scriptorum Windeshemensium*, (*KUL. Werken op het gebied van de geschiedenis en de filologie*, reeks 5, 3), Leuven: Universitaire uitgaven, 1968, p. 53-54.

Herman, Joseph Antoine François Urbain, geneesheer

ST 30.07.1890 – Luik 22.01.1974, x Germaine Delacroix

Zoon van lokale arts en Waalse moeder. Weggevoerde burgerwacht, trof naar verluidt Duitse cavalerieofficier ‘prins’ von Bülow met geweerkogel in de keel bij de inval op 10 augustus 1914. Zoutstraat. Franstalig. Huwde met dochter van kolonel Odilon Delacroix en Jane Baltus. Voorzitter liberale associatie. Liberaal lijsttrekker Kamerverkiezing 1936 en gemeenteraadsverkiezingen 1932 en 1938. Gemeenteraadslid liberalen 1932 samen met Ferdinand Leunen. Schreef brief naar koning tijdens conflict katholieken Cartuyvels-Blavier. Neef van geneesheer Georges Herman (1909-1937). Voorzitter nationaal werk der oorlogsswezen en nationaal werk der slachtoffers van den arbeid. Schoonvader van Christian de Duve (°1917), Nobelprijswinnaar geneeskunde 1974, die in 1943 met dochter Janine huwde.

Info: Franz Aumann en Jacques Herman.

Lit.: *De Volkswil*, 19.03.1933; Louis STERKEN, *Prins von Bülow neergeschoten*, in *HBVL*, 11.11.1954; *EPNB*, 1988, p. 85-86; *PARTIJPOLITIEK*, p. 80-81.

Herman II, abt ST

... - ...

Neef van Herman I. Betwiste abt ST 1095. Aangeduid door Godfried van Bouillon, maar afgezet en geëxcommuniceerd door bisschop Otbert van Luik. Gevlucht naar Halen en later naar de hoogvoogd Hendrik van Limburg. Rivaliteit tussen hertog van Limburg en graaf van Loon. Abdijbezittingen van overal belaagd, secularisatie van gemeenschap overwogen. Ook tijdens abten Diederik en Rodolfus bleef de Limburgse hertog zijn kandidaat Herman naar voor schuiven, zo in 1066. Ook de graaf van Duras steunde Herman een tijd. Geschil opgelost in 1107 te Luik, waar Herman na pleidooi van Otbert zijn fout toegaf en zich terugtrok in de priorij Saint-Symphorien Condroz.

Lit.: *MONBEL*, p. 38-40; *KRONIEK*, p. 52-86.

Herten, Bernard, oorlogsslachtoffer

Engelmanshoven 11.05.1903 – Brustem 25.02.1944, x Julie Berthine Vrancken.

Zoon van labeurder Jan en Marie Agnes Josephine Herckens. Aalst. Omgekomen bij geallieerd luchtbombardement op Duitse nachtjagersbasis Brustem en omgeving.

Lit.: *BOFFIN2*, p. 180-181.

Hesbeens, Joannes ‘Dionysius’, praemonstratenzer

Wilderen 24.01.1739 – Wilderen 22.02.1799

Zoon van Leonard en Emerence Herbots. Praemonstratenzer Averbode 1759, priester 1763. Vicaris Weelde 1767, Vorst-Kempen 1768 en Wezemaal 1777. Assistent Kozen 1781 en poenitentiarius Kortenbos 1784-1785. Heerroom van maire Coelmont Brustem. Verliet orde 1785 en werd vrederechter te Aarschot januari-september 1796. In ongenade gevallen en voor gerecht gebracht wegens misprijzen Franse autoriteiten, knevelarij en geweld. Krankzinnig, waterzuchtig. Verzoend met de kerk en dement overleden bij broer.

Lit.: GERITS, p. 100; SLECHTEN, p. 79-80; Jacques LOGIE, *Les juges de paix du département de la Dyle. An IV – 1814*, in *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, 28, 1998, p. 70 en 93

Heuterus of de Heuijter, Pontus, historicus

Delft 23.08.1535 – ST 05.08.1602

Natuurlijke zoon van schout Delft. Studies Delft, Leiden, Mechelen en Parijs. Priester. Rentmeester kapittel Gorcum in Zuid-Holland. Gevangen door Watergeuzen maar met Waalse hulp nipt ontsnapt aan marteldood Den Briel 1572. Gedwongen secretaris van d'Omal, na enkele maanden gevlucht naar Antwerpen. Pastoor Jabbeke. Onderzoeksreis naar Frankrijk 1582. Kanunnik Deventer 1587, voor calvinisten gevlucht naar Zuiden 1591. Kanunnik en plebaan van OLV-kerk in 1598 op voorstel van abt Betten. Ook proost kapittel Arnhem. Nederduitse ortografie uitgegeven bij Plantijn in 1581. Geschiedschrijver over Boergondië 1583 en Oostenrijk 1598. Rijmkroniek over de martelaren van Gorcum als ooggetuige. Grote bijbel en Griekse werken testamentair geschonken aan abdijbibliotheek ST. Wapen: blauw kasteel op gouden veld.

Grafschrift door vriend Nicolaas Oudart, officiaal van aartsbisshop Mechelen: ...*sed moderante Deo Belgicas conscripsit, rigat osse cicindria functi Dive ubi Sarchiny maenia Trudo foves.*

Publ.: *Ponti Heuteri Delfii opera historica omnia*, Leuven: Jud. Coppenius, 1651.

Lit.: Charles PIOT en Constant Philippe SERRURE, *De geschiedschryver Pontus Heuterus*, in *Vaderlandsch Museum voor Nederduitsche Letterkunde, Oudheid en Geschiedenis*, 3, Gent: H. Hoste, 1859-1860, p. 173-180; Guillaume SIMENON, *Notes pour servir à l'histoire des paroisses qui dépendaient de l'abbaye de Saint-Trond*, Luik, 1908, p. 176; J.

MEERBERGEN, *De HH. Martelaren van Gorcum*, Tongerlo: Eucharistisch bureau, 1928, o.a. p. X-XII, 203-206 en 230-231; Constant VANDERSTRAETEN, *Pontus Heuterus*, in *OLL*, 6, 1951, p. 1-5; Marc LEFEVRE, in *BIONAT*, 31, 1962, kol. 453-459; ID., *Chronologie des oeuvres de Pontus Heuterus*, in *De gulden passer, vereniging der Antwerpsche bibliophielen*, 41, 1963, p. 128-160; JORISSEN; E.O.G. HAITSMA MULIER en Anton VAN DER LEM, *Repertorium van geschiedschrijvers in Nederland 1500-1800*, 1990, p. 184-185; Ubbo EMMIUS, *Willem Lodewijk, graaf van Nassau (1560-1620). Stadhouder van Friesland, Groningen en Drenthe*, Hilversum: Verloren, 1994, p. 14; Germanist Paul Govaerts schreef naar verluidt in de jaren 1936-1937 thesis over Heuterus (verloren).

Heynen, Gerard Adrien, stadsarchivaris

ST 13.01.1904 – ST 11.04.1984, x Jeanne Londoos

Zoon van Nerus uit Useldange (GH. Luxemburg) en Maria Willems uit Overpelt. Schurhoven. Ll. Broeders en Klein Seminarie. Studeerde moderne geschiedenis te Leuven vanaf 1923. Onderbrak studies, bediende steenkoolmijn Beringen. Leraar Klein Seminarie 1929 en leraar Frans en geschiedenis aangenomen college 1932-1970. Vader van Miel, lic. geschiedenis met thesis over stadsfinanciën ST 1711-1731, leraar Frans in Ierland. Medestichter Vrienden van het Begijnhof. Krijgsgevangene mei 1940. Deeltijds stadsarchivaris 1944-1977. Voorzitter Gregoriuskoor. Medestichter Geschied- en Oudheidkundige Kring 1948 en voorzitter 1951. Thesis over de Sint-Truidense ambachten onder het Oude Regime 1959. Diverse bijdragen over de geschiedenis van ST o.m. in tentoonstellingscatalogi en in de reeks *Historische Bijdragen* van de geschiedkundige kring. Uitgave *Register vanden Veghenooten* uit 1590.

Publ.: (met H. KESTERS), *Sint-Truiden, van abdij tot stad*, in *Bulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond*, 72, 1973, p. 63-70.

Lit.: Kamiel STEVAUX, *Biografie van G. Heynen*, in *Historische bijdragen ter nagedachtenis van G. Heynen*, (*Historische bijdragen over Sint-Truiden*, 4), ST: Geschiedkundige kring, 1984 (*HBHEYN*), p. II, VI-X en XV-XVI, en Archangelus HOUBAERT, *Bibliografie van G. Heynen*, in *HBHEYN*, 1984, XI-XIII. (P. *HBHEYN* p. II); Richard SWARTENBROEKX, in *Schakels*, 1, 1983-1984, nr. 1, p. 9; Valentin KNOPS, in *Schakels*, 1, 1983-1984, nr. 3, p. 7; Jacques BROUWERS, in *NBIOW*, 11, 1985, kol. 377-379.

Hiegaerts, Jan Antoon, schepen ST

ST 30.07.1702 – ST 06.11.1764

Zoon van Jan Sylvester, luitenant der lenen van graafschap Duras en Johanna Adrienne Pitteurs, zus van Theodore. Broer van minderbroeder Trudo Michiel (1705-1773). Droeg testamentair zijn naam over aan lokale tak familie de Pitteurs-Hiegaerts. Wapenschild: in zilver drie rode kruisjes, faasgewijs geplaatst, en een groen schildhoofd. Studeerde rechten in Leuven, burgemeester in 1736. Schepen van de abt 1748-1764. (Fruit)Boomkweker en notities van markante gebeurtenissen 1750-1752. Beroerte en testament 1763. Erfgenaam was Jean Théodore Balthazar de Pitteurs. Begraven in crypte Minderbroederskerk.

Lit.: Jozef GRAUWELS, *J.A. Hiegaerts, schepen, boomkweker en kroniekschrijver van Sint-Truiden (1702-1764)*, in *HBHEYN*, 1984, p. 183-191; *GOOLE3*, p. 60; Herwig OOMS, *Testamenten in het Sint-Truidens Minderbroedersarchief*, in *Franciscana*, 54, 1999, p. 47-48.

Hinnisdaels, Petrus ‘Jefke’, eeuweling

Halle-Booienhoven 24-06-1873 – Duras 25.07.1980, x Emérence Tuts

Zoon van Jacob Alfons en Maria Catharina Lime. Kasteelknecht Duras, kareelbakker, mijnwerker Citadel Luik, boerenknecht en mollenvanger. Loteling 14de linie Luik. Landbouwer Leeuwerweg Wilderen. Lid schuttersgilde Sint-Sebastiaan Wilderen, erelid KTOG Zodemannen ST. Lid Bond Derde Leeftijd. Gouden bruiloft 1951. Folkloristische stoet 1978 als viering 105 jaar. Overleden op 107 jaar, toen oudste inwoner van België. Overgrootvader via huwelijk van Valère Raskin, diensthoofd burgerzaken stad ST.

Lit.: D.S., in *Het Volk*, 20.06.1978, 27.06.1978 en 01.07.1980.

Hoe(c)ken, Michel Hubert, beeldhouwer

Well (NL.) 09.02.1827 – Well 29.01.1917, ongehuwd

Leerling bij Cornelis Jansen minstens vanaf 1856. Eigen beeldhouwersatelier Koestraat 1871, samen met angetrouwde neef Gerard Janse. Later aan het Sint-Gangulfusplein, goed apotheker Rodigas. Kerkmeubilair in hout vooral in provincies Namen en Luik, vb. Sint-Victor Corwarem en Sint-Dionysius Grand’Axhe 1872. Beeld H. Lambertus Wintershoven 1897. Beeld H. Trudo Redemptoristen ST. Monument voor zuigeling Alexander de Grunne (+1882) kasteel Hamal. Meubileringsplannen kerken Gerdingen, Lauw en Membruggen. Ook actief in kunsthandel door het verkopen van originele werken. Terug naar Well in 1906.

Lit.: Christine VANTHILLO, *Nederlandse neogotici in Sint-Truiden. De neogotische beeldhouwersateliers van Cornelis Janssen (1828-1895), Michel Hoeken (1827-1917) en Gerard Jansen (1838-1906)*, in *ST19DE*, 1998, p. 176-190.

Hoewaer, Trudo Jozef, auteur

Kerkom 11.10.1907 – Hasselt hosp. 09.12.1984, x Simone Noël

Lagere school Kerkom en broeders christelijke scholen ST. Diploma's onderwijzer normaalschool Maasmechelen 1926 en landbouwleraar 1929. Steeds als primus. Onderwijzer Broeders ST en Kortijs. Onderwijzer Sint-Jozefscollege Hasselt 1929-1973. Gehuwd met dochter hoofdonderwijzeres Jeuk. Avondcursussen als landbouwleraar o.a. aan dienstplichtigen 11de Linie Hasselt 1929-1938. Volgde zelf taalcurssussen. Adviseur 1938 en pionier beroepsoriëntatie via KAJ. Directeur Vrije dienst studie- en beroepskeuze Hasselt. Lesgever verloofdcursussen 1947-1957. Medestichter Vlaamse Club Hasselt 1964. President 1961 'rot' Toekomst- en Rodenbachstraat Virga Jessestoet. Secretaris en penningmeester Vereniging van Limburgse Schrijvers 1936-1984, redacteur en auteur artikels *Oostland*. Secretaris en penningmeester Mathias Kempstichting Maastricht 1977. Medewerker *Europa*, *Haardvreugde*, *Limburg*, *Nieuw Gewas* en *De Zuiderwind*. Toekomststraat Hasselt. Dichtbundels, toneel, jeugdromans en taalboeken. Vader van Lilly, Nelly, Willy, kunstschilderes Gerty en keramiste Lidy.

Publ.: *Ernest Miller Hemingway. De Amerikaanse literatuur en Hemingway*, z.p., (1955); *De eeuwige rit*, Maaseik: Van der Donck-Robyns, 1938; *Geheime zenders*, Maaseik: Van der Donck-Robyns, 1939, gedichten; *Fata morgana. Gedichten*, Vroenhoven: Van Aelst, 1941; *Voorbij de dingen. Gedichten*, Gent: Hoewaer, 1943; *E.K. spreekkoor voor jongens*, Hasselt: Hooger-Op, 1943; *Blinde Ninchia. Missiedrama in drie bedrijven voor meisjes (ook gemengd)*, Maaseik: Van der Donck-Robyns, 1945, *Vroege herfst. Gedichten*, Gent: Kunstdrukschool OLV, 1946; *Tuurke*, gevolgd door: *De wraak van den elfenkoning*, Beringen: Heideland, 1946; *Het steenen woud. Sprookjes*, Beringen: Heideland, 1946; *Triomf van de heilige eucharistie. Eucharistisch spel voor meisjes*, Antwerpen: Altiora, 1946; *Antoine de Loze architect*, (*Oostlandreeks*, 15), Hasselt: Vereniging Limburgse Schrijvers, 1951, roman; *Kempenland*, in: *Spiegel van Limburg. Volksalmanak voor de beide Limburgen*, Nijmegen-Antwerpen: De koepel, 1952, 2, p. 29-31; *Cantate der Zilveren Helmen te Halen*, 1953; *Van het menselijk front. Novellen*, Maaseik: Vanvenckenray, 1955, novellen; *In memoriam*, in *Gedenkboek Dr. C. Godelaine 1888-1941*, Maaseik: VLS, 1954, p. 19-21; *Het zwaard van Silverio. Legenden*, Maaseik: Vanvenckenray, 1956, Italiaanse legenden in vertaling; *Bezinning 1963. Gedichten*, s.l., 1963, band Lidy Hoewaer; *Voor mijn trouwe vriend Dr. Mathieu Bussels*, in *Album Dr. M. Bussels*, Hasselt: FGOKL, 1967, p. 9-11; *Tussen twee polen: liefde en dood*, Maastricht-Lanaken: Ernest van Aelst, 1967; *"Wachter, wat is er van de nacht?" Dichtbundel*, Hasselt: Baeten, 1976, band door Lidy Hoewaer; *Confrontatie en balans. Gedichten*, s.l., 1978.

(*Geen spelfouten meer!*) *Wij schrijven correct Nederlands! De nieuwe spelling 1956*, Hasselt: Hoewaer, 1959, 1962 en 1968; *De ontleding. Brug tussen lager en middelbaar onderwijs*, s.l., 1962.

Info: Nelly Hoewaer Houthalen en HIP archief.

Lit.: Jozef DROOGMANS, *De onderwijzer in de Vlaamse en Limburgse literatuur. De letterkundige Trudo Hoewaer*, in *J. Droogmans. Verzamelde opstellen uitgegeven ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag.*, Hasselt: Provinciale bibliotheek, 1955, 1, p. 253-265; *Trudo Hoewaer gedecoreerd*, in *Collegiana*, Hasselt, 25; nr. 1, 1966-1967, p. 5-6; *JORISSEN*; Dirk DEGEEST, *De Limburgse dichter Tr. Hoewaer*, verh., 1974; *Speciaal Trudo*

Hoewaer-nummer Oostland, nrs. 59 en 60, maart 1978, met uitvoerige bio- en bibliografie door J. BUSSELS en R. JORISSEN; *LIMBURGERS*, p. 89-99; Jos GHYSEN, *Een stukje Hasselt. 77 vlaggen voor een stad in feest*, Hasselt: Heideland, 1982, p. 136-138 en p. 194-195; Erik PATTYN, *Trudo Hoewaer*, in *Cahiers van de K.V.L.S.*, 1, 1990, nr. 4; DEVOS, p. 371.

Houbaert, Marie Louis Joseph ‘**Archangelus**’, archivaris

Tongeren 28.06.1902 – Mechelen 24.10.1987

Zoon van spoorwegbeambte Jean en Truiense Marie Berbe Herbots. Studeerde te Lokeren, Turnhout en Rekem. Minderbroeder 1918, priester 1929. Leraar en rector 1934 te Lokeren. Aalmoezenier tijdens de Tiendaagse Veldtocht. ST 1945. Oprichter-hoofdredacteur *Franciscana* 1946 en archivaris. Medestichter en leraar-directeur H. Grafinstituut 1948. Stichtend secretaris Geschied- en Oudheidkundige Kring 1948. Bibliografie ST en diverse artikels in *Historische bijdragen*. Artikels in *NBIOW*, o.m. *Surius (De Soer) Bernardinus, minderbroeder en schrijver*, in *NBIOW*, 5, Brussel, 1972, kol. 873-876 en *Vaele, Petrus, geestelijk schrijver en volksdichter*, in *NBIOW*, 6, Brussel, 1974, kol. 939-942.

Lit.: Gerard HEYNEN, *Biografie van Pater Archangelus Houbaert O.F.M.*, in *Historische bijdragen opgedragen aan pater Archangelus Houbaert o.f.m.*, (*Historische bijdragen over Sint-Truiden*, 3), ST: Geschiedkundige kring, 1980, (*HBHOUB*), p. 7-10; Benjamin DE TROEYER, *Bibliografie van Pater Archangelus Houbaert O.F.M.*, in *HBHOUB*, 1980, p. 11-13 met aparte aanvulling.

Hubar, Joseph **Laurent**, notaris

ST 15.01.1761 – ST 08.04.1828, x Marie-Thérèse de Corswarem

Zoon van notaris Joseph Simon. (Keizerlijk) Notaris 1803-1828. Gemeentesecretaris Brustem 1825. Ontvanger Weldadigheidsbureau ST.

Verdacht van medeplichtigheid aan de moord op burgemeester en schepen Jan Theodoor Balthazar (de) Pitteurs-Hiegaerts op 31 december 1807.

Lit.: Erik HOUTMAN, in: *HBBRUST*, 1975, p. 233.

Huyn van Amstenrade, **Edmond**, landcommandeur

Aken (D.) ca. 1567 – Alden Biesen Bilzen 09.04.1634

Zoon van baron Caspar en Maria von Reuschenberg. Neef van landcommandeur Heinrich von Reuschenberg. Oudoom Nicolaas Huyn was commandeur van Duitse orde in Bernissem. Duitse Orde 1594, bouwmeester. Veldtocht tegen Turken in Kroatië. Commandeur van Gruitrode 1598, Bernissem 1603 en stadhouder provincie Biesen 1605. Landcommandeur balije Biesen 1606, met nadruk op katholieke heropleving en onderwijs. Oprichter Duits College te Leuven 1622. Financier Jezuiëtencollege en oprichter commanderij Aken. Grote bouwwerken Alden Biesen o.a. voorburcht en gasthuis en aanzet voor nieuwe kerk en buitenhof. Kocht kasteel van Ordingen in 1611 van Sophia van Bellinckhausen, weduwe van Gerald Huyn van Amstenrade. Vestigde er nieuwe commanderij van zijn orde in 1633, na verhuis commanderij van Holt bij Kortessem naar Ordingen. Begraven in kerkkoor Alden Biesen onder marmeren grafsteen. Wapenschild: gevierendeeld, in 1 en 4 kruis Duitse Orde; in 2 en 3 kruis van dubbele slangenkoppen met hartschild met drie koeken, Huyn van Amstenrade.

Laannaam Ordingen. Wapenstein poortgebouw Ordingen en onder OLV-beeld kapucijnenkerk ST. Diverse stenen met wapenschild landcommanderij Alden Biesen.

Lit.: A. SCHRIJNEMAKERS, in *NBIO*W, 3, 1968, kol. 426-427; Jozef MERTENS, in *NBIO*W, 18, 2007, kol. 452-456.

Ilsbroekx, Gerard, onderwijzer

15.08.1909 Eysden (NL.) – ST 12.05.1999, x Maria Smets

Zoon van Victor, koetsier Nieuwenhoven, en Waalse vroedvrouw Rosalie Pire. Leerling Sint-Trudo-instituut. Normaalschool Sint-Thomas Brussel 1924. Onderwijzer eerste leerjaar Sint-Trudo-instituut 1928. Diploma privé-detective 1934. Afgevaardigde Kinderrechtbank Hasselt 1937 en Filmkeuringscommissie 1939. Vijfde leerjaar 1939. Leergang Frans na de lesuren 1929. Vader van Willy, verzamelaar reprofoto's oud ST. Animator en duivel-doet-al. Jeugdtoneelauteur op aandringen van Hendrik Prijs en regisseur *Fidelio, de gelaarsde kat* 1951, *Assepoester* 1952, *Bartje en de toverknuppel* 1953, *De Drie Raven* 1954, *De Wondere boog* 1955, *De rattenvanger van Hammeln* 1957, *Bertje's droom* 1958, *De wraak van Simmeke* 1959, *Bange Piet ziet spoken!* 1960 en *De kroon van koning Pom* 1961. Met muziek door Lucien Witters en later door zoon en onderwijzer Jacky (1935-1999).. Toezichthouder Academie Beeldende Kunsten. Werkgroep Trudofeesten 1956. Secretaris-penningmeester en later voorzitter Oud-leerlingenbond Academie 1970. Secretaris Katholieke Turngroep Sint-Trudo 1957. Bevriend met collega Albert Covens en sportreportages in *De Tram* onder pseud. 'Crispijn'.

Publ.: *Assepoester. Sprookjesspel met zang in drie bedrijven (voor kinderen van 10 tot 14 jaar)*, muziek van Lucien Witters, (*Jeugdtoneel*, reeks 3, 19), met partituur, Brugge: Britto, z.j.

Info: Willy Ilsbroekx.

Albert COVENS, huldigingsspeech 09.10.1955; Fernand NICOLAÏ, in *Trudo-Jeugd*, 3, 1968, september, p. 5-6.

Jacobs, Arthur Henri Trudo 'Tuurke', verenigingsfiguur

ST 03-11-1927 – ST 05-12.2007, x Lucienne Cuypers

Zoon van treinstoker- en machinist Gustaaf van Hasselt en Hubertine Marie Louise Paquay, Tentoonstellingsstraat. Ll. bij onderwijzer Hendrik Prijs. Hoofdtreinwachter. Schoonbroer van missionaris Cuypers, Nieuwerkerken. Metgezel Rik Sterken en advocaat Guy Gysens. Acteur en later decorbouwer Groep Pol Stas. Lid dialectstudiekring Neigemenneke met diverse bijdragen in 't *Bukske*. Lid Vereniging Limburgse Auteurs. Amateur-kalligraaf en lid Kunstkring. Postzegelverzamelaar. Figuur in stripverhaal Dré Mathijs. Hoofdrol als Suske de Poep in Renovat-verfilming van *Het zwakke verzet* in 1985, première op 13.09.1986 met regisseur Miel Ruymen.

Publ.: *Suske de Poep*, in 't *Bukske*, 1, 1984, p. 52-56; *De ràpste pist van Europa*, in 't *Bukske*, 4, 1998, p. 28-32; *Nostàlzjie* (gedicht), in 't *Bukske*, 4, 1998, p. 61; *Duivensport*, in 't *Bukske*, 5, 2000, p. 24-31; *De heen- zonder terugreis*, in (*Vredesfeesten*), brochure, ST: Militaria, 1995, z.p.

Jadoul, Arthur Marie Joseph Gilles, nijveraar

Velm 06.10.1866 – ST 09.01.1951, x Berthe Leonard

Zoon van landbouwer Pierre Joseph, burgemeester Vorsen, en Antonia Sacré. Broer van ijzergieter Léon en van staatsagronoom en gedeputeerde Louis. Landbouwingenieur en directeur suikerfabriek Bernissem. Rapport over grondverbetering door suikerbietenteelt, productieverhoging en verbetering situatie landarbeider op 3de internationaal landbouwcongres Brussel 1895. Gemeenteraadslid ST 1904-1932. Provincieraadslid 1896-1908 als opvolger van vader. Stapte uit politiek tijdens conflict Cartuyvels-Blavier 1932. Vader van scheikundig landbouwingenieur Freddy (x Wambacq). Schoonvader van burgerlijk mijnningenieur Pierre Baerts. Broer van jezuïet Theofiel, van missionarissen Paul en Jules, en van Armand, vrederechter Landen. Woonhuis Prins Albertlaan, architect Mélotte 1919. Leon JADOUL, *La conférence internationale des sucres tenue à Bruxelles (1901-1902)*, in *Revue sociale catholique*, okt. 1907, p. 374 e.v.

Lit.: ST19DE, p. 165-166; *PARTIJPOLITIEK*, p.

Jadoul, Jules Auguste Joseph, missionaris

Velm 14.06.1872 – Nieuw Antwerpen (Congo) 04.02.1902.

Zoon van landbouwer Pierre Joseph en Antonia Sacré. Broer o.a. van Arthur en van missionaris Theophile. Klein Seminarie. Scheutist 1891 en priester 1896. Missiepost Moanda bij Banana 1896. Parochie Boma 1899. Korte tijd terug in België 1900. Directeur schoolkolonie Nieuw Antwerpen of Bangala in Evenaarsgebied 1901.

Publ.: *Ce que c'est qu'une paroisse au Congo*, in: *Missions en Chine et au Congo*, 1900, p. 490-493.

Lit.: *Belgische koloniale biografie*, 2, 1948-1950, kol. 504-505; *CONGO*, p. 101-104.

Jammaers, Urbain, geneesheer

Ordingen 07.08.1899 – ST 24.03.1988, x Lucie Germeys

Geboren in winning Deplet. Uit Zeppers smedenfamilie. Enige zoon van liberale rentenier Felix en Antonie Vrijdaghs. Kleinzoon van smid Joannes en Anne Gertrudis Saenen. Ll. Klein-Seminarie ST. Twee jaar natuurwetenschappen R.U. Luik, maar overgeschakeld op geneeskunde. Huisdokter met specialiteit kraambed 1925. Praktijk in 1927 verhuisd naar Stenaertberg in ST. Wetsdokter en stichter Wetenschappelijke Kring van Geneesheren van Sint-Truiden. Lid van de Orde en van Beroepshof Orde. Lid Maatschappij Wetsgeneeskunde België 1946. Oprichter zondagsdienst dokters ST 1939.

Info: HIP archief.

Lit.: Rik PIRARD, *Zestig jaar toegewijde huisarts en wetsdokter*, in *HBVL*, 01.04.1987; Dr. Luc RENSON, *In Memoriam Urbain Jammaers*, ST, 1998; *Leven in Oud Zepperen*, p. 129-142, 419-421.

Janse, Gerard André, beeldhouwer

Weert (NL) 10.09.1836 – ST 29.09.1906, x Mathilde Wilhelmine Elders, xx Pétronille Marie Régine Marguerite Balken

Zoon van Pieter en Marie-Elisabeth De Caes. Meester-beeldhouwer en medewerker van Michel Hoeken, Sint-Gangulfusplein. Huwde met zijn nicht Elders van Weert en later met Balken van Breukelen. Kerkmeubilair, o.a. preekstoel te Boninne naar ontwerp architect

Blandot 1875. Biechtstoelen Seminariekerk ST (verbrand). Lid toezichtsc commissie Tekenschool (1897).

Signering o.a. neogotisch altaar uit ST, nu Fabry Zepperen *M. HOEKEN G. JANSEN SCULPTEURS St. TROND.*

Lit.: Christine VANTHILLO, *Nederlandse neogotici in Sint-Truiden. De neogotische beeldhouwersateliers van Cornelis Janssen (1828-1895), Michel Hoeken (1827-1917) en Gerard Jansen (1838-1906)*, in *ST19DE*, 1998, p. 176-190.

Jans(s)en, Cornelis, beeldhouwer

Woensel en Eckart (Nl.) 04.06.1828 – ST 15.02.1895, x 1851 Maria Wynrocx.

Zoon van arbeider Cornelis en Marie Manders. Schrijnwerker en tekenschool Eindhoven.

Naar ST 1851. Medewerker van orgelbouwer Clerinx. Ca. 1863 leider van beeldsnijdersatelier met dertigtal werklieden aan de Brustempoort. Gevelbeelden van historische vorsten voor het neogotische kasteel 1868 te Nieuwenhoven, portaalbeelden aan de hoofdkerk 1872 en veel kerkmeubilair in de streek, tot in Engeland toe. Minderbroederskerk, Melveren kerk, Lanaken, Kortessem, Nieuwerkerken, Bornem, Dison, Fallais, Abolens, Crehen, Oteppe, Petit-Waret, Welkenraedt. Preekstoel Sainte-Marguerite Luik 1872. Heiligenbeelden Minderbroederskerk 1867-1868. Neo-renaissancelambrizing burgershuis architect Serrure Clockemstraat.

Voorzitter kerkfabriek Sint-Pieter, lid Sint-Vincentius en Katholieke Kring.

Houten beeld H. Agnes 1869. Signeersteen gevelbeeld H. Mattheus 1871 OLV-kerk.

Glasraam huis Clockemstraat 1888.

Lit.: Christine VANTHILLO, *Nederlandse neogotici in Sint-Truiden. De neogotische beeldhouwersateliers van Cornelis Janssen (1828-1895), Michel Hoeken (1827-1917) en Gerard Jansen (1838-1906)*, in *ST19DE*, 1998, p. 176-190.

Journée, Huibrecht Gerard Antoon, ‘meester Journée’, schoolhoofd

Wilderen-Duras 31.12.1901 – Hasselt hosp. 13.09.1974, x Alice Schoenaers.

Zoon van kleermaker-fruitteler Jozef van Duras en Maria Elisabeth Drillieux van Halle-Booienhoven. Kleinzoon van rentmeester-landbouwer Balthazar Journée in Duras. Neef van schepen Jean Journée. Vader van ingenieur en auteur Jos. Lagere school Wilderen en Sint-Trudo-instituut ST. Centrale jury rijksnormaalschool Gent. Onderwijzer Tongeren 1921 en gemeenteschool Geetbets 1925. Cursus 4de graadonderwijs Provinciale normaalschool Tienen. Schoolhoofd of ‘bovenmeester’ Geetbets 1939-1962. Vernieuwde gemeentelijke bibliotheek Geetbets 1945-1970. Gaf avondlessen landbouw 1930. Pionier grondontleding. Gemeenteraadslid Geetbets 1970-1976, liberaal. Stichter veehoudersbond en -verzekering. Agent Nationale Maatschappij Krediet aan de Nijverheid. Stichter mutualiteit ‘De Vrije Werklieden. Help u zelve’ Geetbets. Bestuurslid Bond Grote en Jonge Gezinnen, Sint-Sebastiaansgilde en Koninklijke Harmonie Concordia Geetbets.

Info: Jos Ruymen en Jos Journée.

Lit.: Jos JOURNEE, *Korenbloemen en klaprozen uit mijn dorp. Cursieffjes en andere toestanden*, Sint-Truiden: Carlier bvba – De blauwe Vogel, 1986; ID. en Armande JOURNEE, brochure over Meester Journée, eerder verschenen in *Limes Gatia*.

Kaye, Maria, abdis

Ca. 1586 - ST 13.04.1644

Cisterziënzerin ca. 1602. Abdis cisterciënzerinnenabdij Terbeek 1622-1644. Begraven in abdijkerk. Een naamgenote, Robertine Kaye, was enkele maanden abdis tot aan haar dood in 1679.

Grafsteen met persoonsvoorstelling en chronogram, via Bevingen nu Begijnhofkerk.

Lit.: GRAFKUNST, p. 196-197; Jules BONGAERTS, *Terbeek. Een derde Sint-Truidense abdij*, ST: eb., 2001, p. 20-21; Jozef SMEESTERS, *Grafstenen in Sint-Truidense kerken*, in STEEN, p. 60; Jo VAN MECHELEN, *Ridder Renier van Rijkel en zijn graf in de abdij van Sint-Trudo. 1271*, ST: eb., 2007, p. 29; AGNESBEGIJNHOF, p. 436.

Kesters, Hubert Leonard, kanunnik

Beek 31.10.1895 – Klein-Gelmen 20.07.1979

Zoon van landbouwer Renier en Gertrudis Vandenbogaard. Ll. lagere school Beek en College Bree. Priester 1919. Studeerde klassieke talen in Leuven 1922 en 1927. Doctoraat over dialoog van Protagoras 1927. Diaken-leraar 1918, rethoricaleraar en directeur 1938 OLV-College Tongeren. Directeur Klein Seminarie 1947. Zette opgravingen abdijkerk verder met vondst grondvesten Sint-Trudografkapel. Vicaris-generaal onderwijs bisdom Luik 1951. Huisprelaat van de Paus en erekanunnik kathedraal Luik. Op rust Stationsstraat ST 1967, docent kerkgeschiedenis en priester Halmaalwijk. Auteur van werken over Plato en regionale geschiedenis. Numismaat en lid van Société belge de numismatique. Voorzitter Société d'art et d'histoire du diocèse de Liège 1962. Gaf impuls aan oprichting lokale Geschied- en oudheidkundige kring GOKST 1946 en Kring voor munt- en penningkunde 1970. Lid Zuidnederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Koninklijk Belgisch Genootschap voor Numismatiek. Overleden tijdens solo natuurwandeling.

Publ.: *Notice sur la Vita Trudonis*, in *Bulletin de la Société d'art et d'histoire du diocèse de Liège*, 39, 1955, p. 187-204; *De taak van de priester ter overstaan van het gehandicapte kind*, in *De voorbereiding van het gehandicapte kind op zijn toekomst*, Brussel: Nationaal werk voor het gehandicapte kind, 1960, p. 171-176; met Gerard Heynen, *Sint-Truiden, van abdij tot stad*, in *Bulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond*, 72, 1973, afl. 2-3, p. 63-70.

Info: HIP archief.

Lit.: WIEDAT, p. 140; L. STERKEN, *Gesprek met Mgr. Hubert Kesters (76)*, in HBVL, 14.10.1971; Kamiel STEVAUX, *Biografie van Mgr. Kesters*, in HBKEST, 1971, p. 7-9; Archangelus HOUBAERT, *Bibliografie van Mgr. Dr. Kesters*, in HBKEST, 1971, p. 17-18; Raf VAN LAERE, in *Revue belge de numismatique*, 125, 1979, p. 207; Gerard HEYNEN, *In memoriam Mgr. H. Kesters*, in HBHOUB, 1980, p. 133-135; Jacques BROUWERS, in NBIOW, 9, 1981, kol. 425-427.

Keyenberg(h), Lambert Joseph Leopold Marie , groothandelaar

Leuven 14.03.1879 – Terhulpen 08.11.1955, x Gabriëlle Baltus

Zoon van Leopold en Irmine Teugels. Handelsreiziger voor zijn ouders' zaak te Leuven en later voor handelaar Louis Baltus ST. Huwde diens dochter 'Bibi' in 1901. IJveraar liberale mutualiteit Help u Zelve 1905. Fotograaf van foto's in guldenboek provinciale tentoonstelling 1907. Als Limburgs afgevaardigde Belgische wielerbond organisator eerste Ronde van Limburg Hasselt 1908. Samenwerkende maatschappij Keyenberg Sint-Truiden ca. 1933. Stationsstraat, latere woning Dr. De Peuter. Medestichter vliegveld Kiewit 1909 en organisator eerste vliegtuiglanding Schurhovenveld 1910. Schoonvader van militair

Congopiloot Georges Medaets, later naar Brazilië. Zelf sportpiloot, kocht tweedekker Stampe-Vertongen -3 met kenteken 00-JYM en olifantembleem in 1932. Ondernam in 1938 vliegreis met fotografie over Algerije, Frankrijk, Corsica en Italië met piloot Georges Van Damme, die twee weken later dodelijk crashte. Financiële en echtelijke perikelen. Magazijnen overgenomen door schoonbroer Peters van Hongaria Bloemmolens. Eigen kleine zaak distributie eetwaren en drogisterij Molenstraat ca. 1940. Halle-Booienhoven 1949, Sint-Gillis 1952, Oostende 1953, Brussel 1954 en Terhulpen 1955.

Foto's Histor Center Luchtmachtbasis Brustem

Lit.: *LAITEM2*, p. 175; Fernand MASSA, *Lambert Keyenbergh. De rijkste en tenslotte de armste man van Sint-Truiden*, in 't Bukske, nr. 7, 2005, p. 12-23.

Knapen, Paul Jean Marie Joseph, gedeputeerde provincie

ST 05.05.1916 – ST 14.12.1998, x Leona Symons

Zoon van stadsontvanger en -secretaris Joseph en kleinzoon gemeentesecretaris Duras-Wilderden-Gorse-Runkelen. Moeder Marie Spaas van Hamont. Tentoonstellingsstraat. Studeerde te Namen en te Leuven. Algemeen voorzitter hoogstudentenverbond voor Katholieke Actie 1939-1940. Schoonbroer van benedictijner monnik Keizersberg Leuven. Advocaat 1941. Substituut-krijgsauditeur-te-velde 1944, terug advocaat 1946-1984. CVP-provincieraadslid 1949-1967 en secretaris raad 1954. Gedeputeerde cultuur, middenstand en landbouw 1954-1967. Oprichting openluchtmuseum Bokrijk, Provinciale Bibliotheek en Limburgse Economische Hogeschool. Bestuurslid 1938, secretaris 1940 en voorzitter lokale Davidsfonds 1952-1975. Lid hoofdbestuur Davidsfonds 1949. Oprichter Coöperatieve Vennootschap voor Sociale Huisvesting ST 1952. Voorzitter Interprovinciale Kultuurraad voor Vlaanderen 1958-1976 en Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen. Initiatiefnemer Groot-Limburgs Toneel 1962. Lid beheerraad BRT 1960-1973. President van de Orde van de Prince 1975-1978. Lid gewestelijk comité Kredietbank-Limburg. Voorzitter Cultureel comité en Stichting Leefmilieu Kredietbank 1970, kreeg fruitboomgaard Keizelweide Diepenbeek als afscheidsgeschenk 1991. Eredoctoraat Gent 1988 voor milieuverdienste. Houtstraat.

Lit.: *Een halve eeuw sociale woningbouw*, in *Hier en nu*, nr. 16, herfst 1972, p. 5-13; *Hart en hand. Liber amicorum Paul Knapen*, Antwerpen-Wijnegem: Hertoghs, 1987.

Kna(e)pen, 'Eucherius', Joannes Paulus, abt

Lummen 08.06.1741 – Duisburg (D.) 28.08.1802

Zoon van Jan, uit Hoepertingen, en Agnes Beckers, van Koersel. Ll. schooltje Lummen en gymnasium Diest. Monnik ST 1761. Priester 1765. Theologie Leuven 1768. Leraar theologie en provisor. Verkozen abt 1789. Opstand en brandstichting mei 1790. Tijdens Luikse revolutie in ST 1790 vlucht naar abdij Vlierbeek in Brabant en daar abt gewijd, maar triomfantelijke inhaling in versierd ST op 14 januari 1791, lofteksten uitgegeven door drukker Smits. Algemene amnestie verleend, aanvoorders uitgezonderd. Bij inval van Franse legers 26 juni 1794 gevlucht naar Duitsland. Laatste abt, stierf in ballingsschap en werd begraven in Minderbroederskerk Duisburg in 1802.

Wapen: op goud twee smalle zwarte kepers, met bovenaan twee zwarte, afgewende laarzen en onderaan een rode roos. Leuze *Servus tuus sum ego*.

Portretschilderij door P.J. Verhaghen ca. 1792, in stedelijk museum Hasselt. Portretschilderij in leeszaal Abdij ST. Versierd huldemanuscript 1 september 1790 hal Abdij ST. Straatnaam Lummen.

Lit.: Constant VANDERSTRAETEN, *Eucherius Knaepen, de laatste abt van Sint-Truiden*, in *Miscellanea J. Gessler*, Antwerpen, 1948, 2, p. 1214-1217, pl. XXV; GOOLE3, p. 71; Raf VAN LAERE, *De blijde intrede van abt Eucherius Knaepen te Sint-Truiden (1791)*, (*Mededelingen van het Centrum voor de studie van de Boerenkrijg*, 100), Hasselt, 1982; *GENEALOGISCH*, p. 190-191; Jef ARRAS, *Portret van abt Eucherius Knaepen*, (*Kunst in de kijker*, 17), Hasselt: Museum Stellingwerff-Waerdenhof, s.d.; K. LU., in *HBVL*, 17-18.02.1996.

Knapen, Joseph Pierre Odilon, stadssecretaris

ST 24.03.1880 – ST 24.10.1960, x Maria Spaas

Zoon van rentmeester, gemeentesecretaris Durasdorpen en schepen Jean Knapen, en Marie Louise Mathilde Peeters. Leider patronaat en turninstructeur bij de jeugdgroep van kanunnik Senden. Gehuwd met dochter sigarenfabrikant Hamont. Stadsbediende 1908, stadsontvanger 1910 en stadssecretaris 1930-1945. Weggevoerd kapitein-commandant van 1ste ban van de burgerwacht 1914-1915. Bestuurslid Davidsfonds. Vader van gedeputeerde Paul. Voorzitter sociale huisvestingsmaatschappij 'Nieuw Sint-Truiden' 1925-1952. Vertrouweling burgemeester Paul Cartuyvels. Koningin Astridstraat.

Info: SAST.

Lit.: Josi ABRAHAMS, *Jean Knapen (1844-1921). Biografie*, seminariewerk geschiedenis, Gent: RU, 1981-1982.

Knops, Odilon Marie Joseph Gérard, politicus

ST 25.07.1905 – ST 27.10.1988, x Mariette Huygens

Zoon leerlooier Jozef Arnold Alfons met bedrijf in Brabantse en Marie Joséphine Marguérite Emma Wijnants uit Landen. Zoutstraat. Broer van Emile, arrondissementscommissaris, en van Jozef, priester-directeur technische school Beringen. Schoonbroer van Hendrik Heidbuchel. Weerstander WO II. Gemeenteraadslid 1947. Beviend met minister P.H. Spaak. Senator 1946-1968. Voorzitter BSP Federatie Hasselt-Sint-Truiden jaren 1960. Enkele dagen BSP-provincieraadslid 1961, opgevolgd door Emile Vanijlen. Verving Lambert Pletsers als lokale socialistische afdelingsleider.

Lit.: VAN MOLLE, p. 204; SCHEVENELS, p. 61 en passim; *PARTIJPOLITIEK*, p. 92.

Koenraads, Rogier, missionaris

ST 1550 – Ceylon 18.10.1609

Jezuïet 1576. Vertrok naar Indië in 1578. Naar de Molukken gezonden in 1583, waar hij de missie Laboeha op Badjan stichtte. In 1585 naar het eiland Siaoë. Promotor van Spaanse expeditie ter bescherming van lokale christenen in 1593. Ging pestlijders helpen op Tidore in 1599 en overleed in Ceylon.

Lit.: J. VAN HECKEN, in *NBIOW*, 2, 1966, kol. 402-404.

Koninckx, Jan Jozef Marie, burgemeester

ST 09.09.1889 – ST 04 .01.1955, x Irma 's Heeren

Zoon van beenhouwer Jean Joseph en Marie Cathérine Cleijnen. Ll. Normaalschool ST 1909. Onderwijzer Ukkel en Meldert 1910. Frontsoldaat 10de Linie WO I en oorlogsinvalide na tbc. Lid Derde Orde H. Franciscus en Bond H. Hart. Zaakvoerder n.v. Nieuw Sint-Truiden 1924 en secretaris-penningmeester n.v. Maatschappij voor goedkope woningen Sint-Trudo. Tiensesteenweg. Eenheidsfront Oudstrijders. Gemeenteraadslid 1925 of 1938. Schepen en afgevaardigde burgerlijke stand 1941. Oorlogsburgemeester 9 juli 1943 als opvolger van Jozef Vrijdaghs. Vroeg vergeefs ontslag in juni 1944 en liet zich vervangen door schepen Bilet. Geschorst door de Bestendige deputatie in februari 1945, buiten vervolging gesteld door Krijgsauditoraat in november 1945. Toch geschorst als gemeenteraadslid door Deputatie in november 1946, maar dit besluit werd door Prins-Regent op zijn beurt geschorst augustus 1947.

Lit.: Roger COENEN en Romain LENAERTS, *Bekende Truienaars: Jozef Vrijdaghs en Jan Koninckx, de Sint-Truidense oorlogsburgemeesters*, in *De Bink*, 12, nr. 44, 1ste kwartaal 2009, p. 5-7.

Koepp, Adolfus Franciscus Valerianus ‘**pater Adolphus**’, minderbroeder
ST 25.03.1804 – ST 02.08.1865

Zoon van Antoine François, luitenant 3de Huzaren, en Thérèse Jeanne Massoland. Minderbroeder pauselijke staat Urbino (It.) 1831, priester Urbino 1832. Naar ST 1834. Overste Weert (NL.) 1836. Megen (NL.) 1842 en ST 1847 en 1852. Gardiaan Rekem 1847-1850. Custos 1851-1854. Gardiaan Lokeren 1857-1858.

Lit.: *Journal historique et littéraire*, 3, 1836, p. 53; *Annales des missions franciscaines*, 5, 1865-1866, p. 131; *PUYMBROECK*, p. 318; Th. COENEGRACHT, *Geschiedenis van het klooster en het college der Minderbroeders te Reckheim*, in *Publications de la Société d'Histoire et d'Archéologie dans le Limbourg*, 44, 1908, p. 104-105 en 45, 1909, p. 11, 120, 156-155 en 209; *BERLO*, p. 47, 107, 463, 470-471; P. COENEN, *Kroniek der minderbroeders van Rekem 1707-1797, 1847-1990*, Rekem, 1990.

Kubben, Pieter Gerard, pastoor-deken
Vroenhoven 24.04.1876 – ST 17.12.1947

Zoon van Joannes Petrus en Maria Ida Meertens. Drie broers en twee zussen geestelijken. Priester 1900. Leraar college Bree 1899, pastoor Opglabbeek 1915. Deken in Maaseik 1917 en in ST 1927-1947. Stichter via pastoor Preud'homme van vakantiepatronaat meisjes 1933. Huisarrest in WO II wegens sermoen tegen Oostfrontwerving en hulp joodse onderduikers. Oprichting Sint-Augustinusparochie Nieuw Sint-Truiden. Begeleider Lourdesbedevaarten. Erekanunnik.

Publ.: *Lotgevallen der abdij van Sint-Truiden van de Fransche Omwenteling af tot aan de inrichting van het Klein-Seminarie*, in *OLL*, 1, 1946, p. 27-35 en 53-62.

Lit.: *Flinke initiatief te St-Truiden. Het Vakantiepatronaat*, in *HBVL*, 20.08.1935; *JORISSEN; PARTIJPOLITIEK*, p. 78-79; Nico WOUTERS, *Oorlogsburgemeesters 40/44. Lokaal bestuur en collaboratie in België*, Tielt: Lannoo, 2004, p. 325.

L'Abbé, Jacques Jules ‘**Julius**’, dichter
ST 09.12.1874 – Oostende 07.01.1931

Zoon van meester-schoenmaker Louis en Pauline Clerinx Brustemstraat. Ll. Rijksmiddelbare school ST en Atheneum Hasselt. Ambtenaar zeewezen Oostende en ontvanger scheepvaartrechten. Stichter leeskring De Dageraad Oostende. Bewonderde de Tachtigers. Dichter. Lid Limburgsche maatschappij voor letterkunde en wetenschap. Publiceerde in *Limburgsch Jaarboek. Wetenschappelijke en letterkundige bijdragen* te Bilzen, *Vlaams en vrij, Nederlandse Dicht- en Kunsthalle* en *Dietsche Warande en Belfort* ca. 1892-1900. Beviend met Steven Prenau en activist in de Jong-Vlaamse Beweging. Maeterlinck-artikel in *De Vlaamsche Post* 14.06.1915. Kort geïnterneerd na WO I. Publ.: *Limburgsch bargoensch*, in *Limburgsch Jaarboek*, 1, 1892, p. 24-33; *Najaarsblaren* en *Limburgsch bargoensch*, in *Limburgsch Jaarboek*, 2, 1893-1894, p. 110-114; *De zuivere uitspraak der Nederlandsche taal*, in *Kunst*, 1903, p. 69-72.

Info: AMVC.

Lit.: *BELLEFRÖID*, p. 78-79 en 105; Jan FRANS, in *De Noorderklok*, 25.01.1931; *JORISSEN*; *NEVLAB*, p. 189; *WESTVLA*, 2, p. 58; Ulrich MAES, *Naus aut Sintruyn: het dialect van Sint-Truiden in de negentiende eeuw*, in *Jaarboek van de Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde*, 9, 2007, p. 41 en 55; Jozef MERTENS, *Onder invloed van Jan Frans Willems en Pieter Ecrevisse; 19de-eeuwse mythevorming rond taal, herkomst, handel en wandel van de Kempense teuten*, in *Verslagen & mededelingen van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 10, 2010, p. 57-58.

Lacroix, Jozef, luchtmachtgeneraal

Brustem 23.03.1930 – ST 06.05.2003, x Maria Eugenia Schoofs

Zoon van schepen Abdon en Hélène Stephanie Vaneyck. Ll. Sint-Trudo-instituut . Reserve-officier infanterie 1951 en actief officier ordonancewapen. Politieke en sociale wetenschappen Leuven. Luchtmacht 1962. Militair administrateur 1969. Hoofd aankoopdienst 22ste Logistieke Wing. Sectiechef controle en financieel beheer hoofdkwartier luchtmacht 1970. Budgettair beheer luchtmacht 1973. Kolonel 1981. Bevelhebber Technische School Luchtmacht Saffraanberg 1982-1984. Chef administratief en technisch secretariaat defensie-minister Vreven 1984. Generaal-majoor van het vliegwezen en militair commandant Paleis der Natie 1985. Organist en voorzitter parochiaal zangkoor Sint-Laurentius Brustem. Tomstraat.

Lit.: *HBVL*, 30-31.03.1985.

Lacroix, Maria Josephina, schepen

Brustem 04.01.1947 – Brustem 01.07.2010, x Jean-Pol Vandeweyer.

Dochter van handwerker Gustaaf en Simonne Bleus. Nicht van generaal Lacroix. Bediende bij diverse bedrijven in Oreya en Ans. Katholieke jeugdbeweging Brustem. Gemeenteraadslid SP.a 1995, schepen Sociale Zaken 2004-2006. Raadslid politiezone ST-Gingelom-Nieuwerkerken. Kabinetsmedewerker gedeputeerde Sleyen 1997-2001 en administratieve medewerker provinciale bibliotheek Hasselt. Op vraag van burgemeester Ludwig Vandenhoove bij SP.a. Bestuurslid Beschermd werkplaatsen voor Limburg BEWEL vzw. Lokaal dienstbetoon vakbond ABVV en mutualiteit De Voorzorg. Secretaris Nationale Strijdersbond Brustem. Overleden aan pancreaskanker. Kapelhof Brustem.

Laenen, Jean Lambert, pastoor

Jeuk 30.01.1795 – Berg 09.04.1882

Zoon van Henri en Maria Gertrudis Dubois. Pastoor Melveren 1822-1872, gemeenteraadslid 1843-1848. Propageerde verering Heilige Godfridus Coart van Melveren, o.m. beeld Cornelis Janssen en vieringen 1868. Op rust bij pastoor Mathieu Laenen (ST 1825 – Berg 1898) Berg 1881.

Gevelsteen *LAENEN 1851* nieuwe pastorie Melveren.

Publ. *Roemrijke gedachtenis der heiligverklaring van den heiligen Godefridus Coaert en zijn medegezellen, martelaren van Gorcum*, ST: Schoofs-Herman, 1868.

Lit.: Jules BONGAERTS, *Sint-Godefridus van Mervel 1512-1572*, ST: eb., 1990.

Lafosse, Victor Hubert, filosoof

ST 19.06.1863 – Mexico 1942, x Maria Teresa Castro

Oudste zoon van metaalhandelaar Jean Hubert en Eugénie Charlier. Medische studies USA en geneesheerexamen voor centrale jury. Homeopaat. Volgeling theosoof Chatterji.

Vrijmetselaar en later aanhanger filosofisch-sociaal systeem Colins te Londen. Belgisch lid van de rationeel socialistische school. Professor Instituut Hogere Studies Brussel en stichter van de Société logoarchiste. Concurrent van Dr. Agathon De Potter. Vertrek 1914 naar Colins-kolonie op Costa Rica, gesticht in 1909 door leerling Paul Deliens. Stichter vrijmetselaarsloge *Granadas y lirios* in Mexico stad.

Publ.: *Le dogme et la science*, Mons: Imprimerie générale, 1904; artikels in *Le petit messenger belge*, 1906-1908; tijdschrift *l'Idéal philosophique*, 1909; *Philosophie et philosophies, science et sciences, religion et religions*, Brussel: Société logoarchiste, Brussel, 1910.

Lit.: Ivo RENS, in *BIONAT*, 39, 1976, kol. 563-569; Ivo RENS en William OSSIPOW, *Histoire d'un autre socialisme. L'école colinsienne 1840-1940*, Neuchâtel: Les Editions de la Baconnière, 1979, p. 77-81, 90-91 en passim.

Lambrechts (de), Charles Joseph Mathieu, minister

ST 20.11.1753 – Parijs 03.08.1823

Geboren in Sint-Marten en gedoopt in OLV-kerk met als peter burgemeester Matthias a Speculo en als meter Anna Christina a Speculo. Broer van Nicolaus Trudo (°ST 1755). Zoon van Egide, Nederlands regimentscommandant barrière stad Namen, en Anna Nathalie Demalo(n)(u)y. Opgegroeid in Namen. Rechten Leuven 1774. Professor kerkelijk recht universiteit Leuven 1777 en doctor 1782. Bewonderaar van canonist Zeger van Espen.

Jozefist. Rector magnificus 1786 dank zij de keizer. Professor natuurrecht 1788 en studiereis naar Duitse en Oostenrijkse universiteiten. Liberaal. Ondergedoken in Brussel tijdens Brabantse Revolutie. Open brief aan graaf de Trauttmansdorff 20 september 1789.

Ontslagname 1793, advocaat en lid Grote Raad van Mechelen. Medestichter *Le Républicain du Nord* Brussel 1795. Bewust als buitenstaander, vrij van intriges, opgenomen in Frans bestuur. Grote rol in Franse gezagsorganen die de inlijving voorafgingen en bij invoering Franse wetgeving vanaf 1795. Frans minister Justitie onder directoire 1797-1799, senator onder Napoleon Bonaparte. Kwam in 1806 tussen voor de schenking van het vroegere Klein Seminarie in ST om er een 'Ecole secondaire' in te richten. Graaf 1808. Medewerker aan een ontwerp van Franse grondwet in 1814. Volksvertegenwoordiger 1819. Stichter van het 'Asyle Lambrechts', hospitaal voor protestantse blinden te Courbevoie en legataris van geldprijs voor studie over godsdienstvrijheid.

Publ.: *Principes politiques*, Parijs: Marchand en Delaunay, 1815; *Quelques réflexions à l'occasion du livre de M. l'abbé Frayssinous, intitulé: les vrais principes de l'Eglise gallicane*, Parijs: Eymery en Delaunay: 1818.

Lit.: BECDELIEVRE, p. 681-684; J. NAUWELAERTS, *Histoire des avocats au souverain Conseil de Brabant*, 2, Brussel, 1947, p. 352; Joris STERKEN, in *De Tijdspiegel*, 5, nr. 6, juni-juli 1950, p. 132-137; L. ELAUT, *Een aartscollaborateur van het Franse Regime*, Ch. J. Lambrechts uit Sint-Truiden, in *Limburg*, 34, 1955, p. 91-101; Jozef SMEESTERS, *Een Truidenaar, minister van justitie, tijdens de Franse revolutie. C.-J.-M. Lambrechts (1753-1823)*, in *HBST*, 1968, p. 53-59, in eerdere detailversie verschenen in *De Tram*, 17.11.1962; Fernand LELEUX, in *BIONAT*, suppl. 14, 1981-1982, kol. 461-478; Francis GOOLE, *De voorouders van graaf C.J.M. de Lambrechts, minister van justitie tijdens de Franse Revolutie*, in *Vlaamse Stam*, 20, 1984, p. 203-207.

Lambrechts, Renier Gregoor Antoon ‘**René**’, verzetsman

Stevoort 23.11.1908 – Hasselt 10.06.1944, x Angelina Creemers

Zoon van Theophile Casimir en Marie Stephanie Caroline Baugels. Houtstraat. Vrijwilliger

11de Linie 1928. 6de Linie 1929. Onderrichter 11de Linie 1932. Provoost gymnastiek en sport

6de Linie 1933. Beroepsonderofficier 1935. Huwde Bochtoltse in Berchem 1937. 1ste sergeant onderrichter Kadettenschool Saffraanberg 1938. Krijgsgevangene Saint-Nazaire 1940.

Verzetsstrijder maart 1941 en zone-overste BNB Ministerie van Landbouw en

Voedselvoorziening 1943, 1ste sergeant-majoor. Lid Geheim leger, broer van provinciechef

Tony en priester Louis. Codenummer VN/AL/H/10 inlichtingsdienst Luc/Marc. Nam met vier andere verzetslui deel aan gedeeltelijk gelukke bevrijding van politieke gevangenen uit gevangenis te Hasselt op zaterdag 10 juni 1944. Daarbij werd hij standrechtelijk gefusilleerd.

Gevangenen vader en zus Lambrechts konden wel ontsnappen.

Straatnaam 1945, gedenkplaat en peterschap promotie Saffraanberg 2008. Monument kerk

Wijer 1946. Gedenkplaat gevangenis Martelarenlaan Hasselt.

Info: Koninklijke School Onderofficieren Saffraanberg.

Lit.: *GULDB*, p. 19; Pierre AWOUTERS, *10 juni 1944. De overval op de gevangenis van Hasselt*, in *HBVL*, 13/14.11.1982; *BOFFIN3*, p. 108-127; *BONAERS*, p. 62-68.

Lamens, Frederic Ferdinand **Marcel**, ‘**pater Celestinus**’, missionaris

Bevingen 25.08.1898 – ST 15.02.1977

Zoon van landbouwer-herbergier Corneille Célestin en Marie Christine Mélanie De Bien.

Ouders jong gestorven. Minderbroeder ST 1920 en priester samen met neef Clemens Gilot ST 1927. Eerste Mis op trappen kasteel Rochendaal Bevingen, wegens kerkherbouw.

Missionaris Zaïre 1929 zoals zijn neef. Bouwer schoolkapelletjes en pastoor-kerkbouwer

Kolwezi. Terug naar België 1946. Missieprocurator te Antwerpen en Mortsel 1949-1952.

Aalmoezenier Sint-Annakliniek en Stedelijk hospitaal 1954. Op rust in Home Elisabeth. Lid GOKST. Bijdrage over gehucht Straeten van Bevingen.

Glasraam eremis in kerk Bevingen.

Publ.: *Straeten in het verleden*, in *HBST*, p. 19-22.

Lit.: *De Band*, 21, 1977, p. 143-145; *BEVING*, p. 32-33.

Lammens, Jean Ghislain, schepen

ST 12.05.1933 – ST 22.05.1992, x Maria Driesen

Zoon van landbouwer-voerman Hubert en Lucia Colette Maria Vandevoordt van Halmaal.

Tramstraat, later Schurhoven. Broer van EH. Luc en OCMW-ambtenaar Willy. Ambulante

zuivelhandel Hovenierstraat, later n.v. Trudo-Zuivel, industrieterrein Schurhoven. 22 jaar gemeenteraadslid. Schepen CVP 1977-1983 en 1988-1992. Financiën, KMO, industrie, slachthuis, veemarktbedrijf. Lid bestuurraad Interelectra en Nationale vergadering NCMV. Voorzitter NCMV Sint-Truiden. Dienstvaardig o.a. vervoer voor verenigingen en project toeristisch treintje van eigen fabricaat. Op fietsrit ruilverkavelingswegen Halmaal-Bevingen omgekomen in botsing met auto, Hemelvaartsdag 1992.

Info: Luc Lammens.

Leemans, Louis Henri Paul, kunstenaar

ST. 02.10.1922 – ST 01.07.2001, x Elza Berwaers

Zoon van kapper Gerard en Lucie Jeanne Gertrude Groffi, Luikerstraat. Kleinzoon van brocantehandelaar Louis. College. Studeerde Sint-Lucas en Koninklijke Academie Schone Kunsten Luik, leerling van Auguste Mambour, 1ste prijs. Promotiemateriaal fruitverwerkend bedrijf Looza. Kunstschilder en glazenier. Leerling Osterrath Luik en Claes ST. Reizen buitenland. Glasramen restauratie Dom Keulen en nieuwbouw basiliek Koekelberg. Glasraam Wonderbare visvangst in H.Hartkerk Waterschei. Selectie Art-Jeune 1945. Expressionisme in schilderijen. Clowns, maskers. Karel Van Bokrijk-prijs 1945 en medaille Mérite Artistique Européen 1981. Leraar Academie en voorzitter Kunstkring. Retrospectieve CC ST 1986. Maarschalk Keizerlijke Commanderie Fruiteniers. Lid Stedelijk feestcomité en oudleerlingenbond academie. Retrospectieve expo ST 1986. Portretschilderij door Prins Karel. Borgwormsesteenweg.

Lit.: Hendrik PRIJS, *Kunstschilder Paul Leemans. Een bezoek aan zijn atelier*, in *Koerier*, 31.10.1973; Egide LISMOND, *Paul Leemans: schilderen om de schijn te ontmaskeren*, in *NB*, 16.10.1986; *De vader van de kunst. Paul Leemans*, in *Primeur*, 3, 1996, nr. 5, 01.06.1996.

Leenen, Joseph François Julien 'Frans', stadssecretaris

ST 17.02.1889 – ST 04.08.1929, x Alexie Franssen

Zoon van drukker (Martin) Jozef en Maria Elisabeth Vanelderden. Luitenant burgerwacht en krijgsgevangene augustus 1914 tot juli 1915 Sennelager, Munsterlager en Maagdenburg (D.). Stadsbeambte 1910 en stadssecretaris als opvolger Odilon Otten. Gehuwd met Maaseikse. Redacteur *De Tram*. Secretaris Davidsfonds. Stichtend voorzitter feestcomité Sint-Truiden Vooruit en voorzitter Gregoriuskring. Ondervoorzitter Harmonie der Gilde. Hamelstraat. Lid Turnmaatschappij Sint-Truiden-Sport. Katholiek. Publ.: Dagboek krijgsgevangenschap augustus 1914 – februari 1915 in *De Tram*, 20.08.1938 – 04.02.1939.

Lit.: *De Tram*, 10.08.1929.

Leenen, Maria Jozef August, taalkundige

Opgrimbie 18.05.1891 – ST hosp. 29.07.1976, ongehuwd

Zoon van hoofdonderwijzer August en Maria Augustina Vankan. Kleinzoon van drukker Jozef van ST. Ll. College Hasselt. Germanist Leuven. Doctor met thesis over Limburgse en Brabantse dialecten 1913. Leraar atheneum Antwerpen, Luik, Tongeren en Hasselt WO I. Activist. Leraar Namen, Charleroi, Luik, atheneum Gent 1928. Leraar Vlaams Atheneum

Brussel 1937. Schaarbeek, Dupontstraat. Secretaris Zuidnederlandse Vereniging tot Vereenvoudiging van onze Spelling tot 1954. Lid Commissie voor Toponymie en Dialectologie ca. 1927. Artikels in *Volk en Staat* en in *Nieuw Vlaanderen*. Lid Zuidnederlandse afdeling van Maatschappij der Nederlandse Letterkunde 1949 en redactielid *Taal en Tongval* 1949-1975. Ondervoorzitter Vereniging voor Beschaafde Omgangstaal 1948 en redactielid *Nu Nog* 1951. Ook artikels over straatnaamgeving.
 Publ.: *Dialecten in Belgisch Limburg*, in *Limburgsche Bijdragen*, 13, 1915, p. 147-164; *Zuid-Nederland en de spellingvereenvoudiging*, Antwerpen: De Sikkel, 1938; *Theorie en praktijk van de straatnaamgeving*, (*Toponymica*, 10), Leuven: Instituut Vlaamse Toponymie, 1946; *Die 'Rheinische Akzentuierung' in Limburg*, in *Rheinische Vierteljahrsblätter, Festschrift Theodor Frings*, 11, 1952, p. 390-398; *De schrijfwijze van de aanlopen DE en VAN in geslachtsnamen*, (*Anthroponymica*, 11), Leuven: Instituut voor Naamkunde, 1959; *Ver(zuid)brabantsing van (Belgisch) Limburgs Nederlands*, in *Taal en tongval*, 21, 1969, p. 186-189 en 22, 1970, p. 118-123.

Lit.: A. STEVENS, in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie*, 50, 1976, p. 27-30; Jan GERITS, in *Ons Heem*, 30, 1976, p. 235; J. GOOSSENS, in *Taal en tongval*, 28, 1976, p. 97-101; Willem PEE, in *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde*, Leiden, 1977-1978, p. 53-63; Jan GOOSSENS, in *NEVLAB*, p. 1815.

Leenen, Martin Jozef, drukker-uitgever

ST 22.02.1834 – ST 08.10.1916, x Anna Maria Bellinghausen, xx Elisabeth Vanelderen
 Zoon van bakker Willem en van Gertrudis Hendrickx. Opleiding in Tongeren, terug in ST 1856 als boekdrukkersgast. Letterzetter bij de *Gazette van Sint-Truiden*. Drukker-boekhandelaar Ridderstraat 1885. Volksbibliotheek Naamsestraat en Houtmarkt 1875-1880. Sint-Lutgardisdrukkerij met uitgeverij, papier- en boekhandel. Hamelstraat. Actief in de jonge christen-democratische beweging. Pseud. 'Letterdijef'. Vanaf 24 juni 1893 *De Tram. Katholiek werkmansblad van Sint-Truiden*, later ondertitel *Katholiek volksblad*. In 1905 herdoopt tot *De stem van Haspengouw. Katholiek weekblad*, na WO I opnieuw *De Tram*, tot 1967. Met commercieel *Bijblad* en *Landbouw-Kronijk*. Druk leerboeken zoals Reebrecht Schrijvers' *Verduitsching onzer meest gebruikte doopnamen* 1888 en onderwijzer W. F. Rondou's *Lessen van landbouwkunde ten gebruike der lagere scholen*, 3de uitgave in 1891. Ook *Almanak Jantje Klaas* 1894 en *Nieuwe Sint-Truidensche Plakalmanak* 1894. Opvolging door zoon Jozef Leenen-Istas (1884-1933).

Lit.: REINAERT (pseud. voor Hendrik PRIJS), *Hulde aan de 'Leenensen'*, in *De Tram*, 30.12.1967.

Lemmens, Lambert Jozef, kunstschilder

Gotem 13.04.1893 – ST 06.01.1952, x Jeanne Wygaerts
 Zoon van Jan Michiel, rentmeester en boerenzoon uit Kempen, en kunstzinnige moeder Anna Maria Elisabeth Vanoirbeek. Ll. Normaalschool ST 1908-1912. Contact met kunstschilder Karel Theunissen 1905. Onderwijzer Alken 1912, beïnvloed door jezuïet en kunstschilder Lode Taeymans. Frontsoldaat brancardier infanterie en later cavalerie WO I. Via gezin Claerhoudt Veurne contact met Sam de Vriendt en Joe English. Reizen Londen 1916 en Parijs 1917. Contact tekenaar Hongaar Gabor Balogh Beodi. Onderwijzer Pupillenschool Saffraanberg. Leraar rijksmiddelbare jongensschool of Ecole Moyenne 1919. Eerste tentoonstelling ST 1927. Lid Toezichtscommissie tekenacademie 1932. Groepstentoonstelling Parijs 1935. Landschappen en later marines. Vlaams expressionisme. Afgevaardigde Touring

Club. Bestuurslid Kunstkring en lid Geschiedkundige Kring en Vrienden van het Begijnhof. Overleden aan hartaanval in atelier. Houtmarkt. Werk in Stadsmus Hasselt.

Lit.: Hendrik PRIJS, in *De Tijdspiegel*, 7, 1952, p. 111-115; *De Tijdspiegel*, 21, 1966, p. 113-150; Guido VAN HOOFF, *Lambert Lemmens*, Kapellen: Pelckmans, 1993; *MINTEN*, p. 137 nr. 1198; *RASKIN*, p. 60-61.

Lenaerts, Joseph Marie, handelaar

ST 07.08.1914 – Sint-Lambrechts-Woluwe 28.06.2008, x Leontine d'Hooghe
Zoon van Victor Emmanuel, mijnwerker en spoorwegarbeider uit Luik, en Jeanne Weins uit ST. Ouders hadden fietsenwinkel Tiense poort Leuven. Keerden terug naar ST met kruidenierswinkel. Naar Brussel Pluimstraat 1923. Ll. internaat Zuun. Naar Anderlecht. Opleiding tot diamantslijper te Antwerpen. Arbeider bij Cycles Ecureuil Brussel 1929. Haarkapper. De ouderlijke fietsenwinkel verhuisde naar Schaarbeek en Sint-Joost. 'Jefke' huwde in ST 1937 met Truiense schoenmakersdochter. Overname fietsenwinkel van Zwitser in Elsene. Faam gemaakt als fabrikant van kinderfietsen en mini-motorrijwielen voor kermisdraaimolens te Kraainem, Hortensialaan. Merknamen *Cycles J. Lenaerts*, *Lenaerts Harley*. Deze producten zijn intussen verzamelobjecten. Op rust 1978.

Lit.: Louis HERENG, in *De Lijsterbes. Gemeenschapskrant*, 4, nr. 2, februari 2003, p. 4-5 en nr. 3, maart 2003, p. 4-5.

Lenaerts, Petrus Arnoldus, zoeaaf

ST 06.03.1839 – Brussel 29.12.1879
Zoon van metselaar Petrus en kantwerkster Euphemia Catharina Olympiade Regnier, Zoutstraat. Dienstbode te Brussel. Legerdienst. Ingeschreven 1860 als pauselijk zoeaaf. Via Luik, Dusseldorf, Leipzig, Praag, Wenen, Triest en Ancona naar Rome. Blond haar, blauwe ogen, kleine gestalte. Tirailleur expeditie Ponte Corvo 1860 en eervol ontslag 1864. Opnieuw in dienst, veldtocht Mentana 1867 en eervol ontslag. Derde dienst 1869 en beleg van Rome 1870. Medailles Castelfidardo en Mentana. Aan epilepsie overleden in Brussel.

Lit.: *ZOEAVEN*, 1987, p. 20; *GORISSEN*, p. 106-107.

Lenssen, Jozef, leraar

Wezet (Visé) 20.03.1867 – Visé 18.02.1953
Priester 1892. Doctor natuurwetenschappen. Leraar College Hasselt 1896. Leraar Klein Seminarie 1904. Vormde natuurstudiegroepje met lln. Lid centraal comité van de afdeling Landbouw Provinciale Tentoonstelling ST 1907. Ontdekte met studenten in gracht Tongersesteenweg bij brug Melsterbeek specimen van 'Apus' triops cancriformis of hoefijzergarnaal. Diocesaan inspecteur wetenschappen. Diverse artikels in *Revue Apologétique* en *Echo Religieux de la Belgique*. Erekanunnik 1929. Verbleef in Limburg tot aan zijn dood.
Publ.: *Système digestif et système génital de la neretina fluviatilis*, in *La Cellule*, 16, 1899, p. 1-132; (vert. Fl. SILVERIJSER) *De vijanden der dennen*, Gent: Hoste, 1900; *Quelques considérations sur la nature de la vie et de la mort*, Brussel: Société Belge de Librairie en in *Echo Religieux de la Belgique*, 16.01.1902; *Vie et Providence. Evolution et Providence*,

Brussel: Société Belge de Librairie, 1905; *Cours de zoologie et notions d'éthologie à l'usage des élèves de l'enseignement moyen*, Luik: Société industrielle d'arts et métiers, 1916; *Notions élémentaires de chimie à l'usage de l'enseignement moyen*, 7de herz. en verm. uitg. *Notions sur les théories modernes*, Luik: Ecole Saint-Jean Berchmans, 1928 (1ste ed. 1903); *Elle vient*, Brussel: Maison de l'Action Catholique, z.j.

Lit.: JORISSEN.

Leunen, Marie Joseph Alphonse Louis **Théophile**, jurist

ST 05.08.1854 – ST 13.02.1903, x Maria Warnots

Zoon van katholiek ijveraar en handelaar Henri en Marie Anne Antoinette Boonen in Hamelstraat. Broer van ontvanger Arsène en advocaat Joseph. Gehuwd met apothekersdochter. Advocaat. Balie Hasselt 1876. Gemeenteraadslid 1888-1889. Provincieraadslid 1886-1889. Substituut 1889 en procureur Hasselt 1897. Voorzitter administratieve commissie gevangenis Hasselt. Hamelstraat.

Lit.: Jozef GRAUWELS, *De rechtbank van eerste aanleg te Hasselt 1800-1940*, in *Conferentie van de Jonge Balie*, Hasselt, 1978, p. 97; Ferdinand DUCHATEAU, in *HBHEYEN*, 1984, p. 173.

Lezan de Malizard, Edmond Désiré Eugène Marie Henri, weldoener

ST 23.07.1847 – Schaarbeek 02.08.1907, ongehuwd

Kleinzoon langs moederskant van ingeweken Franse huzarenkapitein Brachet, schoonzoon van commissaris G.G. Siaens en bewoner Villa De Raam. Zoon van cavalerieofficier Jean Baptiste Adolphe (1808-1883) en Mélanie Marie Brachet (1822-1903). Liet half/half zijn erfenis na aan de Burgerlijke Gasthuizen en Bureel van Weldadigheid ST, o.a. pachthoeven in Veurne afkomstig van grootouder de Moucheron, met last van lijfrente voor knecht Hector d'Hont en Mechelse herdershond, en onderhoud grafmonument.

Gedenksteen gevel Stedelijk hospitaal Hoge Veser 1907. Grafmonument met wapenschild Schurhoven.

Info: OCMW Sint-Truiden.

Lit.: Georges DE HEMPTINNE en Jacques BERGER CARRIERE, *Lezan de Malizard*, in *Le Parchemin*, 9, 1962, nr. 82, p. 126 met beschrijving wapenschild Lezan; Franz AUMANN, in *ST19DE*, p. 299 en 301.

Libens, Jean **Joseph**, advocaat

ST 30.04.1921 – ST 11.10.1964, ongehuwd

Zoon van houthandelaar Emiel en Maria Josephina Irma Verbiest. Vlaams nationalist. Broer van tandarts René. Studeerde rechten in Leuven, advocaat balie Hasselt. Praeses hoogstudentenclub Moeder Cicindria. Lijsttrekker Volksunie. Gemeenteraadslid 1959. De ochtend van verkiezingszondag 1964 plots overleden. Tiensesteenweg. Lid Vereniging Limburgse schrijvers. Schreef parodie op gedicht *Het Geschenk* over lokale CVP-politici in verkiezingsdrukwerk 1964. Humoristische studentenromans.

Publ.: *Jaak*, bandontwerp Arthur Renson, Leuven: Jacobs en Cie, 1940, privé uitgave; *Staf Stappers student*, met inleiding Hendrik Prijs en bandontwerp Arthur Renson, (*Oostlandreeks*, 15), Tongeren: Michiels-Broeders, 1944, 3de druk 1952, verscheen eerst als vervolgverhaal in

De Tram 19.11.1949-19.08.1950; *Moeder Cicindria 65 jong!*, in *De Tram* 27.07 en 03.08.1963.

Lit.: Recensie *Jaak*, in *Volk en staat*, 31.03.1941; *Kopman van Volksunie schielijk overleden te Sint-Truiden*, in *HBVL*, 12.10.1964; *De Tram*, 17.10.1964; *JORISSEN*; *DEVOS*, p. 456.

Lindebringhs, Robert Joseph, verenigingsfiguur

ST 10.12.1900 – ST 19.06.1990, x Leontine Boonen, xx Estella Wydouw

Zoon van hovenier Frans en moeder 's Heeren. Lid Katholieke Vlaamse Eendracht en Hoger Leven. Ll. Normaalschool ST 1916-1920. Onderwijzer oefenschool regenten. 6de leerjaar Trudo-instituut 1927-1958. Secretaris COV. Secretaris Hoveniersgilde 1928-1949.

Hovenierstraat. Secretaris 1936 en voorzitter 1960 Boerengilde ST. Secretaris

Landbouwcomice. Bestuurslid CERA ST. Voordrachtgever en lesgever Tuinbouwschool.

Fruitteler. Bestuurslid en commissaris Veiling Haspengouw 1948. Medewerker landbouw en fruitteelt *De Tram*. Nieuw Sint-Truiden. Lid lokale partijraad CVP 1948 namens landbouwers. Met de Marneffe initiatiefnemer Fruittoogstfeesten 1948. Diverse historische overzichten in handschrift over de hoveniers 1959 en de fruittelers 1981 van ST, over het Sint-Ursula-instituut 1981 en de kantnijverheid in ST. Hield stadskroniek bij.

Publ.: *Eens was er een "kantnijverheid" te Sint-Truiden*, in *HBVL*, 02.02.1962.

Info: HIP archief.

Lit.: *MINTEN*, p. 164, nr. 1578.

Lisabeth, Georges Roger Leopold, '**Joske/Joe 1968 Harris**', zanger

Brugge, 25.12.1943 – Brugge 01.06.2003

Kruideniers- en baancafézoon Zwevezele-Hille. Ll. muziekacademies Tielt en Brugge. Eerste plaatje *M'n moeke is een engel* als 12-jarige. *Pif-paf-poef*. Met ouders naar ST 1961, kippenwinkel. Als Joske Harris met The Music Fans in de Eden te Blankenberge op podium. Doorbraak 1968 *Hope of a miracle* en *Daisy Does* met bandje The Pink Umbrellas. Deelname aan Canzonissima 1971 en Eurosong 1975, ploegleider Baccarabeker 1981-1984. Later Nederlandstalig *Eerst zien en dan geloven*. In 1974 *Nee Katrientje, ween niet meer* voor platenbaas en Suzywafelbakker Tack. Kende grootste hit in 1975 met *Rode Wijn*, cover van Udo Jürgens, voor platenbaas Johnny Hoes in Weert. Kerkstraat Nieuwerkerken. Twee gouden platen. Taverneuitbater in Itegem in duo met zangeres Chrissy Degraef van ST tot faillissement 1986. Optredens Bobbejaanland tot 1994 en later gesubsidieerde optredens in rusthuizen. Kanker overwonnen, maar pijnlijk herstel. Verdronken in kanaal Brugge-Oostende net voor optreden in geboortedorp. Hommage-cd met vier onuitgegeven nummers op tekst Willy Delwaelheyns, o.a. *Whisky en Brandy* door Freddy Davis 2009.

Info: Raf Van Bedts.

Lit.: ZC, *Twintig jaar Joe Harris*, in *HLN*, 29/30/31.03.1975; *WIWIV 1980*, p. 607; Caroline VANDENREYNT, *Hoe zou het zijn met zanger Joe Harris?*, in *HBVL*, 08/09.06.2002; Caroline VANDENREYNT, in *Gazet van Antwerpen*, 30.07.2002; Mark COENEGRACHT, *Afscheid met vele vragen*, in *Het Laatste Nieuws*, 03.06.2003; Laurens DE KEYZER, *Afscheid. Het verhaal van Linda Verhaeghe*, in *De Standaard*, 17/18.07.2004.

Löhr, Anna '**zuster Maria Dominica**', ursulin

Eitorf (D.) 01.12.1885 – Herk-de-Stad 18.02.1972.

Duitse zuster Ursuline, schoolhoofd aangenomen lagere school Sint-Berthilia te Brustem. Volkse naam 'Mère Dominique'. Ontweek uitwijzing na WO I en kon door tussenkomst van burgemeester actief blijven. Zeven broers, o.a. dominicaan professor in Fribourg (Zwit.).

Lit.: Kamiel STEVAUX, *Uit het verleden van de Saffraanberg in Brustem*, in *Limburg/OLL*, 80, 2001, p. 168.

Londoos, Marie Joseph Emile, schepen

Brustem 11.01.1870 – ST 08.10.1960, x Leontine Plevoets

Zoon van Libert van Korsworm, laatste molenaar Coelmontmolen Geelstraat Brustem, gehuwd met Barbara Schoofs van hoeve Distelbroek. Landbouwer, pachtte winning de Salaberry op Begijnhof. Vee- en paardenkweker. Gemeenteraadslid ST 1921-1952. Schepen 1939. Door Duitse bezetter verplicht af te treden wegens ouderdomsgrens 1941. Opnieuw schepen 1944-1949. IJveraar voor kanaal Hasselt-ST. Lijst Blavier 1932, Verenigde Katholieken. Sloot als schepen burgerlijke stand meer dan duizend huwelijken, waarbij 23 oorlogsbruidjes. Schoonvader van archivaris Heynen. Zeven kinderen. Grootvader van cultuurschepen Miel 'Milou' Londoos. Bestuurslid Bond der Kroostrijke Gezinnen, Landbouwkamer Limburg, Weekweeksyndicaat, commissie rundertuberculosebestrijding en bietersyndicaat.

Lit.: *HBVL*, 26.07.1949 en 11.10.1960; *PARTIJPOLITIEK*, p. 67.

Loos, Edward Maria Wivine, componist

ST 16.08.1906 – ST 23.01.1968, x Marie-Louise Vanwelckenhuysen

Zoon van schoenmaker en koster-organist Hubert Aloyse en Marie Joséphine Marguillier, Tiensesteenweg. Bespeelde als 12-jarige het orgel in Sint-Gangulfus. Student Limburgse Orgelschool Hasselt en Beiaardschool Mechelen 1935. Leerling en vriend van Staf Nees. Organist OLV-kerk 1925, stadsbeiaardier 1951. Technisch directeur Limburgse Orgelschool 1956-1961. Componist. Diamantslijper. Dirigent Gregoriuskoor 1937. Muziekleraar Klein Seminarie 1942 en leraar piano en samenzang stedelijke academie. Kazernestraat. componeerde een 300-tal werken, o.m. beiaardmuziek, missen, cantates, Te Deum en zes orkestwerken. Gezellewerken. Kinderoperette *De Mikkies* 1950 op tekst van Hendrik Prijs. Historisch spel over *Lodewijk van Loon* 1952. *Trudomis* 1963. Bewerkingen van oude Vlaamse liederen. Meestal laatromantisch in Vlaamse traditie. Staf Nees-prijs voor beiaardcomposities 1953 en 1955. Looshulde ST 1978.

Publ.: *Moeder*, 'k wil u even zeggen, tien Marialiederen, s.l.: Chirojeugd verbond Limburg, 1955; Langspeelplaat met *Liederen uit het oeuvre van Edward Loos*, realisatie Jan VAN WELKENHUYSEN en Marleen DEVOS, uitvoering beiaardier Piet VAN DEN BROEK en Gregoriuskoor olv. Flor BERKENBOSCH, ST: Stadsbestuur, 1969.

Info: HIP.

Lit.: Camille SWINNEN, *Edward Loos. Limburgs veelzijdigste toondichter*, brochure, z.p., z.j.; ID., in *De Tijdspiegel*, 8, 1953, p. 316-318; *Hier en nu*, nr. 5, lente 1967, p. 10-12; Louis STERKEN, *Gesprek met Edward Loos (60 jaar)*, in *HBVL*, 18/19.02.1967; Roger COLLART, *Edward Loos*, in *Hier en nu Sint-Truiden*, nr. 19, 1974, p. 11-12; Hendrik PRIJS, *Ontmoetingen, met Edward Loos*, in *Basilica Contact Bulletin*, 17, nr. 4, herfst 1977, z.p. en 18, nr. 1, Nieuwjaar 1978, z.p.; Stefaan OTTENBOURGS en Hilde MARTENS, *Een schets*

van het Sint-Truidense muziekleven, in tekstboekje bij muziek-cd *Sint-Truiden muzikaal vereeuwigd. Sint-Truidense musici en ensembles brengen werk van eigen bodem*, ST: Sint-Truiden 1300, 1993, p. 14-16; *LVLACOMP*, 2007, p. 462; *Schakels*, 25, 2008, nr. 1, p. 4-5, 26, 2009, nr. 1, p. 3-4.

Loos, Eugeen Alexander, volksfiguur

ST 04.02.1904 - ..., x Fin Vanderbemden

Zoon van Edouard, magazijnier en bediende in de stokerij Vanslype en Maria Theresia Grooten. Handarbeider en handelsreiziger. Brustem, volkswijk Op de Born. Schoonmoeder 'Trui Troempe' was getrouwd met Djannes 'Burch' Vandermeden, de laatste timmerman die lemen huizen timmerde. Vlaamsnationalist, leider van Vlaams Nationaal Verweerkorps ST. Onder invloed van ideeën Jef van Extergem. Riep beledigingen tijdens bezoek koning Albert I aan landbouwschool Broeders dinsdag 24 november 1931, in groepje met enkele Leuvense studenten. Ging ook op zoek naar rotte eieren. Veroordeeld in Assisen Tongeren tot 1 jaar gevangenis, 2.100 frank boete en 15 jaar ontzetting burgerrechten wegens smaad aan vorst. Gaf zichzelf na enkele maanden aan bij rijkswacht. Verhuisd naar 't Bergske Hasselt 1933. Dorpsstraat Hasselt. Dinaso-sympathisant en vakbondssecretaris. Verhuisd naar Helchteren en opnieuw Hasselt. In december 1944 naar Sint-Lambrechts-Woluwe.

Lit.: *Koning Albert te St. Truiden*, in *Het Vrije Limburg* 29.11.1931; *De belediging aan den Koning, te St.-Truiden*, in *HBVL*, 08 en 10.03.1932; *De Dinasos roeren in Limburg*, in *HBVL*, 04 en 06.12.1933; *PARTIJPOLITIEK*, p. 67.

Lu(i)po, abt.

+ ST 01.08.1093

Leuvenaar uit adellijke familie en monnik ST. Met hulp van keizer Hendrik IV tegenabt 1085 tijdens abt Lanzo. Belegerde en verjoeg Lanzo maar zelf geëxcommuniceerd en verjaagd door leger Luikse bisschop 1086. Stad geplunderd door Brustem en abdij verwoest. Toch abt ST 1091-1093 of 1095 met steun van graaf van Leuven. Steunde financieel de verkiezing van Luikse bisschop Otbert te Keulen 1092, die hem definitief abt wijdde ca. 1093. Materiële maar geen geestelijke restauratie abdij. Nepotisme. Getroffen door verlamming na oogstwerk in zomerhitte en drank. Begraven in de abdij.

Lit.: *MONBEL*, p. 36-38; *KRONIEK*, p. 29-50.

Lutgardis, heilige

Tongeren 1182 – Aywières (Court Saint-Etienne) 16.06.1246

Hoge afkomst. Oblaat Catharinaklooster ST 1195-1206. Priorin op 24-jarige leeftijd. Naar Cisterciënzerinenabdij Herkenrode en klooster Awirs in Gleixhe. Daar verbleef ze 40 jaar zonder Frans te spreken en werd op latere leeftijd blind. Heilige en mystica. Vita door Thomas van Cantimpré en 13de eeuwse middelnederlandse vertaling, nu in Kopenhagen. Patrones van de Dietse taal sinds 1874, van de Vlaamse beweging en van de blinden, feestdag op 16 juni.

Straatnaam. Drukkerijnaam. Beeld door Matthias Braun op Karelsbrug in Praag.

Info: Jo Van Mechelen en Camille Vanlangendonck.

Lit.: Maurice COENS, *Les saints particulièrement honorés à l'abbaye de Saint-Trond*, in *Analecta Bollandiana*, 72, 1954, p. 399-403; L. REYSPENS, in *NBIOW*, 2, 1966, kol. 482-492; *Sint-Lutgart, patrones van Vlaanderen*, tentoonstellingscatalogus, Brugge: Gilde van Sint-Lutgart Tongeren, 1974; Alfred DEBOUTTE, *Lutgart van Tongeren*, in *Twintig eeuwen Vlaanderen*, 13, Hasselt: Heideland-Orbis, 1976, p. 15-20; Yolande SPAANS en Ludo JONGEN, *Het leven van Lutgard. Bloemlezing uit het Kopenhaagse handschrift*, (*Middel nederlandse tekstedities*, 3), Hilversum: Verloren, 1996; Guido HENDRIX, en Emilia STOLFI, *Ontmoetingen met Lutgart van Tongeren, benedictines en cisterciënzerin (1182-1246-1996)*, (*Documenta libraria*, 17; *Bibliotheca auctorum, traductorum et scriptorum Ordinis Cisterciensis*, 4), Leuven: KU, bibliotheek van de Faculteit van godgeleerdheid, 1996-1999, recensie door Christine VANTHILLO, in *LOLL*, 77, 1998, p. 91-93.

Mans, Leon, Mexicovrijwilliger

°ST 27.06.1841

Zoon van Alexandre Joseph François, agronoom Bernissem, en Caroline Pauline Aspasia Renson. Student universiteit Brussel. Ingelijfd als vrijwilliger bij het Belgisch legioen voor Mexico 1 augustus 1864. Korporaal bij de staf 1864, sergeant 1865 en sergeant-majoor. Onderluitenant 1866. Afgezwaid januari 1867 en overgegaan als luitenant naar Mexicaanse huzaren. Bleef in Mexico, trouwde en kreeg 12 kinderen. Administrateur van zilvermijn.

Info: Danny Gennez.

Lit.: Albert DUCHESNE, *L'expédition des volontaires belges au Mexique 1864-1867*, (*Bijdragen Centrum voor Militaire Geschiedenis*, 3), Brussel, 1967-1968, p. 654 en 725.

Mansouck, Calix Frans **Jozef**, zanger

ST 03.10.1899 – ST 03.04.1969, x Marcella Pieraerts

Zoon van schildersknecht Jean Alphonse en Marie Vanstraelen. Zang bij Aloysianen. Medewerker van Edward Loos. Ruim vijftig jaar zanger hoofdkerk. Zanger en leider populair Sint-Truidens Volkscabaret, in 1945 ontstaan in feestklimaat na de bevrijding. Samen met bariton Albert Smets en pianovirtuoos Jefke d'Hoe. Later met diverse lokale vedetten, zoals Jacques 't Graafke' Degraef, Maurice Debruyne 'Dean' en accordeonisten Clement Peeters en Jean Loix. Begeleiding door orkestjes zoals gitaar- en banjospelers Jan Rethy, Jacky Ilsbroekx en Lucienne Cleunen, Red Star, de Sunny Boys, de Dixieliners met Gaston 'Bob van Velm' Thierie en orkest Sint-Cecilia. Optredens ook voor Vlamingen in Luik, Herstal en Sint-Martensvoeren. Vader van bariton en luchtverkeersleider Jan Mansouck-Lassaut (1934-1982). Plankstraat.

Info: Gaston Thierie.

Lit.: Louis STERKEN, *Na zes jaar St-Truidens Volkscabaret. Uit het volk gesproken voor het volk*, in *HBVL*, 28-03-1952; ID, *Sint-Truidens Volkscabaret jubileert*, in *HBVL*, 12.01.1955.

Maris, Chrétien Emile '**Melis**', onderwijzer

ST 26.02.1877 – ST 26.03.1917

Zoon van bakker Jean en Marie Hubertine Jossa. Ll. Broeders en Klein Seminarie. Ll. Normaalschool ST 1893-1896. Reizen in Engeland, Zwitserland, Italië en Frankrijk. Onderwijzer Luik, Zelzate en College Hasselt 1902-1905. Historische roman over inval Geuzen in ST 1568. Secretaris en toneelregisseur voor Vlaams-Katholieke eendracht 1907.

Nederlandse vertaling van promotiebrochure Provinciale Tentoonstelling ST 1907. Lid Symphonie Ste Cecilia. Publiceerde in *De Banier*, *Limburgsche Bijdragen* en bij Ceysens in Hasselt. Jong gestorven. Meegevoerde burgerwacht augustus 1914-februari 1915, overleden twee jaar na terugkomst uit kamp, herdenkingsmis 2 september 1919.
Publ.: *De verloofde van den geus*, Hasselt: Sint-Quintinus drukkerij, 1903, ook verschenen in *Limburgsche Bijdragen*, 1, 1903, p. 33-110; *Le roman de Drik*, Hasselt: M. Ceysens, 1907; *Allowijn of de zegepraal van het kruis in Haspengouw*, melodrama 1909.

Info: HIP.

Lit.: *JORISSEN*; *MINTEN*, p. 106, nr. 787; *DEVOS*, p. 492.

Market, Pierre Marie **Joseph ‘Jef’**, auteur

ST 08.09.1873 – Luik 09.12.1956

Zoon van strohoeden- en parapluFabrikant Jean Remy ‘In de Rode Parasol’, Brustemstraat, en Marie Christine Agathe Trizac. Priester 1900. Kapelaan Limburg bij Dolhain 1900. Rector Zusters der Armen Luik 1901. Op rust 1944. Publiceerde bij Leenen, in *De Banier*, bij Janssens en Zonen in Antwerpen, in *De Kabouter*, *Jong Dietschland*, *De Tram* en *De Gazet van Sint-Truiden*. Blijspelen en gedichten. Pseud. naamomkering ‘Tekram’ en ‘J. Van der Moere’. Gedicht Aviator in *De Tram* 28.08.1920.

Publ.: *Meester Verboele, socialist*, (*Toneelfonds Jos. Janssens Antwerpen*, 99), Antwerpen: L. Janssens en zonen, blijspel, 1896; *Kat en hond. De Russische baron. De neef van den kapitein. Drie blijspelen*, ST: Leenen, 1898; *Bloemekens uit mijn Hofke*, ST: Leenen, 1900, gedichten; *Francis en Evarist*, Antwerpen: L. Janssens en zonen, blijspel.

Lit.: *BELLEFRÖID*, p. 76-78 en 105-106; *JORISSEN*.

Martens, Francis **‘Suske de Poup’**, misdadiger

ST 10.10.1724 - ST 08.10.1784 terechtstelling, x Truike Vandenhove, xx Trieneke Frederix, xxx Anastasia Kaky

Zoon van Michel en Anna Briers. Handwerker o.a. leemplakker en steenbakker. Huwde in 1751 met Marie Gertrude Vandenhove en in 1761 met Anna Elisabeth ‘Katrijn’ Frederix, bijgenaamd ‘de Poup’. Nadien partner van weduwe Anastasia Kaky. Op de brandstapel bij het Gebrand Lindeke terechtgesteld voor de brandstichting bij landbouwer Nijske Vandenhove van de Gebrande Winning aan de Zepperenweg, samen met kompaan Jean-Baptist Petit of ‘t Voorvelleke’. Medeplichtige Kaky werd gewurgd, verbrand en opgehangen enkele dagen nadien. Figuur in de historische roman *Het zwakke verzet* op basis van processtukken door Hendrik Prijs, kopij 2 oktober 1941. Gedenksteen ca. 1900 en tekstplaat 2006 bij nieuw geplante linde achter kerkje Bautershoven.

Info: Frank Decat.

Lit.: Hendrik PRIJS, *De gebrande winning te Sint-Truiden. De roman van een brandstichting*, in *Vlaamse Toeristenbond*, 19, 1940, p. 449-451 en 496-499; 20, 1941, p. 45-47 en 107-110; Fernand DUCHATEAU, *1784-1984, een Suske-de-Póepjaar*, in *BUKSKE*, 1, 1984, p. 52-53; Willem DRIESEN, *Brandende Bokkenrijders*, (*Zomaar op straat. Geschiedenis van de stad*, 1), in *De Stadsgazet*, april 2000; Frank DECAT, *Sint-Truiden 1784. De criminele historie van een Luikse stad in de Pruikentijd*, Leuven: Davidsfonds, in voorbereiding.

Mathijs, **Joseph** Hubert, zoeaaf

ST 31.01.1846 – Rome 24.11.1867

Zoon van bakker Pierre Antoine en Marie Thérèse Bamps, Sint-Gangulfusplein, later Steenstraat. Congregatie H. Aloysius en H. Familie. Schrijnwerker. Vrijgeloot van legerdienst. Pas ingeschreven in 1866 als pauselijk zoeaaf wegens te jonge leeftijd. Lid congregatie OLV Onbevlekt Ontvangen, gesticht in kazerne Anagni 1861. Nam deel aan verovering Monte Libretti. Tijdens veldtocht 1867 op 3 november bij bajonetbestorming van de Monte Santucci bij Mentana gekwetst door slag op borst en kogel in rechterarm. Via veldhospitaal Romitoriokapel naar H.Geesthospitaal Rome overgebracht en daar , na armamputatie, overleden op 24 november. Medaille Mentana en gouden medaille. Monument Mentana in Rome.

Lit.: ZOEAVEN, 1987, p. 25; GORISSEN, p. 663-664; GORISSEN2, p. 108-110.

Mathijs, Marcel Joseph Gerard Hubert, pastoor

Zoutleeuw 10.02.1925 – Nieuwerkerken 10.12.2009

Zoon van fruithandelaar Pierre en Marie Emilie Adons uit Kerkom. Co-auteur van in memoriam KSA-makker Guy Palms. Medeoprichter en leider Chirojongens Onze-Lieve-Vrouwkerk 1944, gangmaker Chirojeugd Limburg en provinciaal proost tot 1971. Priester 1953, kapelaan Sint-Pieter. Godsdienstleraar Hasselt 1958-1977 en docent opvoedcursussen 1966-1983. Retraiteleiding, priesteraad en pastorale animatoren. Nationaal aalmoezenier gezinsgroepen. Pastoor Gorsem en Runkelen 1981-1999, uitgebreid met Wilderen-Duras 1988-1999. Op rust Nieuwerkerken. Onderging eerste Belgische open hartoperatie 1957. Publ.: met Joseph Hendrickx voor de gedichten, *Rijpe halmen, in memoriam Guy Palms, door twee K.S.A. broers*, ST, (1941); *Priesteraad op zoek naar eigen identiteit*, in *Contactblad bisdom Hasselt*, 10, nr. 10, 25.09.1977, p. 210-213; *Dankbaar even terugblikken...* *Autobiografie 1925-2006*, tekst 2006, postume brochure ST, 2009.

Lit.: Albert THIJS, in *Kerk & Leven*, Hasselt, 12.05.2010; *Samen* , 25, nr. 3, 2010, p. 6-7.

Mellaerts, Ghislain Henri Alfred (Guillaume), nijveraar

ST 23.07.1840 – ST 29.01.1901, x Julie Affonso de Carvalho

Zoon van handelaar Guillaume en Julienne Josephine Michotte, Naamsestraat. Eigenaar-directeur suikerfabriek Stayen. Kasteeltje Stayen Tiensesteenweg. Echtgenote Kopenhagen 1842 - Brussel 1928. Vader van (Alfred) Guillaume (ST 1862 – ST Stayen 1916) die huwde met Marie Blyckaerts van Tienen. Vader van Alice (Brussel 1864 – Elsene 1941), die in 1884 huwde met baron Albert Marcq de Tiège. Kandidaat verkiezingen 1869, lid liberale associatie en officieel schoolcomité. IJveraar kredietmaatschappij Eigen Huis. Grafmonument door Salu van Laken te Schurhoven.

Lit.: EPNB, 1993, p. 278; LEMMENS, p. 36.

Mélot(te), Maria Jozef Antonius Gerard, architect

ST 15.11.1883 – Aalst 10.11.1937, x Maria Smets

Zoon van fabrikant *flêches* Jean Jacques Gustave en Lambertine Vecoven. Broer van hoofdonderwijzeres Aalst. Schoonbroer taalactivist Steven Prenau. Burgerwacht WO I. Bode-tekenaar en later vast architect bij bouwprojecten aannemer Frans Claes. Vb. Woonhuis Dr.

Charles Lekens Leopold II-straat 1908, hoekhuis apotheek Cleeren Prins Albertlaan 1909.
Secretaris Koninklijke Harmonie. Restauratie Eucheriuskapel Brustem 1931.
Graf kerkhof Aalst.

Lit.: Puck CLAES en Els DECONINCK, in *ST19DE*, 1998, p. 93-103. Ook p. 131 en 137.

Milis, Pieter Frederik, drukker

ST 13.12.1801 – Hasselt 08.04.1865, x Elisabeth Duys

Zoon van handelaar *blatier* Nicolas en Maria Vanhoren, Diesterstraat. Leerjongen bij Vanlinthout en Vanderzande Leuven. Startte in 1822 drukkerij 'In den Yseren Kerf' Demerstraat Hasselt. Katholiek en flamingant. Deken literaire maatschappij De Vlaemsche Broeders. Lid Orde Rozenkrans. Penningmeester katholieke kiesvereniging 1857. Uitgever *Hekel en Luim. Tydschrift toegewyd aen de verdediging van de Taelregten der Vlaemsche Belgen* 1854-1856. Opsteller of hoofdredacteur van eigen kranten. Politieke polemieken tegen liberale Bampsisten en persrechtzaken. Officieel en religieus drukwerk, school- en handboeken, volksalmanakken en lokale weekbladen. Uitgeverij, boekhandel, bibliotheekveilingen, behangpapier. Verkocht in 1855 *De Onafhankelyke der Provincie Limburg* en liet in 1859 drukkerij aan zijn drukkersgast H.J. Ceysens.
Publ.: *Almanach der stad en arrondissement Hasselt*, 1827; *Le Nouvelliste de Hasselt, le Nouvelliste du Limbourg*, 1833-1836; *Journal du Limbourg (Belge)*, 1840-1848; *Exercices de lecture*, 1845; *Handboek voor den landbouwer*, 1846; *'t Belgisch Leeuwken*, 1846, nadien ST; *Het Nieuwsblad der Provincie Limburg*, 1847-1848; *Union Belge*, 1848-1849; *De Onafhankelyke der Provincie Limburg*, 1850-1855; *Hekel en Luim*, 1855-1856.

Lit.: C. BAMPS, *Recherches sur les journaux imprimés à Hasselt*, Hasselt, 1890; Kamiel STEVAUX en Raf VAN LAERE, *Geschiedenis van de 19de-eeuwse boekdrukkunst in Limburg. Een probleemstelling*, in *Hulde-Album dr. F. Van Vinckenroye*, Hasselt, 1985, p. 290-295; Flor VANVINCKENROYE, in *NBLOW*, 12, 1987, kol. 559-562; Fernand DUCHATEAU, in *ST19DE*, p. 27; Bart DE KEYSER, *Drukkend Hasselt*, Hasselt: Stedelijk museum Stellingwerff-Waerdenhof, 2003, p. 10-13 en 37-38.

Milis, Jean Louis 'Gabriël', minderbroeder

ST 15.11.1822 – Hasselt 09.05.1866

Zoon van drukker Jan Lambert en Christine Smits. Intrede ST 1839, priester 1845. Leraar wijsbegeerte en gardiaan ST 1846. Lector theologie 1850, H. Schriftlezer. Definitor 1851. Hasselt 1855. Bibliothecaris 1857. Gardiaan Antwerpen 1857. Definitor 1860, chronoloog 1861 en custos 1863. Historische notities over het minderbroedersklooster Leuven, uitgegeven 1862 in werk door Van Loo.

Publ.: *De onbevleete ontvangenis der allerheiligste maegd en moeder Gods Maria*, Sint-Truiden: kinderen Milis, 1855; *Nicolai Vernulaei oratio panegyrica de vita et doctrina V. Joannis Duns Scoti, notis illustrata*, Leuven en Brussel: C. J. Fonteyn, 1856.

Lit.: *Annales des missions franciscaines*, 5, 1865-1866, p. 355-356; *PUYMBROUCK*, p. 324, 333 en 400; Paul BERGMANS, in *BIONAT*, 14, 1897, kol. 837-838; *DIRKS*, p. 411-412; *JORISSEN*.

Milis, Jan Lambert, drukker

ST 01.04.1780 – ST 17.12.1854, x Elisabeth Barbe Claes, xx Christina Smits
Zoon van Jean en Isabelle Vandencruys. Schoonzoon 1818 en opvolger van drukker-uitgever J. B. Smits. Onderwijzer. Drukker 1827 in de Steenstraat. Vader van minderbroeder Gabriël. Zonen Charles en Hubert, waren als ‘kinderen Milis’ uitgever van *De Hoop* 1859-1862. Bidprentjes en vooral religieuze boeken. De drukkerij stopte na de dood van Charles in 1863 en het vertrek van Hubert naar Maaseik.
Publ.: Statuten provincie Sint-Jozef België, *Trudonopolis*: Joannes Lambertus Milis, 1845; *Praxis administrandi sacramentum poenitentiae, principiis theologiae moralis accomodata*, ST: gebroeders Milis, 1858.

Lit.: Fernand DUCHATEAU, in *ST19DE*, 1998, p. 27; Bart DE KEYSER, *Drukkend Hasselt. Drukkers & drukkerijen van 1830 tot 1950*, Hasselt: Museum Stellanwerff-Waerdenhof, 2003, p. 10.

Moens, Guillaume, politiek auteur

ST 18.07.1795 – Jemeppe 15.08.1861

Zoon van Andreas en Petronilla Schrijvers. Student geneeskunde en theologie. Legeraalmoezenier. Priester 1820. Aalmoezenier en leraar godsdienst Koninklijk College 1828. Onderpastoor Saint-Christophe, Saint-Jean 1822 en Sainte-Marguerite Luik. Anti-Saint-Simonist. Orangist en tegenstander van belgicist Weustenraad. Artikels in *L'Echo*, *l'Industrie* en *Le Rappel*. Gedichten *Le retour de Nassau* 1837 door Labye en *Tout est perdu* 1838 aan hem opgedragen. Conflict met bisschop Van Bommel, opgelost 1841. Pastoor te Neuville 1844 en Tilff 1846. Plots overleden op doorreis.
Publ.: *Exposition élémentaire de la religion à l'usage du collège Royal de Liège*, katechismus, Luik: Latour, 1830; *Revue du Saint-Simonisme, ou réfutation de la doctrine de Saint-Simon*, Luik: Jeunehomme frères, 1832; *La légitimité, l'ordre et le progrès, ou la lettre encyclique de Grégoire XVI*, Luik: Jeunehomme frères, 1832; *Considérations sur la Révolution Belge de 1830*, Luik: Jeunehomme frères, 1836; *Du mariage, de ses formes et de ses effets*, Luik: Verhoven, 1855.

Lit.: *Nécrologe Liégeois*, 1861, p. 66-72; F. D. DOYEN, in *BIONAT*, 15, 1899, kol. 4-7; Joris STERKEN, in *De Tram*, 26.05.1951; ID., in *De Tijdspiegel*, 8, 1953, p. 230-232 en 253-255; JORISSEN; G.J.B. VERBEET, *Sint-Truiden 1815-1839 tegen de achtergrond van de geschiedenis van Limburg in deze jaren*, in *HBHEYN*, 1984, p. 381-382.

Moers, Jean Ferdinand, architect

ST 09.05.1870 – ST 06.08.1940, x Alphonsine Bamps

Zoon van dagloner Gilles en Marie Thewissen. Beeldhouwersgast en architect. Hoofdonderwijzerswoning met dubbele klassenvleugel gemeenteschool Aalst 1904 naar inzicht van Steven Prenau, bakkerij Bessemans Ridder de Menten de Horneplein 1911. Diverse burgerhuizen bij Squareke stationswijk ST. Renovatie kapelanijs Brustem 1926. Leraar kunsttekenen tekenacademie 1899-1921. Tiensestraat. Prins-Albertlaan. Aanvoerder lijst Katholieke Vlaamsche Volkspartij 1932. Schoonvader van nijveraars Alfons Duchateau.

Lit.: Puck CLAES en Els DECONINCK, in *ST19DE*, 1998, p. 103; Willem DRIESEN, in *ST19DE*, 1998, p. 103.

Monville, Lambert, burgemeester Brustem

Gelinden 17.11.1776 – Brustem 15.10.1845, x 1800 Aldegondis Claes

Zoon van Jaspar en Maria Joanna Moers. Landbouwer-eigenaar. Gemeenteraadslid Brustem

1818, schepen 1819-1831. Burgemeester Brustem 1830-1845. Lid-secretaris

Weldadigheidsbureau Brustem 1823-1826. p. 227. Hoeve aan de Luikersteenweg.

Jeneverstokerij. Windmolen. Watermolen Geelstraat.

Grafmonument deels door gemeentebestuur bekostigd, verdwenen.

Lit.: Erik HOUTMAN, *Het gemeentebestuur van Brustem van de 18de tot de 20ste eeuw*, in *HBBRUST*, 1975, p. 227-228.

Morbiers, Jan, slachtoffer moord

+ 30.07.1643

Zoon van Leonard, schepen van Gelinden 1610-1638 (+ ST 1655), en moeder Bartholeyns.

Vermoord door Gijs Vasoens-Steuckers van Brustem, wonend in Groot-Gelmen. Kruis op

kerkhof Groot-Gelmen, opgericht als verzoening, volgens overeenkomst voor notaris Van

Nuys van ST. Tekst op kruis afgekort met cirkeltjes. Tegenprestatie van de familie van de

moordenaar: verteer in Het Klaverblad ST bij opmaak contract, éénmalig bedrag en

begraveniskosten, stenen kruis van drie en een halve voet boven grond op kerkhof Gelmen,

rente voor jaarlijkse zielenmis, broodbedeling aan armen en drie jaren contactverbod met

familie slachtoffer.

Info: Lambert Baree.

Lit.: Jacques BROUWERS, *Een zoenkruis te Groot-Gelmen*, in *Limburg*, 52, 1973, p. 61-68;

Piet SEVERIJNS en William GOOLE, *Sint-Truiden. Zoenkruis van Groot-Gelmen*, (*Uit oude kronieken*), in *HBVL*, 29.08.1998.

Moreau, Guillaume Joseph Toussaint Gustave, drukker

ST 31.10.1852 – ST 26.04.1935, x Elisabeth Schouberechts

Zoon van handelaar Ferdinand Julien Alexandre en Marie Louise Antoinette Portelange.

Drukker, huwde kleindochter en werd opvolger van Vanwest-Pluymers sinds 1884.

Vanaf 1907 drukker *De gazette van Sint-Truiden*, niet meer verdergezet na WO I. Religieuze

boeken en leerboeken. Stedelijke reglementen. Operetteboekje. Almanakken. Boekbinder,

inkaderingen. Priestermaterialen. Afbeeldingen. Grafkronen.

In 't Rood Kruis, Diesterstraat, tegenover het Klein Seminarie.

Publ.: *Congregatie der Jonge Dochters te Sint-Truiden opgericht onder de titel van*

Onbevleete Ontvangenis van Maria den 2 Augustus 1842, 1. *Gebeden*, ST: G. Moreau, z.j.;

Société belge contre l'abus du tabac sous la protection du Sacré Coeur de Jésus fondée à

Saint-Trond dans la maison de Saint-Jean-Berchmans le 1 janvier 1901. Statuts, ST: Gustave

Moreau, 1901; *Sint-Truidensche almanak voor het jaar onzes heeren Jezus-Christus 1895*,

ST: oud huis Vanwest-Pluymers, opvolger G. Moreau-Schouberechts; id. 1914, ST: Gustaaf

Moreau.

Lit.: Fernand DUCHATEAU, in *ST19DE*, 1998, p. 28-29.

Mouling, Robert Baudrin, componist

Hasselt, 13.04.1886 – Tongeren 17.07.1950, x Bertha Frère

Zoon van Louis Lambert en Barbara Cosemans, beiden uit Hasselt. Studeerde te Antwerpen en was er koorrepetitor van de Vlaamse Opera. Componist. Directeur en leraar notenleer stedelijke muziekschool 1914-1950. Bijjob als muziekleraar atheneum Hasselt en Tongeren 1919. Opwaardering muziekschool ST tot Academie 1926, aanwerving Van Assche en Loos. Massale openluchtuitvoeringen van o.m. Meilief 1920 en Rubenscantate 1922. Opvoering *De wereld in* voor vorstenpaar in ST in 1926. Verhuis muziekacademie naar hotel Saint-Jacques Stationsstraat 1926. Gehuwd in en verhuisd naar Tongeren 1927. Viering eeuwfeest academie 1937. Kinderliederen. Componeerde *Patria*, oorlogsgedicht in drie delen voor harmonie. Ook *De Blindgeborene*, evangeliespel in drie bedrijven, gedicht door A. Walgrave, voor academiezaal Klein Seminarie 1923. *Prinsesje Dactylo*, zangspel met tekst Adriaan Théâtre. *België Vrij*, cantate. *Wat ik bemin. Vaderlandsch lied*, met tekst Theodoor Sevens, opgedragen aan kunstzangeres Antonie Philips. Ook componist van gekende *Gloria Fructibus* met tekst A. Théâtre als cantate voor Fruitoogstfeesten 1948. Organisator De Boeck-festival ST 1937. Stichter-voorzitter Muziekfederatie Limburg 1946 en afdeling Muzikale Jeugd van Limburg. Ondervoorzitter Kunstkring Tongeren. Artikels in *De Tijdspiegel*. Huldeconcert Mouling met salonorkest NIR in zaal Palace ST 1949. Robert Moulingprijs sinds 1954. Publ.: *Volledige Vlaamsche theoretische begrippen der muziek*, 4de ed., Hasselt-Sint-Truiden: Georges Mouling, s.a.

Lit.: Frank PARDOEN (pseud. voor Joris VRIAMONT), in *Vlaamsch Leven*, 3, 26, 31.03.1918, p. 407; *Het Vrije Limburg*, 08.01.1938; *HBVL*, 12.11.1949 en 21.07.1950; *JORISSEN*; P.S., *125 jaar muziekkadademie te St.-Truiden*, in *De Standaard* 26.10.1962; *LVCOMP*, p. 526.

Nackom, François Martin ‘**pater Raphaël**’, minderbroeder
ST 16.04.1824 – Gent 05.04.1856.

Zoon van barbier Libertus en Maria Aldegondis Vanruten, Steenstraat. Minderbroeder ST 1843, priester Luik 1847. Docent wijsbegeerte ST 1846 en Rekem 1847-1848. Gardiaan Gent 1850-1852.

Doodsbed, litho door Florimond van Loo Gent.

Lit.: *BETHO*, p. 468 en 481. Filip LEMMENS, *Repertorium van de 19de-eeuwse bidprentjes-portretten*, in *Vlaamse Stam*, 10, 1974, p. 63-64 en 189-192.

Nagels, Louis Hyacinthe Jean Joseph Marie, notaris

Hasselt 26.08.1861 – Brussel 26.06.1920, x Marie Emma Debruyn

Zoon van advocaat, Hasselts burgemeester en provincieraadsvoorzitter Jules en Eulalie Vos. Neefje van minister Jean Joseph Thonissen, die getuige was op zijn huwelijk ST 1885. Broer van Charles, procureur des konings te Brussel. Studeerde rechten te Leuven, advocaat balie Hasselt. Volgde zijn aangetrouwde oom Constant Delgeur op als notaris 1890.

Redenaarstalent. Schoonbroer van advocaat-bankier Leon Debruyn door huwelijk 1885.

Voorzitter Cercle Concordia en kerkfabriek Sint-Marten. Voorzitter comité Fancy-fair 1911 tvv. Ziekenkas Christen Werkmanshuis. Voorzitter Cercle d’Agrément Union Catholique du canton ST ca. 1911. Erevoorzitter Sint-Jozefskring. Katholiek gemeenteraadslid 1895-1913 en schepen 1910-1913. Provincieraadslid 1894-1914. Bouwheer van eclectisch herenhuis in de Stationsstraat 1892. Lid Uitvoerend comité van de Provinciale tentoonstelling te ST 1907. Hoofdaandeelhouder La Germano-Belge nv. voor vervaardiging kousen, mutsen,

handschoenen e.d. 1910. Bankier met financieel schandaal in 1913. Verhuis naar Sint-Gillis na vrijspraak, later terug naar ST.

Lit.: GVST, 09.11.1895; Guido CONVENTS, *Een schandaal te Sint-Truiden in 1913*, in *HBHEYN*, 1984, p. 131-134 en 489; Serge DEFRESNE, *De adem van de belle époque*, in *Sint-Truiden, een zoektocht naar symbolen*, ST: stadsbestuur, monumentenzorg, 2002, p. 68-77.

Neesen, Laurent, religieus auteur

ST 1612 – Mechelen 22.05.1679

Filosofie en theologie Leuven en Mechelen. Priester, directeur Groot Seminarie Mechelen 1639. Weldoener. Schonk zijn goederen aan het Seminarie op voorwaarde dat er geen kloosterlingen zouden doceren. Kanunnik, boekencensor. Bouwheer o.a. kapel aartsbischooppelijk seminarie. Religieuze werken, vaak herdrukt en verdergezet door 18de-eeuwse opvolger Dens.

Publ.: *Theologia christiana affectiva de Deo uno in essentia, trino in personis, et verbo incarnato...*, Keulen, 1678; postuum *Tractatus tres de justitia et jure*, Luik, 1684; *Théologie*, Rijsel, 1693.

Lit.: *BECDELIEVRE*, p. 285, C.F.A. PIRON, *Algemeene levensbeschrijving der mannen en vrouwen van België...*, Mechelen: J.- F. Olbrechts, 1860, p. 274; Georges MONCHAMP, in *BIONAT*, 15, 1899, kol. 560-561; *JORISSEN*.

Nickman, ‘Nigmannus’ Nicolaas, leraar

ST, ca. 1490 – Luik na 1549?

Waarschijnlijk opgeleid in Parijs. Subdiaken kapittel Sint-Maternus en magister artium van befaamd College Hieronymieten of Broeders Gemene Leven Luik. Leraar van Joannes Sturm, rector protestants seminarie Straatsburg. Aanbevolen als privéleraar voor neefje van prinsbisschop Erard de la Marck 1515. Naar Rome 1539, als *D(omino) Nicolao oppidano Sancti-Trudonis* befaamd voor geleerdheid en ervaring in samenstellen mathematische instrumenten. Waarschijnlijk late priesterwijding. In 1549 wellicht terug leraar Sainte-Croix Luik.

Geschreven ex libris *Liber M(agistri) N(icolai) N(igmanni) Trudonensis Anno 1520* in wiegedruk Erasmus.

Lit.: Léon HALKIN, *Un humaniste liégeois oublié maître Nicolas Nickman*, in *Les études classiques*, 9, 1941, p. 369-379 en in *Leodium*, 49, 1962, p. 15-16; R.R. POST, *The Modern Devotion. Confrontation with Reformation and Humanism*, (*Studies in Medieval and Reformation Thought*, 3), Leiden: E.J. Brill, 1968, p. 558-565; *Erasmus in België*, Brussel: Koninklijke Bibliotheek Albert I, 1969, p. 70, nr. 64; Jan RUTTEN, *Sint-Truiden in de wereld*, in *Primeur*, jg. 7, nr. 90, februari 2000, p. 24 en nr. 92, april 2000, p. 14.

Nicolaï, Gaspar Laurent Emile, burgemeester Wilderen

Wilderen 17.10.1866 – Wilderen 21.08.1947, x Marie Elisabeth Séraphine Matheï, xx Julienne Ouwerx

Zoon van landbouwer-burgemeester Augustin en Véronique Gysens, Wilderen. Eerste echtgenote uit Jeuk, als weduwnaar hertrouwd met Velmse. Teler Belgisch trekpaard,

alcoholstoker en uitbater zandgroeve. Medebeheerder suikerfabriek Gebroeders Jadoul en Copis in Bernissem 1892. Bouwheer landbouwstokerij Wilderen 1905-1907. Leverancier van flegma voor fijnstokers alcohol zoals Claes in Kermt en Vanzuylen in Luik. Vader van dokter Theophile en landbouwer-nijveraar August. Burgemeester Wilderen. Ondervoorzitter beheerraad Bank van Sint-Truiden. Lid Utile Dulci.

Info: Georgette Tournel en Nicolai familiearchief, Nicolai Fruit nv. ST.

Lit.: Maurice GOYENS, *Geschiedenis van de winningen Nicolai te Wilderen en omgeving*, Hasselt, 1976, Dominique ZENNER en Patrick VIAENE, in themanummer *Sint-Truiden* van *Magazine SIWE Steunpunt voor Industrieel en Wetenschappelijk Erfgoed* vzw., nr. 41/42, winter 2009, p. 21-29.

Nicolai, Bernard Hubert Alfons, componist

ST 01.07.1889 – Hasselt 26.05.1971

Zoon van schrijnwerkerijwerkmans Jean Joseph en Elisabeth Claes. Lid Gilde 1907, samengevoegd met trompetterskorps Katholieke Cerkel 1910. Burgerwacht. Volgde harmonie en contrapunt in Duitse krijgsgevangenschap WO I. Ll. van Van Assche en Degreef. Ouverture *Terug uit ballingschap*. Vanaf 1926 in Hasselt. Dirigent in Bree, Opoeteren en Alken. Speelde piano, orgel, fluit, altsax, klarinet en contrabas. Speelde in het symfonisch orkest van de Academie Genk. componeerde marsen zoals *Gildemarsch*, (kinder)operettes en zangspelen vaak op tekst van Arie Entbrouck o.a. *Mooi meisje, mijn meisje* 1938. *Dans kosterken dans*, *In den bloeiende boomgaard*, *Als een jongen van een meisje houdt*. Jeugdtitels *De Nachtegaal* en *De Madonna der Bergen*. *Feest op het Gravenhof*. Bewerking van *Onze Lieve Vrouw van Vlaanderen* van L. De Vocht 1969. *Boerenkrijg* 1960. Gekend soldatenlied *Als heel de dag de zonne brandt* en wiegeliedje *Als het kindje verschijnt*, op plaat gebracht door De Heidevinken. Huldeconcert 1964 door Koninklijke harmonie der gilde ST en herdenkingsconcert 1989 door Koninklijke kunstkring Alexis Pierloz Hasselt. Publ.: *Feest op t'Gravenhof. Lustig zangspel in één bedrijf*, , (656), Antwerpen: Toneelfonds Jos. Janssens, 1936.

Lit.: JORISSEN; 't Gildejunk, *De Koninklijke harmonie der gilde huldigt Nicolai Alfons*, in *De Tram*, 06.06.1964; *LVLACOMP*, 2007, p. 539.

Nicolai, Paul Thomas Jozef, landbouwingenieur

Gorsem 10.06.1907 – ST 08.09.2001, x Marthe Frateur, xx Yvonne Bertrand

Zoon van Joseph, brouwer-landbouwer en burgemeester Gorsem, en Maria Philomena Christina Roebroek uit Houthem (Nl.). Ll. Broeders ST en Sint-Michielscollege te Brussel. Landbouwingenieur Leuven 1929. Assistent leerstoel Zoölogie bij schoonvader prof. Frateur, varkensveredeling. Pionier moderne fruitteelt. Lesgever Technische fruitteeltschool ST. Kersentelersyndicaat 1928. Bayer Agro-Chemie Nicolai en C° en Vereniging voor het wetenschappelijk onderzoek in de fruitbewaring 1937. IG Farben 1938. Fruitbedrijf in Gorsem 1938. Fruitveiling ST 1939. Medeoprichter Trudo-fabrieken te Melveren. Opzoekingsstation van Gorsem 1943. Medeoprichter Gorsac nv., Fruitbedrijf Kortenaeken en firma Phytochim Parijs 1946. Stichter Moismont France sa. Voorzitter-beheerder Agfa. Voorzitter beheerraad nv Belgo-Pharma 1953. Phytaf Stanleystad 1954. Medeoprichter fruitbedrijf Siberië Peer 1957. Diverse andere fruitbedrijven. Stichter verpakkingsstation s.v. Hesbania 1963 en n.v. Frugorex 1965. Voorzitter landbouwcomité Bank van Brussel. Stichter Belgische Fruittelers Organisatie 1969. Stichter Limburgs Productiviteitscentrum. Voorzitter

Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw 1961. Justus-von-Liebigprijs Kiel 1966. President Orde van den Prince 1965, medestichter afdeling Limburg. Stichtend lid Lions Club ST. Grootmaarschalk Keizerlijke Commanderie der Edele Fruyteniers uit Haspengouw. Familiaris Duitse Orde Alden Biesen. Voorzitter beheerraad Psychiatrisch Ziekenhuis Sancta Maria. Voorzitter beheerraad LUC. Beheerder VEV. Straatnaam gepland in 2005.

Lit.: Raymond STUYCK, *Topmanagers in Vlaanderen. Macht en onmacht van halfgoden*, Antwerpen-Utrecht: Brito, 1971, p. 101-106; Urbaan DRILJEUX, *Ingenieur P. Nicolaï, een topmanager*, in *Hier en nu Sint-Truiden*, 17, 1973, p. 8-11; Lode RAMAEKERS, *Een avondje met Paul Nicolaï*, in *HBVL*, 11-12.09.1976; Léon BRIERS (red.), *Liber amicorum Paul Nicolaï 1907-1977*, Hasselt, 1977; Eddy LECLERE, *In de kijker: ir. Paul Nicolaï*, in *Fruiteelt Berichten*, 01.05.1992.

Nicolaï, Jean Joseph, beeldhouwer

ST 08.09.1871 – ST 06.08.1941, x Maria Ludovica Martens

Zoon van meubelmaker Jean Joseph en Elisabeth Claes. Broer van toondichter Fons. Leerjongen atelier Hoeken en Janse. Sint-Jans-Molenbeek, Gentbrugge en Gentse atelier Vanderhaeghen en meubelmaker Anthonis. Terug in ST 1907. Marmerbewerking en grafmonumenten. Restauratie gevel refugiehuis Averbode en frontons stadhuis. Gedenkplaat strijders 1302, 1798, 1830 en 1914-1918 achter perron. Atelier Tiense poort. Zoon Alexander Roger (°1913) ging naar steenkappersatelier in Hasselt. Zoon Jos (°1918) stichtte met Fernande Closset het huis Closset, naaigerief. Dochter Anna (°1902) richtte het huis Modes Anne op, dameshoeden.

Lit.: Jean NICOLAI, *Beeldhouwer-sculpteur Jean Joseph Nicolaï (1871-1941)*, in *STEEN*, p. 62-67 en 104.

Nolens, Edouard Leon Joseph Guillaume, geneesheer

Hasselt 07.08.1905 – ST 15.06.1969, x Maria Schockaert

Zoon van hoofdinspecteur financiën Edouard en Maria Guilielmina Agnes Leonia Nolens. Broer van tandarts Leon Nolens (1909-1982). Atheneum Hasselt en universiteit Leuven. Gehuwd met dochter van prof gynaecologie Schockaert. Specialisatie chirurgie en gynaecologie, en deels psychiatrie. Eerste dokter specialist in ST, Ziekeren 1933. Werkte in stedelijk hospitaal en in de twee psychiatrische instellingen ST. Hoofdgeneesheer van de Sint-Jozefskliniek langs de Diestersteenweg onder beheer van de Zusters van Heilig Hart van Berlaar. Bouw 1937-1940, officieel geopend juni 1945. Oprichter verpleegstersschool ST 1947. Nieuwe woning Diestersteenweg. Docent verpleegsterscholen Leuven en ST. Bestuurslid Orde der Geneesheren Limburg. Vader van o.a. chirurg Etienne, villa Horneveld Melveren. Overleden aan hartinfarct. Gedenkfoto in Sint-Trudoziekenhuis.

Info: Etienne Nolens.

Lit.: Franz AUMANN, in *ZUSTERS*, p. 173-174.

Nys, Maria Herminie Emerence Marguerite, volksfiguur

Kortrijk 10.09.1898 – Llano del Rio (VS.) 12.02.1955, x Aldous Huxley.

Kleindochter van textielnijveraars Nys Kortrijk, later Bellem, en koloniale warenhandelaars Baltus ST. Dochter van Norbert Nys en Marguerite Baltus. Genoemd naar OLV van Lourdes. Schoonzus van glazenier Joep Nicolas, van dichter Eric de Hauleville en van toneelontwerper Georges Moulaert. Gaf als meisje bloemen af aan Leopold II bij Expobezoek 1907. Verbleef om gezondheidsredenen veel bij grootmoeder Baltus in ST. Ll. Institut Sacré Coeur Luik. Na huwelijk te Bellem op 10 juli 1919 dertig jaar echtgenote van de Britse romanschrijver Aldous Huxley (1894-1963), die ze als jonge vluchteling leerde kennen in Engeland tijdens WO I. Verkeerde bij Oxford in kring van lady Ottoline Morell en ontmoette daar pas afgestudeerde Aldous in 1915. Frêle, bleke verschijning met grote blauwe ogen. Gaf Franse conversatielessen. Naar Firenze 1917, terug naar ST 1918. Verloofde Aldous verbleef enkele maanden vanaf Pasen 1919 in ST. Ervaringen daar door hem vereeuwigd in *Uncle Spencer*. Huwelijk te Bellem bij Aalter 10 juli 1919. Daarna in Londen, Italië, Franse Riviera, Hollywood en de Californische woestijn. Regelmatig grote reizen. Kennis van Strawinsky en van D.H. Lawrence en Virginia Woolf in de Bloomsburygroep. Moeder van romanschrijver Matthew (°1920). Overleed in huis in de woestijn aan kanker. As bijgezet bij graf echtgenoot in Surrey (GB).

Lit.: Sybille BEDFORD, *Aldous Huxley. A biography*, 2dln., Londen, 1974, heruitgave 2002; Anthony MERTENS, *Huxley in Vlaanderen*, in *DS*, 09.01.1976; An DELVA, in *NBIOW*, 14, 1992, p. 487-491; Stan LAURYSENS, *Mijn heerlijke nieuwe wereld. Leven en liefdes van Maria Nys Huxley*, Leuven: Van Halewijck, 2001. Zie ook Roger Collart.

Odeurs, Maurice Albert Joseph, geneesheer

ST 25.04.1918 – Knokke-Heist 02.12.2004, x Clara Bittremieux

Zoon van landbouwer Hubert Marie Julien en Anne Marie Madeleine Baré, Spaansebrug. Studeerde te Leuven. Heroprichter hoogstudentenclub Moeder Cicindria 1938, samen met Renaat Govaerts. Strijder tiendaagse veldtocht 1940, krijgsgevangene Breendonk. Broer van gesneuvelde Jules. Vader van zeven, waaronder in ST advocaat Paul, diëtiste Martine en notaris Philippe. Geneesheer-radioloog Belgisch leger 1944-1947 in Noord-Ierland, Bensberg (D.), Tongeren en Luik. Radioloog Sint-Jozefskliniek, samen met dokters Nolens en Aumann de eerste medische staf aldaar omstreeks 1948. Lid Lions Club, Orde van den Prince en kerkfabriek hoofdkerk. Voorzitter Oud-leerlingen Aangenomen College. Houtmarkt.

Oger, Marcel Jean Albert, ‘**Mark Liebrecht**’, regisseur

ST 27.02.1916 – Mortsel 31 07 1975, x Denise Libregs

Zoon van Camille, Waals siercementwerker en garagehouder, en zangeres Elisabeth Berthe Nicolaï uit ST. Internaat Oblaten Waregem en Velaines. Twee jaar filosofie, maar artistieke richting uitgegaan. Broer van missionaris René. Ll. van Jef Van Hoof. Neerpelt, later Zwartberg als bediende steenkoolmijn. Dirigent, oprichter Dietse muziekkapel der Genker Mijnstreek 1941. Directeur academie Genk 1943, componist, regisseur, dichter en publicist. Studeerde in Hasselt en kreeg privéles muziek. Vlaams geïnspireerde creativiteit. Ontslag wegens oorlogsactiviteit. Muziekrecensent *’t Pallieterke*. Regisseur Koninklijke Vlaamse Opera, realisator BRT en lid beheerraad Algemeen Vlaams Zangverbond. Pionier van de Vlaamse televisie, met talrijke bekroonde programma’s o.m. *Beatrijs* 1960, *Willem van Saeftinghe* 1964 en poppenfilm in kleur *Reinaert de Vos* 1973. Eigen werken: TV-opera *Parking* 1960 en *De Kruisweg* 1966. *Twee is te weinig, drie is te veel* 1966. Joodse kritiek op zijn *De passie van Ons Heer* 1969.

Bert Leysenprijs 1969. Twee maal Italiaprijs 1964 en 1966.

Marc Liebrechtherdenking Bilzen 11 juli 1976. Mark Liebrecht centrum, sinds 1999 Mark Liebrecht schouwburg Mortsel.

Publ.: *Met Jef van Hoof onder één hoed*, Merksem: Westland, 1965; *Meemwaars van Mark Liebrecht*, Zele: Reinaert, 1977, met herinneringen uit de mijnperiode 1937-1940.

Info: HIP.

Lit.: N.L., *Gesprek met regisseur Mark Liebrecht, (Neem je tijd)*, in *Volksmacht*, 27, nr. 12, 20.03.1971; *Liebrecht: album uit de overvloed*, in *De Standaard*, 06/07-09-1975; Willem PERSOON, *Mark Liebrecht*, Mortsel: gemeentebestuur – kulturele raad, 1979; Vic NEES en Willem PERSOON, in *NEVLAB*, p. 2223; *LVLACOMP*, 2007, p. 546-547; DEVOS, p. 456; Alex A.F. MARUT, *Hemelse muziek in tijden van oorlog*, in *Heemkunde Limburg*, 2009, nr. 3: september, p. 15-22; Roger RUTTEN, *Van Genk tot Mauthausen*, Berchem: EPO, 2009, p. 374-376.

Outers, Kristoforus, abt Grimbergen

ST 1574 – Grimbergen 12.09.1647

Uit adellijke ouders. Broer van carmelietes Vilvoorde, van begijn Margaretha ST en neef van kluizenaar Franciscus in Monte Mucca Spoleto (It.). Premonstratenzers Grimbergen 1593. Novicenmeester, onderprior, prior abdij Grimbergen. Schreef een leven van Sint-Norbertus, nu in Museum Plantijn Antwerpen. Pastoor Grimbergen 1610. Prelaat van Grimbergen 1613-1647, een intellectuele bloeiperiode. Hervormingsplan 1615. Zelfkastijding en strenge statutennaleving. Onder leiding van Joannes a Lapidus neigde een groep monniken naar het Jansenisme. Truienaren Jacobus Paludanus en Dionysius Stapelinus waren theologieleraren onder abt Outers. Monniken Casens en Bouchout, uitgestuurd naar Saksen, kwamen daar om het leven in 1629 en 1631. Talrijke professies. Heropbouw abdij na troebelen 16de eeuw, o.a. hoeven en pastoriën. Aankoop kunstwerken. Bouw kerk Nieuwenrode 1613. Bouw OLV-kapel Amelgem 1637. Voerde uitdeling aalmoezen opnieuw in. Begraven voor altaar Norbertus. Stukjes habijt bewaard als relikwie.

Wapen: in rood veld zeven gouden bezanten 3-3-1. Leuze *Panis confortans Christus*.

Lit.: portret in Melchior DE DAELHEM, *Arca honoraria Christi et Sanctorum...*, Antwerpen, 1628; C.L. SPILLEMAECKERS, *De abten van Grimbergen tot het einde van de 18de eeuw. 1128-1794*, Grimbergen: Abdijboekhandel, 1978, p. 153-162; MONBEL, 4, p. 739-740; Donatiaan DE CLERCK, *Hagiologion. Levensbeelden van heiligen, zaligen en gedenkwaardige personen van de premonstratenzerorde*, Windberg: Poppe-Verlag, 2001, p. 238.

Pallen, Peter Joannes ‘**pater Petrus**’, minderbroeder

ST 07.12.1771 – ST 08.07.1834

Zoon van Peter Pallen en Maria Catharina Coenen. Minderbroeder Erkelenz 1793, priester Keulen 1794. Tijdens de Franse tijd ondergedoken in ST, o.a. verkleed als molenaar. Deken ST, van concordaat tot aan heroprichting Minderbroeders ST. Habijt terug aangenomen samen met de pater Plugers, Janssens, Nartus en broeder Eysermans 1833. Krachtig prediker. Portretschildering Mindebroedersklooster ST met tekst op rugzijde. Gedenksteen samen met drie andere paters die het klooster ST heroprichtten, pandgang Minderbroedersklooster ST.

Lit.: *PUYMBROUCK*, p. 256, 314, 317 en 329; *BERLO*, p. 40 en foto 44; E. SCHOUTENS, *Martyrologium Minoritico-Belgium*, Antwerpen, 1902, 8/7 en p. 208; Christa ENGELBOSCH, in *ST19DE*, p. 226.

Peeters, Jozef Albert Lambert Marie, verzetsman

ST 06.09.1896 – Luik 31.08.1943

Zoon van beenhouwer François in Brustemstraat en Adèle Goffin, in 1910 verhuisd naar Spikboomwijk Brustem. Neefje van priester Peeters. Rosharig. Priester 1920. Eerste Mis Brustem 6 juni 1920. Leraar normaalschool Theux. Kapelaan Othée 1923. Ook aalmoezenier ACJB dekenaat Villers-l'Évêque 1925. Pastoor en bouwheer Comblain-au-Pont 1933. Bouw kapel Pont de Sçay 1935 met later school erbij. Motorrijder. Als verzetslid aangehouden in hotel te Remouchamps, geïnterneerd in Sint-Gillis Brussel en Saint-Léonard Luik. Ter dood veroordeeld door Duits Krijgsgerecht Luik 16 juli 1943. Gefusilleerd in Citadelle Luik na het zingen van het Magnificat. Herbegraven 1945 bij stenen parochiekrans op kerkhof Comblain-au-Pont.

Lit.: Laurent LOMBARD, *L'héroïque curé de Comblain-au-pont*, (Collection Coeurs belges), Luik: Vox Patriae, 1946; J. FABRI, *Figures et témoignages. L'abbé Joseph Peeters, curé de Comblain-au-Pont*, (Appels. Bibliothèque de l'intellectuel chrétien, 6de reeks.10), Luik: Editions du centre catholique des intellectuels belges, 1957; Benedicta Maria KEMPNER, *Priester vor Hitlers Tribunalen*, München: Rütten & Loening Verlag, 1966, p. 321.

Pelsers, Hendrik, schooldirecteur

Beverlo Korpel 08.09.1820 – Wilderen 06.01.1892

Zoon van Denis en Cathérine Elisabeth Geuckens. Broer van priester Alfons. College Beringen en Klein Seminarie Rolduc. Leraar Rolduc 1842. Priester 1843. Leraar normaalschool ST 1843 en ondervoorzitter Utile Dulci (°1845). Directeur bisschoppelijke normaalschool 1853-1879. Auteur van enkele werkjes en leerboeken. Medewerker *De Middelaer*, *De School- en Letterbode* en kranten zoals *De Onafhankelijke*, *Gazette van Sint-Truiden*, *Het Zondagsblad*. Pastoor te Wilderen-Duras en onderwijzer tijdens schoolstrijd. Erekanunnik. Begraven in Beverlo.

Publ.: *Geschiedenis van België, tot schoolgebruik ingerigt*, dl. 1, ST: Vanwest-Pluymers, 1850.

Lit.: *Betooging van de oudleerlingen der normaalschool van Sint-Truiden ter eere van den zeereerwaarden heer kanunnik H. Pelsers...*, Luik: Dessain, 1878, met jubileumrede door oud-leerling Frans Antoon Robyns; Paul KERKHOF, *Lijkrede...kanunnik Hendrik Pelsers, pastoor van Wilderen-Duras, oud-bestuurder der Normaalschool van Sint-Truiden...*, Hasselt: M. Ceysens, 1892; JORISSEN; Raphaël PIPELEERS, *De geschiedenis van de bisschoppelijke jongensweekschool in Limburg van 1836 tot 1920*, lic.verh., Leuven: KU, 1973, Bijlage 9.

Pelzer, Mathieu Amand Fidèle Constant, koloniaal militair

ST 19.10.1856 – Luluaburg 04.07.1895

Zoon van politiecommissaris Joseph en Jeanne Marie Van Roij. 6de Linie 1872, onderluitenant 4de linie 1878 en luitenant 7de linie. Kapitein Weermacht in Congo 1893. Commandant kamp Luluaburg 1894, bijnamen 'de stoomwals' en 'dibala' (de kale) wegens ruw gedrag. Stichting post Kayeye. Neergeschoten en in stukken gehakt bij een munitie door zijn Batetele-soldaten.

Graf in Malandji, Kananga (Luluaburg) Congo. Gedenkplaat klein stadspark 1958 door Julien Menten (renov. 1990).

Lit.: ENGELS, in *Belgische koloniale biografie*, 2, Brussel, 1948-1950, kol. 765-766; CONGO, p. 33-35; *Plechtigheid te Sint-Truiden*, in *HBVL*, 11.08.1958; Marcel GRAULS, *Truienaar met harem van 13 vrouwen*, in *HBVL*, 21.10.1988; Daniël VANGROENWEGHE, *Voor rubber en ivoor. Leopold II en de ophanging van Stokes*, Leuven, 2005, p. 113-117.

Peten, Clément Martin Joseph, politicus

Roosbeek bij Tienen 19.11.1866 – Leuven hosp. 26.02.1929, x Eugenie van Halen
Zoon van herenboer François Benoît en moeder Appoloine Fallas uit Velm.
Landbouwingenieur Leuven 1888. Succesvol kweker van koetspaarden met oom Clément Fallas 1892. Huwelijk in kapitaalkrachtige familie Brussel 1893. Grootgrondbezitter en lokaal potentiaat. Prijswinnende kweker Belgisch trekpaard. Lid Nationaal Hulp- en Voedingscomité WO I. Industriële stokerij Halingen ca. 1916, lid collaborerende Brantweinzentrale. Kasteelheer goed Halingen Velm, afkomstig van familie Hoebaers. Eigenaar 430 hectaren met 162 pachters. Experimenteerde met water- en windenergie en had eerste radio in 1928. Gemeenteraadslid en schepen 1895 Velm. Burgemeester 1898-1929, ondanks verkiezingsnederlaag 1921. Volksnaam 'Peut'. Liberaal volksvertegenwoordiger, versloeg ridder de Corswarem van Hasselt in 1904 maar verloor zijn zetel aan ridder de Menten de Horne in 1912. Opnieuw parlementair 1914-1921, nadat hij de Menten op zijn beurt overwon. Verdedigde Limburgse landbouwbelangen. Schoonvader van baron Auguste de Tornaco te Clavier. Zoon Peten, Clément junior, (1905-1957) werd ook burgemeester en was koper 1930 en verkoper aan Paters Jozefieten van kasteel Het Schoor 1931. Verkoop van kasteel Halingen aan Zusters Van Liefde 1954. Overleden aan gevolgen auto-ongeval. Tabaksmerk *Député Peten* gedeponeerd 1905 door Henri Bocken-Mathys. Verkiezingskreet *Vivat Peut!* Borstbeeld en afgietsels 1909 nov. Auguste Bija. Karikatuur als ruiter door Emile Jonckheere voor CPSAL 1914-1918. Grafmonument kerkhof Velm.
Publ.: *Horse breeding. The Belgian draught horse*, in *The Times*, 09.04.1920.

Info: HIP.

Lit.: *De Tram* 21.05.1904 en 08.02.1905; *De Stem van Haspengouw* 25.05.1912; *Peut-on-dire?*, in *Le Franc-Tireur belge*, 18.05.1924; *Nieuw Limburg* 02.03.1929; VAN MOLLE, p. 265; THIERIE, p. 77-96 en 236; Willem DRIESEN, in *ST19DE*, p. 131-132; Frank DECAT, *Clément Peten sr. (1866-1929). Herenboer en boegbeeld van liberaal Limburg*, in *Limburg/Het Oude Land van Loon*, 80, 2001, p. 289-378; ID., *Clément Peten. Een succesverhaal uit de belle époque*, ST: Groep Pol Stas, 2006.

Pfeffer, Georges Willem, electricien

Bergzabern (D.) 19.04.1885 – ST 22.07.1970, x Josephine Coenen
Zoon van uurwerkmaker Wilhelm en Marie Cathérine Knetemann uit Amsterdam. Sinds 1891 in ST. Huwelijk met Sint-Truidense kappersdochter in Wittem (NL) 1913. Horlogemaker, pionier elektriciteit en telefonie o.a. in kastelen. Verstekeling in Ziekeren en boven kapperszaak schoonouders tijdens WO I. Avondleergangen Academie ST, kunstschilder, fotograaf. Betrokken bij Festraets-uurwerk samen met Camille Festraets, Hendrik Prijs en Achille Thijs. Varkensmarkt, Zoutstraat, Tiensestraat. Vader van Willy Pfeffer-Claes, eerste directeur cultuurcentrum en grootvader van Willy, toneelmeester cultuurcentrum. Lid H. Familie. Beheerder n.v. Electro-Financie en afgevaardigde-beheerder s.v. Electro-Limburg.

Foto als knaap in middeleeuws kostuum te paard, Trudofeesten 1893.

Info: Willy Pfeffer.

Lit.: Louis STERKEN, *Vier jaar ondergedoken voor eigen volk*. in *HBVL*, 10.01.1965.

Philips, Gerard Gustaaf Alfons 'Gerrit', theoloog

ST 29.04.1899 – Kessel-Lo 14.07.1972

Zoon van poelier Antoine en Marie Florentine Ceustermans uit Tienen. Stapelstraat, tov. Sint-Martenkerk. Ll. Klein Seminarie, primus perpetuus. Bestuurslid lokale studentenbond Erewacht Heilig Hart. Voorzitter Vlaamse Taalgilde. Priester 1922. Belgisch College te Rome 1918-1925. Rome-correspondent voor *De Standaard*. Professor filosofie en theologie Seminaries ST 1925 en Luik 1927-1944. Kanunnik 1937. Professor dogmatische theologie KU Leuven 1942-1969. Redactielid *Ephemerides Theologicae Lovanienses*. Lid Academia Mariana Internationalis Rome. Proost Katholieke apostolaatswerken, Katholieke Studentenactie Limburg, en (Vrouwelijk) Jeugdverbond voor Katholieke Actie. Gecoöpteerd senator tvv. Mgr. Broekx 1953-1968. Lid Vereniging Limburgse schrijvers. Lid hoofdbestuur Davidsfonds 1927. Rol op het tweede Wereldcongres voor het lekenapostolaat Rome 1957. Huisprelaat van de paus 1955. Adjunct-secretaris centrale commissie theologie tweede Vaticaans concilie 1963-1965 met grote invloed op drie constituties *Lumen Gentium*, *Dei Verbi* en *Gaudium et Spes*. Gewijde kelk ontvangen van de Paus. Hartkwaal 1967. Als enige niet-bisschop in bisschoppensynode 1969. Emeritus 1969. Provinciale Prijs Wetenschappen en Letteren 1971. Plechtige uitvaart en begrafenis ST.

Publ.: *Nog eenige beschouwingen over het 'Lam Gods' van Van Eyck*, in *Dietsche Warande en Belfort*, 1923, p. 879-900; *La raison d'être du mal d'après Saint Augustin*, verh., Leuven: Museum Lessianum, 1927; *Hors de l'Eglise point de salut*, Luik, 1929; *De Heilige Kerk*, Mechelen, 1935; *Katholieke actie, Vlaamse beweging en politiek*, Leuven, 1949; *De leek in de kerk*, (Keurboek Davidsfonds), Leuven: Davidsfonds, 1952; *De hernieuwing van onze doopbeloften*, Brussel: J.V.K.A. - V.J.J.K.A., 1952; *Mariologische perspectieven: Maria in de kerk*, in *Nederlandse katholieke stemmen*, 50, 1954, nr. 8-9, p. 241-252, ook overdruk bij Zwolle: Waanders; *Christelijke partij, voorbijgestreefde formule?*, in *Tijdschrift voor Politiek*, speciaal nummer 1.12.1955; *Naar een volwassen christendom*, (Keurboek Davidsfonds), Leuven: Davidsfonds, 1961; *Lumen gentium*, Antwerpen, 1968; *Maakt het Kristendom zich waar?*, Brugge 1972; postuum door zorg J. M. Heuschen, *L'union personnelle avec le Dieu vivant*, Gembloux: Duculot, 1975.

Info: HIP.

Lit.: Mgr. Philips II, in *Pourquoi Pas?*, 50, nr. 2155, 18.03.1960, met karikatuur; JORISSEN ; Luc CLERINX, *Monseigneur G. Philips zeventig!*, in *HBVL*, 22.04.1969; *Ecclesia a spiritu sancto edocta. Mélanges théologiques offerts à Mgr. Gérard Philips*, Gembloux, 1970; Hubert LEYNEN, *In memoriam Mgr. Gerard Philips*, in *HBVL*, 15 en 16.07.1972; Urbaan DRILJEUX, *In memoriam Monseigneur Gerard Philips*, in *Hier en nu Sint-Truiden*, nr. 16, 1972, p. 31; *Homilie door Mgr. Heuschen bij de begrafenis van Mgr. Philips*, in *Kerk en Leven, bisdom Hasselt*, 24.08.1972; Jozef THIJS, *In Memoriam Mgr. Gerard Philips*, Hoeselt: eb., 1974; Piet FRANSEN, *Teologisch testament*, in *Standaard der Letteren*, 23.05.1975; Frans NEIRYNCK, *Gerard Philips*, in *Twintig eeuwen Vlaanderen*, 14, *Vlaamse figuren*, 2, Hasselt, 1976, p. 399-402; Louis VOS, in *NEVLAB*, p. 2469; *ALUMNI ROME*, p. 380-382; ODIS databank.

Philips, Charles Reimond Joseph Alphonse, jeugdauteur

ST 16.02.1908 – Neeroeteren 20.11.1978

Zoon van poelier Antoine en Marie Florentine Ceustermans, beiden uit Tienen. Tiensestraat.

Broer van monseigneur Philips. Priester 1932. Leraar en directeur 1946 Sint-Michielscollege

Bree. Pastoor Gruitrode. Schreef met J. Neyens onder pseudoniem. Vertaalde uit het Frans

van Jean Vieujean *Biddende jeugd*. Bijdragen in *Lenteweelde, Hernieuwen, De Klaroen*.

Reeks *Marginaliën* rondom het actiepoint, in *Vlaanderen hernieuwen in Christus*. Pseud. 'Joz. Bremonds' 'Karel Costermans'.

Publ.: *Een droom*, Waregem: Putman, 1932; *Een jongen uit de duizend*, (Oostlandreeks, 1),

Tongeren: Michiels-Broeders, 1937; *Lörinc Ferenc*, Davidsfonds, 1939, *Leopold III*,

Beringen: Heideland, 1946.

Info: HIP.

Lit.: Jozef DROOGMANS, *De studentenromans 'Een jongen uit de duizend' en 'Lörinc Ferenc' door Reimond Philips*, tekst 1949, in *J. Droogmans. Verzamelde opstellen uitgegeven ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag*, Hasselt: Provinciale bibliotheek, 1955, 1, p. 291-292; *JORISSEN; DEVOS*, p. 549.

Pieters Aline Marie Mélanie Caroline, fotograaf

Diksmuide, 05.12.1887 – ST 16.11.1958, ongehuwd

Dochter van geneesheer Aloïs en Maria Elisa Haegens. Zus van minderbroeder pater Idesbald

(+1954). Ll. Instituut H. Familie. Opgeleid tot ambulancier WO I. Naar ST 1921. Winkel

textiel en fotografiemateriaal hoek Hoogbrugstraat-Ursulinenstraat. Vriendin van rentenierster

Julie Stassart 'Staar'. Volksnaam 'Miss Kodac'. Hoofdambulancier Rode Kruis. Opgravingen

Truiense gesneuvelden mei 1940 in Tielt. Lid van de weerstand. Ziekentransport en

repatriëring slachtoffers WO II. Fotografeerde o.a. oude gebouwen en stoeten in ST en omgeving.

Grafsteen Schurhoven.

Lit.: Jack NAUS, *140 jaar Rode Kruis Sint-Truiden*, ST: Rode Kruis, 2010, p. 114-115 en 251-254.

Pitteurs, Judocus Josse Balhazar, jurist

Sint-Paul Galmaarden 02.06.1690 – ST 06.11.1690, x Sara Van Duynen

Jurist Leuven 1647. Ridder. Heer van Brakel. Broer van monnik Jean Baptiste. Naar

prinsbisdom Luik. Secretaris abt ST 1650 en commissaris van twee heren ST 1660. 14

kinderen en stamvader familie (de) Pitteurs in regio ST. Vader van o.a. Theodore Trudo en Josse Lambert.

Grafsteen uit OLV-kerk verplaatst naar Begijnhofkerk. Met ovale portretmedaillons.

Wapen: op zilver een groene klimmende leeuw, rood geklauwd en getongd, met schuinbalk van goud, beladen met vier zwarte koeken.

Lit.: René GOFFIN, *Les Pitteurs*, in *Annales du Cercle archéologique d'Enghien*, 13, 1962, p. 5-44; Franz AUMANN, *Stenen met benen. 'Niet alles is wat het lijkt'*, in *STEEN*, p. 86.

Placentius, Joannes Leo, Vrolijk (?), Strauven (?), auteur.

ST ca. 1500 - Maastricht 04.02.1548

Ll. Broeders Gemene Leven in Luik en 's-Hertogenbosch, en Dominicanen Leuven. Dominikaan te Maastricht, dichter, toneelkundige en weinig kritisch geschiedkundige. Historisch werkje over Tongeren-Maastricht-Luik. Gedicht *Pugna porcorum per P. Porcium poetam* 1530, waarin alle woorden met P beginnen, krachttoer die vele herdrukken kende. Bijbels toneel *Susanna* en kluchten *Clericus Eques* en *Lucianus Aulicus*, alle gedrukt in Antwerpen. Mogelijk pseud. 'Eusebius Candidus'. Noemt zich *Trudonensis Dominicanus* en *Trudonensis poeta*.

Publ.: *Catalogus omnium antistitum Tungarorum, Trajectensium ac Leodiorum et rerum domi bellicae gestarum Compendium*, Antwerpen: Vorsterman, 1529, met grafschriften voor adellijke dames uit regio ST; *Pugna porcorum* (ed. Ulysse Capitaine), Luik: Carmanne, 1856, met biografische nota p. 5-27; *Susanna per Placentium evangelisten lusa*, bijbels toneelstuk 1532, ed. Antwerpen: Martinus Caesar, 1534.

Lit.: Nicolaus CAROLUS, lofdicht op Placentius in diens *Catalogus...*; Ulysse CAPITAIN, *Notice sur Jean Placentius*, in *Bulletin de l'Institut archéologique liégeois*, 2, 1854-1856, p. 299-327; A. DELESCLUSE, in *BIONAT*, 17, 1903, kol. 695-697; G.A. MEIJER, in *Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek*, 2, Leiden, 1912, p. 1106; Jan GESSLER, *Over den naam van Joh. Placentius en andere onomastische latinisaties*, in *Philologische studien*, 15, 1944, p. 15-30; Madeleine LAVOIE, *La vie et l'oeuvre de Jean Placentius de Saint-Trond*, in *Bulletin de la Société des bibliophiles liégeois*, 19, 1956, p. 29-47; J. IJSEWIJN, *The real name of Johannes Placentius*, in *Humanistica Lovaniensia*, 25, 1976, p. 283-284; Elisabeth GOVAERTS, *Placentius' Clericus eques en het verhaal de Barta. Een bijdrage tot de geschiedenis van het komisch toneel in de Neolatijnse literatuur der Nederlanden*, lic.verh. klassieke filologie, Leuven: KU, 1981, p. 19-

Pletsers, Lambert Antoine, gemeenteraadslid

ST 15.10.1895 – Evere 25.07.1960, x Liske Smets

Zoon van venter Jacques Pletsers en Marie Josephine Dehairs. Neefje van leraar en socialist Leopold Dehairs. Handelsreiziger koffie, margarine en chocolade Société Générale Coöperative te Micheroux. Medestichter lokale socialistische afdeling ST. Provincieraadslid 1925-1946. Gemeenteraadslid 1926-WO II. Maakte gebruik van katholieke vete Cartuyvels-Blavier. Verschaftte onderdak aan Duitse vluchtelingen en Internationale Brigadisten. Lokale patron. Huisvestte thuis coöperatieve winkel, mutualiteit en vergaderlokaal hoek Tiensesteenweg en Ziekerenweg. Uitgever socialistisch propagandablاد voor kanton ST *De Waarheid* 1932. Voorzitter BWP-federatie Hasselt-ST 1937. Gijzelaar en gevangene 1942. Klandestiene druk van *De Vrije Vaderlander*. Omwille van steun aan betwiste Demarrez vervangen door Odilon Knops na WO II. Naar Evere, socialistisch gemeenteraadslid, schepen, voorzitter COO en Brabants provincieraadslid.

Publ.: *Herinneringen aan de socialistische strijd in Limburg*, s.l., 1953.

Lit.: Willy MASSIN, *De Belgische Werkliedenpartij in Limburg (1918-1940). Kroniek van een trage opgang*, Brussel: Stichting Louis De Brouckère ism. AMSAB en Emile Vandervelde instituut, 1981, p. 287 en passim; SCHEVENELS, p. 21, 29-31, 89-90 en passim; *Primeur*, 3, nr. 9, september 1996, p. 15-18, *PARTIJPOLITIEK*, p. 46-47, 67, 92 en passim.

Pletsers, Roger Fernand Urbain, dichter

ST 06.01.1938 – ST. 13.12.1958, ongehuwd

Zoon van kachelmaker Gaston Guillaume en Philomène Marie Florine Elisabeth Princen van Hasselt. Schepen Dejonghstraat. Regent. Leraar Nederlands, Rijkstechnische School Genk. Jong gestorven.

Publ.: *Rozen van de morgen*, Drogen: Colibrant, 1959; gedicht *Laat de rozen van de morgen...*, in Dries JANSSEN, *De muze zingt in het zuiden. Een keuze uit 150 jaar Nederlandse poëzie in Vlaanderen*, Herk-de-Stad: Mikron, 1981, p. 257.

Lit.: Pieter Geert BUCKINX, *Roger Pletsers, een te vroeg gestorven dichter*, in *HBVL*, 1959?, en in *Appel*, 1, 1976, nr. 3, p. 14-18.

Plevoets, Alfons Antoon, taalactivist

ST 16.10.1883 – Tilburg 06.06.1965, x Marie Augustine Vandebroek

Zoon van smidsewerkmans Jean Libert en Marie Elisabeth Deracourt. Rechten Leuven 1912.

Stage bij Paul Bellefroid, met Jozef Vrijdaghs. Advocaat Ridderstraat. Vlaams ijveraar.

Secretaris Coninckxvrienden en actief bij de Handelaars van Sint-Truiden en Vlaamsche Katholieke Wacht. Katholiek activist Jong-Vlaanderen in WO I, afdelingshoofd legatenschenkingen ministerie justitie. Betrokken bij *Vrij Vlaanderen*. Lid eerste 1917 en tweede Raad van Vlaanderen. Gevlucht naar Den Haag 1918. Veroordeeld tot 12 jaar. Bibliothecaris Katholieke leergangen Tilburg.

Lit.: *LEEMANS*, p. 61; Luc VANDEWEYER, in *NEVLAB*, p. 2491.

Plingers, Joseph Hubert Mathieu, brandweerman

ST 17.05.1870 – ST 16.07.1955, x Marie Hélène Douven, xx Elisabeth Vanwest, xxx

Joséphine Vanwest

Zoon van herbergier, gemeenteraadslid en smid-slotenmaker Lambert en Cathérine Radoux, Houtmarkt. Drijvende kracht stedelijke brandweer 1896. Luitenant en luitenant-bevelhebber 1902-1935 als opvolger van stadsarchitect Serrure. Provinciaal afgevaardigde Technisch Comité Brandweerdienst 1913. Brand kasteel Nieuwenhoven 1932. Aankoop motorpomp 1934. Majoor-inspecteur brandweerdiensten Limburg na pensioen 1935.

Lit.: Fernand Duchateau, *125 jaar Brandweer Sint-Truiden 1861-1986*, ST: stadsbestuur, 1986, p. 15-24 met portret; ID., *Brandweer Sint-Truiden 150 jaar*, in voorbereiding.

Poelmans, Guillaume Joseph, burgemeester Brustem

Opheers 30.11.1863 – Brustem 21.08.1936, x Maria Catharina Schoofs

Kleinzoon van burgemeester Willem (1798-1881). Zoon van Egide Norbert en Maria Theresia Amelia Detilloux. Fruithandelaar Dorpsstraat. Gemeenteraadslid 1911-1912. Burgemeester 1912-1936.

Lit.: Erik HOUTMAN, *Het gemeentebestuur van Brustem van de 18de tot de 20ste eeuw*, in *HBBRUST*, 1975, p. 229-230.

Poelmans, Norbert Willem Lodewijk Joseph, drukker

Brustem 01.08.1887 – Evere 1966, x Antoinette Schlusmans

Zoon van Kamiel en Felicitea Schoofs. Neefje van burgemeester Poelmans. Regisseur amateurtoneel Brustem. College tot in poësis. Violist. Gehuwd met herbergiersdochter uit 'De Anker' of 'Café du Tribunal'. Schatbewaarder COO Brustem. Even griffier vredegerecht Herk-de-Stad. Sint-Trudo's drukkerij, Botermarkt naast Gerstmans. Sinds 1925 Prins Albertlaan. Schoonvader van mijnningenieur en van aquarellist. Fotografie met verhuur donkere kamer, pasfoto's WO I, fototypie o.a. zichtkaarten. Drukte Robert Mouling's *Volledige Vlaamsche theoretische begrippen der muziek*. Activist, gastheer voordracht Dr. Borms tijdens WO I. Antagonist van burgemeester Cartuyvels. Uitgever van gestencild studentenmaandblaadje *Vrank en Vrij*. *Vlaamschgezind strijdblad* 1910, voor de leden van de Vlaams-Katholieke Eendracht. Internering na WO I. Uitgever van zondagsblad *De Volksbode*, enkele jaargangen vanaf 1918. Drukkersgerief overgenomen door Rietjens Hamelstraat. Vertegenwoordiger firma Claese. Naar Diegem 1926, Machelen en Erps-Kwerps 1928. Uitbater parochie- en filmzaal Het Gildenhuis Heist-op-den-Berg 1930. Naar Evere 1935. Begunstigde Bormsfonds.

Info: Kamiel Stevaux.

Poelmans, Oscar, kunstschilder

ST 27.05.1901 – ST 08.07.1987, x Marceline Schurmans, xx Mariette Vandervelden, onderwijzeres

Zoon van schoenmaker Joseph Lambert en Marie Julienne Smets, Schurhoven. Leerling ir. Govaerts tekenacademie. Grote medaille kunsttekenen stedelijke academie ST 1920 en Decoratieschool te Tienen, grootste onderscheiding 1924. Leraar academie 1927-1969, o.a. decoratie hout-marmer en modeteken. Bescheiden aquarellist en heimatschilder van kerkinterieurs, kapelletjes, hoekjes van oud Sint-Truiden en Haspengouwse velden en boomgaarden. Vader van Rikske, gelegenheidstekenaar (°1936).

Lit.: *Sint-Trudofeesten 1963. Tentoonstellingen van 14 tot 21 juli in de zalen van de Sint-Trudo Abdij*, ST: Leenen, 1963, z.p.; Luc CLERINX, *Oscar Poelmans in de Kredietbank te St.-Truiden*, in *HBVL*, 31.03.1970; Urbaan DRILJEUX, *Oscar Poelmans. Kunstenaar in de eenvoud des harten, (Sint-Truidense koppen)*, in *Hier en nu Sint-Truiden*, nr. 20, 1974, p. 10-12.

Portmans, ridder Frans Maria Ferdinand, burgemeester Hasselt

ST 23.12.1854 – Hasselt 19.03.1938, x Marie Roelants

Zoon van vrederechter Jean Ignace Charles, tevens kantonnaal inspecteur lager onderwijs, en Elisabeth Charlotte Florentine Vanham. College ST. Jurist Leuven. Medestichter eerste mutualiteit ST en voorzitter schoolcomité tijdens schoolstrijd. Notaris en plaatsvervangend vrederechter Hasselt 1885. Gemeenteraadslid 1881-1887 ST en lid weldadigheidsbureel 1883-1886 ST. Provincieraadslid 1892-1912. Vader van priester-leraar en pastoor Etienne Stephanus (1895-1962). Burgemeester Hasselt 1895-1937. Katholiek volksvertegenwoordiger 1912-1923 en senator ter vervanging van Edmond Whettnall 1913-1932. Ridder 1929. Voorzitter Comité Hulp en Voeding WO I. Begraven oud kerkhof Hasselt, monument met alliantiewapens. Borstbeeld in stadsmuseum Hasselt. Straatnaam *Ridder Portmansstraat* Hasselt.

Info: ODIS-databank en website Hasel.

Lit.: HBVL, 21.03.1938; VAN MOLLE, p. 275; J. GRAUWELS, *De straatnamen van Nieuw-Hasselt*, Hasselt: Heideland, 1980, p. 80.

Prenau, Steven Lambrecht, taalactivist

Aalst 02.09.1866 – Bilzen 23.10.1929, x Maria Julia Smets, xx Jacqueline Mélotte
Zoon van landbouwer August uit Brustem en Maria Dorothea Hoebers, die al in 1872 overleed. Lagere school Aalst. Rijksmiddelbare school ST. Onderwijzer middenjury Gent 1885. Hulponderwijzer Mielen-boven-Aalst 1885. Schoolhoofd Aalst 1886-1910. Inspirator bouw modelschool Aalst met hoofdonderwijzerswoning nov. Ferdinand Moers 1905. Bestuur Algemene Belgische Onderwijzersbond. Bekroningen Cercle scientifique et littéraire Sint-Jans-Molenbeek 1893. 1ste prijs Koninklijke Maatschappij Dierenbescherming 1899 met *Wille de Kraan*, verschenen in *De Opvoeding* november 1899. Medestichter en letterkundig voorzitter Limburgsche Maatschappij voor Letterkunde en Wetenschap 1894. Medestichter en redacteur *Verbroedering*, tijdschrift van Nut en Vermaak ST, in 1889-1901 gedrukt bij Van West-Rausch. Alternatieve Coninckx-studie samen met Edward Wauters en Frans Straven, uitgegeven bij Van West-Rausch in 1889. Stichter-voorzitter Willemsfonds ST. Redacteur lokale liberale bladen *De (nieuwe) Truienaar* en *De Vrije Burger* periode 1896-1914. Onder pseud. 'Steven Boersen' met o.a. Jules Frère medewerker *De Verbroedering* Luik-Tongeren, 1898. Hertrouwde met schoonzus en onderwijzeres Mélotte 1904. Leraar Nederlands stedelijke normaalschool Luik 1910-1917 en medestichter-beheerder Vlaams Huis aldaar. Lid socialistische Vlaamse Groepen in het Walenland 1908. Belaagd door kritische katholieke lokale pers *Gazet van Sint-Truiden* en *De Tram*. Uit schoolhuis Aalst gezet 1911. Zoon Lodewijk gestikt in bad Luik 1913. Dagboeknotitie over het verwoeste fort van Loncin eind oktober 1914. Lid Nieuw Vlaanderen. Medewerker *Vooruit*. Kandidaat socialistisch afgevaardigde op afgeblazen Stockholmconferentie 1917. Socialistisch lid Raad van Vlaanderen 11 september 1917 en hoofdredacteur *De Vlam*. Afdelingshoofd Ministerie Kunsten en Wetenschappen, Elsene. Uitgeweken naar Nederland augustus 1918. Bij verstek ter dood veroordeeld 1920. Verhuis van 's Gravenhage naar Maastricht 1921, Wilhelminasingel, Tillystraat en Frankenstraat. Overleden in Bilzen en begraven in Aalst. Bijdragen o.a. in *Dicht- en Kunsthalle*, *De Nationale School*, *Vlaamsch en Vrij*, *Tijdschrift van het Willemsfonds*, *De Tijdspiegel van 's Gravenhage*, *De Jonge Gids van Amsterdam*, *Vragen van den Tijd*, *Het Nieuwe Schoolblad*, *De Opvoeding* en *Verbroedering*. Gedichten in *Limburgsch Jaarboek*, dl. 3, 1895-1896, p. 118-120; *Schele Jakke*, novelle 1893 in *Limburgsch jaarboek*, dl. 4, 1895-1896, p. 58-64; *Gedichten*, Antwerpen: Opdebeek, 1902, met o.a. lied *De boer van Haspengouw* 1898; *De Steenen Winning*, in *Vlaamsche Gazet*, 27.03.1913; *Fris de Scheper*, in *Vlaamsche Gazet*, 03.04.1913; mede-uitgever namens Jong Vlaanderen van brochure Claudius SEVERUS, *Waarom? Daarom!*, Borgerhout: H. Weeremans, lente 1918.

Publ.: *Geschiedkundige en beschrijvende schets van Zout-Leeuw, de stad en de kerk*, in *De Vlaamse School*, 1901; *Verhandeling over het Nut van de Zuivere Uitspraak der Nederlandsche taal*, Koninklijke Vlaamsche Academie, 1902; *Zuur en Zoet over Zuiver Nederlandsch*, Gent: Samenwerkende Volksdrukkerij, 1904, *Le perfectionnement à l'école primaire d'instituteur à l'inspecteur*, Gent: I. Vanderpoorten, 1904.

Info: AMVC en Guido Wulms.

Lit.: Lodewijk OPDEBEEK, in *Vlaamsch en Vrij*, 5, nr. 15, 18.04.1897; 't *Daghet in den Oosten*, 1904, p. 129, recensie; *Een blauwe vos en papenvreter*, in *De Gazette van Sint-Truiden*, 06.03.1909; BELLEFROID, p. 79-83 en 106-107; JORISSEN; in *Oostland*, nrs. 42-43, juli 1962, p. 55-57; Mieke SERTYN, *Het socialistisch aktivisme tijdens de eerste*

wereldoorlog, in *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, 7, 1976, p. 190 en passim; DUSAR, p. 30, 32-33 en 35; Guido WULMS, *Steven-Lambert Prenau (1866-1929)*, in *Appel*, 4, nr. 3, oktober 1979, p. 6-14; Daniël VANACKER, Het aktivistisch avontuur, Gent: Stichting Mens en Cultuur, 1991, p. 192 en 214; Bart DE NIL, “*Als een sterke eik ter midden der dorre heide*”. *Steven Prenau alias Steven Boeren (1866-1929). Facetten van een Limburgse socialist*, in *Brood en rozen*, 1999, nr. 3, p. 101-109; Guido WULMS, in *ST19DE*, p. 129-131; Hendrik M. MOMMAERTS en Luc VANDEWEYER, in *NEVLAB*, p. 2507; Willem DRIESEN, *Meester Pruim en het schoolhuis, (Zomaar op straat, 6)*, in *De Stadsgazet*, juni 2001, p. 27.

Prijs, Hendrik, romannoteur.

ST 18.03.1898 – Alken 1984 rustoord Terkoest, x 1924 Aline Groffy

Zoon van meester-kleermaker Lambert en winkeljuffrouw Maria Elisabeth Leenen. Broer van leraar-priester. Ll. Broeders, later normaalschool ST 1914. Onderwijzer 1918. Onderwijzer oefenschool. Schoolhoofd H.Hartschool 1927-1956. Vader van striptekenaar Anne-Marie (°1925) en Lutgarde. Grootvader HBVL-journaliste Marleen Vanwelkenhuysen. Modern huis Trudostraat 1932. Startte als onderwijzer met het schrijven van toneelstukjes voor de klas, daarna met jeugdboeken en Vlaamse filmkes. In 1935 novelle en in 1937 eerste roman, die de zedelijke kwotering ‘liberale inslag’ kreeg. Medestichter in 1931 en voorzitter Kunstkring 1942-1959. Lid Geschiedkundige Kring, comité Festraetsuurwerk en bestuur Openbare Bibliotheek OL Vrouw. Secretaris Davidsfonds. Lid Vereniging Limburgse schrijvers. Naar Hasselt in 1961. Lid beheerraad Vrienden van Bokrijk en COV. Jeugdromans en volwassenenromans. Werd de Limburgse Elsschot genoemd. Zachte cynicus met veel realisme en zwarte humor. Lokaal bekendste werk is *Het zwakke verzet*, een naturalistische roman gebaseerd op historisch onderzoek. *Vlaamse Filmkes* onder pseud. ‘Remy Puc’, foutief afgedrukt als Luc. Ook ‘Harry Prijs’. Novellen en toneel. Religieuze spelen zoals Sint-Lutgardisspel 1950 en Spel van Sint-Trudo 1955. Werkte mee aan Dietse Warande en Belfort, De Vlaamse Gids, Het Tijdschrift Nederland, De Vlaamse Toeristenbond, Ons Volkske, Kuifje, Het Belang van Limburg, De Tijdspiegel, het *Sint-Truidensch Weekblad* en het lokale weekblad *De Tram* onder de schuilnaam ‘Reinaert’. Correspondent Radio Limburg 1948-1954 en boekrecensies BRT omroep Hasselt 1958-1966. Toneelstukken *De duvel danst* (bewerking *Geuzenvesper*) en *De ring der dwazen*, uitgevoerd door KKVT Pol Stas. Aflevering TV-reeks *Schipper naast Mathilde*, 1958. Jeugdherinneringen in onvoltooide *Het waterkraantje*, 1968. Rusthuis Terkoest Alken 1982. Begraven op stedelijk kerkhof ST. Tentoonstelling vzw Snuffel Hasselt 1985. Naam gegeven aan prijs voor korte verhalen van literaire tijdschrift *Appel* en later stadsbestuur ism *Het Belang van Limburg* 1981. Gedenkplaat met hoofd in profiel 1994 op gevel woonhuis in Sint-Trudostraat op initiatief van *Appel*. Kunstwerk-fontein Luc Van der Hallen 1999 bij geboortehuis en bij Sint-Gangulfuskerk op initiatief Cultuurraad. Laannaam Wilderen.

Publ.: *De droom van Jooske*, Averbode, 1926, kabouteroperette op muziek van vriend Armand Preud’homme; *Een zieltje in donkerte*, 1927 sprookje, heruitgave *Een zieltje in donkerte*. *Symbolisch spel van werkelijkheid voor de kleintjes in twee bedrijven*, (*Opbouwen toneeluitgaven*, 7de reeks, nr. 55), Brussel-Amsterdam: De Kinkhoren, 1948, met bandontwerp Lens; *Zij deden als mama*, 1928, toneel; *De blinde ogen van Philippeke*, 1928, mirakelspel; *Het grote wonder in het land der Witte Zon*, 1931, toneel; *De witte nacht*, 1931, mirakelspel; *Nistelken*, 1932, jeugdroman Davidsfonds, bandontwerp Trudo Govaerts; *De andere weg*, 1935 spel Sint-Lutgardis; *Eenzamen*, ST: Degeneffe, 1935 of 1936, acht novellen, bandversiering Ri Coëme; *Kraai*, 1936, jeugdroman Davidsfonds; *Pelagie’s minnehandel*; *De stad op het einde*, Antwerpen: Van Uffelen-Delgarde, 1937, met bandversiering Ri Coëme;

Het huis met de glycines, (Oostlandreeks, 4), Tongeren: Michiels-Broeders, 1938; *Het zwakke verzet*, Brussel: De Lage Landen, 1942, illustraties Tjienke Dagnelie; *Solden*, (Ster-reeks, 15), Brussel: Ignis, 1942, met tweede editie Amsterdam: zoon Van Kampen; *De ring der dwazen*, 1950, toneel; *De duvel danst*, 1950, toneel; *Geuzenvesper*, (Vlaamse schrijvers), Hasselt: Heideland, 1950, bandversiering Roger Daniëls; *Het meisje Elise*, 1957, eerst verschenen in *De Tram*; *Het hart der Crèvecoeurs*, (Vlaamse schrijvers), Hasselt: Heideland, 1953, bandontwerp Ri Coëme; *De onvruchtbare vijgeboom*, Hasselt: Heideland, 1960, bandontwerp Moriën; *Mensen van op de dansvloer*, novelle, 1960; *Marieke Bosteels, dienstmeid voor alle werk*, Brussel: D.A.P. Reinaert, 1966, omslag Anton Hardy; *Simone*, kortverhaal in *HBVL*, 11/12.03.1967; *Het waterkraantje*, 1968; *Het zwakke verzet*, 3de druk, Brecht: De Roerdomp, 1983.

Info: HIP archief.

Lit.: Jozef EVERAERTS, *Hendrik Prijs, zijn leven en zijn werken*, typoscript; Jozef DROOGMANS, *Bij het verschijnen van Het zwakke verzet van Hendrik Prijs in 1942*, tekst 1943, in *J. Droogmans. Verzamelde opstellen uitgegeven ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag*, Hasselt: Provinciale bibliotheek, 1955, 1, p. 231-238; LIMBURGERS, p. 157-161; Jozef DROOGMANS, *Betreffende een naamloze aanval op 'De onvruchtbare vijgeboom' van Hendrik Prijs*, in *Oostland*, nr. 39, juli-december 1960, p. 48-52; Adriaan THEATRE, in *Oostland*, Nrs. 45-46, augustus 1968, p. 39-44; Albert DOUCET, *Hendrik Prijs, (Sint-Truidense koppen)*, in *Hier en nu*, nr. 19, voorjaar 1974, p. 18-22; Ria CROUX, *Werk van Hendrik Prijs. Proeve van bibliografie*, verh., Antwerpen: Bibliotheekschool, 1978; Rudi KNAEPEN en Guido VANHEESWIJCK, in *HBVL*, 18.04.1983; Alex VAN DEN BERGHE, in *De Bond*, 13.04.1984; Marc ANDRIES, *Kamers voor lezers. Vijftig Nederlandstalige auteurs uit Vlaanderen en Nederland*, Deurne-Antwerpen: MIM, 1985, p. 86-89; Guido WULMS, *Hendrik Prijs 80*, Paul LEENDERS, *Hendrik Prijs zoals ik hem kende*, en Luc DECORTE, *Bio- en bibliografie 'van' en 'over' Hendrik Prijs (1898-1984)*, in *Vlaanderen*, nr. 223, 37, 1988, nr. 162, p. 42-54; Erik VANLANGENDONCK, *Aspecten van 'Het zwakke verzet' van Hendrik Prijs*, lic. verh., Leuven: K.U., 1989; Guido WULMS, *Hendrik Prijs*, in *Limburgse Monografieën*, 5, 1994, nr. 2; DEVOS, p. 567; MINTEN, p. 156, nr. 1475; Marleen VANWELKENHUYSEN en Lode RAMAEKERS, *Litteraire wandeling door het Sint-Truiden van Hendrik Prijs*, in *HBVL*, *Het weekend begint op vrijdag*, nr. 109, 03.12.2010.

Prys of Prijs, Preys, Joannes '**Matthias**', praemonstratenzer
Melveren 27.12.1703 – Tessenderlo 01.01.1765.

Zoon van Joannes en Catharina Plevoets. Praemonstratenzer Averbode 1725, priester 1727. Sakrist 1728, succentor 1729, cantor 1730, circator en ziekenmeester 1731, pastoor familia 1732, vicaris Tessenderlo 1733, lector theologie 1736, vicaris Zutendaal 1744, pastoor Tessenderlo 1746, overleden aldaar aan waterzucht en begraven in abdij Averbode.

Lit.: Broeder MAX, *Tessenderlo vroeger en nu*, Tessenderlo, Kasterlee, 1960, passim; *SLECHTEN*, p. 29-30.

Van den Put(te), Thomas '**Puteanus**', kunstschilder

ST 11.12.1532 – 25.04.1608, x Mayken a Speculo

Jongste zoon van commissaris Wauthier en Elisabeth Van Joeck. Gemeenteraadslid en verantwoordelijke voor de stadsarchieven 1570. Afgevaardigde van smedenambacht en

kunstenaars in wolweversgilde 1585. Eigenaar huis Tongerse weg 1597. Kunstschilder, verluchter, monogrammist. Lid smedengilde en broederschap H. Kruis. Broer van Luikse schepen en neefje van Georges Van Joeck, raadgever van de prinsbisschop. Hofschilder van prinsbisschop Ernest van Beieren. Grootvader van tekenaar Franciscus Wennen (1620-1675). Evangeliarium Robert Quercentius Sint-Jan-de-Evangelist Luik, zes miniaturen getekend 'TVP'; Evangelieboeken Quercentius 1560 en 1556-1557; In Musée d'Art Wallon Luik schilderijen Boodschap geboorte Isaac en Eliézer verkrijgt van Bathuel de hand van Rebecca voor Isaac, naam en wapenschild op keerzijde. Schilderij wijding Sint-Maarten in Sint-Martenkerk en verluchting Sint-Truidens gebedenboek Koninklijke Bibliotheek 's Gravenhage, toegeschreven.

Lit.: P. VANAISE, *Le monogrammist de l'évangéliste dit de "de Quercentius" (1564-1565) ou Thomas vanden Put(te), dit Puteanus, enlumineur et peintre de Saint-Trond (1532-1609)*, in *Bulletin de la société royale Le Vieux Liège*, 97, 1966, nr. 153, p. 54-64; Francis GOOLE, *Wapenkunde. Wapensagen*, in *De Vlaamse Stam*, 3, 1967, p. 219-223; Georges DOGAER, in *NBIOU*, 11, 1985, kol. 609-611; *Handschriften uit de abdij van Sint-Truiden*, tent.cat., Leuven: Peeters, 1986, p. 64, 170 en 178; Martin KELLENS, in *Limburg*, 70, 1991, p. 178-179; Jean OVERATH, *Pieter Coecke van Aelst en zijn tijd*, ST: Stichting abdij, Stad en regio vzw., 1998, p. 13; *BEKTRUI*, 1, 2004, p. 15.

Quellijn of Quellinus, **Artus** of Arnold '**de jonge**', beeldhouwer

ST 20.11.1625 – Antwerpen 22.11.1700, x Anna Maria Gabron, xx Cornelia Volders
Zoon van Arnoldus en Maria Morren, gedoopt door peter Christof Daemen, deken OLV-kapittel, met meter Anna Uittebroek. Naar Antwerpen voor 1650. Leerling van zijn gelijknamige neef o.a. aan stadhuis Amsterdam. Meester Sint-Lucasgilde Antwerpen. Italiëreis. Poorter 1663. Beelden, kerkmeubilair en grafmonumenten in late barok. Typische rijk gedecoreerde biechtstoelen in Antwerpse kerken. Ook architect. Beeld God de Vader doksaal Sint-Salvator Brugge 1682. Praalgraf bisschop Capello OLV-kathedraal Antwerpen 1676. Preekstoel Sint-Walburga Brugge 1667. Communiebank abdij Leliëndaal, nu Sint-Rombouts Mechelen 1678. Praalgraf abdis Anna Catharina de Lamboy 1668 Herckenrode, nu Virga Jessekerk Hasselt. Zoons Artus III en Thomas werkten in Engeland en Denemarken. Portret in Cornelius DE BIE, *Het gulden cabinet...*, Antwerpen: Juliaen Van Montfort, 1662, p. 553 ... *natiff de St.Trude, en paijs de Liege....* Monogram A.Q. Grafmonument Sint-Jacobskerk Antwerpen.

Lit.: Edmond MARCHAL, in *BIONAT*, 18, 1905, kol. 427-434; C.V., *Artus Quellin, (Uit St-Truidens's Verleden)*, in *De Tram*, 07.06.1924; *BEROEMDE*, 1956, p. 42; Iris KOCKELBERGH, in *NBIOU*, 14, 1992, kol. 541-545; Serge LANDUYT, *De funeraire monumenten van Artus Quellinus de Jonge (1625-1700). Een kritische analyse van hun geschiedenis, iconografie en stijl*, lic. verh., Leuven: KU, 1998.

Quintens, Jan **Bernard**, burgemeester

Niel bij ST 04.02.1858 – Maastricht Caberg 25.04.1923, x Theresia Torbeyns
Zoon van landbouwer Joseph en Martha Stas. Doctor genees-, heel- en verloskunde te Leuven 1882. Assistent prof. Michaux tot 1884. Huisdokter Niel, later ST Luikerstraat en Diesterstaat, oud huis Van Vucht. Huwde in Sint-Jans-Molenbeek 1887. Lid Toezichtscommissie krankzinnigengestichten 1891 en lid Beschermingscomité der Werkmanswoningen 1897, beide in arrondissement Hasselt. Tweede adjunct-geneesheer gesticht Zusters van Liefde

1897. Hoofdgeneesheer psychiatrische instelling Ziekeren 1904. Voorzitter Provinciale Geneeskundige Commissie 1905 en Provinciaal Comité voor Openbare Gezondheid 1906. Katholiek gemeenteraadslid 1889-1907, schepen 1913-1918. Provincieraadslid 1894-1918. Voorzitter Davidsfonds 1912-1914. Steunde de taalgrensactie. Bestuurslid Katholieke Associatie en Kring van Vermaak. Bestuurslid katholiek Vlaamsch oud-hoogstudentenverbond Limburg. Voorzitter Harmonie der Gilde 1891-1918. Prominent maar voorzichtig activist. Aanwezig op de stichtingsvergadering van de Raad van Vlaanderen 1917, maar federalist. Erevoorzitter Groeningewacht ST en ondertekenaar activistisch pamflet. Waarnemend burgemeester in 1918, maar week voor het oorlogseinde uit naar Maastricht. Bij verstek veroordeeld tot 20 jaar dwangarbeid. Derdeordelid. Syndicus minderbroeders. Op zijn voorstel werd in februari 1896 het Nederlands de officiële taal in de lokale gemeenteraad. Zoon Frans werd lid van de Raad van Vlaanderen en inspecteur Kolenverdeling. Overleden in ballingschap.
Grafmonument Schurhoven.

Lit.: *GVST*, 09.11.1895; *Pallieter. Satiriek weekblad*, 2, nr. 21, 27.05.1923, met portrettekening door Joz De Swerts; *GERSTMANS*, p. 11, 22, 116 en passim; *LEEMANS*, p. 64-71; Frans AUMANN, in *ZUSTERS*, p. 169-170; Luc VANDEWEYER, in *NEVLAB*, p. 2522.

Radoux, Pierre Hubert Lambert, kunstsmed

ST 29.06.1864 – ST 30.05.1939, x Antoinette Coenen, xx Maria Melania Roggen
Zoon van meubelmaker Charles en Marie Virginie Dirick. Leerling slotenmaker bij Duitser Bernard Wessendrup-Vliegen (1808-1890), Nieuwe Steenweg. Werkte mee aan Egmontplantsoen Brussel. Eigen smidse Koestraat 1893. Roepnaam 'Pie Radoes'. Siersmed bloemen en ornamenten. Hekwerk huis Copis-Polus Tongersesteenweg 1897. Naar Hamelstraat 1903, ook fietsen en motorrijwielen. Gouden medaille Expo 1907. Stoomsmederij. Lesgever Vakschool ST 1912 en Genk 1918. Zoon Joseph (°1903) volgde op als smid. Zoon Charles (°1891), opvolger als leraar vakschool, kwam om in motorongeval 1919. Siersmedwerk kasteel Ordingen (grotendeels verdwenen) en OLV-kerk Kortenberg. Doopvontdeksel Rijkel 1925. Reliekschrijn H. Kruis 1927 Sint-Pieterskerk. Sierstuk Sint-Michaël en de draak. Dubbele adelaar en kruis op perron 1929. Grote prijs wereldtentoonstelling Luik 1930. Sint-Sebastiaan en schouwstuk met uurwerk en kandelaars gekocht door stadsbestuur ST ca. 1993.

Info: Maria Radoux (+) en familie Boelen.

Lit.: *De Tram*, 11.12.1926, 03.09.1927 en 29.05.1954; *Het Vrije Limburg*, 19.01.1936; *ALOUDE*, 10, 1964, p. 25-26; *Hier en nu*, nr. 23, zomer 1975, p. 22-23; Willem DRIESEN, *Kunstsmed Pierre Radoux, tovenaars met ijzer*, in *METAAL*, p. 14-19 en 56.

Ramaekers, Pierre Henri Hubert, burgemeester

Ans 15.05.1912 – ST 14.11.1969, x Alice Goffinet
Zoon van Hubert, mijnwerker en vakbondsafgevaardigde, en Melanie Jonas. Schoonbroer van drie redemptoristen en een zuster redemptoristin. Voorzitter KAJ Nieuw Sint-Truiden 1929. Bediende werklozendienst Kiristelijke Sociale Werken Hasselt 1933. Hoofd juridische dienst ACV-Limburg. Krijgsgevangene WO II. Gehuwd met bediende en later beheerraadslid ziekenfonds Goffinet. Toekomststraat. Lid KWB Sint-Marten. Schepen 1947 en burgemeester ST 1964-1969, katholiek. Beheerder Interelectra en provinciale intercommunale Limburgse

gasmaatschappij PLIGAS. Beheerder intercommunale maatschappij ruimtelijke ontwikkeling Limburg. Beheerder huisvestingsmaatschappijen Nieuw-Sint-Truiden en Sint-Trudo. Stichter Gepensioneerdenbond. ACW-voorzitter ST. Voorzitter Katholieke Turnkring Sint-Trudo 1957. Bestuurslid Koninklijke Harmonie der Gilde. Gastheer koninklijk bezoek 1966. Initiatiefnemer Verenigde Handelaars 1969. Leidde jong en actief schepencollege met F. Aerts, E. Ruppel, R. Groffi en F. Breesch. Modernisering administratie, openbare werken en stadsverfraaiing. Eerste steen nieuwe Festraetsstudio 1967. Eikenhouten basreliëf door G.K. Scholz 1970 ACW-gebouwen Volksmacht.

Info: SAST documentatie.

Lit.: *Recht tegen onrecht. De rechtskundige dienst van A.C.V.-Limburg, een krachtige verdediger der arbeidsbelangen*, in *De Volksmacht, Limburg*, 18.08.1962; *Hier en nu, informatieblad van de stad Sint-Truiden*, herfstnummer 1966, p. 8-11; Maurits STANDAERT, in *De Volksmacht, De Stem van Limburg*, 15-16.11.1969.

Regals, Rega of Riga, **Henricus**, praemonstratenzer

Brustem 08.04.1615 – Venlo 13.01.1655

Zoon van Godfried en Sofie Vroninx. Luikse clerus. Praemonstratenzer Averbode 1634.

Priester en bibliothecaris 1639. Assistent Kortenbos 1641. Circator, subprior en prior 1648.

Pastoor Venlo 1653. Daar overleden en in kerkkoor begraven. Bescheiden, zwijgzaam maar nauwgezet. *Nimia atra bila suffocatus et tabo exhaustus*.

Schenker votiefschilderij H. Frederik van Hallum in basiliek Kortenbos door Abraham van Diepenbeek, met wapenschild. *R.D. HENRICUS REGA PASTOR IN VENLOO*

VIGILANTISSIMUS D.D. Het wapen, op zilver een blauwe band met drie gouden zespuntige sterren, vergezeld van zes blauwe schelpen in binnenzoom, kwam voor op grafzerk (verdwenen) van zijn ouders op kerkhof Brustem.

Lit.: *HERCKENRODE*, p. 387-388; *SLECHTEN*, p. 42-43; Jan GERITS, *Votiegaven voor de mariale bedevaartskerk van Kortenbos in de 17de en de 18de eeuw*, in *HBSTEV*, p. 164-165.

Rekoms, **Antoine**, Mexicovrijwilliger

ST 22.04.1834 – ST 16.06.1911, x 1867 Marguerite ‘Anne’ Willems, xx 1882 Catherine Corvers

Zoon van dagloner Joannes Lambertus, overleden in Borgworm, en Maria Anna Vanheer, Koestraat. Handwerker. Ingelijfd als vrijwilliger klaroenblazer bij het Belgisch legioen voor Mexico september 1864. Afgezwaid januari 1867 en teruggekeerd naar België. Naar Laken 1891. Overleden in stedelijk hospitaal ST.

Info: Danny Gennez.

Lit.: Albert DUCHESNE, *L’expédition des volontaires belges au Mexique 1864-1867*, (*Bijdragen Centrum voor Militaire Geschiedenis*, 3), Brussel, 1967-1968, p. 736.

Renaerts, Eligius Ludovicus ‘Eloi’, politicus

Zepperen 03.01.1893 - ST 20.03.1962, x Eleonore Nijs

Herbergier, beenhouwer, fruithandelaar, handelaar likeuren-wijn-sigaren Hamelstraat.

Verhuisde na huwelijk van Zepperen naar ST 1922. Broer van Raymond. Zoon van ‘Djang de

Kuimester' en Maria Elisabeth Jammaers. Huwde met weduwe van gesneuvelde broer Jean Baptiste Renaerts. Kandidaat provincieraad 1921 op lijst advocaat-schepen Vandersmissen. Liberaal provincieraadslid 1929-1936. Stichter, eigenaar, drukker en uitgever van *De Nieuwe Truienaar*, liberaal zaterdagblad kanton ST 1929. Kwam tussen in provincieraad over onderwijssubsidies en pacht prijzen. Eerste plaats op liberale lijst 1932, maar niet verkozen. Vervangen door Vreven. Brief naar koning en gouverneur tijdens katholiek conflict Cartuyvels-Blavier 1933. Voorzitter kredietmaatschappij Eigen Huis. Correspondent voor liberaal provinciaal blad. Belangen in fabriekje van papieren servetten in het Brusselse. Crematie in Sint-Gillis.

Lit.: *Van een blauwe Sopsoldaat*, in *HBVL*, 17.07.1930; *DUSAR*, p. 30; *PARTIJPOLITIEK*, p. 81.

Renaerts, Josephus, "t (Keu)Mesterke', volksfiguur

Zepperen 13.9.1875 – Zepperen 15.8.1950, x Philomène de Fraipont Herk-de-Stad
Zoon van landbouwer Hubert en van Anna Catharina Bex, Kogelstraat. Vader van Germaine en Georgette. Autodidact veearts, ook druk geraadpleegd voor mensenkwalen. Gebruikte volksremedies uit het *Handboek voor lydenden of genezing zonder geneesheer* 1855 van rector Vandenbosch Tongeren en van Sebastiaan Kneipp. Bouwde in 1904 naast de pastorie zijn burgerhuis. Prentbriefkaart met *Maison J. Renaerts-de-Fraipont*. Duivenliefhebber. Lindethee 't Meesterke van Zepperen, apotheek Bex Zepperen ca. 1974.

Lit.: Jules FRERE, "*t Miesterke*", in *Limburgsche Volkskunde*, 2de reeks, Hasselt, 1928, p. 17-18; André SCHIFFELEERS, *Uit het leven van Lambert Marneffe*, Nieuwerkerken: eb., p. 23-24; Prof. Dr. Guy Fabry, *Ziekte en dood*, in *Leven in Oud Zepperen*, p. 415-419.

Renson, Firmin Guillaume Joseph, voetballer

ST 20.08.1909 – ST 29.11.1954, x Johanna Moers

Zoon van Waalse graanhandelaar Leopold, burgerslachtoffer Pinberg WO I en Julie Roosen van Groot-Gelmen, handelaar regenkleding. Broer van kunstenaar Arthur. Uit voetbalminnende familie. Schrijver van clublied 'Allons les Canaries' of 'Vooruit STVV' in 1948 op melodie van het Franse 'Les boules de neige'. Speelde 9 jaar linksbuiten in het eerste elftal, werd bestuurslid en lid selectiecomité 1937. Jong gestorven. Bibliofiel. Sportwinkel 'Corner' op hoek Luikerstraat en Schepen Dejonghstraat. Echtgenote Anna was dochter fietsenhandel Moers. Vader van Roland, Leuvense sportprof en promotor Sportmuseum, en van Gisèle.

Info: André Grammet.

Renson, Arthur Arnold, tekenaar

ST 23.07.1914 – ST 13.03.1987, x Jeanne Pousset

Zoon van koopman Leopold uit Otrange, in augustus 1914 doodgeschoten door de Duitsers, en moeder Anne Marie Julie Roosen van Groot-Gelmen. Vader van kunstenaar Bruno en schoonvader keramiste Ida De Roy. Broer van sportman Firmin. Studeerde Sint-Lucas Gent. Tekenleraar Hoger Instituut Scheikunde en Tuinbouw en leraar schilderkunst en plastische opvoeding Academie Beeldende Kunsten. Privaatlessen tekenen, decoratief tekenen en schilderen in driejaarlijkse cursus Kon. Astridstraat, o.m. 1946. Kunstschilder, tekenaar.

Vooraf landschappen en koppen. Diverse affiches voor Trudofeesten, Fruitoogstfeesten e.a. manifestaties. Expo Hotel Royal ST 1937 en 1942, Kamer Limburgsche Kunstschilders Hasselt 1943 en Kunstkring ST zaal 'Onder de Toren' Hasselt 1949.

Info: HIP.

Lit.: Hendrik PRIJS, *Tentoonstelling Renson-Clerinx te St. Truiden*, in *HBVL, Kunst en letteren*, nr. 31, p. 244, 04.08.1937 en R.J., *Nog de tentoonstelling Renson-Clerinx te Sint-Truiden*, in *idem*, nr. 32, p. 253, 11.08.1937; Gert GIELIS, *Het Zevende jaar. Processies in de regio Maas-Rijn*, Hasselt: Stadsmus, Herent: Peeters, 2010, p. 129, affiche 1963.

Rietjens, Louis Hubert Joseph **Adrien**, fotograaf

ST 26.05.1892 - ST 04.12.1949, x Florentine Marie Gerardine Koekhofs

Zoon van winkelier Henri en Anna Catharina Govaerts. Broer van Guillaume. Gehuwd in Schaarbeek 1919 met meisje uit Kanne. Fotograaf-inlijster. Drukker boekbinder achtereenvolgens in Beekstraat, Ridderstraat 'In St-Trudo' achter OLV-kerk en Hamelstraat. Schoolgerief. Uitgever prentbriefkaarten, almanakken en kalenders. Zoon Polydore ook in zaak. Bidprentjes met foto.

Beekstraat 1918, Ridderstraat ca. 1924. Adrien en zoon, Hamelstraat 1948.

Publ.: *Almanak voor het schrikkeljaar Onzes Heeren Jezus-Christus 1924*, ST: Adrien Rietjens-Koekhofs; *Volledig kalender voor Limburg. Voetbal-Seizoen 1925 1926*, uitgegeven door Sint-Truidensche Voetbal-Vereeniging, ST: Drukk A. Rietjens; *Puntenboek Sint-Trudo's Gesticht Sint-Truiden. Moderne Humaniora*, ST: St-Trudo's drukkerij, z.j.; *Koninklijke Toneelkring 'De Vreugdegalm'*. *Schouwburg St-Truiden-Palace. Tips en Tops. Zangspel in 3 bedrijven door Jan Faes*, ST: Drukk Adr. Rietjens-Koekhofs, (1924).

Rietjens, Urbain Henri Marie **Edgard**, taalactivist

ST 05.04.1892 – Brussel 09.02.1933, x Thérèse Ardou

Zoon van Antoine Joseph, apotheker op hoek Markt-Diesterstraat, en Marie Mélanie Boonen. Germaanse filologie Brussel niet voltooid. Actief in studentenverenigingen, o.a. voorzitter Geen Taal Geen Vrijheid en Groeningerwacht Brussel. Vrijwilliger Rode Kruis ST augustus 1914. Uitgeweken naar Utrecht, medewerker o.a. *Dietsche Stemmen* en *Vlaamsche Stem*. Actief in Jong-Vlaamsche Beweging. Met René De Clercq medewerker activistische weekblad *De Toorts*. Medestichter De Dietsche Bond te Utrecht 1917 en lid Gouwraad van Brabant te Brussel 1918. Leiding *De Gazet van Brussel*, later *De Tijd* najaar 1918. Pseud. 'E.H.'. Theater en toneel Brussel en Parijs. Huwde Oostendse. Vorst 1919 en Schaarbeek 1920. Letterkundige, oprichter socialistische harmonie De Verbroedering Brustem ca. 1928 olv. Henri Willems. Bewoner villa 'Zonnestraal' Luikersteenweg Brustem 1932. Socialistisch kandidaat gemeenteraadsverkiezingen Brustem 1932 en provincieraadsverkiezingen Beringen. Ridderstraat Elsene 1933. Baruitbater. Dodelijk gekwetst in auto tegen paal te Brussel.

Lit.: *GERSTMANS*, p. 84-94 en 123; *MASSINBWP*, p. 288; *SCHEVENELS*, p. 21-22; C. ALBRECHT en P. VAN HEES, *Dietsche Stemmen. Tijdschrift voor Nederlandsche Stambelangen (1915-1918). Een verkenning*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, 51, 1992, p. 131, 137 en 140; Lammert BUNNING en Reginald DE SCHRYVER, in *NEVLAB*, p. 2612-2613.

Rigo-Vanderstraeten, Marie Louise Jacqueline **Fulvie**, kasteelvrouw

Tongeren 1835 - Velm 01.08.1889, x Emile de Lexhy, xx Joseph Cajot
Dochter van Joannes Maria Matheus Rigo en Maria Anna Guillelmina Ludovica Vanstrate.
Gehuwd met advocaat, provincieraadslid en liberaal Luiks gedeputeerde voor Borgworm,
Emile Arnold de Lexhy, zoon van de burgemeester van Saint-Georges, Momalle en Jeneffe.
Eigenares van kasteel en 135 hectaren in Velm. Hertrouwde in 1883 met haar Waalse
rentmeester Gilles Joseph Cajot-Lejeune (°Soiron), later burgemeester van Velm 1894-1898.
Broer Alexis Rigo uit Etterbeek nam bezit in 1889 over en schonk het later aan Jeanne
Gijselinck.

Lit.: *THIERIE*, p. 98.

Roberti, Charles Bonaventure, dichter

ST 07.11.1798 – Antwerpen 01.03.1872

Zoon van notaris en landbouwer Henri, uit Truiense patriciërsfamilie, en Marie Marguerite
Chaudoir. Ontvanger directe belastingen Chênée 1850 en Antwerpen 1856. Auteur van
huldeadressen aan vorstelijke figuren.

Publ.: *Chants d'un Belge, composés à l'occasion du mariage de S. A. R. le duc de Brabant
avec S.A.I. et R. l'archiduchesse Marie-Henriette-Anne d'Autriche*, met chronogam, Luik: A.
Lelotte, 1853.

Lit.: Joseph DEFRECHEUX, in *BIONAT*, 19, 1907, kol. 512-513; *JORISSEN*.

Robijns, Robyns, Frans Antoon, 'Meester Robyns', onderwijsinspecteur

Mielen boven Aalst 10.10.1836 – Elsene 31.07.1903, x Virginie Ghijsens.

Zoon van Willem en Maria Josepha Bormans. Lessen Latijn bij pastoor Theunissen in Aalst.
Ll. Normaalschool 1851-1854, grootste onderscheiding. Onderwijzer college Asse, pensionaat
Snyders Brussel, instituut Saint-Martin Brussel, Opwijk en Gors-Opleeuw. Onderwijzer
Gelinden 1857. Huwelijk met dochter graankoopman Gelinden 1863. Vader van priester
Oswald. Letterkundige. Kantonnaal inspecteur Maaseik 1873 en hoofdinspecteur 1885 lager
onderwijs. Dochter Alfonsine, onderwijzeres, huwde met drukker J. Van Der Donck Maaseik.
Boek *De l'enseignement de la rédaction dans les écoles primaires, spécialement dans les
écoles primaires rurales, suivi du plan* (2de ed., gedrukt bij Vanwest-Pluymers in 1860),
bekroond door het *Journal de l'Enseignement primaire et de l'enseignement moyen du
second degré* 1859. Voorstander Socratische methode. Diploma Londen 1871 en medaille
Wenen 1873 voor leerboeken. Stichter opvoedkundig tijdschrift *Katholiek Schoolblad* 1879,
later *De Opvoeding*. Stichter Schoolbond tegen Alcoholisme 1887. Handboeken anti-
alcoholisme, vaak samen met zoon en dokter Albert Robijns. Schreef tekst *Ons vaandel* voor
lied van vlag alcohol-onthoudersbond, met Belgische kleuren, groene morgenster op wit veld.
Andere werken: *Nieuwe schrijf-leesmethode. Leesboek voor volksscholen. De kleine zanger.
Methodische stijl- en denkleer. Aanleiding tot het vervaardigen van Nederduitsche opstellen.
Methode om de Nederduitschen op korten tijd te leeren Fransch lezen. Nederlandsche
spraakleer. Elementaire oefeningen in het schoonschrijven. Hand-atlas der Bijbelsche
geschiedenis. Rekenkunde der lagere scholen*. Woonde later in Hasselt, maar toevallig in
Elsene overleden. Neefje Alfred Robyns, hoofdonderwijzer te Neeroeteren was ook auteur
van leerboeken. Straatnaam Gelinden. Staatsieportret Stadsmus Hasselt.

Publ.: *Bruno. Herinneringen uit de tijd der Luiksche Omwenteling van 1789-1791*,
Antwerpen: J. B. Van Roey, 1867; *Province de Limbourg. Rapport sur la situation de
l'enseignement primaire catholique. 1883-1884*, Sint-Truiden; *Beknopte leergang van*

opvoedkunde door een oudbestierder eener normaalschool, herzien voor hetgeen de bijzondere methodeleer betreft, 3de uitg., ST: S. Lutgardis' drukkerij, 1887; *Aritmétique des écoles primaires. Division supérieure*, nieuwe ed., Luik: H. Dessain, 1890; *Cours pratique de style élémentaire à l'usage des écoles primaires, des pensionnats et des écoles moyennes. Partie de l'élève*; Luik: H. Dessain, 1890; *Keur van stukken ter vertaling uit het Fransch in het Nederlandsch. Werkje tevens bestemd om als Fransch leesboek in lagere en middelbare scholen gebruikt te worden. Handboek des leerlings*, nieuwe uitg., Luik: H. Dessain, z.j.; *Verzameling van antialcoolische verhalen, gedichten en gezangen. Eerste reeks*, Maaseik: J. Vanderdonck-Robyns, 1895; met Alb. Robyns, *Handboek van het Antialcoolisme*, Maaseik: J. Vanderdonck, 1899;

Lit.: *Het Algemeen Belang der Provincie Limburg*, 30.07.1892; Oswald ROBYNS, *Verzamelde gedichten met levensschets van F.A. Robijns*, Maaseik, 1905, met biografie p. 5-15; J. BROUWERS, in *NBIOW*, 11, 1985, kol. 648-652; *MINTEN*, p. 59, nr. 180; Raf VAN LAERE, *Bruno, een 19de-eeuws verhaal over de Luikse revolutie te Sint-Truiden*, in *HBSTEV*, 2006, p. 341-348.

Robijns, Robyns, Oswald, geschiedkundig auteur

Gelinden 21.03.1871 – Hasselt 09.01.1939, begraven in Millen

Zoon van inspecteur Frans Antoon. Woonachtig en studies colleges Maaseik en Hasselt.

Medestichter en secretaris De Vlaamse Bloemengard. Priester 1896. Leraar Borgworm (Waremmes), kapelaan Eksel 1899 en pastoor Millen 1910-1938. Op rust in Hasselt. Stichter-hoofdredacteur *Limburg* 1919. Regionaal historische en folkloristische artikels in dit tijdschrift en in *'t Daghet in den Oosten*. Religieuze werken, leerboekjes en sociologische brochures. Vertalingen van G. Kurth en J. Demartau. Gedichten en toneelwerken. Uitgave verzamelde gedichten en biografie van zijn vader in 1905.

Publ.: *Maatschappij van Onderlingen Bijstand*, Maaseik, 1892; *De lijfrentekas of iedereen rentenier*, Maaseik: Vanderdonck-Robyns, 1899; *De brigands van 1798*, Maaseik: Vanderdonck-Robyns, 1898; vert. *Baptist Houtworm. Antialcoolisch kluchtspel in twee tafereelen*, (Werken van Oswald Robyns, 14), Maaseik: Vanderdonck, 1902; vert. *De paardedeken. Zedenschets in één bedrijf*, (Werken van Oswald Robyns, 13), toneelstuk, Maaseik: Vanderdonck-Robyns, 1903; *Eigen tooi en vreemde pluimage*, Oostakker: Drukkerij beroepsschool Glorieux, 1904; *Gemengde verhalen en eenige gedichten* (Werken van Oswald Robyns, 16), Oostakker: Drukkerij beroepsschool Glorieux, 1906; *De wet van den 16 mei 1900 over de erfenis der kleine nalatenschappen voor het volk opgehelderd en toegelicht*, (Werken van Oswald Robyns, 5), Maaseik: Vanderdonck-Robyns, 1907; *Korenaren en kollebloemen*, Oostakker: Drukkerij beroepsschool Glorieux, 1908; *Een lach en een traan*, Oostakker: Drukkerij beroepsschool Glorieux, 1910; *Handboekje van den godvruchtigen misdienaar*, Maaseik, 1912; *Zo loont de Liefdekonink*, Tongeren: Michiels-Broeders, 1921, met inleiding bisschop Rutten; *De klokken van Millen*, Maaseik, 1925; *Een heksenproces te Millen*, Maaseik, 1930.

Lit.: *HBVL, Kunst en Letteren*, 12.01.1939; A. REMANS, in *NBIOW*, 2, 1966, kol. 739-740; SWERTS, p. ; DEVOS, p. 586.

Robyns, Frans Hubert Edouard Arthur **Walter**, botanist

Aalst bij ST 25.05.1901 – Ukkel 27.12.1986, x Hélène Honorine Françoise Germaine Minten

Zoon van landbouwer Desiré uit Mielen-boven-Aalst en Maria Hubertina Hortensia Tits. Ll. Klein Seminarie. Stelde herbarium samen met streekplanten olv. leraar Jozef Lenssen. Schoonbroer van componist Anatole Van Assche. Doctor natuurwetenschappen, plantkunde, 1933 en hoogleraar te Leuven 1926-1971. Studie voor monografie over Vangueria Jussieu (Rubiaceae) in Kew (GB.) 1924-1925. Rijksplantentuin 1925. Directeur van de Nationale Plantentuin te Brussel 1931-1966. Gehuwd met Leuvense. Verhuis naar Meise 1958. Lid Koninklijke Academie Overzeese Wetenschappen 1930. Stichtend lid Koninklijke Academie België 1938 en International Association for Plant Taxonomy. Driehonderdtal publicaties o.a. over de flora van Belgisch Kongo en over de Belgische natuurreservaten. Bijdragen in biografische woordenboeken. Lid Koninklijke Commissie Monumenten en Landschappen 1934. Leuven. Naar Ukkel 1982. Voorzitter project *Flore du Congo belge et du Ruanda-Urundi* 1942-1963. Diverse plantennamen aan hem opgedragen o.a. *Robynsia* Hutchinson (Rubiaceae).

Publ.: *Over plantengroei en flora der kopervelden van Opper-Katanga*, in *Natuurwetenschappelijk tijdschrift*, 14, 1932, p. 101-106; *Botanique du Congo belge*, in *Encyclopédie du Congo belge*, 1, 1950, p. 390-424; *Ecologische aspecten van het behoud der natuur in de intertropische zone*, in *Koninklijke Academie Overzeese Wetenschappen. Mededelingen zittingen*, 1963, p. 949-977.

Lit.: JORISSEN; WIWIV 1980, p. 770; André LAWALREE, in *Bulletin van de Nationale Plantentuin van België*, 57, nr. 1-2, 30 juni 1987, p. 3-38; *De plantkunde na 1930*, in *Geschiedenis van de wetenschappen in België 1815-2000*, Brussel: Dexia, 2001, p. 253-254.

Rodigas, Mathieu François **Emile** Aloïs, botanist

ST 02.04.1831 – Gent 14.11.1902, x Delphine Colette Schotsaert

Zoon van Frans Karel Hubert en Antonie Gertrude Vanhoren. Medische studie Luik afgebroken wegens ziekte. Ll. van teler Louis Van Houtte Gentbrugge. Meteorologische observaties vanaf 1850 in *Bulletin de l'Académie royale de Bruxelles*. Directeur dierentuin 1873 en leraar-directeur staatstuinbouwschool 1888 Gent. Bijdragen in *Feuille du Cultivateur*, *Journal d'horticulture pratique*, *Bulletin du Cercle d'arboriculture de Belgique*.

Hoofredacteur *Lindenia. Iconographie des orchidées*. Medewerker *Flore des serres et des jardins de l'Europe*, *Revue de l'horticulture belge et étrangère*, *Journal des orchidées*, *Illustration horticole*. Secretaris Boomteeltkundigen Kring van België. Voorzitter Société royale de botanique de Belgique 1893. Vice-consul Venezuela. Gelegenheidsgedichten. Naam Rodigas verbonden aan aronskelkachtige *Homalomena lindenii*.

Publ.: *Over de Weerkunde en hare betrekkingen tot de Hovingbouw*, Gent: Annoot-Braeckman, 1863; *Les fourgères, étude sur leur esthétique, leur reproduction, leur classification*, Brussel: Lacroix-Vanboeckhoven, 1868; *l'Orme gras à larges feuilles*, in *La Belgique horticole*, 18, 1868, p. 111-116; *De burgerlijke moestuin. Beknopt overzicht van al de in eenen gewonen tuin te teelen groenselplanten*, Gent: H. Hoste, 1871; *Une visite à l'établissement de l'horticulture internationale (Linden) au Parc Léopold à Bruxelles*, Gent: Vanderhaegen, 1890.

Info: Jack Naus.

Lit.: *Revue de l'horticulture belge et étrangère*, 28, 1902, p. 268; *Bulletin de la Société royale de botanique de Belgique*, 41, 1902-1903, p. 38-39; Maurice MAETERLINCK, *Bulles bleues*, Parijs: Librairie Plon, 1948, p. 146; JORISSEN.

Rodigas, Frans Karel Hubert, apotheker

Elen 23.09.1801 – ST 04.03.1877, x Antonia Gertrude Vanhoren

Uit geneesherenfamilie afkomstig van Crombach (vml. Polen). Zoon van geneesheer Pierre en Catherina Elisabeth Lambrechts. Groeide op in kasteel Daniëlsweert en maakte via oom doctor van universiteit Leiden kennis met plantkunde. Student Sittard, Maastricht en Luik. Kandidaat fysica en wiskunde, doctor in geneeskunde en pharmacie. Gehuwd met apothekersdochter ST 1826. Geneesheer en apotheker. Professor tuin-, plant- en landbouwkunde rijksnormaalschool Lier 1847 op aanraden van minister de Theux. Terug naar ST 1859. Werken over tuinbouwkunde o.a. populair handboek, bekroond door regering in 1849. Kruisingen van planten, o.a. Phlox of vlambloemen. Voordrachten in Maasland 1862. Lid examenjury's tuinbouwscholen en vice-voorzitter Boomkwekerskring België. Kandidaat verkiezingen en lid liberale associatie 1869. Vader van botanist Emile, die over hem een biografische notitie publiceerde. Schoonvader van generaal-intendant Belgisch leger Jean Baptiste Mohr.

Publ.: met Julien Deby, *Manuel de culture maraichère*, (Bibliothèque rurale), Brussel, 1852-1853.

Info: Jack Naus.

Lit.: Emile RODIGAS, *Le docteur F.-C.-H. Rodigas*, in: *Bulletin d'arboriculture, de floriculture et de culture potagère*, Gent, 1877; Henri MICHEELS, in *BIONAT*, 19, 1907, kol. 600-602; JORISSEN; LEMMENS, p. 37; Jack NAUS, *140 jaar Rode Kruis Sint-Truiden*, ST: Rode Kruis, 2010, p. 247-248.

Rodulf(us), abt

Moustier-sur-Sambre voor 1070 – ST 06.03.1138

Zoon van onvermogens bij Namen. Studies en subdiaken Luik. Benedictijn, custos scholaster en prior abdij Burtscheid (D.). Trok zich ontgoocheld terug in abdijen van Hersfeld en Gladbach. Verliet Burtscheid 1091 en kwam in ST terecht. Waalssprekend. Voerde onder abt Diederik (+1107) met enige moeite de regel van Cluny in en de muziekmethode van Guido van Arezzo. Prior ca. 1103. Moest aanvankelijk de plaats ruimen voor kandidaat abt Herman en trok naar de Sint-Laurentiusabdij te Luik. Abt ST 1108 – 1121. Administratieve en economische organisator. Heropbouw gebouwen en kerk 1117, na verwoesting door Godfried van Leuven in 1114. Stichter priorij Donk 1119. Bracht goederen o.m. in Aalburg (NL.), Melveren, Kerkom, Staden, Keulen, Provins, Seny, Bekkevoort en Jemeppe-sur-Meuse terug bij abdij en verkreeg o.a. schenking van brouwerij in Zerkingen. Maar grote heren beschadigden eigendommen o.a. in Halen, Borlo en Villers-le-Peuplier. Regelmatige conflicten met voogd graaf van Duras. Viel in ongenade na concilie van Fritzlar als partijganger van de Paus en selector van de Luikse bisschop, en verliet de abdij in 1121. Verbleef in Affligem, Gent, Luik, Keulen en Deutz. Abt Sint-Pantaleon Keulen 1121-1123. Bekend voor zijn tactvolle omgang met de Keulse joden. In 1123 terugkeer naar ST. Twee gevaarvolle Romereizen als metgezel van de Luikse bisschop van Gullik. Slag bij Wilderen 1129. Bezoek van Narrenschip aan ST. Gaf bij zijn vriend graaf Arnold van Loon impuls om premonstratenzers in Averbode te vestigen. Richtte scriptorium en bibliotheek op. Componist en promotor van muzieknoot. Handschrift met officie van Sint-Trudo, Universiteitsbibliotheek Luik nr. 12. Schrijver van gekende abdikroniek vanaf 999, van brieven en van verdwenen traktaat tegen simonie. Dichter o.a. *De virginitate beatae Mariae*. Straatnaam.

Publ.: *Gesta Abbatum Trudonensium*, boeken I-VII en IX, 12de eeuw, handschrift A perkamenten codex in bibliotheek godgeleerdheid K.U. Leuven sinds 1969. Uitgegeven door

Rudolf KOEPKE in *Monumenta Germaniae Historica, Scriptores*, 10, Hannover, 1852, p. 213-448 en door Camille DE BORMAN, *Chronique de l'abbaye de Saint-Trond*, 2 dln., Luik: Société des Bibliophiles Liégeois, 1877. Vertaling naar het Nederlands door Emiel LAVIGNE uitgegeven in 1986.

Lit.: *RECUEIL*, p. 12-14; Sylvain BALAU, in *BIONAT*, 19, 1907, kol 618-623; H.C. MELIS, *Rudolph abt van St. Truiden*, in *Groote mannen van Limburg*, Antwerpen: L. Opdebeek, 1928, p. 12-14; L. INDESTEGE, *De avontuurlijke reis van een abt van de abdij van Sint-Truiden, anno 1107*, in *Limburg*, 26, 1946, p. 114-120; Jacques STIENNON, *Cluny et Saint-Trond au XIIe siècle*, in *Standen en landen*, 8, Leuven: Nauwelaerts, 1955, p. 55-86; J.H. AERTS, *Onuitgegeven gedichten van Rodulf van Sint-Truiden*, in *OLL*, 11, 1956, p. 47-60; ID., in *NBIOUW*, 3, 1968, kol. 707-715; MONBEL, p. 40-43; J. TOLLEBEEK, *Rodulfus van Sint-Truiden, Rupert van Deutz en het "jodenprobleem"*, in *HBHEYN*, p. 327-335; *KRONIEK*, p. 1-6; Eugeen SCHRUIERS, in *Handschriften uit de abdij van Sint-Truiden*, catalogus, Leuven: Peeters, 1986, p. 112, 3; Gordon A. ANDERSON en C. Matthew BALENSUELA, in *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, 2de ed., 2001, p. 497-498; Paul KEVERS, *Het twaalfde-eeuwse Officie van Sint-Trudo*, in *HBSTEV*, p. 201-220 en ID., *Het Officie van Sint-Trudo*, ST: Stichting Abdij, Stad en Regio, 2009.

Ronsmans, Jean Leon Martin Albert, veearts

Wilderen 07.06.1903 – ST 31.05.1969, x Elza Vroonen

Zoon van spoorwegbediende Baptist uit Neten en Maria Virginia Ruppus van Halle-Booienhoven. Doctor diergeneeskunde. Wilderen. Liberaal. Provincieraadslid als plaatsvervanger 1958-1969. Met Raoul Vreven herstarter liberale strijdblad *Vrij Limburg* en Comité Verloren Maandag, ontstaan uit het liberaal getinte feestcomité Sint-Truiden Vooruit. Voorzitter beroepsvereniging Limburgse dierenartsen en vrije verzekerden Help U Zelve Limburg. Secretaris Koninklijke Maatschappij De Limburgse Paardenkwekers.

Info: HIP archief.

Rosel(le), Guillaume **Jacques**, kunstschilder

ST 06.07.1799 – ST 21.06.1869, ongehuwd

Zoon van glazenier Eustache Joseph en Anne Cathérine Vanhaeren, Nieuwstraat. Meester huisschilder Zoutstraat, inwonende bij zussen naaisters. Lid broederschap OLV van Salette, opgericht bij Minderbroeders ST 1854.

Drie achterglasschilderijtjes met OLV van Salette 1855, Sint-Antonius-abt 1854 en Sint-Leonardus

Lit.: Karel VERHELST, *Jacques Rosel (1799-1869). Een Sint-Truidens achterglasschilder*, in *Limburg*, 69, 1990, p. 7-16.

Ruppol, Emiel, schepen

Aalst (O.Vl.) 05.06.1923 – ST 19.06.2010, x Ria Missotten

Zoon van leraar Alfons en moeder Hendrix(?). Apotheker. Gehuwd met apothekeres, directrice Limburgse Tarificatiedienst en dochter van oogspecialist Hasselt. Vader van Patrick, apotheker Martine en vormgever Els. Voorzitter Koninklijk Limburgs Apothekers Verbond. Gemeenteraadslid 1959 en schepen 1965-1988 CVP. Aandacht voor stadsfinanciën,

muziekacademie, openbaar groen, waterbedeling, toerisme en middenstand. Voorzitter en bestuurslid van sociale initiatieven o.m. onthaalcentrum voor mindervaliden WIRIC vzw 1980, beschermde werkplaatsen voor Limburg BEWEL vzw. Hamelstraat, psychiatrisch ziekenhuis Sancta Maria. Lid beheerraad E/39, NMWL, PLIGAS, Gemeentedienst van België, LISEC, Vereniging Openbaar Groen.
Interview Hallo Micro-project SAST 2010.

Info: SAST documentatie.

Ruppol, Richard Martin, verenigingsfiguur

Aalst bij ST 27.01.1928 – ST 07.12.1987, Marie-Louise Hubrechts.

Zoon van landbouwer Felix, voorzitter kerkfabriek Aalst, en Irma Ruppol, Steenkuilstraat. Bediende Koninklijke Bibliotheek Brussel. Secretaris-bibliothecaris school Genk en Technisch atheneum Terbiest 1971. Vertegenwoordiger en reisleader Vlaamse Toeristenbond ST als opvolger René Groffi. Bibliothecaris bibliotheek Aalst 1957. Medestichter Limburgse operavrienden Aken 1957 en danscursus VTB-VAB 1962. Wijngaardenweg sinds 1960.

Info: Marie-Louise Hubrechts.

Lit.: Roger COLLART, *Richard Ruppol is niet meer...*, in *Hier Sint-Truiden*, 17.12.1987.

Rutten, Guillaume Gustave ‘**Gust**’, auteur

ST 07.05.1833 – Goetsenhoven 29.04.1893

Zoon van winkelier Guilielmus, winkelier Stapelstraat, en Anne Gertrude Ulens.

Normaalschool ST 1848-1851. Gemeenteonderwijzer Goetsenhoven 1852-1887. Auteur van leesboek, didactisch werk en van dialectwerk. Artikels in pedagogisch tijdschrift *De Toekomst*.

Publ.: *Balderik de dierenplager. Leesboek voor de hoogste klas eener lagere school en voor volwassenen*, Tienen, 1869; *Grondbeginnselen der rekenkunde*, Tienen, 1875; *Bijdrage tot een Haspengouwsch idioticon*, Antwerpen, 1890, aanvullend op het *Hagelandsch idioticon* door Tuerlinckx.

Lit.: J. VERCOULLIE, in *BIONAT*, 20, 1910, kol. 491-492; *JORISSEN, MINTEN*, p. 56, nr. 136; Ulrich MAES, *Naus aut Sintruyn: het dialect van Sint-Truiden in de negentiende eeuw*, in *Jaarboek van de Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde*, 9, 2007, p

s’ Heeren, Maria Henriëtte, volksfiguur

ST 16.12.1884 – Antwerpen hosp. 16.08.1902

Dochter van houtsnijder Guilielmus in de Beekstraat, sinds 1886 ober in Antwerps volkscafé, en Marie Hubertine Leenen. Kleermaakster Borgerhout. Lid liberaal dameskoor en maatschappij Leopold. Levend verbrand na een kortsluiting op een praalwagen van de maatschappij aan de Sint-Katelijnevest te Antwerpen op 15 augustus 1902. Maria troonde als de bruid van Koning Winter vastgebonden bovenop de zes meter hoge elektrisch verlichte wagen Noors ijskasteel - Sneeuwvlokjes in de Antwerpse Lichtstoet. Bezweken de volgende dag in Koningskamer van Sint-Elisabethhospitaal. Massale aanwezigheid op begrafenis. Volksnaam ‘Maagd van Antwerpen’. Grafmonument Kiel, later Schoonselhof Antwerpen. *Treurig herinneringslied...* liedzanger Frans Van Kets. Straatnaam Borgerhout.

Lit.: Jan de SCHUYTER, *Drij moorden voor vijf cens. Marktzangers als verspreiders van stadsnieuws*, (*Levende folklore en anecdotisch Antwerpen*, 4), Antwerpen: L. Opdebeek, 1945, p. 101-104; Brigitte RASKIN, *De maagd van Antwerpen*, Leuven: Kritak en VBVB, 1992; Romain LENAERTS, *Maria 's Heeren, de Maagd van Antwerpen (1884-1902). Een bekende Sint-Truidense*, in *De Bink*, 12, 2009, nr. 47, p. 5-7.

Sacré, Jan, 'pater Chrysostomus', minderbroeder

Bevingen 02.09.1806 – Tienen hosp. 27.02.1881

Zoon van landbouwer Jean en Elisabeth Van Loubbeeck. Ll. College. Priester Luik 1834 en kapelaan Sainte-Marguerite. Minderbroeder ST 1839. Vicaris 1843. Gardiaan 1843 en novicenmeester 1846 Tielt. Oprichter nieuw klooster Lokeren 1847-1850. Gardiaan Antwerpen 1856-1857 en ST 1865-1866. Custos 1848-1851, 1855-1857 en 1860-1863 en algemeen visitator Derde Orde in België 1862-1868. Stichter congregatie zusters tertiariissen Tamines 1863. Prediken Budingen en Geetbets 1869, Herk-de-Stad 1870 en mis lezen Zepperen 1871. Novicenmeester ST 1871. Bij Alexianen Tienen 1878.

Lit.: *Priesters van verschillende bisdommen die de soutane met de bruine pij hebben verwisseld in onze provincie Sint-Jozef 1836-1947*, in *De Band*, 6, 1962, nr. 4, p. 20-29; BEVING, p. 7.

Sacré, Jean Joseph Albert Marcel, vice-gouverneur Brabant

Kerkom 01.04.1915 – Hamme-Merchtem 30.11.1988, x Janine Claeys

Zoon van winkelier Gerard en Maria Apollina Lemaire. Studies rechten en politiek-diplomatie Leuven 1940. Ambtenaar economische zaken en kabinetssecretaris bij de ministers Verbist, van de Straeten-Waillet, Orban en Héger. Arrondissementscommissaris Brussel-Hoofdstad en Halle-Vilvoorde 1951. Voorzitter intercommunales Haviland, Grote Ring rond Brussel. Voorzitter bestuur Kasteel Gaasbeek en Bellebeekproject KBS. Waarnemend en vice-gouverneur Brabant. Wemmel en Hamme-Merchtem. Publicaties over recht, administratie en intercommunales.

Publ. *Voor elk arrondissement een commissaris der regering: historiek, rechtssituering*, (*Standen en Landen*, 30), Heule: UGA, 1964; *Jacht en vogelvangst, particuliere wachters, wapens en munities, riviervisserij. Wetten, koninklijke besluiten, ministeriële besluiten, omzend- en ambtsbrieven*, Heule: UGA, 1966 en 1975, losbladig.

Lit.: WIEDAT, p. 223, WIWIV 1980, p. 789-790, Hubert HOCHE, *Kerkom. Mijn dorp!*, Kerkom: in eigen beheer, 2004, p. 159.

Sa(e)rens, Georges, abt

Mechelen 15.06.1477 – ST 03.04.1557

Cisterciënzer abdij Boneffe 1492. Hospitaalverantwoordelijke, econoom en abt 1524. Door Willem van Brussel naar ST gehaald als coadjutor, zonder advies monniken. Na dispuut over kandidaat coadjutor Rutger Vrancken 1532, ingekleed als benedictijn in Saint-Laurent Luik. Steun van prinsbisschop Erard van der Marck. Abt ST 1533-1558. Zette hervormingswerk van voorganger verder. Heropbouw refectorium en bibliotheek na brand 1538-1554. Verbouwing brouwerij en aanleg kloostervloer 1553. Groei van de abdij tot cultuurcentrum. Aankoop refugiehuis Mechelen 1536, waar hij regelmatig verbleef. Aan hem werden een uitgave van Dionysius de Karthuizer, een Trudoleven en de voortzetting van de abdijskroniek

door raadgever Moringus 1543 opgedragen. Antifonarium door prior Breedzip 1540. Begraven naast voorganger in onder hem rijk versierde zuidkapel. Vriend Jan Latomus, prior Grobbendonk, schreef grafschrift en abdijgeschiedenis. Ook naamvers bewaard. Biografie door Peter Crullus 1565. Wapenstein met initialen GS boven laatgotisch poortje Zoutstraat, verdwenen. Wapen: rode klauwende leeuw op zilveren veld.

Lit.: *RECUEIL*, p. 27-30 en 74; U. BERLIERE, in *BIONAT*, 21, 1913, kol. 398-399; *MONBEL*, p. 55-56; *KRONIEK2*, p. 251-271. Johan VAN DER EYCKEN, *Handschrift nr. 35 van de abdij van Sint-Truiden*, in *LOL*, 84, 2005, p. 304. .

Salé, Adrianus ‘**Trudo**’, abt Averbode
ST 06.06.1722 – Averbode 19.03.1782

Zoon van gildedeken Josse Salé, voor troebelen gevlucht uit Brussel, en Isabelle Roberti. Averbode abdij 1744, ‘Trudo’ 1745. Priester 1748. Bibliothecaris, cantor en magister van de zieken. Circator 1749. College praemonstranzers Leuven. Leraar theologie en archivaris Averbode 1752. Tweede provisor 1756. Schreef verslag over gijzeling en meevoering naar Westfalen door Pruisische troepen 1758. Provisor en kamerling abt 1769. Abt 1778 en vicaris-generaal van de Praemonstranzers Brabant 1780. Keizerin Maria Theresia noemde hem Adrien, *forte quia Trudo, galice Tronc, non bene sonat*. Vicaris generaal 1780. Begraven onder hoofdaltaar Averbode. Veeltalige erudiet. Latijns dichter. Schrijver en componist. Maecenas en oprichter museum munten en penningen. Beschouwde zich naar verluidt Luiks onderhorige en probeerde nieuwe abdij te stichten in Wijer, onbereikbaar voor Oostenrijkse inmenging. Wapenschild: gedeeld van zilver en zwart met gouden dwarsbalk beladen met rood hart tussen twee rode rozetten met vijf bladen van hetzelfde, geknopt van goud en groen gebaard. Vergezeld van in het hoofd een rode keper en in de punt twee zilveren sterren met acht stralen. Leuze *Non mutantur*.

Drie portretschilderijen abdij Averbode, o.a. door zijn kennis Pieter-Jozef Verhaghen. Publ.: *Tractatus theologici tum praxi, tum speculationi accomodati*, uitgave van tractaten abt Simon Braunman, Leuven: Martin van Overbeke, (1750-1752).

Lit.: Alphonse GOOVAERTS, in *BIONAT*, 21, 1911-1913, kol. 197-208; L. BLOMME, *De Norbertijner Abdij van Averbode. Geschiedkundige schets met platen en bijlagen*, Averbode: drukkerij der abdij, 1920, p. 237-245; F. Pl. LEFEVRE, *L'abbaye norbertine d'Averbode pendant l'époque moderne, (Recueil des travaux publiés par les membres des conférences d'histoire et de philologie, reeks 2, 4)*, Leuven, 1924, p. 39-44; *SLECHTEN*, p. 103-104; T.J. GERITS, *Verzameling doodsbriefen bewaard te Averbode*, in *Vlaamse Stam*, 7, 1971, p. 257; *JORISSEN*; Raf VAN LAERE, *De Heeswijk (+1783) over de geschiedenis van de abdij van Sint-Truiden*, in *OLL*, 38, 1983, p. 294-295; *Pieter-Jozef Verhaghen (1728-1811). In het spoor van Rubens*, tent. cat., Leuven: Peeters, 2011, p. 176-177 en 179-183; Jan GERITS, *Pieter Jozef Verhaghen (1728-1811) als portretschilder*, in *Het Oude Land van Aarschot*, 46, 2011, p. 15-17.

Scheepers, Gerard Hubert Joseph **Jules**, burgemeester

Tongeren 25.02.1897 – ST 26.10.1972, x Maria Govaerts

Zoon van schapenhandelaar Jozef uit Gelinden en Elisabeth Mulleners uit Tongeren. Maastrichterstraat. Ll. College Tongeren. Geneeskunde Leuven en specialisatie psychiatrie Parijs 1924. Naar ST. Hoofdgeneesheer Ziekeren 1925, zoals zijn schoonvader Alfons

Govaerts. Ook tijdelijk hoofdgeneesheer psychiatrische instelling Zusters van Liefde. Gewaardeerd volksarts. Echtgenote was voorzitter Christen Middenstands- en Burgervrouwen CMBV. Provincieraadslid 1932 lijst Verenigde Katholieken, tot 1936. Vlaams democratisch profiel. Gemeenteraadslid 1946, schepen 1946. Burgemeester 1949-1965, katholiek. Viering 700 jaar overlijden Christina de Wonderbare. Restauratie kasteel Terbiest 1951. Opheffing fruitmarkt 1954 wegens start veilingen. Trudofeesten 1956. Eerste industrieterrein 1960. Startte project overdekte veemarkt 1962. STVV promoveerde naar eerste afdeling. Uitbater fruitweilanden met vetkoeien. Fervent jager. Peter van Sint-Eucheriusklok hoofdkerk 1951.

Lit.: Paul VANSTRAELEN, *In memoriam*, in *Hier en nu*, nr. 17, Nieuwjaar 1973, p. 45.

Scheepers, Marcel Joseph Emile, landbouwjournalist

Duras 28.09.1929 - ST 17.10.1985, x Augusta Verdin

Zoon van landbouwer Laurent en Maria Catharina Victoria Koekelbergh uit Gorsem. Ll. College ST. Student Institut Gramme Luik en KU Leuven. Gegradueerde landbouwwetenschappen, gelijkgesteld met industrieel ingenieur landbouw. Gehuwd met Brustemse. Vader van Egyptologe Anne. Landbouwjournalist o.a. in *Het Boerenfront*, *Landeigendom* rubriek *Fruittuin*, *Courrier Bayer Phyto Koerier*, *Courrier Gorsac Koerier*. Lid Vereniging van Belgische Landbouwjournalisten 1968. Medewerker Bayer Gorsac nv., later afdeling Phyto van Bayer Belgium nv. Lid GOKST. Jong overleden, hartprobleem. Galgestraat Wilderen.

Publ.: *De vruchtschilvreter en zijn bestrijding*, (In de fruittuin), in *Landeigendom*, 27, nr. 318, juni 1974, p. 208-209 en 214; postuum, *Vreemde verschijnselen*, (In de fruittuin), in *Landeigendom*, jg. 38, nr. 455, november 1985, p. 377-378.

Schoofs, Angeline Hubertine, drukker

ST 13.01.1827 – ST 28.09.1904, ongehuwd

Dochter van loodgieter Godfried en Maria Anna Vanwest. Schoonzus van Constatin Hubert Joseph Abels. Vanaf 1856 bij oom Willem Vanwest en 1860-1868 papierwinkel-drukkerij met jongere broer Edmond, uitgever *Het Vrije Blad* 1863-1866. Edmond huwde met J.E. Beatrix Herman 1868 en zette eigen zaak op en week uit naar Brussel 1885. Boekhandel en uitgeverij zonder drukkerij Grote Markt door Angeline uitgebreid, opgevolgd voor 1900 door neef Alfons Duchateau. Stichtelijke verhalen o.a. J.A.H. LEYNEN, *Simon Eyckelvelt, gevolgd door Laura. Een verhael uit de Kempen*, ST: Boekdrukkerij A. Schoofs, Vischmerkt, 1863; *Kleine Mechelse catechismus of onderwijzingen voor de kleine kinderen, en voor degenen die zich bereiden tot de eerste communie; voorgesteld door z.e. den cardinaal Sterckx, aartsbisschop van Mechelen, aan de katholieke jonkheid van zijn aartsbisdom*, ST: A. Schoofs, 1874; *Levensschets van den H. Bonaventura, kardinaal-bisschop en leraar der H. Kerk*, ST: A. Schoofs, 1874.

Lit: Ferdinand DUCHATEAU, in *ST19DE*, p. 29-30.

Schoofs, Theodorus Franciscus Xaverius 'Frans', componist

ST 26.01.1835 – Luik 29.05.1895, x Marie Thérèse Henriëtte Streel

Zoon van bakker Joannes en Catharina Demessemaker, Brustemstraat. Jonger broer van priester Louis Hubert en kunstenaar Godfried. Pianist, organist, leraar, componist. Studeerde te Luik en gaf daar ook muziekles o.m. in het Jezuietencollege. Organist in de Catharinakerk

en in de Saint-Martin. Thier de la Fontaine, Luik. Religieuze liederen, genrestukken voor piano, triomfmars voor paus Pius IX, komische opera en melodrama's o.m. *De pauselijke zouaaf of de zoon van den vrijdenker* op tekst van J. Demarteau. *Jubelzang* S.M. Coninckx 1889 op tekst van Lodewijk van Haeken.

Lit.: *LVLACOMP*, 2007, p. 623.

Schoofs, Godfried Hubertus, kunstschilder

ST 22.07.1825 – ST 23.03.1901, ongehuwd

Zoon van banketbakker Joannes, Brustemstraat, en Catharina Demessemaker uit Brussel, Broer van priester Louis Hubert en leraar François. Naar Brussel 1847. Bakker. Muziek- en tekenleraar ST. Beeldhouwer met broer August Koestraat. Secretaris Broederschap Heilige Familie 1850-1901, ontwerper vaandel 1875. Auteur van naar oude gravure geschilderd portret H. Godfried van Melveren 1868 en van gesigeneerde gravure. Romebedevaart 1888. Lid Toezichtcommissie tekenacademie 1897. Voorzitter hoveniersbond Katholieke Eendracht en werkliedenbond Sint-Jozefskring Sint-Marten. Neogotisch religieus schilderwerk voor huisaaltaartje, titelblad, ledenlijst, Pausadres en gelegenheidsdrukwerk. Ontwerper vandel o.a. Dorotheavaandel hoveniers 1894, Sint-Jozefskring 1895, Davidsfonds en Harmonie der Gilde 1900. Als 'miniatuurschilder' lid van het organisatiecomité van de Trudofeesten in 1893. Lithografie met zeven Trudo-taferelen bij feesten 1897. Geschilderd portret Ruusbroec in opdracht van vicaris-generaal Bogaerts ca. 1870.

Lit.: C. VAN HORENBEECK, *De heilige Familie te Sint-Truiden. Oorsprong. Werking. Invloed. 1850-1925*, Turnhout, 1925, p. 33, 50-51 met portret; *TRUDO*, 1993, p. 154-155, 158-163; *Speurtocht naar Ruusbroec schilderij*, in *HBVL*, 29.02.1980; A. AMPE, *Ruusbroec in beeld. Schets van de iconografie van Ruusbroec*, in *Vlaanderen*, nrs. 182-183, mei-augustus 1981, p. 184.

Schoofs, Johan Joseph, hoofdonderwijzer Zepperen

Zepperen 17.05.1891 - ST 23.02.1976, x Fernanda Steemans, xx Suzanne Darimont

Zoon van schrijnwerker Alfons van Brustem en Johanna Fabry. Ll. Normaalschool 1907-1911. Onderwijzer Sint-Joost-ten-Node 1911, Drogenbos 1912 en Zepperen 1913.

Hoofdonderwijzer 1929 Eynestraat, later Hoogmolen Bautoershoven. Voorzitter liberale partij Zepperen 1951. Schrijver van jeugdherinneringen. Bewerker toneelstukken. Politieke pennenstrijd o.a. in *Vrij Limburg* en via open brief in Zepperen verspreid in 1952.

Publ.: pseud. JOHAN, *Vraag en U zult verkrijgen. Klop en U zal opengedaan worden*, in *Vrij Limburg*, 10.12.1960; *Jeugdherinneringen*, postume uitgave, Zepperen: Remaclusing, 1988.

Lit.: *MINTEN*, p. 135, nr. 1176; Roger VANBRABANT, in *De Bink*, 12, nr. 45, 2de kwartaal 2009, p. 9-11.

Schoofs, Louis Hubert, religieus auteur

ST 07.12.1821 – Luik 28.09.1892

Zoon van banketbakker Joannes en moeder Catherina Demessemaker. Priester 1845. Leraar Klein Seminarie. Kapelaan Saint-Jean Luik 1849. Pastoor Latinne 1864 en Tilleur 1867. Pastoor-deken Limbourg, provincie Luik, 1882. Ere-kanunnik 1888. Auteur van Franstalige en Nederlandstalige vertalingen van Duitse religieuze werken. Vertalingen van werk van Ed.

Ambach onder Frans naamsequivalent 'L.S. Gerbée' als pseud. Vertalingen van drie religieuze drama's. Werkte samen met zijn broers Frans en Godfried Schoofs voor religieuze liedbundel *Laudate pueri Dominum*, Luik: Dessain, 1858.

Publ.: pseud. L.S. GERBEE, *La ville des morts*, Doornik; Casterman, 1864; *Une nuit dans un cercueil*, Doornik: Casterman, 1864; *L'horloger de la Forêt-Noire*, Brussel: Goemaere, 1870.

Lit.: Guillaume SIMENON, in *BIONAT*, 21, 1913, kol. 843-844; *JORISSEN*.

Schoofs, Willem Emiel 'pater Robert', missionaris

Brustem 23.03.1890 – Honolulu (VS.) 25.01.1968

Zoon van rademaker Lambert en Joanna Schoofs. Leerling Sint-Jozefscollege Aarschot, o.a. bij Jan Hammenecker. Klooster HH. Harten van Jezus en Maria en der Eeuwigdurende aanbidding van het Allerheiligste Sakrament des altaars 1909, geloften 1910. Priester Kortrijk 1914 en eremis te Brustem juli 1914. Aarschot, Tremelo en Leuven. Missionaris Hawaï 1928. Honokaa en Honolulu. Vicaris-generaal en pastoor van de kathedraal van Our Lady of Peace 1941. Pastoor-deken Saint-Athony 1954-1961. Bouwprogramma scholen. Saint-Patrick Monastery. Historisch werk over vroege jaren van katholicisme op de Hawaï-eilanden. Stichter-uitgever van *The Hawaï Catholic Herald* november 1936, over de hele Pacific verspreid tijdens WO II.

Publ.: *Hawaii (1827-1927)*, in *Xaveriana*, nr. 55, juli 1928, 5de reeks, nr. 7; *Early years of church in Hawaii*, in *Many races, many islands. A bishop and his diocese. Supplement Hawaï Catholic Herald*, dl. 29, nr. 19, 20 mei 1966; *Jubilee of Most Reverend James J. Sweeney, P.D., first bishop of Honolulu, 1941*, 1966, p. 7-9 en 77; *Song of Damien*, s.l., s.d..

Info: Kamiel Stevaux, gedrukt op bidprentje.

Lit.: Overname artikel eremis Brustem uit *De Stem van Haspengouw*, 01.08.1914, in *De Bink*, 12, 2009, nr. 47, p. 18; *De Tram*, 28.05.1949.

Schouberechts, Jan Trudo, drukker

ST 18.09.1818 – ST 03.05.1891, x 1845 Emma Vanwest

Zoon van landbouwer Pieter en Marie Claeskens. Drukkersknecht en brouwer van Seizoens Bier 'In de bier aem' in de Beekstraat. Zoon Emmanuel brouwde *Stoep* bier. Actief als drukker-uitgever, aanvankelijk met Willem Vanwest, wiens dochter hij huwde. Drukker-uitgever *Het Volksblad* 1864-1867 en 1883-1884. *Gazette van Sint-Truiden* 1871. Vooral de kinderen zijn actief in de drukkerij van hun grootvader Willem Vanwest in Diesterstraat. Samenwerking met Katholieke Boekhandel Vanwest-Pluymers. Dochter Elisabeth Schouberechts huwt met de latere drukker Moreau. Drukte religieuze titels van minderbroeders en redemptoristen, o.a. *Mechelse Catechismus met uitleggingen op iedere vraag en korte oefeningen op het einde van elke les, voorgesteld door Z.Em. den Kardinaal Sterckx, Aartsbisschop van Mechelen aan de kinderen die hunne eerst communie gedaan hebben en aan de bejaarde christenen van zijn aartsbisdom*, ST: Schouberechts-Vanwest Drukker-uitgever, 1852; *Novene van Meditatie en Gebeden ter eere van den Heiligen Joseph*, ST: Boekdr. J. Schouberechts, zoon en zuster, 1883; *Gezangen voor de Congregatie der jonge dochters te St-Truiden opgericht onder den titel der Onbevleete Ontvangenis van Maria den 2 augustus 1842*, ST: de kinderen Schouberechts-Vanwest Drukkers-Uitgevers, 1884.

Grafmonument Schurhoven.

Lit.: Ferdinand DUCHATEAU, in *ST19DE*, 1998, p. 28-29.

Schouteden, Maria Rosalia Euralie '**May Vriamont**', dichter

Beringen 12.10.1902 – Leuven 30.06.1980, x Marcel Vriamont

Dochter van Hubert Joseph van As, schoolhoofd Beringen, en moeder Dams van Paal. Zus van auteur Ward Schouteden. Internaat Ursulinen Wellen 1914-1917. Schoonzus van Joris Vriamont sinds huwelijk met onderwijzer Marcel 1925. Naar Winterslag. Wasserij-ververij Vriamont Zoutstraat ST overgenomen 1929. Weduwe met groot gezin 1944. Samenwerking met huisvriend pater Marcel Brauns en priester Jan Jennaer. Korte tijd eigen uitgeverij met logo door Ri Coëme. Dichter en lid literaire groep Nieuwe Gemeenschap. Later kunstschilder, leerling van Mabel Ravert 1966. Na faillissement met concordaat 1954, 14 jaar priestermeid voor kost en inwonen in Antwerpen. Tenslotte naar rusthuis Sint-Jozef Rillaar. Werkte o.a. mee aan *Nieuwe stemmen*, *De Tijdspiegel*, *Oostland*. Lid Vereniging Limburgse Schrijvers. Negen gedichten getoonzet door Ivo Ceulemans en als *Mystiek portret* gezongen door Alice Verhaeren voor Radio Antwerpen 1968.

Publ.: met kunstschilder Camerlinckx, *Kruisweg*, met voorwoord door Monseigneur Kerkhofs en inleiding door M. Brauns, ST: eb., 1948; *Kinderleven*, met voorwoord door senator Maria Baers, Averbode: Altiora, 1948; *LIMBURGERS*, p. 226.

Info: Romain Lenaerts.

Lit.: Hubert LEYNEN, in *HBVL*, 03.10.1948; *Oostland*, nr. 56, juli 1976, p. 72-73; Romain LENAERTS, *De familie Vriamont, (Bekende Truienaars)*, in *De Bink*, 13, nr. 50, 3de kwartaal 2010, p. 5-13.

Schrynemakers, Jozef Hermina Frans '**Jos**', keramist

Lier 27.12.1925 – ST 27.05.2006, x Josée Beeckmans

Zoon Antwerpse boekhouder Armand Marie Jozef en Anna Maria Catharina Peeters. Academies Lier, tekenen, en ST, beeldhouwen. Diverse prijzen vanaf 1980. Expo's ook in buitenland. Onderofficier vliegtuigtechniek luchtmachtbasis Brustem. Keramist, beeldhouwer, lesgever o.a. Academie +3. Ondervoorzitter Koninklijke Kunstkring. Stichter met Albert Maes van Museum Basis Brustem. Redding grenssteen ST-Brustem 2003. Specialiteit clownfiguurtjes. Hoofd en armen van fruitreuzen Elsanta, Jonagold en Conférence, met Marc Neven. Poppen voor theater Houtekop. Restauratie heiligenbeelden. Trudobeeld in opdracht WP Carlier 1993. Gedenkplaat hulp krijgsgevangenen 1914 ST in Remersdaal 2002. Straatbeelden Bink Stationsplein 2000, Raadsvriendje Schurhoven 2003, Goethals Staaen 2006.

Lit.: Louis LEFORT, *Klei krijgt leven bij Jos Schrijnemakers te St. Truiden*, in *Jet Limburg*, 3, nr. 5, 30.01.1973, kaft en p. 18-19; *Jos Schrijnemakers*, in *Primeur*, 5, nr. 76, december 1998, p. 36; Erik VANLANGENDONCK, *Jos Schrijnemakers, (Kunstenaars in de kijker)*, in *Ontmoeting*, ST: Davidsfonds, 28, nr. 7, maart 1999, p. 2 en 13.

Schrijvers, Urbanus (Robert), Reebeert, Rembert '**Ree(m)brecht**', taalkundige

Velm 21.02.1867 – Ukkel 01.03.1943, x Marie Louise Cathérine Clabots, xx Maria Julia Labhay

Zoon van handwerker Joannes en Rosalie Boonen. Uit familie liberale landbouwers. Ll. Normaalschool ST 1882-1885, regentaat Malonne. Onderwijzer Mechelen en Bree.

Ingenieurstudies Leuven aangevat. Onder invloed van Helleputte in christelijke arbeidersbeweging 1893. Taalpurist, dichter, redenaar, corporatist. IJveraar voor vernederlandsing. Ambtenaar Ministerie Arbeid en Nijverheid 1895. Hertrouwde met Kortessemsse. Directeur departement arbeid en sociale voorzorg 1919. Secretaris Katholieke Belgische Volksbond 1891-1896 en redacteur *Het Arbeidsblad*. In Nederland gaf G. Bruggeman te Oldenzaal verscheidene brochures van hem uit: *Een woord over de gildegenuootschappen*; *Een woord over de werkmanswoningen*; *Lijfrentekassen*; *Werkliedenbonden en ziekenkassen*; *Samenwerkende maatschappijen van gebruik*; *Samenwerkende maatschappijen van voortbrengst*; *Uit recht voor allen*; *Wachar*; *Naar de Zwarte Internationale*. Bracht vakanties door in Velm. Ondervoorzitter Limburgse Maatschappij voor Letterkunde en Wetenschap 1894, samenwerking met Prenau, en voorzitter wetenschappelijke afdeling van tijdschrift. Gedichten in *De Kabouter uit het land van Loon*, 1891-1892 en *De Opvoeding* 1892. Gerda-liederencyclus in *Vlaamsch en Vrij*, en in *Limburgsch Jaarboek* 1894-1895. Gedicht *Voor 't Lievenheerke* over geboortedorp in *Vlaams Leven*, 27, nr. 48, 02.09.1917. Korte schorsing na WO I wegens activisme. Interdepartementale cursussen taalwet 1921 voor ambtenaren. Pensioen 1932. Tervurenlaan Woluwe. Gewaardeerd 'significus'.

Publ.: *Verduitsching onzer meest gebruikte doopnamen*, ST: Leenen, 1888; Gedichten en recensie in *Limburgsch Jaarboek*, 2, Bilzen: Limburgsche Maatschappij voor Letterkunde en Wetenschap, 1893-1894, p. 59-63, 147-148, 152 en 156; *Liefde*, in *id.*, 3, 1895-1896, p. 101-109; *Ex-voto's*, in *id.*, 4, 1895-1896, p. 41-45; *Zelfhulp en werkmansbeweging*, Leuven: Charpentier en Schoonjans, 1896; *Een woord over de werkmanswoningen*, Leuven: Charpentier en Schoonjans, 1896; *Staatshulp in zake van samenwerking*, Aarschot: Fr. Tuerlinckx-Boeyé, 1898; *Strijkhoutjes* (overdruk *Dietsche Warande en Belfort*), 1902; *Wetboeken voor het Vlaamsche volk* (overgedrukt uit *Rechtskundig tijdschrift*), De Nederlandsche Boekhandel, 1909; *Drie bronnen van huwelijksvreugde. Rede van den heer R. Schrijvers uitgesproken te Bree, op den laatsten Zondag van October 1910 ter gelegenheid van de prijsuitdeeling ingevolge den Kamp om den Prijs van Orde, Zindelijkheid en Spaarzaamheid in het kanton Bree*, Maaseik: Van Venckenray-Roex, 1911; *Op den wandel met Muijldermans en MacLeod*, Kortenberg: Schrijvers-De Bie, 1911; *Op den wandel met taalgidsen*, 2 reeksen met heruitgaven, Kortenberg: J.-H. Schrijvers-De Bie, 1910-1914; *Aanteekeningen op den Nederlandschen tekst van onze grondwet en van ons strafwetboek*, Brussel: Hessens, 1927; *Onze bastaardwoorden*, Brussel: Hessens, 1928; *Ons Staatsblad en ons jubeljaar*, Baasrode: Bracke-Van Geert, 1930; *Terminologische kijkjes*, Turnhout: Brepols, 1942; *Ons recht in ons taalgebouw*, Turnhout: Brepols, 1942. Portretschilderij 1932. Straatnaam Velm.

Info: AMVC en HIP.

Lit.: Lodewijk OPDEBEEK, in *Vlaamsch en Vrij*, 5, nr. 15, 18.04.1897; Willem GIJSSELS, Reebeert Schrijvers, in *Vlaamsch Leven*, 4, nr. 1, 06.10.1918; Themanummer *Stijl en Volk*, Antwerpen: VBO, nr. 10/12, 1942/43, met in memoriam door J.S.; H.T., *In memoriam R. Schrijvers*, in *Volk en Staat*, 01.06.1943; Jan ROES, *Bronnen van de katholieke arbeidersbeweging in Nederland. Toespraken, brieven en artikelen van Alphons Ariëns 1887-1901*, Baarn: Katholiek Documentatiecentrum, 1982, p. 405-406; M.P., *Bekendste Velmenaar was een flamingant in hart en nieren*, (*De man achter de straat*), in *HBVL*, 20/21.02.1993; Albert DOUCET, *Robert Schrijvers (1867-1943)*, in 3 *B.V.'s. Drie belangrijke Velmenaren. Het levensverhaal van Hendrik Bongaerts, Edmond Gemis en Robert Schrijvers*, ST: Davidsfonds, 1999; Jozef MERTENS, *Onder invloed van Jan Frans Willems en Pieter Ecrevisse; 19de-eeuwse mythevorming rond taal, herkomst, handel en wandel van de*

Kempense teuten, in Verslagen & mededelingen van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, 10, 2010, p. 74.

Scroots of 's Groots, Sgroots, Schroots, Schroets, **Denis**, rechter

ST ca. 1519 – Mechelen ca. 1584, x Françoise Charles

Primus pedagogie Varken Leuven 1539. Rechtenstudie Orléans. Doctor beide rechten Leuven 1550. Heer van Leefdaal, Wommersom en Walsbergen. Raadsheer van Brabant en vertrouweling hertog van Alva. Door deze aangesteld als commissaris bij Mechelse stadsmagistraat. Begraven in Onze Lieve Vrouw over de Dijle Mechelen onder grafplaat met wapenschild, afgebeeld in genealogisch werk familie de Corten 1753.

Lit.: Bruno INDEKEU, *Zeventien Limburgse primi aan de Oude universiteit Leuven (1425-1797)*, in *Limburg/OLL*, 88, 2009, p. 144-146.

Senden, Jozef Blasius, ijveraar

Kozen 03.02.1855 – Kozen 20.01.1946

Zoon van Jan, schrijnwerker, bakker, herbergier en landbouwer, en Elisabeth Bamps van ST. Heerroom van priester Benedictus Paesmans, de stimulator van het Volkstehuis en Centrum voor Alcohol- en Drugsproblemen Hasselt. Ll. Normaalschool ST 1871-1874. Onderwijzer, leraar wiskunde normaalschool ST 1879. Priester 1880. Diocesaan inspecteur katholiek lager onderwijs 1886 en hoofdinspecteur 1896. Typische verschijning op inspectiereis met opgebolde toog en zware hoge schoenen. Ere-kanunnik 1903. Volledige geheelonthouder na vervangingsdienst in Engeland. Stichter geheelonthoudersbeweging Sint-Jansgenootschap en matigheidsgenootschap voor de jeugd gewijd aan Sint Jan Berchmans 1889. Orgaan *Sint-Jansbode* met volkse verhalen en katholiek weekblad *De schildwacht*. Bouwheer-eigenaar Berchmanshuis 1897 met feestzaal, turnzaal en grote galerij, in 1912 deels verhuurd aan Aalmoezeniers van de Arbeid en in 1914 aan dekenale werken geschonken. Oprichter studiekring Eendracht, gegroeid uit de Academie. Stichter Het werk der oude postzegels 1890 ten bate van missiepost o.a. Sint-Trudo in Belgisch-Congo van broer Scheutist missionaris Alexis. Stichter studentenbond Erewacht 1899, later KSA. Stichter Sint-Truiden Vooruit 1914. Auteur van opvoedende jeugdboeken onder pseud. 'S.K. Quaepenninc', o.a. *De geheelonthouding en de toekomst onzer matigheidsbeweging*; *Gebed tegen dronkenschap*; *Zeven vragen en een antwoord*; *Ons ideaal*; *Historie van Pie Nol en zijn pijp*; *Zal ik rooken? Zal ik niet rooken?*; *De zwijnehoeder der abdij*; *Reis naar het Luilekkerland*. Onuitgegeven verhaal van Henke Van Slackendonck; *Lotgevallen van Keizer Severinus*; *Naar het diamantveld van Kivala*; *De koning der Itoemba's (naar Polyneesische oorkonden)*; *Alles voor Jezus*; *Wereldverbond voor geheelonthouding*. Wees de invallende Duitsers terecht, werd gevangen genomen en naar verluidt eind weegs op kanonloop meegevoerd. Toonde toen zijn rozenkrans als wapen. Politiek gevangene vanaf november 1914 in Hasselt, Aken, Gütersloh, Celle Schloss en kamp Holzminden (D.). Op rust 1917. Grafmonument voor kerk Kozen.

Publ.: *Bertram en Ludwig of het gebed eener stervende moeder. Tafereelen uit de Zwitsersche Alpen*, 2de dr., ST: Berchmanshuis, Koestraat, 1904, met illustraties door JMD; *Op verkeerde wegen*, ST: Berchmanshuis, Koestraat, ST: Georges Van West, 1905, met illustratie door J. Tysmans; idem, 1906; *Uit het land van plezier en mizerie*, Tessenderlo: Sobriëtas Limburg, 1925, met illustratie door J. Tysmans; *De pastoor van Kasselaar en Rosse Hein*, Leuven: De Vlaamsche drukkerij, 1938.

Info: Romain Lenaerts.

Lit.: Hendrik PRIJS (ps. REINAERT), *De heilige dwaas, (Ontmoetingen)*, in *De Tram*, 31.02.1953; GERSTMANS, p. 19 en noot 26; Benedikt PAESMANS (ed.), *Kanunnik Jozef Blasius Senden, diocesaan hoofd-schoolopziener, °Kozen 8-2-1855, +Kozen 20-1-1946, brieven uit gevangenschap in Duitsland 1914-1918*, Hasselt, 1979; *MINTEN*, p. 81, nr. 451; *BEKTRUI*, 2, 2004, p. 23, *DEVOS*, p. 637; Koenraad NIJSSEN, *De heilige dwaas*, in *HBVL*, 16/17 en 23/24.04.2011.

Serrure, Edmond Louis Joseph, stadsarchitect

Sint-Joost-ten-Node 25.12.1856 – Laken 11.08.1925, x Cathérine Rauch

Zoon van Edmond Constant, stadsarchitect van Sint-Niklaas, en pianolerares Marie Cathérine Cécile Ambrosine De Coster. Kleinzoon van Louis Auguste, architect te Antwerpen. Laureaat academies Sint-Niklaas en Brussel, directeur academie Hulst (NL.), architect te Namen. Stadsarchitect, opzichter der werken en leraar tekenschool ST 1882 als opvolger Verheyden. Leraar tekenen aangenomen College 1881. Organisator desinfectieploeg tijdens cholera-epidemie 1894. Hoofdman Gilde van Ambachten en Neringen en schatbewaarder Harmonie der Gilde 1891. Commissaris Sint-Truidensche samenwerkende maatschappij tot aanwerven van goedkoope woningen 1894. Voorzitter Sint-Truidensche Christen Volksbond 1895. Directeur Tekenschool 1882. Commandant stedelijke brandweer 1896. Majoor bevelhebber Burgerwacht 1902, in 1912 opgevolgd door Paul Cartuyvels. Ontwerper van neo-romaans kerschip Sint-Marten 1887 en eclectisch kasteel Kerkom 1889. Nieuwe kerken Gingelom en Kortijs 1891, Sint-Lambrechts-Herk 1892 en Grote-Brogel 1895. Pastorie Wilderen 1894. Pensionsaat Ursulinen Saffraanberg. Aanpassingswerken Ecole Moyenne Diesterstraat 1910. Huwde Akense 1881, die in 1907 naar geboortestad terugkeerde. Vanaf 1912 naar Laken. Lid provinciaal comité monumenten 1892. Woonhuis Koestraat, huidige Schepen Dejonghstraat, met eerste waterleiding van stad 17 januari 1897, later huis Dr. Jadoul.

Lit.: Urbain TIMMERMANS, *Rapport...sur l'épidémie de choléra à Saint-Trond en janvier-février 1894*, in *Bulletin de la Société royale de médecine publique du royaume de Belgique*, 11, 1894, p. 368-370; Fernand Duchateau, *125 jaar Brandweer Sint-Truiden 1861-1986*, ST: stadsbestuur, 1986, p. 15-17; *100 jaar kerk*, Sint-Lambrechts-Herk: parochie, 1992, p. 12; Els DECONINCK, *Edmond Serrure, architect van de vernieuwde Sint-Maartenkerk*, in *ST19DE*, p. 74-77; Puck CLAES en Els DECONINCK, in *ST19DE*, 1998, p. 103.

Sevenants, Georges Felix Jozef 'Joris', ijveraar

ST Kortenbos 28.09.1907 – Yvoir 01.10.1991, x Suzanna Antoine

Zoon van François, vrachtwagenvoerder bij spoorwegen te Brussel, van Dormaal, jong overleden 1916. Moeder Marie Elisabeth Rosalie Bijloos van Kerkom. Ll. middelbaar onderwijs in Laken. Contact met Cardijn. Arbeider en Sociale school Heverlee. Vrijgestelde KAJ en ACW. Propagandist en secretaris ACW 1934. Medestichter Vernieuwing 1932, oprichting Vlaamsch-katholieke Politieke Jeugd. Secretaris minister Paul Heymans. Hoofdredacteur *De Volksvriend*, orgaan van de christen-democraten tegen uitbreiding Brussel en verfransing randgemeenten. Bij uitbreken WO II reclamekantoor en weekblad *De Brabander* 1940-1944. Voorzitter en hoofdredacteur *Band*, organisatie voor Vlamingen in Wallonië 1958. Voorzitter VVV Meuse-Molignac. Directeur public relations Tuinen Annevoie 1950. Orde van de Vlaamse Leeuw en Visser-Neerlandiaprijs voor werk Vlamingen

in Wallonië. Jozef Van Overstraetenprijs 1982. Ereburger Sint-Truiden 1987.

Lit.: *WTWIV* 1980, p. 819; *HBVL*, 20.11.1987; Gaston DURNEZ, in *NEVLAB*, p. 2736-2737.

Siaens, Gilles Guillaume, commissaris

ST 27.09.1751 – ST Terbeek Metsteren 14.07.1809, x Marie José Lugers

Zoon van brouwer, gemeenteraadslid en co-burgemeester Henri en Marguerite Melotte. Beekstraat. Notaris 1771, ontvanger belastingen 1782-1783. Onderschout van de prinsbisschop 1784 en lid bisschoppelijke Conseil privé Luik. Vervolger van Van den Elsen 1789, die hij in zijn eigen huis opsloot maar moest vrijlaten onder druk van menigte. Gevlucht naar Luik na Brabantse Revolutie. Terug naar ST Beekstraat. Vervolger van brigands en conscrits in Franse tijd. Secretaris municipaliteit 1795. Commissaris van het uitvoerend directorium bij de correctionele rechtbank 1796, kantonscommissaris 1797. Fransgezinde en opkoper van zwart goed, extreem-jacobijnse ideeën. Lid arrondissementsraad, commissaris rechtbank Hasselt 1800. Veiligheidsmagistraat arrondissement Hasselt 1804, substituut.

Lit.: Richard BOIJEN, *De kantonmunicipaliteit van Sint-Truiden (1796-1800). Continuïteit en vernieuwing van het politieke personeel (1790-1800)*, Leuven: KU, 1971, p. 97-100 en 117-128; Jozef GRAUWELS, *De rechtbank van eerste aanleg te Hasselt 1800-1940*, in *Conferentie van de Jonge Balie*, Hasselt, 1978, p. 98; Kamiel STEVAUX, in *HBHOUB*, 1980, p. 216 noot 4.

Smeers, Trudo Maximilien Rudolf, 'Max', senator

Muizen 04.04.1930 – ST 22.11.2009, x Fiena Falise

Zoon van landbouwer Jean Trudo Modeste van Kerkom en Melanie Marie Octavie van Muizen. Geboren bij grootouders Onkelinx, opgegroeid in Rode winning Geerstraat. Vader jong gestorven. Stichter BJB Aalst, gewestelijk secretaris en voorzitter. Schoonzoon van 'majeur' Camille Falise, burgemeester Aalst en schepen fusiegemeente Brustem. Vader van Marleen, dierenarts, gemeenteraadslid 1994-2006 en districtsgouverneur Lions 2008-2009. Landbouwer Borgwormsesteenweg Aalst. OCMW-raadslid en verenigingsfiguur o.a. in Boerengilde, provinciale landbouwkamer en bietersyndicaat. Verkozen ondervoorzitter CERA. Lid Bondsraad en ondervoorzitter Hoofdbestuur. Ondervoorzitter en dienstdoend voorzitter Belgische Boerenbond 1989-1995. Schepen ST, o.a. financiën 1992-1994. Jong CVP-senator 1971-1989 met specialisatie in landbouwthema's, o.a. de oprichting van landbouwvennootschappen, wet 12 juli 1979. Provinciaal voorzitter Katholieke Bond Gepensioneerden 1999. Stichter-voorzitter Verbond van Onderlinge Bedrijfshulp en voorzitter OKRA-afdeling. Ridder Leopoldsorde 1978. Eretitel Verdienstelijke Limburger 1995.

Lit.: Luc ERALY, *Schepen Max Smeers pleit voor een zuinig beleid*, in *HBVL*, 15.05.1993; Piet VANTHEMSCHE, *Ere-ondervoorzitter Max Smeers overleden*, in *Boer en Tuinder*, 115, nr. 48, 27.11.2009, p. 11.

Smeesters, Leopold, 'Pol', architect

Zoutleeuw 17.08.1909 – ST 14.07.1978, x Augustine Boonen

Zoon van aannemer Alfons en Serafina Baets uit Zoutleeuw. Broer van minderbroeder Benedictus. Architect te ST na huwelijk. Vader van Jozef, dr. in de rechten en directeur Provinciaal Gallo-Romeins Museum Tongeren. Secretaris katholieke partij ST. Belast door

schepencollege met inkwartiering Duitse officieren 1940 en verkaveling moestuinen op sportveld 1941. Gemeenteraadslid 1946-1952 en 1954-1958. Vertegenwoordiger middenstand. Schepen burgerlijke stand 1949-1952. Voorzitter kerkfabriek Nieuw-Sint-Truiden. Gorsemweg. Kerk Wange 1947 ism. Henri Gielen. Kerk Nieuw-Sint-Truiden 1952-1955, waarin ook beelden ontworpen door broer en architect Jozef Smeesters, leraar Sint-Lucas Schaarbeek. Verbouwing woonhuis Ri Coëme 1956. Modernisering kerk Loksbergen 1959. Gemeenteschool Wilderen 1962. Woonhuizen en winkels ST. Brandexpertises voor verzekering.

Lit.: *HBVL*, 24.08.1953; Jozef SMEESTERS, *Nieuw Sint-Truiden en de tuinwijk*, in *Monumenten van de toekomst? Modern bouwen in Sint-Truiden 1900-1975*, ST: Stadsbestuur, 2008, p. 75-82.

Smeets, Gilberte Amelie Jacqueline Hilda, auteur

Hasselt 22.04.1922 – Velm 19.06.2010, x Bernard Claes

Dochter van belastingscontroleur Alfred uit Kermt en Mia Lambrechts uit Bilzen. Regentes talen. Tolk U.S. Army ST en Lechfeld (D.) 1944-1947. Bukavu (Congo) 1948-1960.

Assistent-editor weekblad *Can Do* juli 1948. Moeder van journaliste Patsy en architecte Puck. Medestichter en promotor van de Toneelgroep, en medewerker Vlaamse Vriendenkring en blad *Schakels*. Gedichten, novellen, interviews en toneelkritiek in *Band* en *De Week*.

Medestichter literair tijdschrift *Band en Zuiderkruis*. Voorzitter Koninklijke Vereniging van Limburgse Schrijvers. Binnenhuisarchitecte met kunstgalerij 'Lagebeke'. Amateur-kunstschilder. Rijschoolstraat en Triamant Velm. Novellenbundel *Annuscka* en dichtbundels *Schetsen* en *Zinkwit, oker en karmijn*.

Publ.: *10 jaar Vlaamse toneel te Bukavu (Kongo)*, in *De Tram*, 05.12.1959; *Het geheim van Nambutch*, in *Kongo Ya Lobi*, (*Gulden reeks*, 497), Leuven: Davidsfonds, 1961, p. 182-185; *Het geheim van Nambutch en andere verhalen*, (*Boekweit serie*, 5), Hasselt, 1978; (inl. Erik Pattyn) *Palet, verzamelde gedichten*, ST: eb., 1993.

Info: Puck Claes.

Lit.: *Dichters om het zuiderkruis*, 1960, Desclée-De Brouwer, p. 7-13 en 107; Arthur VERTHE en Bernard HENRY, *Geschiedenis van de Vlaams-Afrikaanse letterkunde*, (*Keurreeks van het Davidsfonds*, 87), Leuven: Davidsfonds, 1962, p. 146; *Vlaanderen*, 31, 1988, nr. 189; Emmy SWERTS, *Gil Claes-Smeets*, (*Limburgse monografieën*), 9, nr. 35, 1998; *BONAERS2*, p. 85-65.

Smets, Jean François Basile, drukker

Groot-Gelmen 29.01.1882 – 1953, x Marie Al. Gertrude Julia Petermans

Zoon van landbouwer Henri en Thérèse Vanroye. Naar Gelinden Kerkstraat 1904. Broer van drukkersgast Camille, die in 1908 naar Montenaken verhuisde. Groenten- en bloementeler.

Boek- en steendrukkerij (Electro) Hesbania, uitgever prentbriefkaarten en uitgever gematigd katholiek zondagsblad *Hesbania* (1904-1907), motto God en Vaderland – met Tijd en Vlijt en *Stepsweerklink*.

Lit.: *DUSAR*, p. 30 en 39; *Groot Sint-Truiden 100 jaar in beeld. Volks fotoboek*, ST: Geschied- en Heemkundige Kring Groot-Sint-Truiden, 1996, z.p.

Smets, Maurice Antoine Cornelis, verenigingsfiguur

ST 24.02.1920 – ST 11.01.1993, x Louisa Genar

Zoon van schrijnwerker Jean-Joseph uit Gent en Marie Hubertine Félicité Jeanne Lemoine, Zoutstraat. Schoonvader van twee artsen. Broer van onderwijzeres Juliette. Apothekerstudie Leuven. Apotheker Luikerstraat 1944. Met assistent Richard Thijs. Stichter-voorzitter ornitologische kring De Nachtegaal 1951. Duivenmelker sinds 1949. Voorzitter stedelijk Feestcomité en Rode Kruis 1979-1989. Oprichter Verenigde Handelaars 1969. Medestichter Kring voor Munt- en Penningkunde 1970, verzamelaar antieke munten. Stichtend lid Lions Club en lid Orde van den Prince. Stichtend lid Keizerlijke commanderie van de edele Haspengouwse Fruyteniers en hun Gastronomie. Kwadensteenweg.

Lit.: Rik en Louis STERKEN, *Apotheker M. Smets van St Truiden. Fond-specialist met kleine Kolonie*, in *HBVL*, 07.12.1956; George NEYENS, *De Heer Maurice Smets, voorzitter van het Stedelijk Feestcomité, (Sint-Truidense koppen)*, in *Hier en nu Sint-Truiden*, 18, 1973, p. 25; *WIWIV* 1980, p. 819.

Smits, Jan Bernard, drukker

Antwerpen 16.02.1751 – ST 25.09.1827, x 1793 Maria Jozefa Dehul of Deheel, xx 1797

Maria Lucia Coenen

Zoon van drukker Jozef en Maria Barbara Schalkx. Vestigde zich te Leuven en trok in 1789 samen met collega J. Michel naar ST. Tiensestraat 1796, 'In den Bonten Os' Kruikmarkt 1804, Kerkhof 1806 en 'In het Rode Kruis' Steenstraat. Polemische werken. Vertaalde fabels door Simon Michaël Coninckx. Religieuze werken o.a. van praemonstratenzer Jacob Claes uit Zepperen en over de mirakuleuze OLV-beelden te Kortenbos en Hasselt. Almanakken o.a. *Den lachenden St. Trydenschen Waerzegger over de XII maenden van het jaer 1789. Gecalculeert over den horizon van den tegenw. grins-lachenden werelt*, ism. S.M. Coninckx. Leerboeken. Schoonvader van drukker Jan Lambert Milis. Graftschrift op bidprentje waarschijnlijk door Coninckx.

Lit.: Jozef GRAUWELS, *Bijdrage tot de biografie van J.B. Smits, drukker te Sint-Truiden*, in *HBHOUB*, 1980, p. 89-93; Kamiel STEVAUX en Raf VAN LAERE, *Geschiedenis van de 19de-eeuwse boekdrukkunst in Limburg. Een probleemstelling*, in *Hulde-album dr. F. Van Vinckenroye*, Hasselt, 1985, p. 283-289; Kamiel STEVAUX, *De eerste drukkers in Sint-Truiden*, in *ST18DE*, 1993, p. 101-107 en 194-199.

Sneijers, Jan Trudo A., dichter

ST 12.09.1823 – ST 18.11.1876

Zoon van gareelmaker Theodoor en Maria Eva Gertrudis Heindrix, Luikerpoort. Leraar Latijn, Grieks en Nederlands in College ca. 1843. Legendarisch geheugen voor klassieke teksten. Medewerker *Hekel en Luim* 1855-1856. Dichter van o.m. Ledeganckiaanse zang *Oprichting van het Klein Seminarie te Sint-Truiden* en lofdicht *Mijne Vaderstad* van 26 achtereelike strofen. Liefdesgedichten aan Anna Maria Van Mechelen. Bewonderaar van Frans dichter Lamartine en van kanunnik-dichter S.M. Coninckx.

Publ.: *Verspreide en nagelaten gedichten van J. T. A. Sneyers*, Lier: Van In, 1878, vooral studententijdgedichten, postuum uitgegeven door dochter van zijn broer.

Lit.: *BWNZL*, p. 736; J. VERCOUILLIE, in *BIONAT*, 23, 1924, kol. 31-32; Joris STERKEN, in *De Tijdspiegel*, 6, 1951, p. 201-202; *JORISSEN*.

Stas, Paul Jozef Leon ‘**Pol**’, verenigingsfiguur

ST 01.10.1907 – ST 1992, x Paula Matteredne

Zoon van beeldsnijder Jozef Stas en muzikaal begaafde moeder Marie Cathérine Nicolai.

Koestraat. Ll. Broeders. Poppenkastspeler. Jong acteur in schoolopvoeringen,

patronaatstoneel en ‘Toneelstudio’. Scout 1920. ‘Teeken- en Muziekschool’ 1925.

Regeringsmedaille 1923. Studeerde beeldhouwen en binnenhuisinrichting Academie Brussel.

Helper bij vader, gespecialiseerd in kerk- en kasteelmeubilair. Architect, zoals zijn broer

Armand, maar sinds 1929 binnenhuisarchitect moderne wooninrichting. Voorzitter

Aloysianen en patronaat, scoutsmaster, gewestelijk voorzitter KAJ en middenstandsjeugd.

Stichter-leider KAJ-afdelingen OLV, Sint-Marten en Schurhoven 1934-1937. Secretaris

Trudonencia Catholica vzw. Verbouwde met architect Sterken de Patria tot cultureel centrum,

afgebrand in 1944. Leider turngroep. Leraar boetseren tekenacademie 1926-1944. Stichter

Katholiek Vlaams Toneel, toneelgroep Pol Stas 1929. Voorzitter KVT tot 1965. Progressief

vernieuwer met gemengd toneel vanaf 1935 onder invloed van Staf Bruggen en Renaat

Grassin. Leider Limburgse Amateursgroepen 1938, medestichter Limburgs Toneelverbond en

Nationaal Vlaamse Christen Toneelverbond. Realisator stoeten. Regisseur massaspel in open

lucht Christina de Wonderbare 1950. Woonhuis en atelier gebouwd in 1935 toenmalige

Nieuwe Steenweg (nu Breendonkstraat). IJveraar beroepsbelangen middenstand. Provinciaal

voorzitter Houtverwerkend Ambacht en Kleinhandel 1945-1975. Provinciaal voorzitter

Gewestelijk comité voor beroepsopleiding Limburg 1946-1978. Kantonnaal voorzitter

Christen Middenstand ST 1950. Lid Hoge Raad Middenstand. Medestichter Nationale

Centrale Bouwbedrijven. Ondervoorzitter Kamer van Ambachten en Neringen Limburg.

Gemeenteraadslid CVP, ‘katholieke communist’ en lid beheerraden stedelijke culturele

instellingen 1970.

Info: HIP en Paula Moria.

Lit.: *Heuglijk Tooneeljubileum te Sint-Truiden*, in *HBVL*, 19.04.1939; Flor. LISMONT, in *De*

Tijdspeigel, 5, 1950, p. 43-44; *Hier en nu*, nr. 3, 1966, p. 16-17, met foto; Rik PIRARD,

Toneelpionier Pol Stas in Trudostad overleden, in *HBVL*, 07.01.1992; Paula MORIA, Renaat

EVERAERTS en Fonny DIRIX, *Groep Pol Stas 70*, ST, 1999, p. 4-7; Jos JOURNEE, in

Kalender 2001. Reiscenter Carlier, Hasselt: Encyclorama, 2000, blad maart 2001, met portret

in houtskool door Lou Nagels; Petra BOEKSTAL, *De modernistische woning van Paul (Pol)*

Stas, in *Monumenten van de toekomst? Modern bouwen in Sint-Truiden 1900-1975*, ST:

stadsbestuur, 2008, p. 32-39.

Steels, Jan ‘Steltius, **Steelsius**, Steelsmanus, Esteelçeo’, drukker

Brustem ca. 1499 – Antwerpen 15.03.1562, x Margriet Hillen, xx 1542 Anna van Ertborne

Broer van kanunnik Gillis te Luik. Schoonzoon van drukker Michiel Hillen, vader van

drukkers-uitgevers Frans, Cornelis en Gielis. Schoonvader van drukkers Beelaert ‘Bellerus’ en

Coninx. Drukker en boekverkoper in de Cammenstraat te Antwerpen, in de huizen Huys van

Deft en Schilt van Bourgoignen. 350-tal uitgaven, vooral anderstalige religieuze werken en

klassieke auteurs. Nam deel aan jaarbeurzen Frankfurt rond 1559. Mogelijk nazaten Stiels in

Bilzen ca. 1640 met als helmteken een duifje met olijftak, drukkersmerk van Jan Steels.

Gesculpteerde figuur op balkzool, nu Museum Vleeshuis Antwerpen.

Lit.: Eugène DE SEYN, *Dictionnaire biographique des sciences, des lettres en des arts en*

Belgique, Brussel, 1935, p. 936; Am. DERMUL en H.F. BOUCHERY, *Bibliographie*

betreffende de Antwerpse drukkers, Antwerpen, 1938, p. 91; *Over het geslacht Theelen en aanverwante families*, Hasselt: Concentra, 1969, p. 48-66; L. VAN DEN BRANDEN, *Jan Steels*, in *HBBRUST*, 1975, p. 471-475; Francis GOOLE en Piet SEVERIJNS, *Stiels*, (*Familiekroniek*), in *HBVL*, 07.02.1987.

Sterken, Georges Joseph Marie '**Joris**', auteur

ST 20.02.1920 – Brugge 02.10.1984, x Henriëtte Angela Willemarck

Zoon van metselaar Julien Jozef en Marie Léontine Swartenbroux, Rijschoolstraat. Naar Maldegem eind 1944. Bijdragen in *Arvalo* 1945-1946 als 'Wistik'. Diverse bijdragen over Simon Michiel Coninckx. Erasmuskenner. Artikels in *De Tijdspiegel* en *OLL* over De Feller, de plaatsnaam Stapel, anabaptisme, beëdigde priesters, ketters, rederijkers en het Jozefisme 1947-1951. Leidend ambtenaar opleidingsdienst Ministerie van Verkeerswezen en van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. Bisschopsdreef Sint-Kruis Brugge. Artikels over o.a. taaltoestanden, godsdienst, repressie en pacifisme in *De Tram* als 'Philosoof'. Bijdragen in *De Gids* en *De Linie*. Artikels en vertalingen van verhalen in het *Tijdschrift der Belgische Posterijen*. Bijdrage over syndicalisme in *Tijdschrift voor Bestuurwetenschappen* en vertalingen van boekhoudkundige handboeken.

Publ.: *Sint-Truiden in den storm (1556-1600)*. Historische studie, artikelenreeks in *De Tram*, 1947; *De Feller te St-Truiden*, in *OLL*, 4, 1949, p. 138-139; *Opkomst van de ketterij te Sint-Truiden*, in *OLL*, 6, 1951, p. 138-143 en 145-151; *Een dichterlijke kanunnik uit onze 18e eeuw*, in *Dietsche Warande en Belfort*, 1951, p. 458-466; '*Kultuurpolitiek*' tijdens het ancien régime. *Die edele Conste van Rethorycken te Sint-Truiden*, in *Album Lousse II*, Leuven, 1962, p. 193-208 en in *Standen en Landen*, 24, Leuven-Parijs, 1962, p. 194-208; *Uit het leven der woorden: bureau*, in *Tijdschrift van de Vriendenkring van het personeel Ministerie van verkeerswezen en P.T.T.*, maart-april 1965, p. 35-36; *Van Bazel naar Leuven in 1518*, in *Tijdschrift der Belgische Posterijen*, mei 1967, p. 106-109; *De lege kribbe. Een kerstvertelling*, in *Tijdschrift der Belgische posterijen*, nr. 10, december 1967, p. 286-289; *Streuveliana*, (*Kroniek van kunst en cultuur*), in *Tijdschrift der Belgische posterijen*, 31, 1972, nr. 5, p. 132-135.

Info: Kamiel Stevaux.

Lit.: *JORISSEN*.

Sterken, Louis, architect

ST 27.08.1904 – ST 08.07.1957, x Irma Forier

Uit familie van metselaars-aannemers. Zoon van metselaar Trudo Jan en Marie Josephine Virginie Prijs, Slachthuisstraat. Neef van de journalist. Echtgenote uit Herk-de-Stad. Vanaf ca. 1932 tot 1945 adjunct van de stadsingenieur Govaerts. Urbanisatie, rooilijnplannen, wegeaanleg. Leraar bouwkundig tekenen tekenschool 1937-1944. Verbouwingen handelspanden in binnenstad. Juvenaats Ziekeren. Private woonhuizen in modernistische stijl o.a. Wilmots, Van Orlé, Brans-Koninckx-Groffi. Huizen Kleine Landeigendom.

Reconstructietekeningen en maquettes wallen, stadspoorten en abdijkerken. Kaarten over geografie, hydrografie, historisch weggennet en economie van ST, studie kleizandsteen als lokale bouwsteen 1946. Ridderstraat. Onverwacht overleden.

Publ.: *De bouwkundige ontwikkeling van de abdijkerken van Sint-Trudo*, in *Tentoonstelling stad en abdij van Sint-Truiden 693-1060-1956*, ST, 1956, *De abdij*, V, p. 20-21.

Grafzerk door Julien Menten naar ontwerp van Albert Haesen.

Info: Lieve Sterken.

Lit.: *De Tram*, 15.01.1949, lezing voor geschied- en oudheidkundige kring; *Architect Louis Sterken schreef over kleizandsteen* (ed. Willem DRIESEN), in: *'t Maendachboekje Sint-Truiden*, nr. 54, najaar 2009, p. 23-27.

Sterken, Louis Henri, journalist

ST 22.11.1920 – Hasselt 12 of 19.11.2006, x Tinneke Rietjens

Zoon van jong gestorven aannemer-metselaar Henri Hubert en Marie Elisabeth Beeckmans, Hasseltsesteenweg. Neef van de architect. College ST. Studeerde klassieke talen in Leuven. Vertaler voor Amerikaanse luchtmacht. Reporter *Het Nieuwsblad* en vooral van *Het Belang Van Limburg* 1946-1985. Specialiteit evenementen, rampen, criminaliteit, vb. het banditisme einde WO II en moorddossiers, en duivenrubriek. Lid fotografieclub Prisma ST. Sinds 1956 in Runkst. Historische artikelreeksen over WO I (vb. het epos van de draad 1952, de burgerwachten in Limburgse steden 1954-1955 en 1980), de spoorwegen, de Provinciale tentoonstelling in 1907, de marskramers. Hoofd reportages. Persprijs Liesenberg 1977 Internationaal Vakantiesalon, Toerisme en Vrije Tijd.

Publ.: *Dat was de Garde Civique*, in *HBVL*, 5.10.1954 tem. 23.12.54 e.v.; *Zestig jaar geleden: Trudostad trefpunt voor gans het land*, 14 artikels in *Het Belang van Limburg*, 23.09.1967-06.01.1968 (gedeeltelijke heruitgave door Jos VANBRABANT, in *'t Maendachboekje Sint-Truiden*, 2005-2006, p. 14-17); *Sint-Truidens operettelegertje had zijn uren van "heldentum"*, 5 artikels, in *HBVL*, 11 tem. 15/16.03.1980.

Lit.: *Schakels*, 24, 2007, nr. 2, p. 34.

Strauven, Jean, veearts

Engelmanshoven 14.02.1870 – Herk-de-Stad 23.10.1958, x Maria Amelia Steeghmans

Zoon van landbouwer Nicolaas en Joanna Elisabeth Hendrix. Halfneefje van veearts Ferdinand Claes. Lagere school Gelinden, Atheneum Luik en veeartsenij Kuregem. Naar Herk-de-Stad 1892, Markt, later Hasseltsestraat. Paardenspecialist en lesgever Hoefsmederijschool Hasselt. Veulenscastratie. Bestrijder besmettelijke veeziekten. Schreef *Korte inhoud over 8 Conferentiën over de kennis van het Belgisch trekpaard*. Laannaam in Herk-de-Stad: Veearts Strauvenlaan.

Lit.: Georges STRAUVEN, *Twee Limburgse veeartsen. Ferdinand Claes en Jean Strauven. Oom en neef*, in *De Rode Leeuw*, 34, nr. 2, mei-juli 2003, p. 11-13 en nr. 3, augustus-oktober 2003, p. 21-22; *Engelmanshoven*, ST: Heemkring Sint-Truiden Zuid-Oost, ca. 2007, p. 21-26.

Straven, François Egide Marie, archiefdeskundige

ST 24.05.1851 – Berchem 18.04.1908, x 1878 Marie Ide Vandekruijs

Zoon van winkelier Antoine Joseph Egide en Anne Marie Vandercapellen-Otten van Zepperen, Hamelstraat. Humaniora in ST en Tienen, studeerde klassieke talen in Leuven en werd doctor wijsbegeerte en letteren 1873. Handelsagent en paleograaf. Maakte klappers op oude parochieregisters van ruim 37 gemeenten in de regio. Genealoog voor adellijke families. Nieuwe steenweg. Fonds Straven in Rijksarchief te Hasselt. Inventaris van stadsarchieven ST en Tongeren en van de archieven van C.O.O., OLV-parochie en -kapittel te ST. Diverse bijdragen over de Luikse Staten, het begijnhof, de Sint-Gangulfuskerk, de Sint-Sebastiaansgilde te Wilderen, de Sepulchrienen en monniken van de abdij ST. Ontdekte

tijdens herstellingswerken aan de daken van het stadshuis het archief van ST tijdens de Franse tijd. Archeoloog in Egypte en Griekenland, maar bedankte voor leerstoel in Athene. Schonk in 1895 twee biechtstoelen aan de kerk van Groot-Gelmen. Solo-kandidaat Gemeentebelangen bij gemeenteraadsverkiezingen 1895 rond het thema democratisering van de magistratuur. Verwoed bedevaarder naar Scherpenheuvel. Vrij jong mentaal verzwakt en overleden in Berchem bij één van zijn gehuwde kinderen, begraven in ST. Liet familiewapen op paneelschildering zoldering Sint-Martenkerk in 1860 heropfrissen door Jules Helbig. Publ.: *Notice historique sur le Béguinage dit de Sainte-Agnès à Saint-Trond*, ST: E. Schoofs-Herman, 1876; *Inventaire analytique et chronologique des archives de la ville de Saint-Trond*, 6 dln., 1886-1895; *Notice historique sur l'Eglise de St-Gangulphe à St-Trond*, in *Bulletin de la Société des Mélophiles de Hasselt*, 1900, p. 65-102.

Lit.: JORISSEN; ALOUDE, 19, 1970, p. 52-53; Gerard HEYNEN, *Straven, François Egide, archivaris-paleograaf*, in *NBIOW*, 5, 1972, kol. 845-847; Jozef GRAUWELS, *Inventaris van de verzameling F.E. Straven*, Brussel: Algemeen rijksarchief, 1978; Albrecht GOORTS, *Het plafond van de Sint-Maartenskerk in Sint-Truiden. Een ongewoon wapenkundig dokument*, in *De Leiegouw*, 29, 1987, p. 129-134; BEKTRUI, 1, 2004, p. 6-7.

Struys, Albert René Victor **Bert**, regisseur

ST 28.10.1920 – Sterrebeek 22.11.2000, x Kris Smet

Zoon van bakker Julien uit Wilderen en Marie Vangrieken, Gasthuisstraat. Onderwijzer Tienen en regent Germaanse talen Brussel. Drama Conservatorium Brussel en Studio Herman Teirlinck. Onderwijzer 1939 en legerdienst 1940. Acteur KVS Brussel 1943. Eerste laureaat Studio Nationaal Toneel 1948. Acteur-regisseur, filmrealisator BRT. Huwde met actrice en producer Smet. *Tijl Uilenspiegel*. Jeugdfeuilletons samen met Senne Rouffaer o.a. *Manko Kapak* 1959, *De Tijds capsule* 1963, *Kapitein Zeppos* 1964, *Johan en de Alverman* 1965. Bert Leysenprijs 1973 voor jeugdfeuilleton *Het zwaard van Ardoewaan* 1972. Docent RITS. Regisseur Tv-film *Te Venetië als in de hemel* 1966. Script VTM-serie *Commissaris Roos* 1990. Lid Orde van den Prince. Sterrebeek-Zaventem.

Lit.: *WTWIV* 1980, p. 853; F. DE KEYSER, *Heilig vuur blijft branden bij Bert Struys*, in ..., 13 en 14 juli 1985; Wikipedia.

Stultjens, Maria Gerard **Jozef**, vloertegelfabrikant

ST 24.01.1894 – ST 16.10.1964

Zoon van Ferdinand, secretaris en ontvanger OCMW, en Florentine Roggen. Nam cementtegelfabriek van vader en oom Clément over. Broer Edgard deed verkoop, hij leidde de fabricatie. 'Impermo St-Trond' 1932. Merken *Impercam*, *Imperflam*, *Imperfloor*, *Hardbest*, *Sunny*, *Granifloor*, *Carborolith*, *Nordal*, *Super* '58. Tijdens en kort na WO II uitbating van bioscoop Ciné Patria van Trudonensia Catholica en fabricatie Confituur Impermo. Overname tegelfabriek door kleinzonen van Ferdinand 1975. Neef Roger startte aparte tegelzaak. Jozef was vice-voorzitter Sint-Truidens Industriëlenverbond. Tiensesteenweg.

Lit.: J. THOMAS, *De tegelfabriek IMPERMO te Sint-Truiden*, in *Economie in Limburg*, 3, 1962, p. 61-62; Willem DRIESEN en William STULTJENS, *De cementtegelfabriek Stultjens* (°1919), in *STEEN*, 2003, p. 68-75 en 104.

Suntup, Eléchanon ‘**Egon**’, gloeilampenfabrikant

Amsterdam 15.10.1902 – Auschwitz ?

Jood uit Amsterdam, sinds 1932 Nederlandse nationaliteit. Scheikundige bij firma Supra. Kocht in 1932 de gloeilampenfabriek met producten *Atlas* en *Bayram*. Gloeilampenfabriek Elektron 1937. Aangehouden op zijn bureau 7 oktober 1942. Deportatie als nummer 314 met konvooi XIII via Dossinkazerne Mechelen richting Duitsland 10 oktober 1942. Kon naar verluidt nog kaartje uit raam werpen toen de trein ST voorbijreed en kwam aan te Auschwitz op 13 oktober.

Lit.: *GULDB*, p. 34; Jos KEMPENEERS, *Geschiedenis van de Sint-Truidense gloeilampenfabriek*, dl. 1, in *De Bink*, 11, nr. 43, 2008, p. 19-23; Guido JORIS, *Geschiedenis van de enige Joodse burger van Sint-Truiden tijdens WO II: verklikt, gedepoteerd en vermoord in Auschwitz*, in *Joods Actueel*, nr. 35, december 2009, p. 20-23.

Swartenbroekx, Richard Louis Marie, journalist

ST 29.03.1939 – Leuven hosp. 14.02.2002, x Rachel Moria

Zoon van bediende Alphonse en Maria Rietjens, Spaansebrugstraat. Ll. College ST. Schoonbroer cultuurraadvoorzitter Paula Moria, kunstenaar Hugo Duchateau en schepen Miel Londoos. Journalist *HBVL* 1960. Redactiecoördinator omschakeling naar offsetdruk. Samensteller voorpagina. Hoofdredacteur *HBVL* 1985. Stichtend lid en voorzitter Rotaryclub Herckenrode Hasselt. Lid directiecomité Concentra Uitgeversmaatschappij. Lid Koninklijk Leesgezelschap Hasselt. Nationale voorzitter katholieke journalisten. Beheerder Unie katholieke dagbladen België. Lid erkennings- en beschermingscommissie beroepsjournalisten. Vader van Dirk, alias ‘dj Buscemi’. Molveren, later Alken. Slepde ziekte.

Lit.: *In memoriam Richard Swartenbroekx. Een ‘gentle man’ verlaat de redactie*, in *HBVL*, 16/17.02.2002.

Sweldens, Jozef Victor, burgemeester Ordingen

Brustem 14.03.1913 – ST 24.07.2003, x Martha Deplet

Uit groot gezin. Zoon van landbouwer Remy en Maria Elisabeth Armina Lammens. Vader van Collegeleraars Richard en Karel. Pastoor Jans was mentor. Ll. Tuinbouwschool 1925. Medestichter en voorzitter Kring Jonge Boeren 1928 en Studiekring Tuinbouwschool 1933. Naschoolse vorming in buitenland. Werkleider fruitteelt bij burgemeester Cartuyvels. Krijgsgevangene WO II. Dienstdoend burgemeester WO II en eerste burgemeester Ordingen na lange reeks barons de Pitteurs-Hiegaerts, 1947-1959. Inhalingsstoet 20 juli 1947. Fruitteler. Leraar Tuinbouwschool OLV 1935-1978. Medestichter fruitveiling Haspengouw Tongersesteenweg 1938 en 1951, en bestuurslid 1950-1979. Medewerker Paul Nicolaï en beheerder-directeur Bayer-Gorsac n.v. Medestichter en voorzitter Opzoekingsstation van Gorsem. Ondervoorzitter Keizerlijke Commanderie Edele Fruyteniers. Gedenkplaat hal Opzoekingsstation Gorsem, nu in Proefcentrum Fruitteelt te Kerkom.

Info: Richard Sweldens.

Lit.: *Technieker Sweldens*, in *HBVL* 05.01.1958; Veerle JACOBS, *Limburgs-Haspengouw. Een fruitstreek met traditie*, Borgloon; Fruitstreekmuseum, 1997, p. 191-194; Ingeborg VIJGEN, *Een gouden klokhuis 1939-1997. Een Haspengouwse veilinggeschiedenis in woord en beeld*, ST: Veiling Haspengouw, 1997, p. 158; Bart VANDENREIJT, *Een uitgebreide*

analyse van een loopbaan. Carrièremanagement. J.V. Sweldens, paper, Brussel: VU, 1999-2000.

Swennen, August, auteur

ST 04.07.1871 – ST 12.10.1958

Zoon van dagloner Jean Joseph en Marie Joséphine Hunnendaels. Lid Limburgse Maatschappij voor Letterkunde en Wetenschap. Gedichten in *Vlaamsch en Vrij* en in *Limburgsch Jaarboek*, o.a. *Minnevuur*. Auteur van toneelwerken zoals het drama *In den Congo*, uitgegeven in Gent bij H.L. Stepman, de blijspelen *Hendrik Pennemans*, uitgegeven in Antwerpen bij Lodewijk Janssens, en *Boer en handelsreiziger*, uitgegeven bij Stepman. Het drama *Bloed en tranen* bij Janssens. De blijspelen *Een vijf-en-twintigjarige*, *'n Ongeluk komt nooit alleen* bij Janssens; De drama's *Arme lieden!*, *Sander Gruze* en *Zeno Wervers* bij Janssens. Het blijspel *Misstap en plicht* uitgegeven te Antwerpen bij Bouchery. Andere toneeltitels zijn *Pladijs!*, *Een vuige ziel*, *Meiavond*, *Losbandigheid*, *Tuberculosis*. *Toneelkundig pleidooi*, *Een blik op de boekdrukkunst*. Drukker en uitgever van clandestien verslag *De slag aan den Yser verhaald naar de beste bronnen* 1914, vertaald uit *Le Temps* en sluikblaadje *De oorlogsweek*. Aangehouden januari 1916 en 10 maanden politiek gevangene in Duitsland, sluiting drukkerij en vernietiging drukvormen. Auteur-uitgever boekjes met patriottische verslagen over de Duitse inval in ST. Tussen 1921 en ten laatste 1934 uitgever van *De Allemansvriend*. *Limburgsche Volksalmanak*. Tongersesteenweg. Publ.: *Ideaal. Aan mijnen vriend, dichter, St.-L. Prenau*, in *Limburgsch jaarboek*, 3, 1895-1896, p. 116-117; *De Duitschers in Limburg*, ST: Patria, 1919; *In Duitse ballingschap*. *Beelden uit het Duitse gevangenisleven tijdens den oorlog van 1914-1918*, 2de druk, ST: Patria, 1924; *De inval der Duitschers te Sint-Truiden*; *Bloedige ontmoeting bij Sint-Truiden tusschen Belgische Gidsen en Duitse Huzaren*, ST: Patria, 1920.

Lit.: JORISSEN.

Thenaers, Jean Hubert Antoine William, 'Willy', burgemeester

Wellen 14.02.1892 – ST 14.03.1964, x Marie-Louise Nagant

Zoon van François Georges Guillaume Isidore en Hubertine Josephine Angèle Marie Leonard. Vader van notaris Jacques. Vrijwilliger WO I. Notaris ST 1927 Plankstraat. Burgemeester 1933-1948, compromisfiguur Verenigde Katholieken en Katholieke Vlaamse Volkspartij. Museumkerk in Begijnhof 1935. Bedevaartskerk OLV Kortebos werd basiliek 1936. Strijd tegen economische crisis. Weigerde ontheffing als burgemeester onder gouverneur Romsée april 1941. Politiek gevangene Breendonk WO II en vervangen door oorlogsburgemeesters Vrijdaghs en Koninckx. Senator 1939-1946. Medestichter Fruitoogstfeesten 1949. Lid raadgevend comité Bank van Brussel. Voorzitter Bond van Grote en Jonge Gezinnen. Duivenmelker. Peter van de OLV-klok hoofdkerk 1951.

Lit.: BOFFIN1, p. 186-192; PARTIJPOLITIEK, passim.

Thenaers, Jacques Marie Joseph Louis, notaris

ST 08.03.1927 – ST 26.05.206, x Sonia Daniëls

Zoon van notaris William en Marie-Louise Nagant. Studeerde Wijsbegeerte en Letteren in Namen, notariaat in Leuven. Notaris 1954 als opvolger van zijn vader notaris en burgemeester. Autorenners jaren 1959-1968 in Porsche, meestal omloop Spa.

Snelheidsrecordhouder vliegende kilometer Antwerpen in Citroën ID 19 1960.
Slalomkampioen 1961. Lid Hasseltse autostal De Bokkenrijders. Voorzitter Trudo Racing Club. Commissaris kredietmaatschappij Mijn Huis. Erevoorzitter wielclub Aalst, biljartclub Ons Vermaak en voetbalclub F.C. Sparta. Plankstraat. In 1996 opgevolgd door notaris Philip Odeurs.

Lit.: *WTWIV* 1980, p. 869.

Thewis, Guillaume Jean Armand, 'de Spellever' (sperwer), wielrenner
Gelinden 18.04.1893 – Waterschei 14.01.1960, x Maria Breesch
Kleinzoon van rademaker-herbergier Gerard (°1838) van Gelinden. Zoon van labeurder Baptiste en Gertrude Victorine Thewis. Als wees opgegroeid bij oom cafébaas in Klein-Gelmen. Succesvol wielrenner op piste en kermiskoersen. Genoemd naar prijswinnende duif van grootvader en naar duivenmaatschappij l'Epervier van Borgworm. Limburgs jeugdkampioen 1912. Belgisch kampioen onafhankelijken Dinant 1914. Winnaar Ronde van België onafhankelijken en Luik-Verdun 1920. Korte tijd beheerder piste Vissegat, tot bij overdracht aan Sportvrienden 1921. Opgave Tour 1921. Winnaar Brussel-Parijs en Luik-Verdun-Luik als onafhankelijke 1925. Contracten Franse merken Olga, Securitas en La Française. Lange afstandsrenner. Opvliegend maar krachtige jump. Gehuwd met dochter bier- en fruithandelaar uit ST, uitbater café tov. Sint-Martenkerk. Mijnopzichter Waterschei 1927. Logementshuis met kleren- en fruitwinkel en kantine buitenlandse mijnwerkers 1947-1956. Als duivenmelker overleden op hok.

Lit.: LUC, *Uit de oude doos*, in *HBVL*, 13.03.1938; *De Tram*, 23.01.1960; *LAITEM1*, p. 28-31; *ST19DE*, p. 123; Désiré FLAMEND, *Armand Thewis, "De vliegende spelver"*, in *Weit was...*, Sint-Truiden: Heemkring Sint-Truiden Zuid-Oost, 2, 2009, nr. 2, p. 11-15.

Thijs, Achille Joseph, journalist
ST 25.10.1903 – 10.01.1986, x Maria Groven
Zoon van charcuterie- en later textielhandelaar Albinus en Catherina Festraerts. Langs vaderskant kwamen grootvader Jean (+1871) uit Rijkel en grootmoeder Christine Evens (+1913) uit Peer. Zoutstraat. Ll. Klein Seminarie. Vaandrig Erewacht. Overname zaak ouders Zoutstraat. Stichter met Jozef Everaerts van de Sint-Truidense Fotoclub 1930. Eigen foto-atelier vanaf vroege jaren 1930. Internationale bekroningen voor kunstfoto's. Medewerker Monseigneur Boes bij abdijopgraving 1939 en medestichter van de GOKST in 1948. Samen met deken Deneys hernemer van de zevenjaarlijkse Trudofeesten in 1956. Fotograaf-journalist sinds 1930 o.m. voor *De Katholieke Illustratie* Spaarnestad Haarlem en *HBVL*. Parketfotograaf. Film over terugkeer Truienaren uit Duitse kampen na WO II. IJveraars gratis ziekenvervoer naar OLV van Banneux. Lid Vereniging van Limburgse Schrijvers. Ereplakket stadsbestuur 1969. Toeristische zoekwedstrijden en fototentoonstellingen. Auteur van cultuurtoeristische bijdragen o.m. in *De Toerist*, *Toerisme in Limburg* en *Nieuws uit Limburg*, en van de vulgariserende reeks *Doorheen het aloude Sint-Truiden* in 23 deeltjes bij drukker Leenen 1959-1973, eerder verschenen in afleveringen in *De Tram*. Fotoverzameling over ST in PCCE Limburg en in stedelijk archief.
Straatnaam gepland in 2005.

Publ.: *De Brusthempoerte*, (*Doorheen het aloude Sint-Truiden*, 1), ST, 1960; *De herberg met moordkelder te Oud Sint-Truiden*, in *HBVL*, *De Zondag*, 17.06.1962; *De Clockempoort en haar Buytinghe*. *De Franciskanen te Sint-Truiden*. Cortenbos. Bevingen, (*Doorheen het*

aloude Sint-Truiden, 9), ST, 1963; *Geschiedkundige nota bij de Zevenjarige St.-Trudofeesten*, in *De Tijdspiegel*, 18, 1963, p. 129-135; *De Lievevrouwkerk van Sint-Truiden*, (Vlaamse Toeristische Bibliotheek, 71), Antwerpen: VTB, 1967; 'St-Ganghelhoff'-kerk en wijk, vieren hun 900 jarig bestaan, in *Feestweek Sint-Gangelof 15-23 mei 900 jaar*, ST: West-Print, 1971, p. 3-8; *Een keizerlijk steekspel te St.-Truiden*, in *Oostland*, nr. 50, maart 1973, p. 30-33; *Straten, hoofdkwartier van de Franse koning Lodewijk XIV*, in *55 Limburgers aan het woord*, Hasselt: Vereniging van Limburgse Schrijvers, 1973, p. 196-202; *Sint-Truiden... een greep uit zijn rijke iconografie*, ST: Rotary Klub, 1979.

Lit.: JORISSEN; Richard SWARTENBROEKX, in *HBVL*, 20/21.04.1968; Hendrik PRIJS, in *HBVL*, 03.07.1970; J. COENEN, in *Het Laatste Nieuws*, 17/18.04.1971; *Hier en nu*, nr. 9, Nieuwjaar 1969, p. 13-16 en nr. 21, herfst 1974, p. 12-14, met biobibliografie; Omer GRAWET, in *Het Laatste Nieuws*, 12.12.1979; Louis STERKEN, in *HBVL*, 25/26.04.1981.

Thomas, abt.

ST – ST 29.10.1248.

Burgerijzoon ST. Plebaan en proost kapittelkerk OLV. Abt ST 1239-1248. Probeerde financiële put te dempen en kreeg daartoe volmacht van de monniken. Streed tevergeefs tegen usurpatie door vazallen en burgerij ST. Sommige monniken moesten onderhouden worden in andere huizen. Paus verleende hem opnieuw de pontificalia, ontnomen aan voorganger Christiaan Van Stapel. Getuigde over Christina de Wonderbare. Begraven in abdijkerk.

Lit.: *RECUEIL*, p. 1718; *MONBEL*, p. 46; *KRONIEK2*, p. 94-96.

Timmermans, Urbain Pierre Arnold, geneesheer

Mettekoven 19.02.1856 – ST Melveren 09.06.1915, x Célestine Van Berwaer

Zoon van Theodore en Albertine Barbe Ruisson. Doctor genees-, heel- en verloskunde Leuven 1887. Geneesheer. Varkensmarkt, later Ridderstraat. Vader van missionaris scheutist Urbain. Eerste adjunct-geneesheer van de beide psychiatrische instellingen 1905. Bestuurslid Burgerlijke Godshuizen. Voorzitter kerkfabriek OLV, Gregoriuskring en coöperatieve vennootschap voor de bouw van werkmanswoningen. Secretaris Limburgse Rode Kruis. Secretaris Comité Openbare Gezondheid ST. Briefwisselend lid Provinciale Geneeskundige Commissie 1889. Lid Koninklijke Commissie Openbare Gezondheid. Artikels met overdrukken over lokale problemen in *Bulletin de la Société royale de médecine publique*, over cholera-epidemie 1894, werkmanswoningen 1894, drinkwatervoorziening 1896, typhusepidemie 1906 en nieuwe riolering 1907. In 1896 en 1899 brochurtjes over tuberculose als secretaris van de Limburgse afdeling van de Nationale Bond tegen de Tering. Promotor van huishoudscholen o.m. via het pamflet *Aux Dames de Saint-Trond* 1895, van Handwerkschool bij Broeders van Liefde en van Beroepsschool Aalmoezeniers van de Arbeid. Schreef als ondervoorzitter van de Studiekring der Maatschappelijke Werken *Volksbelangen* 1906 met inventaris maatschappelijke werken, opgedragen aan de priesters Lambert Van Oost en Jan Vossen. Lid van diverse religieuze broedersschappen. Katholiek gemeenteraadslid 1904-1911. Pleidooi tegen de afschaffing van het stadscollege 1 juli 1910. Dood gebliksemd onder grote boom bij treinstationnetje Melveren.

Publ.: *Rapport...sur l'épidémie de choléra à Saint-Trond en janvier-février 1894*, en *Rapport sur les habitations ouvrières à Saint-Trond*, in *Bulletin de la Société royale de médecine publique du royaume de Belgique*, 11, 1894, p. 360-372 en 373-384; *Handboekje van de pensioenkas voor de werklieden en de kleine burgers*, ST: Sint-Lutgardisdrukkerij 1900;

Alcool, de vijand van burger en werkman, ST: Sint-Lutgardisdrukkerij, 1900; *Volksbelangen*, ST: Sinte-Lutgardis' Drukkerij, Jos. Leenen, 1906.

Lit.: JORISSEN; Franz AUMANN, in ZUSTERS, p. 170-171; Jack NAUS, *140 jaar Rode Kruis Sint-Truiden*, ST: Rode Kruis, 2010, p. 249-250 en 263.

Tits, Arnold Pieter, theoloog

Aalst 14.09 of 10.1807 – Leuven 09.07.1851

Zoon van landbouwer Joris en Anna Verbois van Jeuk. Leerling meester Bormans in Jeuk. Leerling Georges Smets, pastoor Tilleur, 1828. Seminarist Luik 1830, priester 1832. Kapelaan Wezet (Visé) 1832 en leraar Rolduc 1833. Professor dogmatiek Leuven 1840. Doctor theologie 1841. Bij eerste generatie proffen theologiefaculteit. Bestreed het rationalisme o.a. in de persoon van de Brusselse prof Ahrens. Werkte aan fundamentealtheologisch handboek *Theologia generalis* 1848-1850, dat onuitgegeven bleef. Erekanunnik Luik 1843. De traditionalistische leer van zijn medestander Ubaghs werd later veroordeeld door tegenstander bisschop Malou en verboden. Lid *Utile Dulci*.

Lithografie naar tekening door Van Peteghem 1850. Borstbeeld in gips, verdwenen.

Grafmonument neogotisch 1852 door Geerts onder toezicht van Isidore Gérard, op kerkhof Aalst, volgens zijn wens nabij de begraafplaats van zijn ouders. Biografie door zijn leerling, de latere Leuvense rector Laforet.

Publ.: *Un dernier mot à M. Ahrens, ou examen de la morale philosophique du panthéisme*, Leuven, 1841; *Théorie de la création ou doctrine de la philosophie chrétienne sur Dieu et sur les rapports avec le monde, comparée au principes du rationalisme moderne*, Leuven, 1842.

Lit.: P.F.X. DE RAM, *Discours prononcé à la salle des promotions le 14 juillet 1851 après le service funèbre....de M. Arnould-Pierre Tits...*, Leuven: Vanlinthout, s.d.; Servatius DIRKS, *Lykrede van den zeer eerwaerde heer Arnold-Petrus Tits...*, Hasselt: P.F. Milis, 1852; N.J. LAFORET, *La vie et les travaux d'Arnold Tits*, Brussel: H. Goemaere, 1853; M. DE WULF, in *BIONAT*, 25, 1932, kol. 360-362; JORISSEN; Leo KENIS, in *NBIOW*, 14, 1992, kol. 673-676; Kamiel STEVAUX, in *ST19DE*, 1998, p. 126-127.

Travers (et de Jever), **Laure** Françoise Antoinette, rentenier

Brussel 22.04.1812 – ST 02.03.1895, x Charles Whetnall

Oudste dochter van generaal-majoor Etienne Jacques Travers, baron van Jever en o.a. commandant van het Dijledepartement en cavaleriecommandant (+1827). Erfgenome kasteel Nieuwenhoven via moederskant, familie Neys of Niesse. Simphorose Félicité Constance Niesse huwde in Luik 1833 met baron Travers. Laure was moeder van Edouard, gevolmachtigd minister in GB, en van senator Edmond. Grootmoeder van graaf Emmanuel Cornet de Peissant.

Wapen: gevierendeeld, in 1 en 4 van zilver met vijf brandende granaten in andrieskruis geplaatst, in 2 en 3 van zwart een klauwende gouden leeuw, met koningskroon. Schildhouders twee geharnaste ridders. Klauwende leeuw als helmteken. Leuze *Altijd de zelve*.

Grafmonument families Travers en Whetnall in Maastrichtersteen, kerkhof Melveren.

Trudo, heilige

628 of 630 - ST 23 november 693 of 695

Volgens sommigen zoon van Wicbolde, graaf van Haspengouw. Waarschijnlijk wel uit Frankische notabelen. Wou al vroeg kerk bouwen, tegen zin van ouders. Na advies van interim-bisschop Remaclus voor studie naar Metz. Schonk bezittingen aan kerk van Metz. Terugkeer naar Haspengouw. Stichter van klooster op rechteroever Cicindria omstreeks 655, in 741 door schenkingsakte graaf Rotbert betuigd. Hier rond groeiden de nederzetting Sarchinium en de abdijstad ST. Begraven in de kerk. *Vita* in opdracht van aartsbisschop Angilram van Metz door de diaken Donatus tussen 784 en 791. Latere biografieën door Guikardus en Diederik. Verhaal van kerkje gebouwd door jonge Trudo dat door boze vrouw werd verwoest. Feestdag 23 november, patroon van ST. Attribueert: kerkje op arm. Tympaanversiering abdijpoort 1776. Schilderij met bronmirakel, Franz Nikolaas Streicher Augustijnerklooster Höglwörth (D.). Tympaanbeeld OLV-kerk ca. 1850. Glasramen levenstaferelen door J.F. Pluys in OLV-kerk voor 1864 (verdwenen WO II). Portaalbeeld Sainte-Ségolène Metz ca. 1890. Nisbeeldje in steen, hoek sacristie 1912 hoofdkerk. Trooster slachtoffers WO I monument Sint-Marten 1927 door Victor De Haen. Glasraam door C. Claes in kerk Sint-Marten 1935 PS-PR 1945. Glasraam door Ri Coëme in kapel Ziekeren 1954. Nismozaïek gevel Ursulinen ca. 1950. Goudgeschilderd beeld op blauwe metalen mast Abdijsplein 1997 Hugo Duchateau. Diverse toneelspele, massaspektakels en zevenjaarlijkse stoet rond zijn figuur. Groep Trudogezellen 2005. Stadsnaam, straatnaam, pleinnaam 2005 en bronnaam. Lokale voornaam. Namen van instellingen, scholen, verenigingen, handelszaken, tijdschriften en merken vb. regionaal ziekenhuis, drukkerij, fotohandel, vogelhandel, steakhouse, taxibedrijf, brouwerij, fruitsappenfabriek, koekjes 'Truiens Truke', bakker Nolens 1993.

Lit.: Bruno KRUSCH en Wilhelm LEVISON (ed.), *Vita Trudonis confessoris Hasbaniensis auctore Donato*, in *Monumenta Germaniae Historica, Scriptores Rerum Merovingicarum*, 6, Hannover: 1913, p. 264-298; Rik DELPORT, *Het spel van Sint-Trudo*, Kortrijk: Jos. Vermaut, 1930; L. VAN DER ESSEN, in *BIONAT*, 25, 1932, kol. 690-692; Alfons PAQUAY en Jan PAQUAY, *Sint-Trudo's leven en vereering*, Tongeren: Michiels, 1933; Maurice COENS, *Les saints particulièrement honorés à l'abbaye de Saint-Trond*, in *Analecta Bollandiana*, 72, 1954, p. 85-133 en p. 397-426, en 73, 1955, p. 140-192; J. COENEN, *Was de H. Adela de moeder van Sint-Trudo?*, in *Limburg*, 35, 1956, p. 257-261; J. DESCHAMPS, *Fragmenten van twee Middelnederlandse levens van Sint-Trudo*, in *Handelingen van de Koninklijke Zuidnederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*, 16, 1962, p. 219-284.; F. MERTENS, *Kritische studie over Diederiks leven van de H. Trudo*, lic.verh., Leuven: KU, 1963; E. BROUETTE, *Trudone*, in *Bibliotheca Sanctorum*, 12, Rome, 1969, kol. 683-685; Georg HUNKLINGER, *Zur Verehrung des belgischen Heiligen Trudo in Höglwörth*, in *Das Salzfaß. Heimatkundige Zeitschrift des Vereins Rupertiwinkel*, 8, 1974, p. 89-91. Guido WULMS, *Sint-Trudo in de literatuur*, in *Appel*, speciaal nummer, ST, 1977; Anita NAGELS, *De grafkapel van de Heilige Trudo en Eucherius in de voormalige abdijkerk van Sint-Truiden. Bijdrage tot het mecenaat van abt Wiricus (1155-1180)*, lic.verh., Leuven: KU, 1981; TRUDO, 1993; Matthias WERNER, *Der Lütticher Raum in frühkarolingischer Zeit. Untersuchungen zur Geschichte einer karolinigischen Stammlandschaft*, (*Veröffentlichungen des Max-Planck-Instituts für Geschichte*, 62), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1980, p. 73-93 en passim; *Grote Winkler Prins Encyclopedie*, 9de dr., 1993, p. 50; R. DELMAIRE, *Omtrent Trudo's uitstraling*, in *Ons Landens Erfdeel*, 16, nr. 43, 1993, p. 4-19; Thomas BAUER, in *Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon*, 12, Herzberg: Traugott Bautz, 1997, kol. 625-632; Dré MATHIJS en Piet RYMEN, *Over Sint-Trudo, stripverhaal*, ST: Kunstkring Maryke, 1998, Gilbert DEWAELE, *Op zoek naar beelden en beeltenissen van de H. Trudo in Sint-Truiden*, in *MAENDACH*, nr. 40, maart 2005, p. 13-23;

Jan SEGERS, *Sint-Trudo in de naamgeving*, in: *Jaarboek van de Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde*, 9, 2007, p. 5-27.

't Serstevens, Madeleine Marie Ghislaine, **'Madame Lejeune'**, schepen
Gent 23.03.1896 - ST 10.06.1975, x ridder Gustave Lejeune de Schiervel
Dochter van ridder Louis, burgemeester Stavelot en Marguerite Lippens. Huwelijk met
kasteelheer Nonnemielen 1920. Gemeenteraadslid 1947 en eerste vrouwelijke schepen 1953-
1964. Bezegelde als officier burgerlijke stand veel huwelijken. Mechanisatie burgerlijke stand
via ponsmachines en matrijzen 1958. Groenaanleg en restauratie stadhuis. Voorzitter
bestuurscommissie Muziekacademie en Symfonieorkest Sint-Cecilia. CVP-kandidaat
provincieraadsverkiezingen 1949. Tijdens WO II kasteel opgeëist door Duits vliegveld
Brustem als commandopost en pilotenverblijf. Schonk jachtslot Schabroek te Guvelingen met
15 hectaren landerijen in erfpacht aan Broeders Christelijke Scholen voor Tuinbouwschool
1947. Schenking van 15 hectaren grond en kasteel Schabroek 1973. Ondersteunde de vrije
meisjesschool Molveren o.a. door nieuwbouw 1967, beheerd door Zusters Vincentius à Paulo.
Schenking 1972. Tante van Bernard 't Serstevens (° Waulsort 1930), landbouwingenieur en
beheerder Fortis AG, die haar als kasteelheer opvolgde.
Prijs Mevr. Lejeune voor ll. wetenschappen van Tuinbouwschool. Klokje met naam meter
voor nieuwe kapel Tuinbouwschool 1953. Straatnaam in wijk Halmaalweg 2002.

Info: Jacqueline Tans.

Lit.: Pierre MOORS, *Nieuw complex van Provinciale Fruitteeltschool ingewijd*, in *HBVL*,
31.08.1955; *In memoriam*, in *Hier en nu*, nr. 24, herfst 1975, p. 21; *EPNB*, 1998, p. 245-246.

Tutteleers, Lambrecht, misdadiger

ST ca. 1610 - ST 07.05.1661, x Anne Blommen, xx Katrien Vanbruxken
Broer van Willem. Brustemstraat. Ambachtsman en lid Edelen Cruijsboghe. Bevrijdde
gevangen boef uit Stapelpoort en broer Willem uit gevangenis Leuven met hulp van
slotenmaker Cornelis Coemans. Aangehouden na verhoor compaan Van Brabant en
veroordeeld 1661 wegens diefstal van brouwerijketel, trompet van muzikant, inbraak, heling
en roof wollen lakens in Kortenbos 1657. Verhing zich in cel voor begin tortuur en werd in
gaffel buiten stadswallen gehangen. Goederen openbaar verkocht.

Lit.: Frank DECAT, *De gebroeders Tutteleers of het verhaal van twee Sint-Truidense
misdadigers*, in *'t Maendachboekje Sint-Truiden*, nr. 45, juni 2006, p. 19-23 en nr. 46,
september 2006, p. 14-19.

Tutteleers, Willem, misdadiger

ST begin 17de eeuw – Brussel 1659

Zoon van Leonard en broer van Lambrecht. Familie van ambachtslui. Cavalerist Nederlanden
1640, kapitein Duitse compagnie voetvolk 1643. Als brigand verbannen 1654. Aangehouden
en aan tortuur onderworpen Antwerpen ca. 1656. Gevangengenomen en ontsnapt uit
gevangenis Heilige Geestpoort Leuven met hulp van broer Lambrecht, die bewakers
drogeerde. Roofmoorden en inbraken. Als bendelid aangehouden door Brusselse luitenant-
amman 1659, begeleid door Spaanse soldaten en opgehangen op Grote Markt in Brussel, na
juridische rel tussen militaire en burgerlijke autoriteiten. Opgenomen in *Trésor National*, 3,

1843, p. 125-128.

Lit.: Mariette V. TOURNEUR, in *BIONAT*, 24, 1926, kol. 734; J. STERKEN, *Kapitein Teutelaer. Soldaat en vrijbuiters*, in *De Tram*, 30.12.1950 en *De Tijdspiegel*, 4, 1950, p. 229-230; Frank DECAT, *De gebroeders Tuteleers of het verhaal van twee Sint-Truidense misdadigers*, in *Limburg*, 69, 1990, p. 105-118 en in *MAENDACH*, nr. 45, juni 2006, p. 19-23 en nr. 46, september 2006, p. 14-19.

Tysmans, Maria Jan Jozef, kunstschilder

Hemiksem 06.02.1893 – Genk hosp. 30.08.1974, x Alice Lemaire

Zoon van schoolhoofd Aloysius en Maria Catharina De Beukelaer, burgemeestersdochter Hoevenen. Schoonbroer van Lodewijk Dosfel. Student Hoogstraten en Mechelen.

Onderwijzer 1912. Gevangen genomen Maredsous 1914, maar vrijgelaten. Vrijwilliger WO I als brancardier bij de genie. Boer van gesneuvelde priester-brancardier. Leraar Pupillenschool Saffraanberg. Vader van missionaris scheutist Louis (°1922). Diestersteenweg, Beekstraat en Koestraat. Later oud huis Gerstmans H. Hartplein, ca. 1933 heropgebouwd met atelier onder dak. Ontslag 1927 om op advies van pater Drieghe met echtgenote uit De Pinte boek- en kunsthandel te bedrijven, ook uitgave prentbriefkaarten. Aanvankelijk dichter en novellist. Als reactie op frontervaring WO I kunstschilder van schoonheid in landschappen en kerkinterieurs. Impressionist. Samen met Lambert Lemmens en pater Taeymans verkende hij het Limburgse landschap. Boekillustraties voor kanunnik Senden. Lid Sint-Vincentiusgenootschap. Verhuis naar Houthalen bij huwelijk dochter in 1953. Organisator jeugdboekenbeurs in Berchmanshuis 1960. Lid Kunstkring ST, Vrienden van het Begijnhof, Provinciaal Comité Monumenten en Landschappen en Kristelijk Vlaams Kunstenaarsverbond. Diverse tentoonstellingen o.a. Hasselt Begijnhof 1963. Bestuurslid GOKST. Lid Vrienden van Kelchterhoef en beheerraad Openluchtmuseum Bokrijk. Erepenning Provincie Limburg 1973. Doeken o.a. *Vieilles Maisons à St. Trond*, *Het Goud van Haspengouw*, *Regendag te Sint-Truiden*.

Zelfportretten en portret geschilderd door broeder Max. Gedenkplaat gevel Ringlaan Houthalen 1979. Collectie eigendom gemeente Houthalen-Helchteren, voorheen museum. Publ.: *De kunstschat van Kortenbos*, in *De Tram*, 10.05.1952.

Info: HIP en Martin Kellens.

Lit.: Adjutus DRIEGHE, *Schilder Joz. Tijsmans*, in *Ons Volk Ontwaakt*, 15.12.1929; J. FLAMEND, *Schilder Joz. Tijsmans*, in *Ons Volk*, 18, 1932, nr. 1, p. 14-15; Harry PRIJS, *Kunstschilder Tysmans*, in *HBVL. Kunst en Letteren*, 10.02.1937; Jan DESSERS, *Kunstschilder Jozef Tysmans*, in *De Tijdspiegel*, maart 1953, p. 79-82; Louis TIJSMANS, *Jozef Tijsmans*, Hasselt: Heideland-Orbis, 1975; Louis ROPPE, *Tijsmans, Jozef, kunstschilder*, in *NBIOW*, 8, 1979, kol. 779-782; Lode FRANSSENS en Marc ROEKAERTS, *Jos Tijsmans aan het IJzerfront*, Houthalen-Helchteren: vzw. Culturele Centra, 1996; Ludo RASKIN, *Jozef Tysmans*, in *Een eeuw beeldende kunst in Limburg 1900-2000*, Hasselt, 2005, p. 82-83.

Ulens, Guilielmus Maria Joannes Paulus Leo, directeur opvanghuis

ST 21.02.1853 – Luik 02.11.1919

Zoon van burgemeester-advocaat Jean Henri Paul en Marie Louise Henriëtte Véronique Ulens. Neef van socioloog Robert. Priester 1877. Licentiaat godgeleerdheid Gregoriaanse hogeschool Rome 1879. Bestuurder Benedictinessen Tongeren 1879. Bestuurder en

aalmoezenier l'Oeuvre du Refuge voor vrijgelaten vrouwelijke misdadigers Luik 1895.
Erekanunnik 1902. Voorzitter kerkfabriek Saint-Barthélémy Luik. Liet glasraam in kerk
Borlo aanbrengen 1911.
Neogotisch grafmonument kerkhof Borlo.

Lit.: *ALUMNI ROME*, p. 164; *BEVING*, p. 14-15.

Ulens, Jean Henri Paul, burgemeester

ST 26.05.1814 – ST Rochendaal 21.10.1894, x nicht Marie Ulens

Kleinzoon van advocaat Jean Henry (1737-1823), de laatste burgemeester van het ancien régime, en zoon van gemeenteraadslid Paul François (1776-1846). Vader van kanunnik Guillaume en van jurist vrijgezel Paul. Advocaat. Voorzitter Bureel van Weldadigheid. Voorzitter Provinciale Commissie Beurzenstichtingen. Voorzitter Landbouwcomice. Kapitein burgerwacht. Stichter school Molveren. Lid Académie archéologique de Belgique, Société scientifique et littéraire du Limbourg en Société d'archéologie du duché de Limbourg. Rentenier. Steenstraat en Diesterstraat. Adelsverheffing zonder titel 1871. Gemeenteraadslid 1846, schepen 1867-1876. Provincieraadslid 1852-1886. Pauselijk graaf 1871. Conservatief katholiek burgemeester 1876-1891. Nieuwbouw stedelijk hospitaal Hoge Veser nov. Justin Bruyenne 1876. Bouwheer kasteeltje Rochendaal 1881. Huis in Diesterstraat verkocht aan Witusters 1890. Auteur van enkele lokaal-historische artikels. Wapen: op zilver drie zwarte linkerschuinbalken met zeven zwarte koeken 2-3-2. Blauw vrijkwartier van met gouden kruis en vier kleine gouden kruisjes. Klauwende rode leeuw als helmteken. Leuze *A cruce victoria*. Gevelsteen met alliantiewapens Ulens-Ulens oostkant kasteel Rochendaal Bevingen. Grafmonument oud kerkhof. Glasramen uit oude kerk 1869, in 1928 herplaatst in koorvensters Bevingen. Eerste steen stedelijk Hospitaal Hoge Veser 1876 en verdwenen sluitsteen brug over Melsterbeek in Zepperen 1876.
Publ.: *Notice sur la cour féodale de l'abbé de St. Trond, sur l'église et le chapitre de Notre-Dame*, in *BSSLL*, 5, 1861, p. 265-272; *Notice sur la commune de Zepperen ou Sepperen, et sur son église monumentale*, in *PSHADL*, 1, 1863, p. 97-103.

Info: Franz Aumann en Herman Doucet.

Lit.: *BSSLL*, 16, 1884, p. IV; *JORISSEN*; *ST19DE*, p. 127-128; *EPNB*, 1969, p. 37; *WAPENBOEK*, p. 669.

Ulens, Paul Léon Jean Justin Marie **Robert**, jurist

Groot-Gelmen 10.03.1871 – Groot-Gelmen 13.01.1937, ongehuwd

Zoon van burgemeester en kasteelverbouwer Paul en Léontine de Donnea 'de Fologne'.
Schoonbroer van Frederik de Borman van Schalkhoven. Ll. Klein Seminarie 1884 en universiteit Leuven 1889. Dr. rechten 1894, notariaat 1895. Advocaat Hof van Beroep. Secretaris 1898 en voorzitter 1902-1919 Katholieke Vereniging van ST en arrondissementssecretaris van de Katholieke Partij te Hasselt. Kasteelheer, gemeenteraadslid 1896-1921 en burgemeester 1909-1920 Groot-Gelmen. Bouwde lokaal wegnnet, elektriciteit, zusterschool en waterleiding met bakstenen watertoren uit. Sociaal-democratisch ijveraar en amateur-historicus. Syntheseartikels over de sociale historiek in Limburg en lokaal-historische bijdragen in katholieke weekbladen en provinciale historische tijdschriften. Lourdesreizen. Volgde cursus politieke wetenschappen Luik. Met prof Vliebergh sociaal-economische streekstudies o.a. over Hageland, Condroz en Haspengouw met Groot-Gelmen als typevoorbeeld. Studiereizen naar buitenlandse banken, spaarkassen en

postchequesystemen. Bekroonde studie over emissiebanken 1907. Ontwerper statuten Maatschappijen voor Onderlinge Bijstand en specialist diverse andere statuten van spaarwezen en sociale organisaties. Stichter Boerengilde Groot-Gelmen 1898 en melkerij Sint-Antonius ST. Secretaris maatschappij Sint-Martinus Groot-Gelmen. Cursus politieke economie voor college Hasselt 1904. Medestichter Limburgse herverzekeringskas voor lokale katholieke bijstands- en lijfrentemaatschappijen 1904. Medestichter Limburgse Ambachtschool 1906. Aandeelhouder coöperatieve L'Economie Hasselt. Lid hoofdraad Belgische Boerenbond 1913. Lid Limburgse Landbouwkamer en Hoge Landbouwwaad 1925. Actief in Société d'Economie Sociale en tijdschrift *Revue Sociale Catholique*. Vlaamsvoelend, democratisch en katholiek. Medestander Arthur Jadoul en graaf Edouard de Meeus. Verzwakt, overleden na longontsteking.

Publ.: *Résumé du cours d'économie politique professé au Collège St Joseph à Hasselt*, Hasselt, 1904; *Les banques d'émission. Etude historique et de législation comparée*, (*Mémoires de l'Académie royale de Belgique. Classe des lettres et sciences*, 4), Brussel, 1908; *Christen Vakverenigingen*, in *Het Vrije Volk*, 01.05.1909; (met Emile Vliebergh), *La population agricole de la Hesbaye au XIXe siècle. Contribution à l'étude de l'histoire économique et sociale*, (*Académie royale de Belgique. Classe de Lettres des Sciences morales et politiques et Classe des Beaux-Arts. Mémoires*, 2de reeks, 5), Brussel, 1909; *L'impôt foncier communal et la propriété foncière à Saint-Trond en 1736*, in *Leodium*, 22, 1929, p. 87-99; *Limburg in 1830-1839*, in *Limburg*, 12, 1930-1931, p. 11-16, 21-35, 41-51 en 61-73; *De Staatsspoorweg in Limburg (1878-1879) en de rechtstreekse lijn Brussel-Aken over Tongeren*, in *Limburg*, 13, 1932, p. 221-224; *La seigneurie foncière de la Motte à Grand-Jamine*, in *Verzamelde opstellen, uitgeven door de Geschied- en Oudheidkundige Kring te Hasselt*, 8, 1932, p. 72-98, deels gebaseerd op manuscript Léon de Herckenrode, *Notice historique sur le château de la Motte à Grand-Jamine*, ca. 1860; *L'évolution du régime de la propriété dans un village de la Hesbaye lossaine (Groot-Gelmen)*, in *Annales de la société scientifique de Bruxelles*, Leuven-Parijs, 1932, p. 1-21; *Notes sur le droit public de la seigneurie de Saint-Trond*, in *Verzamelde Opstellen*, 10, 1934, p. 344; *Welk recht gold voorheen te St-Truiden?*, in *Limburg*, 18, 1936-1937, p. 54-58.

Info: HIP.

Lit.: *De Tram*, 16.01.1937; G. BOES, *In memoriam Robert Ulens*, in *Verzamelde opstellen*, 13, 1937, p. 21-22; JORISSEN; L. VINTS, *P.J. Broekx en de christelijke arbeidersbeweging in Limburg 1881-1968*, (KADOC-studies, 8), Leuven, 1989, p. 21, 31-40; *ST19DE*, p. 132-134.

Vaes, Antoine Leon, 'Toine', koster

Ordingen 23.05.1917 – ST 09.04.2007, x Leopoldine Vanhentenrijck

Zoon van mijnwerker Jules uit Alken en Hubertine Billen uit Ordingen. Oudstrijder Achttiendaagse Veldtocht 1940, krijgsgevangene 1940-1941. Koster-organist 1938-2000.

Teler van bloemen en fruit. Imker. Dichter van ruim 1.300 gedichten en vele bidprentjes.

Negen dichtbundels werden door zijn (klein)kinderen in eigen beheer uitgegeven tussen 1997 en 2006.

Publ.: *Mijn krijgsgevangennummer was 52273*, met drie gedichten, in (*Vredesfeesten*), brochure, ST: Militaria, 1995, z.p.; *Een stukje nietigheid*, 1997; *Ik was, ik ben, ik word*, 1998; *Zonder hem was ik nooit geweest*, 2000; *Waar de vogels orgel spelen*, 2001; *Mijn grootste rijkdom*, 2002; *Van de herfst valt veel te leren*, 2003; *Gestolen droom*, 2004, *Doornen rozen, rozen doornen*, 2005, *Nieuw leven*, 2006.

Van Assche, Hubert Marie Anatole, componist

ST 11.04.1888 – ST hosp. 23.03.1978, x Maria Robijns

Kleinzoon van 1830-veteraan tamboer-majoor Liévin uit de Vlaanders. Zoon van Frans, letterzetter, herbergier, solobugel Gildeharmonie, dirigent Sint-Christinafanfare Brustem en leraar . Kunstzinnige moeder Leonie Rosseels. Vader van kunstschilder Georgine (1939-2005) en grootvader van altvioliste Dominica Eyckmans (°ST 1967). Klarinetspeler Harmonie der Gilde, bestuurslid 1918 en directeur 1921. Fluitsolist Symfonie Sint-Cecilia van Katholieke Cerkel. Beiaardier, pianist, dirigent, organist, leraar, componist. Studeerde in ST, Brussel en Luik. Ll. van Hanon, Jaspar, Smulders en Moulard. Pianorecitals op stadhuis en kastelen in de buurt. Prijs van Rome voor piano. Leerling beiaardier bij meester Gustaaf Timmermans en als 19-jarige al stadsbeiaardier 1907-1958. Eerste beiaardconcert bij bezoek prins Albert aan Expo 1907. Dirigent bij opening zaal Palace 1919. Jarenlang dirigent fanfare Brustem en gedurende enkele maanden bij de Koninklijke Vlaamse Opera te Brussel. Pianoleraar normaalschool en Klein Seminarie 1907. Concurrent Robert Mouling werd directeur Muziekschool 1918. Privéles in zijn Muziekcollege. Oprichter Limburgs Muziek-Instituut Cartuyvelsstraat. Toch leraar Muziekacademie 1924-1948. Stichter Oratoriumvereniging 1933. Leider Koninklijke Harmonie van het Casino 1947-1951. Stichter schaakkring De Drie Torens, na ziekte. componeerde een 270-tal stukken, geestelijke liederen, missen, koorwerken, strijdliederen, toneelstukken en pianomuziek. *Het Spel van Sint-Trudo* (1931, tekst Rik Delporte) en het *Ste-Christinaspel* (1950). Marsen o.m. *St.-Truiden Sport* en *De Burgerwacht*. Lied *Het Meiland* voor rustoord waar hij verbleef. Publ.: *Twee kerstliederen op middeleeuwschen en hedendaagschen tekst voor één-, twee- of vierstemmig koor*, ST: De Schalmei, z.j.; *Landelijke Kerststemming*, tweetalig, ST: De Schalmei, drukkerij Adrien Rietjens, z.j.; *Het huisje met bloeiende hagen*, ST: De Schalmei, z.j., gedicht A. Théâtre, *Aan Sint-Trudo*, koorlied met klavierbegeleiding, ST: De Schalmei, z.j.; *Sint-Truidense Roem. Fruitfeestlied*, zang met klavier (carillon), ST: De Schalmei, z.j.; *Christina Lofzang*, met tekst pater Celie c.ss.r, 1949.

Lit.: Hendrik PRIJS, in *HBVL. Kunst en Letteren*, 09.08.1939; Achille THIJS, in *De Tram*, 02.10.1965; Urbaan DRILJEUX, *De Heer Van Assche 50 jaar beiaardier*, in *Hier en nu Sint-Truiden*, nr. 19, 1974, p. 10-11; Georgine VAN ASSCHE en Jan EYCKMANS, *Anatole van Assche 1888-1978 toondichter. Biografische schets naar documenten, getuigenissen en persoonlijke herinneringen*, ST, 1978; Stefaan OTTENBOURGS en Hilde MARTENS, *Een schets van het Sint-Truidense muziekleven*, in tekstboekje bij muziek-cd *Sint-Truiden muzikaal vereeuwigd. Sint-Truidense musici en ensembles brengen werk van eigen bodem*, ST: Sint-Truiden 1300, 1993, p. 11-13; *LVLACOMP*, 2007, p. 698; *BEKTRUI*, 1, 2004, p. 8-10.

van de Blocqueryen, Christoffel, abt

Terlamen Zolder 25.06.1520 – ST 04.03.1586

Zoon van schepen van hof van Vroenhoven en moeder Meys. Broer van twee kanunniken Sint-Servaas en twee religieuzen Herckenrode. Maastricht en Ter Biest 1525. Onderwijs in Maastricht. Opgevoed in abdij Boneffe. Volgde als 18-jarige Sarens naar abdij ST. Coadjutor 1557 en iets later verkozen tot abt. Installatie ondanks tussenkomst prinsbisshop 1559. Vervanging van lekenbroeders door lekenpersoneel. Proostdijambt was verouderd. Sloopte oude gebouwen, verbeterde de monnikencellen en de refter, bouwde graanschuur en herbouwde dijk tegen de Cicindria. Verwierf het nabijgelegen domein Speelhof door ruil en vergrootte dit 1584 o.a. door bouw van verblijf. Vanaf 1565 droeg abdij financieel bij aan

prinsbisschop en lagere adel. Godsdienststrijd. Vanaf 1564 gezamenlijke aanpak ketters door abt en prinsbisschop. Inval en plundering van refugie Leuven en abdij ST door troepen van Oranje 1568. Abt ontvoerd naar Straatsburg, terug in ST 1569 voor 17.000 gulden losgeld. Neef die losgeld bracht werd vergiftigd in tent gijzelnemers. Besparingen door zieke abt. Toch bouw toren Sint-Martenkerk. Besluiten Trente ondertekend 1573. Opmaak grondregister door ontvanger Stefan Grieten 1584. Prior Libert Scaloen werd abt in Vlierbeek 1586. Christoffel promootte culturele activiteiten. Prior Pieter Cruels zette abdikroniek verder, schreef latijnse comedies en droeg biografie van voorganger op aan abt van Blocqueryen. Prior F. Libert schreef geestelijk werk 1578. Begraven bij voorgangers. Biografie, mogelijk door Peter Crullus. Wapen: gevierendeeld, in 1 op rood een gouden klimmende leeuw met links en rechts drie gouden blokjes, in 2 op zilver een blauwe draak, in 3 op zilver een blauwe vogel en in 4 op rood een wildeman met gouden schild en gouden knots, soms vergezeld van gouden blokjes. Postume portretschildering met wapenschild in vml. abdij.

Lit.: *RECUEIL*, p. 30-31 en 74; *MONBEL*, p. 56-57; *KRONIEK3*, p. 6-31, 32, 36, 38, 118 en 226; Johan VAN DER EYCKEN, *Handschrift nr. 35 van de abdij van Sint-Truiden*, in *LOL*, 84, 2005, p. 298.

van Brien, Marie Thérèse **Ferdinande**, eeuweling
ST 23.07.1851 - ST 26.07.1954

Dochter van rentenier Joseph François Edouard en Marie Françoise Rosine de Lamberts-Cortenbach. Laatste van haar stam. 104-jarige jongedochter in fin-de-siècle burgerwoning Schepen Dejonghstraat. Meter nieuwe Sint-Trudoklok 1951. Viering op 23 juli 1951 met dankmis in hoofdkerk door celebrant monseigneur Kesters en schola Minderbroeders. Adopteerde de kinderen van haar twee zusters in 1943, zodat de naam van de familie toegevoegd werd aan de Moffarts en aan de Schaetzen. Wapen: op zilver een rode springende eenhoorn. Leuze *Nil inexplorato*.

Lit.: J.J.M. VAN ORMELINGEN, *De familie van Brien te Sint-Truiden (1727-1954)*, in *Vlaamse Stam*, 18, 1982, p. 105-117.

van Brien, **Joseph** François Edouard, rentenier
ST 18.01.1816 – ST 13.03.1891, x Maria Francisca Rosine de Lamberts-Cortenbach
Zoon van rentenier Jean Jacques François en Berbe Hélène Claire Becaers. Gehuwd met gouverneursdochter. Conservatief katholiek. Voorzitter commissie godshuizen en berg van barmhartigheid. Gemeenteraadslid 1852-1891, schepen 1870-1891. Provincieraadslid 1860-1864 en 1868-1890. Dochter huwde de Moffarts, bouwer van Rood Kasteel Kerkom 1889. Bouwer herenhuis Schepen Dejonghstraat, later woning van 104-jarige juffrouw Marie Thérèse Fernande Van Brien (+1954) en vzw Atlantis. Miniatuurportret op perkament door Yerna Luik 1840, privéverzameling. Grafmonument Schurhoven met wapenschild.

Lit.: J.J.M. VAN ORMELINGEN, *De familie van Brien te Sint-Truiden (1727-1954)*, in *Vlaamse Stam*, 18, 1982, p. 105-117; *19DE*, p. 145.

Van Brussel, Willem IV, abt

+ Leuven 19.11.1532.

Van bescheiden afkomst. Secretaris bisschop Kamerrijk, broer van voorganger van Bergen. Rector cisterciënzerhuis Flinnes, waar hij de regel herstelde. Beheerder en later abt Sint-Amandus. Abt ST 1516-1532. Werd van Benedictijn Cisterciënzer. Herstelde kloostertucht met hulp monniken uit Gembloers 1520-1521 en uit Sint-Amands. Groei in ST, o.a. Diederik Breedzip. 23 monniken in 1527. Financieel beheerder en bouwer van kerk, abtkwartier met archief 1520, tuin en proosdij, ringmuur 1523, bakkerij 1525. kloosterpand, hoeve en schuren. Vergroting Nieuwenhoven en Ter Dolen 1521-1522. Aankoop en renovatie refugiehuizen Diest, Zoutleeuw en Donk. Studentenhuis in Leuven. Edelsmeedwerk zilveren kruis door Jan Niemeghem Anwerpen 1519, tabernakel Trudo- en Eucheriuskapel uit Mechelen 1524. Vele liturgische voorwerpen en kledij. Beheer overgelaten aan cellerier Pieter Pels van 's Hertogenbosch. Coadjutor 1527 en terugkeer naar Leuven. Hart begraven in kartuizerklooster Leuven met grafschrift Luikse humanist Berselius. Lichaam begraven in abdijkerk ST. Wapenschild: op blauw drie zilveren lelies, gescheiden door gouden keper. Als schenker afgebeeld op schilderij Boodschap van Maria door Pieter Coecke van Aelst, abtkwartier ST.

Lit.: *RECUEIL*, p. 25-27; *MONBEL*, p. 54-55; *KRONIEK2*, p. 240-251; Jean OVERATH, *Pieter Coecke van Aelst en zijn tijd*, ST: Stichting Abdi; Stad en Regio, 1998; Xavier HERMAND, *La réforme de l'abbaye de Saint-Trond et les réseaux monastiques au début du XVIe siècle. Autour d'un recueil de textes réformateurs: Bruxelles, Bibliothèque royale, 20929-20930*, in *Revue Bénédictine*, 112, 2002, p. 356-378.

Van Brust(h)em of Brusten, Jan, kroniekschrijver

Brustem?- 28.10.1549

Minderbroeder. Kroniekschrijver, vooral van de Luikse prinsbisschoppen Erardus van der Marck (1505-1538) en Cornelis van Bergen (1538-1544).

Publ.: *Res gestae episcoporum Leodiensium et ducum Brabantiae a temporibus S. Materni ad annum 1505*, met tekening van Jan *Brusthemium*, *Franciscanum Trudonopolitanum*, opgedragen aan prinsbisschop Joris I van Oostenrijk (1544-1557), handschrift nr. 21822, Koninklijke Bibliotheek Brussel.

Lit.: Sylvain BALAU, *Jean de Brusthem*, in *Mélanges Godefroid Kurth*, 1, Luik, 1908, p. 241-254; Alphonse LE ROY, in *BIONAT*, 10, 1889, kol. 366-368; Archangelus HOUBAERT, *Joannes van Brustem, minderbroeder-kroniekschrijver +1549*, in *OLL*, 1, 1946, p. 180-182; *JORISSEN*; Benjamin DE TROEYER, *Uit de kleurrijke kroniek van Jan van Brustem, minderbroeder te St. Truiden. Het leven van zijn tijdgenoot Erard van der Marck, prinsbisschop van Luik (1506-1538). Latijnse tekst en Nederlandse vertaling, (Instrumenta Franciscana, 41)*, St. Truiden, 1998.

Van den Berck, Joannes Arnoldus Norbertus, burgemeester

ST 07.07.1769 – Hasselt 12.04.1859, x Maria Ida Catharina Bernaerts..

Burgemeesterszoon uit een Tiense advocatenfamilie. Vader Arnoldus Norbertus en moeder Maria Vandeveld. Studeerde filosofie in Luik en rechten te Leuven tot de Brabantse omwenteling. Naar Brussel, daar gehuwd 1793. Lid municipale raad kanton 1805 en lid kantonnale raad te Hasselt. Voorzitter Armenbureau en stedelijke Lancasterschool.

Buitengoed Kleinenberg te Rummen. Maire 1805-1814. Beschuldigd van spionage voor Fransen en afgezet. Vluchtte als vrouw verkleed naar baron de Heusch te Halen en later naar

een herberg in Scherpenheuvel 1814. Audiëntie bij Willem I 1817. Tweede burgemeester 1817-1820, eerste burgemeester 1820-1822 en 1824-1830. Ordening gemeentelijke administratie, stenen bruggen, grote zaal stadhuis, slopen huizen tussen hoofdkerk en stadhuis, afbraak vijf stadspoorten, behoud abdijtoren, bouw theaterzaal, stedelijk onderwijs, Lancasterschool, restauratie Sint-Martenkerk, schutterij, armentafel, armenschool, paardenmarkt op dinsdag, reglementering gestichten gehouden door broeders en zusters van Liefde. Gemeenteraadslid 1836-1839. Bewonderaar van Napoleon en orangist. Manuscript *Mémoire d'un ancien fonctionnaire sous l'Empire*. Overleed bij dochter Fanny.

Wapen: in zilver een groene berk. Leuze *Mendas emendo*.

Grafmonument met wapenschild en spreuk kerkhof Schurhoven, apart voor echtgenote 1851.

Lit.: Kamiel STEVAUX, J.A.N. *Van den Berck, burgemeester van Sint-Truiden in de Franse tijd en onder het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden*, in HBGST, 1968, p. 15-16; Zc, 125 jaar geleden overleed een merkwaardig burgemeester te St.-Truiden, in *Het Laatste Nieuws*, 10.08.1983; G.J.B. VERBEET, *Sint-Truiden 1815-1839 tegen de achtergrond van de geschiedenis van Limburg in deze jaren*, in HBHEYN, 1984, p. 381-382; Franz AUMANN, in ST19DE p. 298-299 en 301.

Vandenborne, Georges Mathieu Joseph, stadssecretaris

ST 21.08.1924 – ST 13.11.2008, x Paula Appeltans

Zoon van Robert en Marie Festraerts, Bernissem. Kajotter, onder invloed van Cardijn en pastoor Van Thilt Meveren. Hield spreekbeurten in Limburg en aangrenzende regio voor katholieke verenigingen. Landbouwregent. Opsteller-rekenplichtige Ministerie van Justitie 1942. IJveraar CVP. Medestichter CVP-jongeren ST. Sociaal dienstbetoon voor Fred Bertrand. Bediende 1948 en ontvanger 1949 OCMW. Ontvanger stadsbestuur 1968. Verhuis naar nieuw administratief centrum en samenvoeging fusiegemeente groot ST. Stadssecretaris 1977-1989. Kwadensteenweg. Anoniem auteur van reeks legenden in het stedelijk informatieblad *Hier en nu* 1974-1976, o.a. *De legende van de Hussepoel*, *De legende van het "Vuerpjaad"*, *De legende van de kommeduur*, *De "Heksenkring" aan de "Rozebrug"*. Organisator met Feestcomité van Taptoe 1968, Raad van Elf 1969, Orde van de Commeduur 1971 en Midzomerfeesten 1973. Medestichter Verenigde Handelaars 1969 met Feestmaand december 1971. Herstart Vriendenkring Stadspersoneel. Herstichter IJzerbedevaartcomité ST. IJveraar Keizerlijke Commanderie van de edele Haspengouwse fruyteniers 1975. Culturele uitwisseling met Maastricht, Düsseldorf en Oostende. Jumelage met Weert 1981. Erebürger ST 1989.

Publ.: (Joris VANDENBORNE), *Landbouwmonografie der gemeente St-Truiden 1943-1944*, 1944; *St.Truiden's landbouw en landelijk leven*, in *Onze landbouwrubriek*, artikelenreeks in *De Tram*, midden 1948.

Lit.: *Bundel Toespraken gehouden bij het eervol afscheid van de stadssecretaris Georges Vandenborne. Gemeenteraadsvergadering 29/8/1989*, SAST.

Vanden Elsen, Joannes Josephus, politiek auteur

Alseberg 11.11.1759 – Hombeek 02.04.1803

Priester. Vorst en Mechelen. Lector Atrechtcollege Leuven 1788. Politiek ijveraar tegen de Oostenrijkers onder pseud. 'Keuremenne'. Pamflettenreeks *Brieven van Keuremenne*.

Vluchtte, zoals meerdere tegenstanders van keizer Jozef II, naar de tweeherigheid Sint-Truiden, net over de grens in het Prinsbisdom Luik. Op vraag van de Brabanders gevat door

G. G. Siaens, lokale adjunct-schout van de Prinsbisshop in juni 1798, maar ontzet door menigte. Gevlucht naar Noord-Brabant. Terugkeer naar Leuven. Uitgever *Den Spectateur Universeel*. Pseud. 'Sincerus Recht-uyt'. President Buysledencollege, protonotarius apostolicus en kanunnik Sint-Pieterskerk. Librorum censor. Eed van trouw aan de Franse Republiek en haat aan het koningschap. Pastoor Hombeek 1801.

Publ.: *Omstandig verhaal van de injurieuse gevangenisse van den eerwaardigen heere J. J. Van den Elsen op den 14 junius MDCCLXXXIX. Voorgevallen buyten, en des zelfs ontzet binnen de stad Sint Truyden*, Brussel: Drukkerij der Vrije Brabantse Provinciën, 1790, met dankschrift aan Truienaren.

Lit.: Kamiel STEVAUX, J.J. *Van den Elsen, een Brabants patriot en politiek vluchteling in het Land van Luik (1788-1789)*, in *HBHOUB*, 1980, p. 215-272; ID., *Brabantse patriotten in het Land van Luik*, in *De Brabantse Omwenteling 1789-1790*, Brussel: Koninklijk Museum van het Leger en van Krijgsgeschiedenis, 1983, p. 70-75; Michel VASTIAU, *Joannes Josephus Vandenelsken alias Keuremenne*, in *En het dorp zal duren.... Trimestrieel tijdschrift van het heemkundig genootschap 'van witthem' Beersel*, nr. 43, juli-september 2009, p. 26-71.

Van den Gheyn, Jan Peter VI, klokkengieter

ST 29.04.1698 – Leuven na 1742

Kleinzoon van klokkengieter Andreas (Mechelen 1634- Tienen 1683) die in 1663 in ST een gesigndeerde apothekersmortier goot, nu in 't Sweert Hasselt. Zoon van klokkengieter Peter V en Marie Madelène Hennis. Ouders verhuisden ca. 1700 van ST naar Tienen. Jan Peter VI was Alexiaan of Cellebroeder, maar nam in 1732 klokkengieterij van overleden broer Andreas Frans te Leuven over en gaf deze omstreeks 1750 door aan neefje Andreas Jozef. Deze laatste werd door het stadsbestuur ST in 1754 nog belast met de verbetering van de beiaard. Jan Peter VI leverde o.a. beiaarden in Luik, Antwerpen, Steenokkerzeel, Nieuwpoort, Nijmegen (NL.), Rhenen (NL.), Dendermonde en Velen (D.). Signeerde de klokken zonder zijn voornaam.

Lit.: Achille THIJS, *De beiaard in de geschiedenis van Sint-Truiden*, (*ALoud*, 22), p. 28-30; Paul-Félix. VERNIMMEN, *De klokkengieten Vanden Gheyn en Van Aerschodt*, in *Stad met klank*, tent. cat., Leuven: K.U. Centrale Bibliotheek, 1990, p. 45-49; Fernand DUCHATEAU, in *ST18DE*, p. 264-265.

Vandenhove, Johannes Carolus, volksfiguur

ST 02.08.1731 – ST 16.06.1818, jonkman

Zoon van Pierre en Elisabeth Polus. Wapenhandel en drogisterij Luikerstraat. Ridderstraat, broer van priester Karel. *Onder gemynen titel hyligen Jan Neef bekend*. Verdediger van Vanden Elsen. Fanatiek religieus bewogen en ascetisch. Volksnaam 'Heilig Janneke'. Volksdevotie naar zijn graf.

Grafzerk bij Sint-Jacobskerk Schurhoven, naast graf burens familie apotheker Steynen. Steen geplaatst door dokter Steynen, naar verluidt genezen door zijn voorspraak, met grafdicht door Simon Michiel Coninckx, ...*hier rust het sterfelyk deel van Joannes Carolus Vandenhove....* Restauratie Davidsfonds 1897.

Info: Franz Aumann.

Lit.: *De Tram* 07.02.1897; P.L. STASSEYNS, *Korte levensschets van Johannes-Carolus Vandenhove, in geur van heilichheid gestorven*, ST, 1898; *'t Daghet in den oosten*, 22, 1906, p.

149-151; Roger COLLART, *Een merkwaardig burger onzer stad. Johannes Carolus Vandenhove alias 'Den Heiligen Jan'*, in *Hier en nu Sint-Truiden*, nr. 26, 1976, p. 34-36 en 37-38 met citaat *De Tram* 20.10.1900; Kamiel STEVAUX, *J.J. Van den Elsen, een Brabants patriot en politiek vluchteling in het Land van Luik (1788-1789)*, in *HBHOUB*, 1980, p. 249 noot 129.

Vandenreijt, Hubert Joseph, bokser

ST 07.10.1919 – ST 17.07.1992, x Leona Ghijsens

Uit dakwerkersfamilie Sint-Anneke. Zoon van schaliedekker Guillaume en Marie Josephine Wauters, Spaansebrugstraat. Lid Sint-Truidense Boksclub, opgericht 1942 door Jules Lauwers en pasteibakker Albert 'Bob' Nolens. Café Patria en Café Billen 'Bij de Lange' Grote Markt. Volksnaam 'Kid Hubert'. Eerste Limburgse beroepsbokser in 1943, onder vijfjaarcontract bij Nolens. Haan- of bantamgewicht. Leverde tussen 1941 en 1947 52 kampen, waarvan hij er 48 won. Gestopt met boksen na huwelijk 1948. Zelfstandig dakwerker.

Info: Nadine Beirinckx, Martine Libens en Tony Vandenreijt.

Lit.: *Een praatje met Kid Hubert van Sint-Truiden*, in *Het Nieuwsblad*, 31.08.1946; *Sport. Van de Piste tot STVV*, in *Sint-Truiden 2000, een stad die altijd bruist*, Hasselt: Concentra, 2000, p. 85.

Van der Eycken, Petrus Amandus, abt

ST 31.08.1682 - Nieuwenhoven 11.09.1751

Zoon van Matthias en Gertrudis Selis. Intrede abdij 1698. Priester 1706. Studies Leuven 1712. Docent filosofie 1716, novicemeester 1718 en lector 1724. Kapittelsecretaris 1729. Snel na de dood van zijn voorganger verkozen abt ST 1730-1751. Voortdurend conflict met prinsbisschop over soevereiniteit helpt ST, bevestigd door paus 1734. Aanvaarding bul Unigenitus 1740. 43 bewoners in abdij 1748. Overleden in buitenverblijf Nieuwenhoven en in het geheim in abdijkerk begraven bij voorgangers.

Huldegedicht van Minderbroeders, gedrukt Antwerpen, met chronogram 1731, nu in gang SAST met wapenschild, op zilver drie gouden eikels met groene blaadjes en leuze *Crescit amando*.

Lit.: *NECROLOGIUM*, p. 136; *MONBEL*, p. 64; *GENEALOGISCH*, p. 112-113.

Vanderheyden, Louis Arthur, koloniaal

Brustem 25.05.1928 – ST 06.07.2001, x Estelle Machozi.

Zoon van diamantslijper en later stadsambtenaar Marcel en Elisabeth Rosalina Margaretha Knaepen van Brustem. Agronoom. Naar Congo en daar gehuwd met dochter (°1948) van Belg en Congolese moeder. Landbouwverbetering veeteelt en akkerbouw provincies Kasongo en Gemena. Ridder 'Ordre National du Léopard'. Vrouw met kinderen kaart terug naar België 1978. Woonde later in boswoning Nieuwenhoven. Blind geworden.

Lit.: Fred HERCKENS, Marcel KERFF en Mario SMEETS (red.), *Herinneringen aan Congo*, Antwerpen: Garant, 2006, p. 21-22.

Vander Mont of Del Monte, **Deodatus** of Dieudonné, architect

ST 24.09.1582 – Antwerpen 24.11.1644, x 1614 Geertruyt vanden Berghe

Zoon van edelsmid en lettergieter Guiliam en Margriete Pruynen. Naar Luik, ST 1586 en Antwerpen 1587. Inwonende leerling en later goede connectie met Rubens. Reisgezel van Rubens Italië 1600. Ingenieur, astronoom en fysicus. Meester schilder 1608. ‘Consulteur Confrerie der bejaerde jonghmans’. Verdwenen drieluik hoogaltaar Sint-Benedictuskerk Morsel. Schilderij De Transfiguratie voor kanunnik Trogniesius in Onze-Lieve-Vrouwekerk Antwerpen. Lijkverzorging van Christus kerk Munsterbilzen 1623. Hoofdonderwerp van schilderijen was de Aanbidding der koningen. Kocht in 1620 voormalige brouwerij ‘Den Roozen Hoet’ in de Princestraat Antwerpen, waar nog tot in de 19de eeuw een gedenkplaat ophing. In dienst van de hertog van Pfalz-Neuburg, en door hem geridderd 1626. In dienst van Filips IV van Spanje als krijgsingenieur. Begraven in de Sint-Jacobskerk te Antwerpen. Portret in Cornelius De Bie’s biografie *Gulden Cabinet*.

Wapen: Drie uiltjes in het schild en één op de helmkroon.

Lit.: *BECDELIEVRE*, p. 464-465; Henri HYMANS, in *BIONAT*, 15, 1899, kol. 140-144; Guy BAECK, *Mont (Van Dermont, Vander Monde, Van Dermonde, Delmont, Del Mont, Delmonte Del Monte) Deodatus van der (Adeodatus, Atheodatus, Deodaet, Dieudonné, Godtgaff, schilder en architect...)*, in *NBIOW*, 7, Brussel, 1977, kol. 603-611; *ZILVER*, p. 89; Rutger TIJS, *Rubens en Del Monte, een onmisbaar Italiaans interludium*, in *Renaissance- en barokarchitectuur in België, (Architectuur in België)*, Tiel: Lannoo, 1999, p. 114-123, noot 105 en passim; ID., *De andere Rubens. Activiteiten, interesse, leefwereld*, Leuven: Davidsfonds, 2004, p. 55-59, 108-109, 123-125, 153, 300-301, 306 en passim.

Vander Monde Ghuiliam, edelsmid

ST ca. 1559 – Antwerpen 1642, x ca. 1582 Margriet Pruynen, xx 1590 Johanna Cornelis, xxx 1591 Christina Bastiaens.

Uit aanzienlijke familie. Meester in 1582. Vader van Deodatus. Naar Luik, waarvan zijn echtgenote kwam, maar in 1586 verbannen, beticht van valsmunterij. Desondanks terugkeer in ST. In 1590 zilversmid in Antwerpen, later ook lettergieter. Hield een tijd kosthuis en herberg-winkel ‘De Sterre’ in de Hoogstraat. Belangrijkste edelsmid in Antwerpen op de overgang tussen gotiek en barok. Onder meer pelgrimsmedailles Scherpenheuvel, kandelaars, cibories, monstransen, kelk Sint-Joriskerk reliekschrijn voor Karmelitessen, waar zijn dochter intrad. Begraven in de kerk der Theresianen te Antwerpen. Meesterteken: druiventros met twee blaadjes. Typisch gestileerd bloemmotief op voetranden.

Lit.: Guy BAECK, *Monde (Vander Monden, Van Dermonde, Van der Mont, Van Dermont) Ghuiliam van der (Willem), edelsmid en geelgieter*, in *NBIOW*, 7, 1977, kol. 597-603; *ZILVER*, p. 89.

Vander Smissen, André Constantin ‘Constant’, vrederechter

ST 03.07.1866 – ST 08.12.1940, x Marie Thérèse Velaers

Zoon van loodgieter Jacques en Marie Elisabeth Lucie Deschamps. Voorzitter studentenkring Onze Taal Luik. Advocaat. Vrederechter kanton Hasselt. Liberaal ijveraars in Kantonnale Liberale Associatie en sociale kredietmaatschappij Eigen Huis. Schepen ST. Provincieraadslid 1921-1929. Stichter progressief-liberale en Vlaamsgezinde vereniging Taal- en letterlievende maatschappij Nut en Vermaak 1885, met tijdschrift *Verbroedering* 1889-1892. Voorzitter Maatschappij van Onderlinge Bijstand. Medestander van Clement Peten en Prosper

Wielemans. Minderbroedersstraat, later nieuwe fin-de-siècle woning met hoektorentje 1902 nov. architect Foucart, hoek Rijschoolstraat-Stationsstraat, op prentbriefkaart. In 1934 naar Hasselt Havermarkt, maar terug naar ST 1934, Tiensesteenweg. Vader van geneesheer Maurice (°1894).

Lit.: *Het Vrije Limburg*, 05.04.1925; Willem DRIESEN, *Het Willemsfonds in Sint-Truiden* (°1907). *Notities*, in *De Bink*, Heemkundige Kring Groot Sint-Truiden, 11, nr. 40, 2008, p. 4-10.

Vandevoort, Frans Jozef, keramist

ST 24.01.1922 – ST 09.02.2009, x Suzanna Schmitz

Zoon van Jean Baptiste, machinist en arbeider suikerfabriek Staaen, en Marie Louise Closset, Gazometerstraat. Broer van Koreavrijwilliger Guillaume. Proefspuiter email 'kasserollenfabriek' Fonderies Emailleries. Arbeider Bürmeister en knecht hoeve Blavier. Dwangarbeider WO II baggerschuit Berginspection Rüdersdorf (D.) november 1942. Ziekteverlof met borg Robert Massa april 1944, maar ondergedoken Hakendover. Na bevrijding opnieuw kasserollenfabriek en dienstplicht bij Houthakkerskorps in Franse bezettingszone Bleialf (D.). Arbeider Phoenix Works Flémalle. Gehuwd ST 1949 met meisje uit Prüm. Jachtwachter gebied Volmolen met woning-atelier. Academie beeld ST 1977-1988 bij Paul Wilmots, Mark Neven en Ida de Roy. Specialisatie in glazuren en draaitechniek Joop Crompvoet en Eric Stockle. Lid Kunstkringen Sint-Truiden en Tongeren. Prijs Ri Coëme 1988 en Karel van Bockrijk 1990. Gouden Medaille Ciney 1994. Keramische kunstwerken met specialiteit hoogbakkende kristalglazuren, gereduceerd bakken en raku op porselein. Atelier-woning Volmolen. Tentoonstellingen o.m. Huddersfield (GB.) 1991, Weert en Andenne 1992, Manchester 1993 en seminarie Sint-Petersburg 1997. Werken o.a. in Texas, Japan, Groot-Brittannië, Frankrijk. Doopvont Sint-Martenkerk, kruisbeeld en wijlkruisen kerk Halmaalwijk.

Monogram FV door Mister John Blake.

Info: Annie Vandevoort.

Lit.: Marcel GELDERS, *Licu-tentoonstelling Frans Vandevoort*, Ayca Riedinger, Paul Wilmots, *Wendelin Stahl*, ST: Licu, 1994; *BONAERS*, p. 100-105.

Vandevoort, Piet Antoon Jozef, acteur

Halmaal 14.11.1917 – Hasselt 24.03.2005, x 1944 Paula Pirard

Zoon van landbouwer-burgemeester en koster Emiel en Maria Melania Henrica Grauls (1896-1996) Halmaal. Ll. oude humaniora College. Bediende Ziekeren, Impermo en Posterijen. Bediende dienst rantsoenering stadsadministratie en steenkoolmijn Houthalen 1945. Toneelspeler Halmaal en bestuurslid groep Pol Stas. Stichter toneelgroep Vermaak na Arbeid Meulenberg 1946, later Thalia in Houthalen-Mijn, gehuisvest in nieuw gebouwde casino. Topacteur in team met regisseur Keyers. Regisseur toneelgroep Minerva en acteur Kleinkunsttheater Hasselt. Sociocultureel voordrachtgever. Lesgever grimeerkunst LTV Neerpelt. Organisatie Koninklijk Landjuweeltornooi Houthalen. Reisleader Wenen. Artikels over toneel in *De Tijdspiegel*. Oprichter mijnwerkers-brancardiers Lourdes, afdeling Meulenberg-Houthalen. TV-optredens in jeugdfeuilleton *Manko Kapak*, als burgemeester Herentals in *Wij, Heren van Sichem*, en met zijn echtgenote in *Beschuldigde, sta op!* Finalist TV-kwis 100.000 of niets. Voorzitter gidsenvzw. Receptief Toerisme Limburg 1980. Later

wonend in Hasselt. Schreef jeugdherinneringen tot 1940 in Halmaal en in Klein-Seminarie en College ST.

Publ.: *De devaluatie van het toneel. De eerste oorzaak ligt bij de kringen zelf*, in HBVL Limburgse Roem, Kunst & Letteren, 21.05.1935, als student; *Stroopersnacht... heilige nacht* PVVC, toneelscript, 1950; *Post-Scriptum. Aanvullende bio- en bibliografische gegevens over Ernest Claes*, Zichem: Ernest Claesgenootschap en Huize Ernest Claes vzw., 1978; *Kijken in mijn spiegeltje*, Hasselt: eb., 1984; *Reisdoel: Wenen*, s.l.: eb., 1985; met Cecile Barbay en Martin Kellens, *Thalia's kroniek Houthalen 1946-1964*, Houthalen-Helchteren: gemeentebestuur, 2003.

Lit.: Liliana CASAGRANDE en Jef LINGIER, *Toneelgroep Thalia speelt voor stichters*, in HBVL, 28.02.2003; BEKTRUI, 1, 2004, p. 11-12.

Vandionant, Jean Marie Hubert Joseph Henri, priester
ST 22.04.1881 – ST 30.10.1918

Zoon van notarisklerk Marcelin Chrétien en Josephine Hubertine Hortence Moreau, bewoners 'kanunikkenhuis' Stenaertberg met initialen VM in smeeijzeren hek ca. 1900. Priester en 'vicaire' kapelaan Sint-Hubert Verviers 1905. Hulppastoor 'coadjutor' Ordingen 1909. Kapelaan Sint-Gangulfus 1917.

Communiebank hoofdkerk als aandenken aan eerste mis 20 juni 1905, geschonken door zijn tante Ulens-Moreau. Ontwerp U. Lenaerts Leuven en uitvoering J. Wilmotte zoon Luik voor koperwerk en M. Hoeke en G. Janse ST houtwerk.

Lit.: ALOUDE, 16, p. 18, Franz AUMANN en Kathleen DIGNEF, in METAAL, p. 39-40

Van Duras, Gerard, abt
+ ST 1174

Zoon van graaf Gijsbrecht en broer van Otto, ondervoogd abdijs. Abdijs Cluny en priorij Bertrée. Abt ST 1145. Aartsbisschop van Trier kon conflict met kardinaal-legaat Gerard en diens interdict oplossen. Belangrijke schenkingen vanaf 1146: Provins van graaf van Vlaanderen, Alem van broer, gronden Herpt, wijngaarden Briedel aan de Moezel en andere in Aalst, Kerk en Oostham. Voor het eerst domein in leen gegeven, Halen. Versterking van Cluny-regel. Ontslag 1155 en naar abdijs Sint-Pieters Gent. Prior van Bertrée en terug naar ST. Daar overleden en begraven 1174. Een herwerking van de 13de eeuwse mythologische roman *Le chevalier au Cygne* ter verheerlijking van Godfried van Bouillon vermeldt hoe spion Cornumarant via abt Gerard van Sint-Truiden herkend werd en een ontmoeting kreeg met zijn rivaal Godfried. In deze roman figureren ook een monnik-dichter Reinoud van ST en een Marcus van ST, mededogende handlangers van de valse moeder Matabrune.

Lit.: DE REIFFENBERG, *Le chevalier au cygne et Godefroid de Bouillon, poëme historique*, 1, Brussel, 1846, p. cxxxix, cxlvii, 17, 39, 90, 129-130 en ID. (M.A. BORGNET), 3, Brussel, 1854, p. iv-vii; Gaston PARIS, *Mayence et Nimègue dans le Chavalier au Cygne*, in *Romania*, 30, 1901, p. 404-409; F. BLONDEAUX, *La Légende du Chevalier au Cygne*, in *Revue de Belgique*, 35, 1903, p. 176; 38, 1906, p. 158-176 en 230-242; 39, 1907, p. 40-49 en 371-380; MONBEL, p. 44; KRONIEK, p. 25-28.

Van Essche, Paul Frans, piloot

Lede 18.02.1933 - Mückenbornberg Kell (D.) 18.11.1977, x Janine Rasquin
Luchtmacht 1953 en pilootbrevet 1955 USA. 4de smaldeel Bevekom en instructeur te
Brustem. Rechtervleugel 1965 en leider stuntteam 'Rode Duivels' 1967-1969 op Fouga
magister, gegroeid uit vervolmakingsvliegschool Brustem. Spil van vliegopleiding 1972 en
opnieuw leider Rode Duivels 1973. Verantwoordelijke vliegveiligheid basis Brustem 1974.
Lid Rotary-club ST. Als kapitein-commandant vlieger dodelijk gecrasht met leerling piloot in
T-33 instructietoestel. Tegen Teufelkopf-berg met dennebossen gevlogen op routinevlucht en
navigatieoefening Ramstein-Sint-Truiden bij Trier (D.). Begraven te Merelbeke.

Lit.: *Kdt. Van Essche nam afscheid van de Rode Duivels*, in *HBVL*, 29.09.1969; *Stuntvlieger
sterft in kalme oefenvlucht*, in *De Standaard*, 21.11.1977; Jean-Pierre SCRUEL, *De Rode
Duivels en de Belgische acrobatische patrouilles van 1933 tot op heden*, s.l.: Grisard, 1979.

Van Grieken, Jan Emiel, directeur ambtenaar

ST 10.11.1872 – Schaarbeek 04.07.1963, x Maria Ida Rubens

Zoon van postbediende François en Marie Hubertine Dignief. Normaalschool ST 1889-1893.
Onderwijzer OLV-college 1893 en Atheneum 1902 Tongeren. Cultureel ijveraar o.m. via
Davidsfonds Tongeren, zoals organisatie van het Algemeen Katholiek Congres van het
Davidsfonds in 1907. Beëdigd vertaler rechtbank, perscorrespondent nationale pers en
medewerker plaatselijke pers. Redacteur parlement 1910, directeur Vlaamse parlementaire
diensten 1925-1945. Ook in Brussel cultureel ijveraar en lid organisatiecomités nationaal feest
in 1930 en Wereldexpo 1935. Journalistieke bijdragen in Nederlandstalige en Franstalige
kranten. Verhalen vertaald uit het Engels onder de schuilnaam 'Trudo'. Auteur van een
gezaghebbend vertaalwoordenboek.

Publ.: met R. Cloesen, *Het verblijf van Christina te Loon*, in *Gedenkalbum van de H.
Christina de Wonderbare*, Leuven, 1950, p. 31-35; *Kern der Nederlandschen spraakleer*,
Brussel, 1935; met C. Ketelaer, *Dictionnaire juridique en administratif*, Brussel, 1936; *Le
dictionnaire du traducteur – Het woordenboek van de vertaler*, Heule, 1958.

Lit.: *JORISSEN*; Louis ROPPE, in *NBIOUW*, 4, 1970, kol. 373-375; *MINTEN*, p. 102, nr. 746.

Van Haelst, Jozef Lambert Marie Pierre 'Jos', papyroloog

ST 25.08.1924 – ST 15.01.2010

Zoon van jong gestorven Paul, opzichter militaire gebouwen van Beveren-Waas, en Marie
Adrienne Laure Festraets, Tongersesteenweg. Neefje van Kamiel Festraets langs
moederszijde. Oudere broer van Dr. Paul (1926-1993) internist in VS, van anatoom-patholoog
Dr. Urbain, prof in Nijmegen, en van pater Firmin, missionaris van Afrika. College ST,
gouwleider KSA Jong Vlaanderen. Priester 1948. Leraar Colleges Herstal en Saint-
Barthélémy Luik 1945. Docent Groot Seminarie en K.U. Leuven. Licentiaat theologie 1950
en klassieke filologie 1955. Studentenpastor en organisator studiereizen Palestina, Egypte en
Griekenland. Studieverblijf Parijs 1957-1960 en diploma Koptisch 1959 Institut catholique.
Met beurs CNRS-vorser christelijke papyrologie uit Egypte, Sorbonne Parijs. Op rust 1989
Home Elisabeth.

Publ.: *Catalogue des papyrus littéraires juifs et chrétiens*, (*Série Papyrologie*, 1), Parijs: La
Sorbonne, 1976. Later addendum en diverse artikels.

Info: Urbain van Haelst.

Lit.: *HBVL*, 19.07.1976 en 29.04.1993; *Samen*, 25, nr. 3, 2010, p. 5; *Kerk & Leven. Bisdom Hasselt*, 02.06.2010, p. 19.

Vanhamont, Conrard Christiaan, vicaris Gent

Zepperen 21.8.1717 of Tongeren 11.8.1717 - Gent 23.12.1787

Zoon van Pierre-Laurent en Cathérine Vandendwije. Ll. Windesheimers Tongeren. Studeerde filosofie aan college Het Varken Leuven. Priester. Professor theologie seminarie Gent 1741. Licentiaat theologie Leuven 1742-1744. Professor filosofie Het Varken Leuven. Kanunnik Gent 1752. Penitentarius 1755 en aartsdiaken Gent 1768. Kapittel-vicaris van de kathedraal in Gent 1770. Schonk in 1780 een Kruisreliëf, gekregen van de Gentse bisschop, aan zijn geboortedorp Zepperen en stichtte jaargetijde.

Wapen: gedeeld, boven drie getande kruisen, onder drie balken.

Lit.: Joseph DARIS, *Notice sur Zepperen*, in *Notices historiques sur les églises du diocèse de Liège*, 13, Luik, 1887, p. 85-86; Ch. M. T. THYS, *Essai de biographie tongroise*, Tongeren, 1891, p. 285-286; *Zepperen kapitteldorp, Sint-Genovevakerk en laatgotische muurschilderingen*, Zepperen: Remacluskring, 1993, p. 176-179.

Van Herck, Renier 'Jozef', abt

ST 15.08.1714 – ST 04.02.1780

Zoon van Guilielmus en Margareta Morren. Monnik 1732. Inkleding 1733 onder de kloosternaam Jozef, priester 1738. Studeerde theologie in Leuven 1741. Lector theologie, zieken- en novicenmeester. Met meerderheid verkozen abt ST 1751-1780. Regalia en vrijgeleide 1752. Lang proces tussen abdij en prinsbisschop over jurisdictie van het tribunaal van de XXII. Goederen in Nieuwenhoven aangeslagen en in Luik publiek verkocht 1761. Vlucht van abt naar Vlierbeekabdij en residentie in Brussel en Aken. Prior Remi Mottaer leidde administratie voorbeeldig met goederenregister en overschot op rekening. Plannen architecten L.B. Dewez en J.B. Renoz. Bouwheer ingangspoort en abtskwartier vanaf 1773. Opdrachtgever plafondschildering Jozef in Egypte in de Keizerszaal. Begraven in abdijkerk. Wapenschild: gedeeld met onderaan in goud drie zwarte balken, bovenaan kwartier 1 met zwart molenijzer op zilver, kwartier 2 met drie rode rozen op goud, geplaatst 2-1. Portretschilderij in vml. abdij. Gedenksteen onder fronton poortgebouw met naam abt Jozef 1773. Wapenstein gevel Gildehuis 1720 (verdwenen).

Lit.: *RECUEIL*, p. 78-79; Mathieu BUSSELS, *Kunstenaars- en ambachtslieden van de 18de eeuw in dienst van de abdij te Sint-Truiden*, in *OLL*, 16, 1961, p. 211-234; *MONBEL*, p. 64; *GOOLE2*, p. 122; Kamiel STEVAUX, in *HBHOUB*, 1980, p. 217 noot 8; Raf VAN LAERE, *De Heeswijk (+1783) over de geschiedenis van de abdij van Sint-Truiden*, in *OLL*, 38, 1983, p. 295 en 299-301; *GENEALOGISCH*, p. 148-151.

Van Herck, Renier, pastoor

Groot-Gelmen 22.02.1733 – Tongeren 07.09.1808.

Plebaan Tongeren 1765 ter vervanging van zijn oom R. Van Herck. Priester 1757. Sint-Niklaas 1758. Riksing en Tongeren. Oprichter broederschap eeuwigdurende aanbidding 1766. Geëxcommuniceerd na moeilijkheden met kapittel in 1768. Bestrijder van armoede en bedelarij, schreef memorie hierover aan het Tongers stadsbestuur in 1771. Belast met verdeling van belasting opgelegd door de Fransen aan de lokale geestelijken. Weigerde

aanvankelijk de eed en vluchtte naar Leenderstrijp bij Leende (NL.). Verzoening en pastoor van Tongeren 1803-1808.

Lit.: Ch. M. THYS, *Van Herck, Regnier*, in *Essai de biographie tongroise*, Tongeren, 1891, p. 289-290.

Van Horen, François Henri Guillaume, bioloog

ST 29.01.1844 – ST 18.12.1909, ongehuwd.

Zoon van handelaar Michel Guillaume Antoine en Maria Elisabeth Groven. Doctor natuurwetenschappen Luik. Universiteiten Würzburg en Leipzig. Conservator Koninklijk museum natuurwetenschappen Brussel 1873. Natuuronderzoeker radiale dieren.

Hersenaandoening 1875. Publicaties over microscoop van Field 1867 en over Lemnaceeën 1869 in *Bulletin de la Société de botanique de Belgique*. Artikels over natuurlijke putten in het Senoons krijt in de *Bulletin de l'académie royale des sciences de Belgique* 1868 en 1870. Pensioen na gezondheidsproblemen 1875.

Publ.: *Note sur quelques points relatifs à la géologie des environs de Tirlemont*, in *Bulletin de l'Académie des Sciences*, 2de reeks, 25, 1868, p. 645-664.

Lit.: Leon FREDERICQ, in *BIONAT*, 29, 1957, kol. 687-688; *JORISSEN*.

Van Horen, 'Helm' Willem, ijveraar

ST 05.07.1760 – ST 04.12.1825, x 1802 Marie-Elisabeth Breeus.

Zoon van Hendrik Antoon en Gertrudis Coenen. Apothekersgast bij Frans Steynen. Broer van de minderbroeders Joannes (1756-1812) en Mattheus (1758-1818). Bedreigd tijdens Luikse revolutie in ST 1790. Kocht als stroman voor zijn werkgever het minderbroedersklooster met kerk in de Franse tijd (1798) aan als zwart goed voor 230.500 frank. Beboet en gevangengezet door de overheid. Verkoop goederen in 1805 aan drie minderbroeders. Secretaris *Aertsbroederschap der H. Vijf Wonden Christi genaemt de Koorde St. Francisci* hersticht in 1817.

Lit.: Désiré CLAES, *Broeder Jan of de minderbroêrsklokken te Sint-Truiden. Eene gebeurtenis uit den besloten tijd (1798-1799)*, Mechelen: Frans Frantzen, 1897; Benjamin DE TROEYER, *Willem Van Horen (1760-1825): redder van het minderbroedersklooster te Sint-Truiden onder de Franse overheersing*, in *HBHOUB*, 1980, p. 25-55; Raf VAN LAERE, *De blijde intrede van abt Eucherius Knaepen te Sint-Truiden (1791)*, (*Mededelingen van het Centrum voor de studie van de Boerenkrijg*, 100), Hasselt, 1982, p. 38.

Vanijlen, Emile, politicus

ST 11.06.1931 – ST 06.05.2006, x Léontine Mathijs

Zoon van mijnwerker Lambert Martin en Irma Augusta Claus, Naamsesteenweg. Bediende De Voorzorg 1947 en gewestelijk mutualiteitssecretaris 1955. Secretaris BSP-afdeling ST 1954-1957. Kantonnaal secretaris. Lid COO-bestuur 1959-1965. Provincieraadslid 1961-1968, 1971 en 1974. Gemeenteraadslid 1965-1977, met bijzondere aandacht voor sport en fruitteelt. Voorzitter BSP-afdeling ST 1968-1976. Schepen openbare werken 1971-1977. Volksvertegenwoordiger 1971-1977. Geschorst 1976 na lijsttrekkerstrijd met partijsecretaris Dufaux, kabinetsmedewerker van Willy Claes. Vissegatstraat. Grootvader van schepen Bert Breesch.

Lit.: SCHEVENELS, p. 77, 123 en 140-142.

Vanistendael August Albert Joseph, minister van staat

Birtley (GB.) 09.01.1917 – Leuven 08.09.2003, x Paula Smout

Roode Straat in volkswijk Sint-Pieter ST, uit groot proletarisch, communistisch gezin met vader Pierre (°ST 1891), leurdersfamilie uit Brusselse Marollen. Moeder Adèle Rennen van Duitse origine (°ST 1894). Gust is geboren in Belgisch vluchtelingenkamp Elisabethville tijdens WO I. Ll. Salesianen Hechtel onder impuls van kapelaan. School verlaten na verzaking aan priesterschap. Gezin Vanistendael-Rennen naar Evere 1930. Ll. College ST retorica 1933-1934. Lid KAJ. Secretaris katholieke bond voor horecapersoneel Antwerpen 1937, later nationaal secretaris. Ministerie Economische Zaken 1941. Internationaal vakbondsman 1947 o.a. in Latijns-Amerika. Lekenauditeur tijdens Tweede Vaticaans Concilie. Algemene voorzitter sociale werken. Secretaris-generaal CIDSE, internationale werkgroep sociaal-economische ontwikkeling 1968-1975. Voorzitter Samenwerking en Solidariteit en Pro Mundi Vita. Lid pauselijke commissie Justitia et Pax. Voorzitter Caritas Catholica Belgica 1975-1983. Voorzitter Bureau International Catholique de l'Enfance. Minister van Staat 1983 en eredoctor KU Leuven 1988. Heverlee. Talrijke publicaties. Spreker voor leerlingen o.a. in Academiezaal ST. Vader van journalist-auteur Geert Vanistendael. Dichter, o.a. in *Podium*, *Nieuwe Stemmen* en *Dietsche Warande en Belfort*. Publ.: *Schakel der ziel*, Gent: Vanmelle, 1944; *Van Pool tot Tegenpool*, 1945; *Ik zal kort zijn*, 1980; *Ik ben onder Gods adem*, Leuven: P, 1996.

Lit. : Joos FLORQUIN, *August van Istendael, Prinses Lydialaan 16, 3030 Heverlee, (Ten huize van..., 16)*, 1980, p. 284-317 (interview uitgezonden op BRT 2 juni 1975); Dirk HERMANS, 'Mijn benoeming tot Minister van Staat is een arbeidsongeval', in *HBVL*, 05.07.1993; *Schakels*, 21, 2004, nr. 1, p. 19; Geert VAN ISTENDAEL, *Gesprekken met mijn dode god*, Wommelgem: Atlas, 2009.

Vanmechelen, Gerard, apotheker

Zoutleeuw Terweyden 27.05.1865 – ST 07.07.1941, Marie Bruyninx

Zoon van landbouwer Franciscus en Marie Busselen. Jeugd in Runkelen. Neefje van Jan (1829-1903), burgemeester aldaar. Ll. College ST en KU Leuven. Stage bij Ranwez Leuven. Apotheker stedelijk hospitaal. Opvolger apotheker Ernest De Jongh Grote Markt 1897, drogist. Allopathie en homeopathie. Diergeneeskundige producten. *Den Paternoster* Grote Markt. Fruitteler Runkelen en duivenmelker. Secretaris kerkfabriek hoofdkerk. Vader van apotheker Maurice, geneesheer Victor, ingenieur Jozef, architect Piet en scheutist Réne. Schoonvader van apotheker Henri Kevers. Tongersesteenweg.

Lit.: VAN MECHELEN, p. 14-23 en D1-D6; Jo VAN MECHELEN, *Van Mechelen in Haspengouw*, Sint-Truiden: eigen beheer, 2000.

Van Mechelen, Jan Lambert, auteur

Runkelen 24.04.1859 – Etterbeek 08.02.1929, x Marie Elisabeth Louise De Coen

Zoon van onderwijzer Arnold en Anna Theresia Moers. Neef van apotheker Gerard. Ll. Normalschool ST 1875-1878. Onderwijzer in Elsene 1879. Naar Sint-Gillis 1885. Gemeenteonderwijzer Etterbeek. Oriëntstraat en Generaal Capiaumontstraat. Schreef

omstreeks 1900 fabels en gedichtjes in onderwijstijdschriften zoals *Het Vlaamsche Land*, *Onze Tijd* en *De Nationale School*. In Runkelen 'Bertnonk' genoemd. Verloor al vroeg echtgenote (+1904) uit Etterbeek en zoon. Pseud. 'J.-L.' of 'L.V.M. Volksfrient'. Laureaat regeringsprijs voor dichtkunst 1906.

Publ.: *Herfstblaadjes*, Brussel: Lebègue, 1900, berijmde fabels voor de jeugd, o.a. tegen drankmisbruik; *'t Jaar één, d'uil preekt. Vijf sermoenen in verzen voor 't jaar 1901*, Gent: Snoeck, 1901; *Zingen is leven*, Gent: Hoste, 1904, dertig Vlaamse liedjes voor schooljeugd met cijfermuziek van P. Dubois.

Lit.: *BELLEFRÖID*, p. 75-76 en 114; *De Stem van Haspengouw*, 17.02.1906; W. SWARTENBROECKX, *Lambrecht Vanmechelen*, in *Limburg*, 22, 1941, p. 93-97; *JORISSEN*; *MINTEN*, p. 86, nr. 534.

Van Mechelen, Victor Jan Jozef, geneesheer

ST 05.03.1902 – Genk 14.03.1988, x Christine Govaerts

Zoon van apotheker Gerard en Marie Bruyninx, *Rood Leeuwken* Grote Markt. Broer van architect Piet. Geneeskunde Leuven 1926, laureaat wedstrijd 1927. Studiereizen Frankrijk en Groot-Brittannië. Stichter-directeur mijnkliniek André Dumont Waterschei 1930.

Hoofdgeneesheer Instituut voor Mijnhygiëne Hasselt 1946. Promootte waterverstuiving als stofbestrijding. Stuurde mijnwerkerskinderen op zeeklassen en jonge mijnwerkers op sneeuwklassen Zwitserland. Bekwam erkenning stoflong als beroepsziekte 1954. Beheerder Belgisch Werk tegen Kanker. Coördinatiecommissie tuberculoseverspreiding. Lid Koninklijke Academie Geneeskunde 1955. Voorzitter Orde geneesheren Limburg en werk De Kleine Prins. Beheerder Wit-Gele Kruis. Medische bijdragen over stoflongen, inwendige ziekten en tuberculose. Lector KU Leuven en voorzitter Medisch Stagecentrum Limburg. Op rust 1967 in Genk, villa *Adagio*. Vader van pneumoloog Jacques en pediater Philippe. Gedenkplaat campus Dumont van ZOL-ziekenhuis Genk 1998.

Publ.: *Efforts des charbonnages belges en vue du reclassement des sujets partiellement invalides*, in *Excerpta Medica International Congress Series*, nr. 62, *Proceedings of the XIVth International Congress on Occupational Health*, Madrid, September 1963, 3, 16-21, p. 1173-1176.

Anthraco-silicose, in *Nederlandse bibliotheek der geneeskunde*, nr. ..., Alphen a/d Rijn-Brussel: Stafleu's wetenschappelijke uitgeversmaatschappij, 19...

Info: HIP.

Lit.: *VAN MECHELEN*, p. E36-E40; *JORISSEN*; *WIWIV* 1980, p. 1054; Caroline VANDENREYDT, in *HBVL*, 19.08.1998.

Van Mechelen, Willem, abt

Mechelen ca. 1217 – ST 14.04.1297

Natuurlijke zoon van Walter II Berthout van Mechelen. Studeerde te Parijs. Monnik benedictijnen Affligem 1243. Prior Waver. Abt ST 1277-1297, aangeduid door zijn studiegenoot te Parijs, bisschop Jean Enghien van Luik, tegen de zin van monniken. Oprichting van een 'gemeente' in ST 1288. Herbouwer van de priorij te Donk 1291. Nam schenkingen aan, maar gaf ook veel uit aan bezittingen in de Kempen. Gastvrij. *Vir magne literature* en *bonus metricus* volgens abdijkroniek. Schreef in Latijn, maar ook in middelnederlands. Zeer waarschijnlijk ten onrechte beschouwd als Willem van Affligem, de dichter van het oudste, Kopenhaagse, Leven van Sint-Lutgardis, als de vertaler van het

Limburgse Jezusleven in het diets, het Diatesseron van Sint-Truiden/Luik of als de vertaler van de visioenen van Beatrijs van Tienen, abdis van Nazareth (+1268) in het Latijn. Begraven in middenbeuk van abdijkerk.

Lit.: J. VAN MIERLO, *Willem van Affligem en het leven van Jesus en het Leven van Sinte Lutgart*, (Verslagen en mededelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde), 1935, p. 775-915; MONBEL, p. 47-48; KRONIEK2, p. 114-119; G. HENDRIX, in G.J. VAN BORK en P.J. VERKRUIJSSE, *De Nederlandse en Vlaamse auteurs van middeleeuwen tot heden*, De Haan: Weesp, 1985, p. 40-41; Erwin MANTINGH, *Een monnik met een rol: Willem van Affligem, het Kopenhaagse Leven van Lutgart en de fictie van een meerdaagse voorlezing*, (Middeleeuwse studies en bronnen, 73), Hilversum: Verloren, 2000, p. 31-121.

Van Oirbeek, Gaspard (Alphonse), leraar

Zepperen 09.02.1853 - Brustem Terstok 24.12.1933, x Mina Vanoirbeek
Molenaarszoon, onderwijzerstudies te Nijvel en regent Nederlands aan de Athenea van Antwerpen, Aalst, Verviers en Luik. Vlaamse geus en tafelredenaar. Vader van ingenieur Joseph, directeur-generaal van Vieille Montagne, en van ingenieur Marcel, directeur van de electriciteitscentrales LINALUX. Volksnaam 'De professor'.

Lit.: *Leven in Oud Zepperen*, p. 167-176.

Van Oost, Jean Lambert, pastoor

Kerkom 26.08.1865 – ST. 04.02.1940

Zoon van jong gestorven landbouwer-molenaar Lambert uit Klein-Gelmen en Anna Maria Godeliva Vanrijkel. Priester en rector Sint-Gangulfus 1891. Bestuurder Sint-Truidensche samenwerkende maatschappij tot aanwerven van goedkoope woningen 1894; Pastoor Sint-Pieter 1902-1940. Oprichter scholen en patronaten. Apostolisch syndicus Minderbroeders. Voorzitter De Christelijke Ondersteuning ST en medestichter Limburgse Herverzekeringskas voor lokale Bijstands- en Lijfrentemaatschappijen 1904. Promotor en voorzitter Samenwerkende Maatschappij Nieuw Sint-Truiden 1921-1925.

Publ.: *De werkmanswoningen. Eenige woorden uitleg voor de maatschappijen opgericht volgens de wet van 9 augustus 1889*, Sint-Truiden: Sint-Lutgardisdrukkerij, 1896.

Lit.: *HBVL*, 11.02.1940.

Van Ordingen, Adam, abt

Ordingen – ST 06.08.1330

Edelman. Abt ST gewijd in de Saint-Jacques Luik 1297. Succesvol en zuinig administrator o.a. door verpachtingen. Troebelen o.a. brandstichting residentie Nieuwenhoven 1303 en vlucht naar priorij Donk 1314. Conflict met prinsbisschop over gemeente. Vrede van Nieuwenhoven tussen bisschop, abt en gemeente 1327. Heropbouw grote abdijtoren ca. 1300. Refugiehuis Zoutleeuw 1322. Versterking huizen Donk en Nieuwenhoven. Toekomstig paus Bonifacius bezoekt de abdij 1304 en prior Hendrik van Rijkel wordt abt Sint-Paulus Utrecht 1312. Begraven in middenbeuk abdijkerk 1330.

Lit.: *RECUEIL*, p. 28-19; *MONBEL*, p. 48-49; *KRONIEK2*, p. 130-162.

Van Ordingen, Willem III, abt

+ ST 1401.

Abt ST 1391-1401. Bekwam bevestiging van paus en graaf van Holland van abdijprivileges in 1392, en ook van de Roomse vorst in 1398. In 1392 stond de paus tonsuur en lagere orden toe aan benedictijnen bisdom Luik. Akkoorden met bisschop over gemeentereglement 1393 en akkoord met OLV-kapittel 1399. Proost Lambert Pulinx nam het abdijbeheer over naar het einde toe.

Lit.: *MONBEL*, p. 50-51; *KRONIEK2*, p. 224-225.

Van Overstraeten, Jozef François Louis Antoine, toerismeauteur

ST 02.05.1896 – Leuven hosp. 05.10.1986, x Paulina Willems

Zoon van gemeenteonderwijzer Antoon, van Zoutleeuw, en Maria Elisabeth Célestine Ceulemans. Zijn moeder stond ook in onderwijs, dochter van dorpsonderwijzer Kozen. Vader van oostfronter en Waals senator Toon Van Overstraeten. Examen onderwijzer 1915. Regentdiploma in Malonne wegens WO I. Leraar Nederlands rijksmiddelbare school ST, maar wegens activisme vanaf 1916 afgezet in 1918. Huisleraar bij dr. Van de Perre en leraar Nederlands Rijksmiddelbare school Aalst 1920 en Sint-Jans-Molenbeek 1946. Lic. kunstgeschiedenis en oudheidkunde Gent 1930, kandidaat pedagogie Gent. Diploma's landmeter, bibliothecaris 1922 en tuinbouwkundige. Actief in Taalgrens Wakker. Contacten met priester Gantois van Frans-Vlamingen. Medestichter VTB tijdens legerdienst in Duitsland. Bestuurslid 1925 en voorzitter 1962 Vlaamse Toeristenbond-Vlaamse Autotoeristenbond, Vlaamse kampeertoeristen. Stichtend voorzitter Verbond voor Heemkunde 1941. Hoofdredacteur *De Toerist* 1926 en *De Autotoerist* 1948. Stichter tijdschriften *De Badgast* 1933, *Heemkunde* 1942, *Het Land van Aalst* 1952. Reeks *Vlaamse toeristische bibliotheek* 1962-1987. Schorsing en internering 1944. Lid Koninklijke Commissie Monumenten en Landschappen en Kultuurraad Vlaanderen. Voorzitter Vlaamse Kampeertoeristen 1950, Vlaamse VWB en Stevin-stichting. Publicaties heemkunde, toerisme, restaurants, automobilisme, flamingantisme en familienamen. Pseud. 'Huib Ceulemans', 'Jozef Van der Meulen', 'Johannes Viator'. Artikelenreeksen *Wat betekent mijn familienaam?* en *Zon en schaduw over Vlaanderen* in de VTB-bladen. Lid Kultuurraad voor Vlaanderen. Feestredenaar. Stichter diverse prijzen. Aalst (OVL.) en rusthuis Heverlee. Viering als ereburger ST 2 mei 1986. Begraven in Aalst (OVL.).

Publ.: *Litteraire aardrijkskunde van Limburg*, in *Toerisme*, 01.12.1939, heruitgave in *Limburgse monografieën van de Koninklijke vereniging van Limburgse schrijvers*, 12, nr. 46, 2001; *Boeren in 't geweer*, (*Historische verhalen*, 3), Antwerpen: De Sikkel, 1955; *Gids voor Vlaanderen*, (*Gids voor Benelux*, 1), Gent: Vlaamse Automobilistenbond, 1956; *De Nederlanden in Frankrijk*, Antwerpen: VTB, 1969.

Gedenkplaat Cartuyvelstraat, ontwerp Academie Antwerpen 1986 (verdwenen). Straatnaam gepland in 2005.

Lit: Joos FLORQUIN, in *Ten huize van...*, 5, 1969, p. 254-290; JORISSEN; Piet VERSCHEUREN, in *De Standaard*, 26-27.08.1972; WIVIV 1980, p. 1070; *Gedenkplaat Jozef van Overstraeten onthuld te Sint-Truiden*, in *HBVL*, 08.05.1986; Jan GERITS, in *Ons Heem*, 41, 1987, p. 37-40; Bart DE WEVER, in *Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging*, Tielt: Lannoo, 1998, p. 2368-2369; Jan GERITS, in *NBIOW*, 16, 2002, kol. 609-618, Roeland RAES, *60 nationalistische figuren*, Brussel; Egmont, 2008, p. 173-175.

Van Rijkel, Willem, abt

Rijkel ca. 1200 – ST 27.02.1272

Broer van religieuze en van ridders Libert en Renier, uit kleine Haspengouwse adel. Verwant met en geestelijk begeleider van Elisabeth van Spalbeek, voor wie hij kapel bouwde.

Aanvankelijk seculier priester. Secretaris, kapelaan en beschermeling van graaf en latere Roomse koning Willem van Holland. Pastoor H. Maria Aken. Monnik en onmiddellijk abt ST 1249-1272. Bleef intussen kapelaan en gezant van graaf Willem. Tussenkomen o.a. in Dordrecht en Nijvel. Daadkrachtig organisator en bereid zakenman, ook gesteund door prinsbisschop en paus. Herstelde de kloostertucht. Moderniseerde de domeinorganisatie door oude rechten terug op te eisen o.a. met hulp van zijn oudste broer ridder Renier. Procedeerde tegen Lombarden over lening met intrest en verkocht verafgelegen goederen o.a. in Pommeren en Briedel op de Moezel 1264. Stelde polyptiek op met abdijboekhouding. Verplichtte via de paus residentie voor pastoors in afhankelijke parochies 1249. Opstand van de stedelingen 1255-1256 dwong hem te vluchten naar Donk. Zijn relaas hiervan is door kroniekcontinuator gebruikt. Rebelle van monniken na vermindering van hun prebenden 1257. Verzamelaar van relieken. Stichter van het begijnhof 1258. Begraven voor de Sint-Trudokapel in de abdijkerk. Verhaal van de relik het 'Klauwke' met zijden afbakingsdraad van het begijnhof, tot in 1603 bewaard in de infirmeriekapel.

Wapenschild: in zilver drie zwarte kepers, in *Le grand théâtre sacré du duché de Brabant...*, 2de ed., 2, Den Haag: Gérard Block, 1734.

Lit.: Jozef Geldolf VAN RIJKEL, *Vita S. Beggae...*, Leuven: Cornelius Coenestienus, 1631, p. 582-585; François STRAVEN, *Notice historique sur le béguinage dit de Saint-Agnes à Saint-Trond*, ST: E. Schoofs-Herman, 1876, p. 5-8 en 103-108; Henri PIRENNE, *Le livre de l'abbé Guillaume de Ryckel (1249-1272). Polyptique et comptes de l'abbaye de Saint-Trond au milieu du XIIIe siècle*, Gent, 1896, inleiding vertaald in het Nederlands door Joseph BRESCH, in *Rickel*, 14, herfst 2006; U. BERLIERE, *Guillaume de Ryckel, abbé de Saint-Trond et les reliques des saints de Cologne*, in *Revue bénédictine*, 16, 1899, p. 270-277; *RECEUIL*, p. 18; Henri PIRENNE, in *BIONAT*, 20, 1910, kol. 627-632; H.C. MELIS, *Willem van Ryckel*, in *Groote mannen van Limburg*, Antwerpen: L. Opdebeek, 1928, p. 15-17; Achille THIJS, *Willem van Rijkel, (Groote Limburgers)*, in *HBVL*, 03.01.1946; MONBEL, p. 46-47; *KRONIEK2*, p. 96-112; Frans CLAES, *Invloed van de abdij van Sint-Truiden in de streek van Diest*, in *Oost-Brabant*, 24, nr. 4, 1987, p. 148-161; Dany JASPERS, *Abt Willem I van Rijkel (ca. 1200-1272). Devotie en daadkracht uit Sint-Truiden*, in *Jaarboek van de Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde*, 9, 2007, p. 29-38; Jo VAN MECHELEN, *Ridder Renier van Rijkel en zijn graf in de abdij van Sint-Trudo. 1271*, ST: eigen beheer, 2007; ID., *Wondere verhalen*, in *MAENDACH*, nr. 52, najaar 2008, p. 19-21.

Van Schoonhoven of Schoonvorst, Amelius, 'Maschereel'; abt

+ ST 20.02.1350

Zoon van Raes van Schoonhoven, heer van Ulpich, en broer van Renier van Valkenburg.

Broer nam naam Heer van Schoonvorst aan, vandaar naamsverwarring. Andere broers kanunniken van Maastricht, Aken, Saint-Paul Luik en Saint-Lambert Luik, opgeleid bij broer monnik in abdij ST. Abt ST 1330-1350. Troebele tijden met strijd tussen prinsbisschop en hertog van Brabant, en goede steden. Vlucht naar kasteel Ter Dolen Helchteren 1346.

Verlamd laatste 15 levensjaren. Schonk ST een nieuw regime met evenwicht tussen patriciërs en gemeen in afspraak met prinsbisschop de la Marck. Bouwheer vernieuwde residentie

Nieuwenhoven 1340 en grote abdijkerktoren. Verrijkte de bibliotheek. Garandeerde de heerlijke en juridische rechten van de abten van ST in diverse akten door Karel IV, Roomse koning. Begraven centraal in koor onder gesculpteerde en met koper ingelegde zerk en roemend epitaaf.

Lit.: *RECUEIL*, p. 20-21; Guillaume SIMENON, in *BIONAT*, 21, 1913, kol. 880-881; *MONBEL*, p. 49; *KRONIEK2*, p. 162-188.

Vanslype, Emmanuel Nicolas , nijveraer

ST 25.12.1858 – ST Terbiest 03.04.1933, x Clemence Grené, xx Maria Weyers
Zoon van winkelier Jean Henri Godfroid en moeder Vanrijkel. Vader van Michel. Atelier van koetsen en paardentuig Tongersesteenweg. Verhuur van rijtuigen. Gehuwd in Nijmegen 1896 met Weyers. Katholiek gemeenteraadslid 1895-1903 en 1908-1911. Steunde op Cartuyvels. Later afgescheiden katholiek. IJveraer voor *Algemeen Stemrecht*, plaatste deze leuze in de windwijzers van zijn kasteel Terbiest en van zijn huis langs de Luikersteenweg. Bij dit laatste werd later de fruitkistenfabriek ‘Caisso Belge’ aangebouwd. Behoeder Sint-Joriskapel Terbiest.

Lit.: *GVST*, 09.11.1895.

Van Stapel, Wiric, abt

ST - ST 11.12.1180

Uit vooraanstaande lokale familie. Proost en bibliothecaris abdi. Abt ST 1155-1180. Fysiek gehandicapt. Herstelling abdijkerk na brand van 1156 en oprichting grafkapel rond teruggevonden relieken Trudo, Eucherius en Libertus 1169. Italiëreis in 1160. Grafsteen met randtekst *ABBAS WIRICUS*... en ruitjesmozaïek in marmer, serpentijn, porfier en graniet, overgebracht van abdijkerk naar Sint-Pieterskerk ca. 1885. Graftschrift op herbruikte Romeinse hypocaustumtegels opgegraven 1980 nabij grafkapel. Wiric vzw (°1980), ondersteuningscentrum voor volwassen personen met een verstandelijke handicap. Abdijscrypte, grafnis 2004 dodengang opschrift *Wiric abbas Jacet hic virtutum semper amicus 1180* (2005).

Lit.: Willibrord VAN HETEREN, *Kunstenaars en kunstwerken in de Belgische Benedictijnerkloosters van de 10^e tot het midden der 13^e eeuw*, in *Dietsche Warande en Wetenschappelijke Nederlander*, n.r., jg. 4, 1891, p. 571-577; *RECUEIL*, p. 14-15; D. ROGGEN, *De grafkapel van de HH. Eucherius en Trudo in de oude abijkerk te St. Truiden*, (Mededeelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schoone Kunsten, van België, Klasse der Schoone Kunsten, 5, nr. 1), Antwerpen: Standaard Boekhandel-Utrecht:W. De Haan, 1943; *MONBEL*, p. 44-45; Anita NAGELS, *De grafkapel van de Heilige Trudo en Eucherius in de voormalige abdijkerk van Sint-Truiden : bijdrage tot het mecenaat van Abt Wiricus(1155-1180)*, lic.verh., Leuven: KU, 1981; Jozef SMEESTERS, *De graftegel van abt Wiric van Stapel*, in *HBHEYEN*, 1984, p. 313-317; *CRYPTE*, p. 48; *KRONIEK2*, p. 29-70; *STEEN*, p. 55.

Van Sutendael, Joannes Hubert, abt

Luik 02.02.1600 – ST 17.09.1663

Zoon van Dionysius en Sophia Ertwecht. Monnik Sint-Trudo-abdij ST 1619. Theologie Keulen 1624 en priester 1624. Cellarius en leraar theologie. Prior 1632. Verkozen abt ST 1638-1663. Gemeenschap telde 22 religieuzen. Verblijf prinsbisschop in abdij voor vergadering Staten van het Land van Luik 1639. Abt verkreeg regalia 1639. Bezoeken aan verafgelegen bezittingen in Holland en andere abdijen en bisschoppen. Heropbouw kerk Seny. Monniken Leonard Colchon en Martin Draeck werden abt in Seligenstadt en Gembloux. Vanaf 1656 konden enkel geestelijken van ST nog doceren in Seminarie. Abt verkreeg gebruik pontificalia 1657. Grootse viering millennium abdij 1657. Overleden na bezoek baden Spa.

Werk *Dissertatio hymnodica de venerabili eucharistia* 1661 door François Piroulle (+1663) aan hem opgedragen.

Wapen: in 1 en 4, op zilver twee gekruiste wijngaardtakken met over alles heen een gouden kroon. 2 en 3 in groen drie zilveren lelies 2-1. Leuze *Omnia suaviter*.

Wapenstenen in de gevel van het bisschoppelijk seminarie 1642, op Grevensmolen 1644 en dubbel op barokpoort naast abdijtoren 1655. Ook op kerktoren Brustem 1649.

Lit.: A.J. FLAMENT, *Geschiedenis van het Huis der Twaalf Apostelen genaamd 'de Belick' te Maastricht*, Maastricht, 1893, p. 112-113; *RECUEIL*, p. 33-34 en 74-75; *MONBEL*, p. 60-61; *KRONIEK3*, p. 84-139; *GENEALOGIE*, p. 4-5; Jan RUTTEN, *Een conflict tussen abt Hubert van Sutendael (1639-1663) en deken Christophorus Damen (1624-1647). Over aartsdiakonaal recht in Sint-Truiden*, in *Limburg*, 74, 1995, p. 121-128.

Vanvinckenroye, Guillaume, burgemeester

ST 13.11.1813 – ST 13.07.1900, x Euphemie Pinnoy.

Zoon van herbergier Paul en Maria Puttemans. Advocaat. Bankier op de Grote Markt. Huis 'De Kettingen', later Bank van Sint-Truiden en Bank van Brussel. Gemeenteraadslid sinds 1843. Hoogbejaard burgemeester ST 1891-1899, conservatief katholiek. Trudofeesten in 1893. Nederlands als taal voor officiële stukken vanaf 1896. Stichtend voorzitter Sint-Vincentiusgenootschap en voorzitter kerkfabriek hoofdkerk. Commandeur orde Sint-Gregorius de Grote en kruis Pro Ecclesia et Pontifice.

Grafmonument Schurhoven. Communiebank H. Kruiskoor hoofdkerk 1904, Gerard Janse.

Lit.: *GVST*, 09.11.1895; *ALOUDE*, 16, p. 21.

Vanvinckenroy, Jeanne Cathérine, ijveraar

ST 30.05.1815 – ST 25.01.1908, x Pierre Cartuyvels.

Dochter van herbergier Paul en Marie Puttemans. Zus van burgemeester Guillaume. Moeder van burgemeester Clément Cartuyvels. Voorzitster van de Kantschool der Ursulinen.

Verantwoordelijke voor de afdeling Werken van de Vrouw op de Provinciale Expo in 1907.

Lit.: Djef MIEVIS, *De kantnijverheid te Sint-Truiden*, Antwerpen: Secretariaat der vrouwenorganisatie, 1908, p. 5; *HBSTEV*, 2006, p. 123.

Vanwest, Willem (Joannes J.), drukker

ST 14.10.1801 – ST 21.05.1884, x Anna Maria Pluymers, xx Maria Catharina Brouwers.

Zoon van Willem, 'officier de santé', en Jeanne Gertrude Vanmielen. Ll. College ST.

Onderwees talen sinds 1816. Onderwijzersakte 1823. Stichter van *De School- en Letterbode*

1844, een opvolger van de drie jaar eerder gestichte *De Middelaer*. Uitgever samen met J.B. David in Leuven, J.H. Bormans in Luik, directeur K.J. Bogaerts van de Normaalschool tot einde 1845, alleen tot 1855. Auteur-uitgever van leerboeken en taalkundige werken. Vertaler van parabel verloren zoon in het Truiens dialect in *Belgisch Museum voor de Nederduitshe tael- en letterkunde* 1844. Verwierf in 1836 de bibliotheek van S.M. Coninckx en gaf diens werken opnieuw uit. Ook uitgever van werken door J. Henckens, A. Courtejoie, J. Demal e.a. Archangelus VENDRICKX, *Onze-Lieve-Vrouw van Cortenbosch*, ST: Boekdrukkerij Vanwest-Pluymers, 1864. Uitgave reeks Archangelus Vendrickx, *De heiligen van het seraphisch orden*, voor de Derde Ordelingen 1867-1876, later bij Leenen. Bewoonde Het Rode Kruis in de Diesterstraat. 1860: ...in de Steenstraat, tegenover het Bisschoppelyk Seminarie...

Publ.: *Grammaire Belge*, ST: Vanwest gebroeders, 1836; *Punt- en kleine mengedichten door S.M. Coninckx*, ST, 1837, met brief door De Theux en met standpunten over de spelling van het Vlaams; *Over onze Nederduitsche fabeldichters*, in *De School- en Letterbode*, 1, 1844, p. 260-269; *Fransche spraakkunst met opstellen ter vertaling uit het Fransch in 't Nederlandsch en uit het Nederlandsch in 't Fransch*, nieuwe verbeterde uitgave, ST: Vanwest-Pluymers, 1868

Lit.: JORISSEN; M. DE VROEDE, *Bijdragen tot de geschiedenis van het pedagogisch leven in België in de 19de en 20ste eeuw*, 1. *De periodieken 1817-1878*, Gent-Leuven, 1973, p. 135-142; Mario BAECK en Ada DEPREZ, *De Middelaer (Leuven 1840-1843) en De School- en Letterbode (Sint-Truiden 1844-1845)*, (*Bibliografische analyses*, 5), Hasselt: Provincie Limburg. Culturele Aangelegenheden, 1987; Fernand DUCHATEAU, in *ST19DE*, 1998, p. 27-28; Kamiel STEVAUX, *Sint-Truiden en het ex libris. Een verkenning*, ST, 2003, p. 14 noot 34; Ulrich MAES, *Naus aut Sintruyn: het dialect van Sint-Truiden in de negentiende eeuw*, in *Jaarboek van de Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde*, 9, 2007, p. 39-40 en 57.

Vastrarts, Martin, augustijn

Ordingen – Tongeren 03.07.1483 pest

Reguliere kanunniken Augustijnen of Windesheimers Tongeren. Priester 1443. Procureur 1457-1459 en 1463-1467. Wierp zich voor de voeten van Karel de Stoute na de Slag bij Brustem in 1467 om Tongeren van brandstichting te sparen tegen een losgeld.

Lit.: Ch. M. T. THYS, *Essai de biographie tongroise*, Tongeren, 1891, p. 311.

Vendrickx, Jean Arnold 'Archangelus', minderbroeder

Alken 06.11.1818 – ST 27.07.1893

Zoon van herbergier Laurent en Marie Jeanne Mommen. Ouder broer van twee minderbroeders Louis 'Aloysius' 1822-1893, Felix 'Placidus' 1836-1924 en van twee religieuzen van L'instruction chrétienne Elisabeth 'Gertrudis' 1826-1909 en Catherina 'Eulalie' 1832-1909. College Beringen, geboorteplaats moeder Mommen. Minderbroeder ST 1835, priester 1842. Docent theologie. Vicaris-provinciaal nieuwe Belgische provincie 1843. Provinciaal minderbroeders 1845-1848, 1851-1854, 1857-1863 en 1869-1872. Reizen o.a. Rome 1844-1845 en 1852 met beschrijving. Stichtingen nieuwe huizen o.a. Hasselt en Rekem 1847, maar ook in Engeland, Ierland en Frankrijk. Visitator minderbroedersprovincie Holland. Artikels in *Le Messenger de St. François* en *De Bode van Sint-Franciscus*.

Individueel grafmonument Schurhoven, beschermd als monument 2000. Portretschilderij (Franciscus Anseele 1856) Commissariaat Heilig Land ST. Gravure Heilige Godfried van Melveren door Godfried Schoofs op zijn bidprentje.

Publ.: *Sermoenen over de Waarheden van den katholieken godsdienst*, 10 dln., Sint-Truiden: Vanwest-Pluymers, 1873-, tweede uitgave Leuven: Karel Peeters en Breda: Van Wees 1881-1885; *Les saints de l'ordre séraphique proposés comme patrons mensuels aux membres de tiers-ordre de notre Saint Père François*, 1-3, 1868-1871, Sint-Truiden: Vanwest-Pluymers; *Mijne reishervindingen of een honderdtal stichtende en ook vermakelijke verhalen uit mijne reizen naar Rome, Engeland en Ierland*, heruitg., Mechelen: Van Moer, 1885.

Lit.: F. BOLLEN en L. KERKHOVE, *Bibliographie der Minderbroeders van de Sint-Jozefsprovincie in België 1833-1947*, Mechelen, 1950, p. 202-205 en 292-293; JORISSEN; Dirk LAUREYS, *De Mindere Broeders van Franciscus 1842-1992. 150 jaar minderbroeders in Vlaanderen*, Mechelen: Minderbroeders en KADOC, 1992, p. 79 (foto) en 116; Christa ENGELBOSCH, in *ST19DE*, p. 231-232; Lucianus CEYSSENS, in *NBIOW*, 15, 1996, kol. 759; ID., *De drie minderbroeders Vendrickx*, in *Franciscana*, 52, 1997, p. 53-74.

Vervloet, August Marie Roger, kunstsmed

Putte bij Mechelen 16.11.1907 – Poppel 24.09.1987, x Joanna Eugenia Josphina Knops Molenmakers- en bakkersfamilie. Zoon van Frans Lodewijk en Maria Victorina Vandegaer. Opleiding paswerker technisch instituut Mechelen. Werkte bij oom hoefsmid, in garages en in koekjesfabriek. Deed inspiratie op van kunstsmed Van Boeckel te Lier. Uitblinker in smeden van rozen, tweede prijs in Haarlem. Bunsbeek. Huwde Neerlinterse in Ransberg 1940. ST 1946, Spaansebrug, Diesterstraat en later hoek Parkstraat-Diesterstraat. Eigenzinnig kunstenaar. Tentoonstellingen o.m. in Wenen en New York. Roos 1937. Spiegel 1937. Arend met Christus. OLV-beeld. Vredesduif 1945, geschenken aan vrouw van president Roosevelt. Monumentale kroonluchter met de stad ST beschermd door Trudo, bij advocaat Knops. Communiebank Zoutleeuw en monument gesneuvelden in Lommel. Zelfportret in beeld van wijndrinkende abt 1957. Stopte met smeden in 1965. Passie voor magnetisch genezen en voor het verdwenen paneel van het Lam Gods. Genezer-paragnost in caravan in het Antwerpse.

Info: Romain Lenaerts.

Lit.: Albert DUSAR, *Kunstsmed August Vervloet*, in *De Tijdspiegel*, 7, 1952, p. 109-111; Jef VAN GOOL, *Gust Vervloet uit Poppel wil mensen helpen en genezen*, in *Gazet van Antwerpen*, 9-10.03.1985; BEKTRUI, 1, 2004, p. 3-6; Urbain VANDERCASTEEL, *Op bezoek bij Meester Knops*, in *'t Bukske*, 7, 2005, p. 41-42; Romain LENAERTS, *Gust Vervloet, kunstsmed*, in voorbereiding.

Vignerot, Hugo Maurice Victor, reclametekenaar

ST 03.02.1908 – Leuven hosp. 04.03.1994, x Gaby Pirson.

Kleinzoon van Franse suikerfabriekarbeider. Zoon van François Emile uit Givet (Fr.), bediende acijnzen met standplaats ST. Moeder Marie Eulalie Latui uit Niel. Tiensesteenweg. Tekenenacademie ST, atelier schilderkunst Magnée te Heer bij Dinant en atelier publiciteitsteken gebroeders Delveau Brussel. Startte als letterschilder bedrijfswagens garage van schoonbroer Armand Piquet Stationsstraat. Ontwerper huisstijl en reclameadvertenties in *Sint-Truidensch Weekblad* vanaf 1934 en van affiches. Ontwerpen publiciteitsdrukwerk brouwerij Meurice en lampen Bayram. Logo Koninklijke Harmonie der Gilde. Letterschilder reclamepanelen evenementen zoals speelfilms in cinéma Palace en

beurzen. Stichter reclamebedrijf Vigneron 1933. Lichtreclames sinds 1936. Spoorwegstraat. Werkte in brouwerij Imperial tijdens WO II. Nieuw huis en atelier, ontwerp architect Henri Gielen, Spoorwegstraat 1945. Standenbouw voor beurzen o.a. Ridgid en Noliko. Vader van Leon en grootvader van zaakvoerders Stefan en Filip. Ateliers in vml. FOBRUX-fabriek Melveren 1970. Op rust 1974. Bestuurslid Koninklijke kunstkring. Kunstschilder en muzikant groep Poldy's. Als muzikant Haspengouws symfonieorkest ook begeleider van De Zodemannen.

Info: Leon Vigneron.

Lit.: *(Licht)reklames, zeefdruk, standenbouw. Een blik achter de schermen van Vigneron, (Bedrijf van de week)*, in *Jobkrant*, 25.09.1990.

Vijgen, Guillaume Maria Theofiel '**Guy**', vleesbedrijfsleider

Gelinden 21.09.1940 – Engelmanshoven 10.01.2005, x Paula Delsaer

Zoon van beenhouwer Florent Julien en Maria Josephina Veronica Germeau. Vader van hartspecialist Jo. Gehuwd met onderwijzeres uit Engelmanshoven. Gedelegeerd bestuurder vleesmarkten GMG nv. met de broers Gaston en Maurice Vossius en Guy als gediplomeerd beenhouwer. Vlees vers geleverd van slachthuis, vestigingen in Engelmanshoven, Wellen en Slachthuisstraat. Bestuurder Trudo Invest nv. Voorzitter vzw. HCCP, Haspengouws Centrum voor de Promotie van Culinaire Producten. Grootofficier Keizerlijke Commanderie Haspengouwse Fruiteniers. Redder 1990 door renovatie 2002 landelijke herberg *De Zwaan*, langs oude landweg Luik-Sint-Truiden in Groot-Gelmen. Samensteller *Gelmense perenjenever*.

Info: Paula Delsaer.

Lit.: Walter SCHEELEN, in *HBSTEV*, p. 317-322.

Vinck, Marcel Emiel, '**pater Marcel**', missionaris

ST Bevingen 11.05.1922 – Stavelot 24.11.1980

Zoon van suikerbakker en mijnwerker Jozef Alexander en Melanie Stas uit Runkelen, Bevingestesteenweg. Kleinzoon van snoepverkoopster 'Zanderin'. Salesiaan van Don Bosco. Priester Oud-Heverlee 1951. Eremis Bevingen 14 mei 1951 met inzegening nieuwe OLV-kapel Naamsesteenweg. Missionaris Congo 1951. Broussepater en schooltjesbouwer. Plantte grote ijzeren kruis op berg Kasumbalesa. Overste missiepost 1962 en missieprocurator Burundi 1964. Terug naar België 1966. Katanga 1968, ambachtsschool. Terug naar België 1974, pastoor Ezemaal. Speeltuin en ontspanningshuis. Bezweken aan hartaanval tijdens houtkap. Begraven in Bevingen. Gaf naam aan ontspanningshuis Ezemaal.

Publ.: *Voor Kongo niets meer*, in: *Salesiaanse missies*, 17.03.1964.

Lit.: O.D., in *Samen één van hart*, Boortmeerbeek, 12, nr. 111, februari 1981; *BEVING*, p. 44-45.

Vleminckx, Maria '**Mariken**', religieus ijveraar

ST 1475 – Lier 31.01.1550.

Dochter van Aert. Gevangen genomen, berecht en naar verluidt als 75-jarige al zingend terechtgesteld met drie anderen uit Maastricht en Lier wegens bijwonen van bijeenkomsten van wederdopers. De brandstapel stond uitzonderlijk op de grote markt te Lier opgebouwd.

Herdenkingslied gepubliceerd in 1578. Anabaptist Willem van Dueren uit Maastricht werd in februari 1566 te ST na ondervraging en proces terechtgesteld.

Lit.: Joris STERKEN, *Over anabaptisme te St-Truiden en St-Truidense wederdopers*, in OLL, 5, 1950, p. 193-198; Arthur LENS, *Anabaptisten te Lier*, in 't Land van Ryen, 15, 1965, p. 96.

Vossen, Jan (Hubert) Leonard, pastoor

Gronsveld (NL.) 10.06.1863 - Luik 20.11.1919

Zoon van Bernard Vossen en Joanna Aarts. Priester Luik 1888. Leraar 4de en Duits, College 1887-1910. Leerboek en religieuze werken. Anonieme politiek-polemische artikels in lokale weekbladen. Mede-auteur Guldenboek Expo 1907. Cantates bij inhuldiging nieuwe waterleiding door Leopold II *Jubelzang* 1897 op muziek Moulckers en bij Expo 1907 op muziek Matthijs. Bijnaam 't Voske'. Broer Bernard was leraar Atheneum Leuven en prefect Atheneum Brugge. Pastoor Zepperen 1910-1919. Graf met graf van nichtje bij notabelen aan Genovevakerk Zepperen. Overleden aan beroerte Louvrexstraat Luik.

Publ.: *Spraakleer der nederlandsche taal voor lager en middelbaar onderwijs*, ST: Jos.

Leenen, 1891; *Dom Bosco, de apostel der jeugd in onze negentiende eeuw, naar het Fransch*, Gulpen, 1891; *Ter zaliger nagedachtenis aan den zeer eerwaarden heer Joannes-Matthias Lenaerts gedurende 22 jaren (1881-1903) deken der stad Sint-Truiden*, ST: Jos. Leenen, 1903; *De 75ste verjaring van België's onafhankelijkheid herdacht. Voordracht gehouden op 20 juli 1905, in het Davidsfonds van Sint-Truiden*, ST: Jos. Leenen, s.a.; *Jezus-Christus, zijn leven en zijne werken, uitsluitend getrokken uit de woorden der vier evangelisten*, Lummen: Sint-Ferdinandgesticht, (1906); met D. Schoemans, *Provinciale tentoonstelling Sint-Truiden 1907 Guldenboek – Exposition provinciale du Limbourg Saint-Trond Livre d'Or*, Luik: Bénard, (1910).

Lit.: *De Tram*, 24.07.1897, 24.09.1910 en 22.11.1919; *Ons Limburg*, 30.11.1919.

Vreven, Raoul Albert Paul, minister van staat

Halle-Booienhoven 24.11.1900 – ST 23.04.1979, x Simone Wauters

Zoon notaris Joannes Bernardus en Maria Cornelia Peeters. Klein-Gelmen. Vader van notaris en minister Freddy. Rechten en notariaat ULB. Gehuwd met dochter van suikerfabriekdirecteur Alfred Wauters, broer socialistische ministers Joseph en Arthur Wauters. Notaris Heers 1926, opvolger van Joseph Willems ST in 1929. Krijgsgevangene reserve-officier WO II. Weerstander 'Dupont', één van de vier aanvoerders van het Onafhankelijkheidsfront. Gevangen Brussel 1943, overleefde Breendonk en diverse Duitse kampen o.a. Buchenwald. Luitenant-kolonel van de Weerstand en hoog onderscheiden door geallieerden. Arrondissementeel voorzitter Liberaal Vlaams Verbond en medewerker *Vrij Limburg*. Lid Commissie Openbare Onderstand 1931-1946. Gemeenteraadslid 1952-1976. Provincieraadslid 1936-1946 en 1968. Volksvertegenwoordiger 1946-1949. Beheerder nv. Eigen Huis. Lid Onafhankelijkheidsfront 1942-1944, Hoge Jachtraad, Hoge Bosraad en Carnegie Hero Fund. Voorzitter senaatscommissie landverdediging en secretaris senaatscommissie Financiën. Senator 1949-1974. Quaestor senaat 1957-1958. Voorzitter liberale fractie senaat 1958-1960. PVV-minister voor de coördinatie van de institutionele hervormingen 1960-1961 en minister van Staat 1977. IJverde voor belangen fruitteilers en landbouwers. Oprichter verzoenende Beweging voor Vlaamse Belangen 1968. Haalde Atheneum en Hoger Rijksinstituut voor Technisch Onderwijs te Terbiest naar ST. Prijs Raoul Vreven voor beste leerling Franse taal, Atheneum ST.

Lit.: Marcel GELDERS, *Raoul Vreven 1900-1979. Een vriendenboek*, ST: eb., 1981; H. GAUS (ed.), *Politiek biografisch lexicon. Belgische ministers en staatssecretarissen 1960-1980*, Antwerpen: Standaard uitgeverij, 1989, p. 1239-1242.

Vriamont, Georges Isidore Joseph '**Joris**', auteur

Lijsssem (Lincent) 23.11.1896 – Brussel 28.02.1961, x Diane Herreman, xx Marcella 'Conchita' Raes.

Zoon van droogkuiser Alfred en Marie Anastasie Ingenbleek uit Eksel. Zoutstraat 1903. Broer van onderwijzer Marcel en schoonbroer van dichteres May Schouteden. Ll. Normaalschool 1911-1915. Piano bij Mouling muziekschool 1915. Naar het Brusselse, Waterloo 1916, diploma onderwijzer voor centrale examencommissie. Bijdrage over Mouling in *Vlaamsch leven* 1918. Onderwijzer Etterbeek en muziekleraar atheneum Laken. Ll. Muziekcollege Antwerpen. Korte tijd journalist *Het Laatste Nieuws*. Overname muziekafdeling Lecture universelle Brussel 1924. Oprichter-directeur filiaal Pleyel Parijs Koningsstraat te Brussel 1926. Pianobegeleider stomme films. Muziekuitgever, concertorganisator en stichter Orchestre symphonique populaire. Stichter-directeur Bureau de propaganda artistique 1931. Bibliotheek uitgever en kunstverzamelaar. Medewerker 't *Fonteinje* en *De Vlaamse gids*. Prijs provincie Brabant 1923 voor onuitgegeven prozagedichten *Zonnespectrum*. Libertijnse verhalen met veel fantasie, dynamiek en een eigen taalidroom. Vaste stamgast in *Le Roy d'Espagne*, Grote Markt Brussel. Verblijven in Parijs. Beviend met Ward Schouteden, Melis Maris en de familie Nijs-Baltus. Brede culturele kennissenkring tot in Parijs o.a. met Maurice Ravel. Correspondentie met Stijn Streuvels en Richard Minne. Erevoorzitter August De Boeck-comité 1938. Openbare verkoop privébibliotheek te Brussel maart 1968. Pseud. 'Frank Pardoën'.

Publ.: *Sebbedee*, 's-Gravenhage: z.n., 1926, novelle; *De exploten van Tabarijn*, Maastricht: A.A.M. Stols, 1927, novelle, heruitgave Leuven: Kritak, 1994; *Sabbat*, De Bezige Bij, z.p., 1945, novelle; *December*, overdruk uit *De Vlaamse Gids*, Brussel, 1950, novelle; (vert.) *Poèmes en prose de Karel van de Woestyne*, Brussel: Editions "un coup de dés"..., 1956. Gedenkplaat Zoutstraat literair tijdschrift Appel 1995-2010. Familiegraf kerkhof ST.

Info: AMVC brievencollectie, HIP en Jean Vriamont.

Lit.: Jozef DROOGMANS, *De wellevensconstenaer Joris Vriamont*, tekst 1944, in *J. Droogmans. Verzamelde opstellen uitgegeven ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag*, Hasselt: Provinciale bibliotheek, 1955, 1, p. 227-230; Jozef DROOGMANS, in *De Tijdspiegel*, 16, 1961, p. 64-67 en in *Oostland*, nrs. 40-41, januari-juni 1961, p. 65-72; Jozef DROOGMANS, *Joris Vriamont*, in *Mededelingen Vereniging van Vlaamse Letterkundigen*, nr. 43, april 1962, p. 47-54; Richard MINNE, *Vriamont literair wildstroker*, in *De Vooruit*, 17.10.1963; Kees FENS, in *De Tijd*, 21.09.1963; Marc HELLINCKX, *Joris Vriamont*, lic. verh. Germaanse filologie, Brussel: UL, 1966; JORISSEN; *Appel*, nr. 2, 1977; MINTEN, p. 147; Guido WULMS, *Joris Vriamont (1896-1961)*, in *Limburgse Werkgroep voor Actuele Geschiedenis. Acta van het Colloquium Limburg 1945-1992*. Diepenbeek LUC, 24.10.1992. *Beleid-literatuur-mijnen en mijnwerkers*, Diepenbeek: Limburgs Universitair Centrum, 1994, p. 103-110; Jeroen BROUWERS, 'Als een lomp aan de nagel des tijds', in *De Morgen*, 27.01.1995; Yves T'SJOEN, "De overdadigheid dier geneugten". *Joris Vriamont en Richard Minne, 'cavaliers seuls' in Vlaanderen*, in *Maatstaf*, 43, 1995, nr. 5, p. 5-26; Marco DAANE, *De cultus van het naakte woord. 't Fonteinje, rococo in Vlaanderen*, in *Spiegel der Letteren*, 41, 1999, p. 23-24 en 44-45; Frans VAN CAMPENHOUT, *Joris Vriamont*, in *Limburgse Monografieën*, 11, 2000, nr. 44; Willem DRIESEN, *Joris "Vrijemond"*, wasserijzoon uit de

Zoutstraat, (Zomaar op straat, 5), in De Stadsgazet, maart 2001, p. 27; Frans VAN CAMPENHOUT, in NBIOW, 18, 2007, kol. 929-934; Romain LENAERTS, De familie Vriamont, (Bekende Truienaars), in De Bink, jg. 13, nr. 50, 3de kwartaal 2010, p. 5-13; Marleen SMEYERS en Yves T'SJOEN, Joris Vriamont en Richard Minne: leesuitgave van de briefwisseling (1931-1960), Centrum voor teksteditie en bronnenstudie, Koninklijke academie van de Nederlandse taal- en letterkunde, Gent, in voorbereiding 2010.

Wauters, Jean Pierre ‘Jan’, stadsarchivaris Tienen

ST 21.05.1877 – Tienen 03.12.1963

Zoon van bakker Charles Louis en Hélène Philomène Vandenborne. Beiaardier, auteur en componist. Bakker zoals zijn vader. Ll. lokale muziekschool en zelf privéleraar. Auteur operette *Nieuwsgierigheid*. Beiaardleerling bij Karel De Mette. Verbleef in Parijs 1898. Botanische interesse. Inventariseerde kerkarchief Sint-Germanuskerk Tienen vanaf 1915. Naar Tienen, waar hij haarkapper, stadsbeiaardier 1923, archivaris 1931, hoofd en gids toeristische dienst 1937 en museumconservator 1939 werd. Archivaris kring Thiunas Tienen en secretaris Oudheidkundige Kring Hageland. Veemarkt. Politiek gevangene Sint-Gillis WO II. Ruim 200 historische publicaties in kranten en tijdschriften over klokken van Tienen, brandweer, bezoek Napoleon, Mulk, Avendoren, Veemarkt, Sint-Germanuskerk, Begijnhof, OLV ten Steen, klooster Wittevrouwen en Barbaradal. Ontsluiting geschiedenis Tienen op steekkaarten. Notities ST naar verluidt gebruikt door Achille Thijs. Publ.: *Volkshistorie der Thiensche beiaarden*, 4 dln., Sint-Truiden: eb., 1920-1921; *Drie koningen in 1885*, in *De Tram*, 02.01.1960; *Bijdragen tot de geschiedenis van Tienen*, Gilly: Piérard, 1962.

Info: Staf Thomas.

Lit.: *Jan Wauters. Een Limburger, beiaardier te Tienen*, in *HBVL*, 18.04.1947; *De Tram*, 14.12.1963; Staf THOMAS, “*Het Toreke*”. *De bewogen geschiedenis van het Tiense museum*, in *De Brabantse Folklore*, 1985, p. 189-206; *LVLACOMP*, 2007, p. 908.

Wauters, Marie Joséphine Jeanne ‘moeder Eduarda’, zuster van liefde

ST 18.12.1888 – Velm 10.02.1972

Dochter van handelaar Julien Hubert Edouard en Josephine Clotilde Denis. Schoonzus van dokter Nicolaï en van nijveraars Paul Kempeneers. Zuster van Liefde of ‘Witzuster’ 1910. Stichter Sint-Bavo-inrichting Gent en OLV van Banneux-lyceum Genk. Overste Parnassusinstituut Fantegem en Instituut OLV van de Rozenkrans Velm. Wou de schooltjes van Velm en Stenaertberg samenvoegen in het domein Terbiest en starten met een meisjeshumaniora, maar werd niet gevolgd door mgr. Broekx en mgr. Blaton. Kocht persoonlijk het Canada-paviljoen op Expo 1958 en huisvestte hierin het lyceum te Genk. Stichter Normaalschool voor Landbouwkunde, huishoudkundig regentes 1942. Aankoop kasteeldomein Peten voor onderwijs 1954 en stichter Hogere Technische School voor Laboranten 1956. Lagere secundaire beroepsschool 1959. Nieuwbouw 1962 met wijdingsteen, geschonken door Moeder Eduarda. Gezelschapsdame was jarenlang Eugénie Celis.

Lit.: *HBVL*, 27.05.1962; *25-jaar pedagogisch werk met zilver bekroond te Velm*, in *HBVL*, 20.04.1967; *THIERIE*, p. 204-206; Dries VANOETEREN, *Een toren van spiegelglas. O.L.V.-Lyceum Genk ligt al 40 jaar een beetje in Canada*, in *HBVL*, 20.04.1998.

Weins, Jozef, oorlogsslachtoffer

ST 25.12.1858 – 09.08.1914, x Elisabeth Heeren

Zoon van scharenslijper Jean Théodore en Marie Cathérine Maes. Snoepwinkel Houtmarkt, fruithandelaar en leurder. Uit kelder van huis Renotte op de Pinberg gerookt en doodgeschoten door Duitse ruiters van 2de cavaleriedivisie op verkenning bij inval in augustus 1914.

Lit. GERSTMANS, p. 19, 45-46 en 54, noten 25, 48 en 54.

Wennen, ‘Wennius’ Franciscus, praemonstratenzer

ST. 28.09.1599 – Heverlee abdij 22.10.1647

Professie abdij Park Heverlee 1624, priester 1625. Circator tuchtmeester 1629. Studeerde theologie in Leuven. Pastoor Sint-Joris-Winge 1631. Supprior en novicenmeester 1635. Prior en novicenmeester 1638. Schreef *Directorium* voor kloosterlingen. Geschilderd portret in abdij Park met leuze *Humiliter*. Graf in kloostergang.

Publ.: *Speculum religiosorum totum interiorem hominem et omnia religiosae vitae officia, perfectionem, obligationemque septem tractatibus repraesentans*, Leuven: B. Maes, 1645.

Lit.: BECDELIEVRE, p. 40; JORISSEN; N.J. WEYNS, in *NBIOW*, 6, 1974, kol. 1009-1012.

Weustenraad, Maria Raymond Hubert Alfred, dichter

Loker 19.12.1860 - ST 12.07.1878

Zoon van Caroline Claes (°ST 1834) en belastingsontvanger Louis van Zichen-Zussen-Bolder. Verwant met Emile Banning. Gezin verhuisde vaak o.a. Sint-Jans-Molenbeek 1857, Harelbeke, Lendelede, Oost-Vleteren 1869, Roeselare 1870, Koekelare 1874, ST 1878. Beloftevol dichter uit de Westhoek, onder invloed van Gezelle. Geïnspireerd door natuur, dood van familieleden, blauwvoeterij, geloof en eigen ziekte. Ook gedichten in ‘oud-Vlaams’. Klein Seminarie Roeselare 1869. Rodenbach richtte zijn gedicht *Aan...* in december 1877 aan zijn verwant en medestudent Leo Weustenraad-Rodenbach, broer van Alfred en later vrederechter in Izegem. Alfred was ll. van Verriest. Gestorven 17 jaar oud Ridderstraat ST. Publ.: Postuum *Gedichten van Alfred Weustenraad*, Roeselare: Julius de Meester ism. vader Weustenraad, 1881, met bespreking in *De Vlaamsche Vlagge*, 7, 1881, p. 77-78; gedichten *De vogelkens* (mei 1878) en *Het perelken dauw* in *Oostland*, nrs. 42-43, juli 1962, p. 43; gedicht *Het mierken*, in *De muze zingt in het zuiden*, Herk-de-Stad: Mikron, 1981, p. 372.

Lit.: Hugo VERRIEST, *Twintig Vlaamsche Koppen*, 2, Roeselare: De Meester, 1901, p. 45-53, met portret; Ferdinand RODENBACH, *Albrecht Rodenbach. Gedichten*, Tielt: Lannoo, 1944, p. 151; J. DROOGMANS, *Overzicht van de letterkunde te Sint-Truiden*, in *J. Droogmans. Verzamelde opstellen uitgegeven ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag.*, Hasselt: Provinciale bibliotheek, 1955, 2, p. 55 en noot 2; Wilfried BEELE, in *Iepers Kwartier*, 2, nr. 3, 1966, p. 55-65; Karel M. DE LILLE, in *Iepers Kwartier*; 5, nr. 2, 1969, p. 51; JORISSEN; Guido WULMS, in *Appel*, 3, 1978, nr. 3, p. 2-16; Raf SEYS, in *WESTVLA*, 1, p. 99-100; Romain VAN LANDSCHOOT, *Albrecht Rodenbach. Biografie*, Tielt: Lannoo, 2002, p. 495.

Whetnall, baron Charles, nijveraer

Londen 28.11.1811 – ST 24.06.1882, x Laure Travers

Geboren Hanover Square, Londen. Zoon van Thomas en Elisabeth Stevens. Neefje van Margaret, gehuwd met textielbaron Tiberghien. Beheerder mechanische vlasspinnerij Mechelen 1840. Organiseerde boorproef naar steenkool Nieuwenhoven 1861. Beheerder brandverzekeraar Propriétaires réunis en diverse banken. Vandaar investeringen in Europese drinkwaterleidingen, Luikse wapenindustrie en Haspengouwse bietsuiker. Voorzitter mijnmaatschappij Mariemont 1880. Huwde in Luik 1883 met generaalsdochter Laure Françoise Antoinette Travers (1812–1895), erfgename familie Neys. Baron 1851. Bouwheer neo-Tudor-kasteel Nieuwenhoven 1863 naar ontwerp van architect Isidore Gerard. Vader van Edouard, gevolmachtigd minister in GB, en van senator Edmond.

Wapen: gevierendeeld, in 1 en 4 hermelijnkruis op groen, bovenaan in 1 zilveren hoofd van bok, Whetnall. In 2 en 3 gevierendeeld: in 1 en 4 vijf aangestoken zwarte granaten op zilver, in 2 en 3 op zwart een klauwende gouden leeuw, Travers. Wapendragers leeuw en bok. Bok als helmteken. Leuze *Virtute et fortitudine*.

Lit.: ANB, 8, 1854, p. 255, 18, 1864, p. 267 en 270-271; X. STAINIER, *Le forage du château de Nieuwenhoven, à Nieuwerkerken*, in *Annales de la Société géologique de Belgique*, 30, *Mémoires*, 1902-1903, p. M45-M49; WAPENBOEK, p. 844; EPNB, 2001, p. 188; Tom GAENS en Rombout NIJSSEN, *Schoon volk. Kasteelbewoners in West-Limburg in de 19e eeuw*, Leuven: Peeters, 2010, p. 10-11, 15-17, 23-26 en 140-146.

Whetnall, baron Edmond Charles Toussaint Marie, senator

Luik 01.11.1843 – Elsene 28.03.1913, x gravin Nathalie d'Oultremont

Zoon van kasteelheer-nijveraar Charles en Laure Travers. Jonkheer, baron 1871. Kasteelheer Nieuwenhoven. Broer van diplomaat Edouard. Wijsbegeerte en Letteren 1863 en rechten 1864 te Luik. Huwde met dochter van d'Oultremont van Duras-Bonham. Gemeenteraadslid 1869 en burgemeester Nieuwerkerken 1869-1899. Provincieraadslid 1874-1887. Katholiek senator ter vervanging van Oscar Coemans 1887-1913, ook quaestor vanaf 1897. Eed in het Nederlands, ongebruikelijk. Inzet voor openbare werken en vervoer in Limburg. Kocht kasteel Sint-Jansberg Zelem 1896 en ijverde voor nieuwbouw kerk Schakkebroek 1906. Betrokken bij steengroeven Ramelot en Terwagne 1875, steenkoolmijn van Mariemont 1886-1912, en verzekeringsmaatschappijen zoals de Compagnie des propriétaires réunis en La Nationale belge. Lid beheerraad Beroeps- en Huishoudsschool ST 1900-1901. Corresponderend lid Provinciaal comité voor openbare gezondheid. Erfde kasteel Brandepoel Alken, korte tijd verhuurd aan Assumptionisten Zepperen. Woning in Elsene. Begraven in Melveren. Schoonvader van advocaat-volksvertegenwoordiger Charles Ullens de Schooten (Antwerpen 1854-1908).

Lit.: VAN MOLLE, p. 382-383; DE PAEPE, p. 621; EPNB, 2001, p. 188-89; Rombout NIJSSEN, *Schakkebroek 1906-1909. Een dorp bouwt een nieuwe kerk*, Wijer: Limburgse studies, 2009, p. 9 en 10; Tom GAENS en Rombout NIJSSEN, *Schoon volk. Kasteelbewoners in West-Limburg in de 19e eeuw*, Leuven: Peeters, 2010, p. 137-141 en passim.

Wilmots, Juliaan Hendrik Ghislénus, muziekacademiedirecteur

ST 05.03.1936 – ST 12.09.2000, x Annie Paredis

Zoon van onderwijzer Rik en Maria Schrijvers van Budingen. Latijns-Griekse humaniora. Ll. Lemmensinstituut Mechelen, cum laude 1958, orkestdirectie. Ll. koördirectie bij Kurt Thomas en Wilhelm Ehmann. Dirigent Sint-Franciscuskoor ST, Laetare Musica Herk-de-Stad

en Basilicakoor Tongeren. Directeur academie ST 1966, als opvolger van Henri Noblesse. Docent koordirectie Conservatorium Brussel 1970. Verhuis muziekacademie van Stationsstraat naar Leopold II-straat 1977. Stichter ensemble Henric Van Veldeke 1976 met internationale tournees. Dirigent Zangfeest Antwerpen van Algemeen Nederlands Zangverbond 1963. Componist. Schreef talrijke orkestraties voor samenzangliederen, bewerkingen voor blazers, suites voor koor en instrumentaal en a-capellakoorbewerkingen. O.a. het bekroonde *Zonnelied* met tekst Hilarion Thans. Artikels in o.a. *Vlaams Muziektijdschrift* en cursussen koordirigent. Borstbeeld 't Squareke door Gerard Moonen, Elfjulicomité Limburg, onthuld door gouverneur Hilde Houben-Bertrand 2002. Gedenkplaat aan geboortehuis Luikersteenweg door Elfjulicomité Limburg 2003. Private muziekbibliotheek bewaard in Mechelen. Publ.: *Het koorleven in Vlaanderen, verleden, heden en toekomst*, reeks van vier artikels in *Het Belang van Limburg*, vanaf 9-10 februari 1980.

Info: HIP.

Lit.: Egide LISMOND, *Democratisering blijft de grote doelstelling. Oudste Limburgse muziekschool viert 150-jarig bestaan*, in *Het Nieuwsblad*, 19.02.1987; Xavier LENAERS, *Het Zangfeest is aan zijn 60ste uitgave toe*, in *HBVL*, 25.04.1997; *Huldeboek Juliaan Wilmots 1936-2000 Vlaams musicus*, Heusden-Zolder: Elfjulicomité Limburg vzw., 2002; *LVLACOMP*, 2007, p. 919-920.

Wintmolders, Clemens Renier Pieter 'pater Willy', verenigingsfiguur

Kozen 03.02.1923 – ST hosp. 03.04.2004

Zoon van landbouwer Louis en Leonie Bonn . Ll. Sint-Aloysius Zepperen. Assumptionist Taintignies 1943, priester Halle 1952. Kortenbos-Alken. Leraar geschiedenis, aardrijkskunde en biologie Sint-Aloyusinstituut 1954. Mislezer lokale zusterkloosters en proost KWB en Ziekenzorg Zepperen. Medewerkend priester parochie Wimmertingen 1958. Aalmoezenier in zieken- en mindervalidenverenigingen o.a. Alles-op-wieltjes en jeugdkampen Christelijke Mutualiteiten. Voorzitter en aalmoezenier Mutualiteit Religieuzen België. Reisleader Lourdesreizen. Medestichter Vlaamse Vereniging voor Familiekunde 1964. Auteur in *Vlaamse Stam* en *De Rode Leeuw*. Verzameling bidprentjes, beheerd door heemkring Alken. Natuur- en toeristische gids. Medestichter Aulenteer. Onder het pseud. 'Hesbanus' auteur van artikels in *Hemelvaart*, tijdschrift van de Assumptionisten van Zepperen en als 'Wandelaar' rubrieksschrijver kruiden in *HBVL*. Stichtend lid Remacluskring Zepperen en Geschied- en Heemkundige Kring Kortenbos. Lid GOKST. Begraven in Zepperen.

Publ.: (HESBANIUS), *De kapel van "Natenbampst"*, in *Hemelvaart*, 44, 1966, nr. 3, p. 8-12; *Doopsels te Kozen in de "Beloken Tijd"*, in *De Vlaamse Stam*, 7, nr. 7, 01.09.1972, p. 451-461; (WANDELAAR), *Kruidenhoekje*, in *Het Belang van Limburg*, rubriek gedurende een vijftal jaar ca.1982.

Lit.: Jan GERITS, in *Heemkunde Limburg*, 2005, nr. 1, maart, p. 15-17.

Wulms, Guido Jozef Flor, auteur

Hasselt 21.07.1938 – ST 19.01.1999, x Maggy Knaepen

Kleinzoon van Maaseikse beeldhouwer. Zoon van Jeanne Gerrits en Flor, regent Frans, VNV-schepen, auteur en stichter-directeur Erasmusschool Hasselt. Ll. Broeders van Liefde Hasselt en College Bree. Romaanse taalkunde Leuven 1960 met scriptie over Antigone in de Franse letterkunde en Animateur pédagogique BELC Grenoble 1972. Leraar Frans H.Grafinstituut

ST 1966. Houtstraat. Medewerker leerboeken Frans, encyclopedieën, cultuurpagina's kranten, *Dietsche Warande en Belfort, Yang, Vlaanderen, Zefier, Tijdspiegel* en *Limburg Vandaag*. Medestichter en redacteur literaire tijdschrift *Appel* 1976-1999. Lid Vereniging Limburgse Schrijvers en Provinciale commissie bibliotheken en literatuur. Gedichten en novellen. Literair-historische artikels. Postuum provinciale prijs Gulden Spoor 2000. Gaf naam aan jaarlijkse poëzieprijs stad Sint-Truiden 2000. Publ.: *Ontmoeting met Jean Anouilh*, Brugge: Orion, 1969; met Miel Vlecken, *Dokter, dokter mijn school is ziek*, Brugge: Orion, 1970; *Tu parles*, Antwerpen: De Nederlandsche Boekhandel, 1974; *Verhelderend boek over wereldberoemd Luikenaar. 100 miljoen Simenons...*, in *De Gazet van Antwerpen*, 22.07.1974; *Sint-Trudo in de literatuur*, ST: Appel, 1977; *Jan-Hendrik Bormans*, Antwerpen: VTB, 1978; gedicht *Ik kijk in de spiegel van de nacht*, in *De muze zingt in het zuiden*, Herk-de-Stad: Mikron, 1981, p. 383; *De nagelaten geschriften van Abel Baumgarner*, Herk-de-Stad: Micron, 1981; *Simon Michaël Coninckx, Sint-Truidens fabeldichter (1750-1839)*, in *HBHEYN*, p. 391-409; *Literaire gids voor Limburg*, Schoten: Hadewijch, 1985, *J.H. Bormans over de literatuur van zijn tijd (1840-1846)*, in *Hulde-album Dr. F. Van Vinckenroye*, Hasselt: Provinciaal Hoger Handelsinstituut, 1985, p. 321-329; *Hendrik Prijs*, in *Limburgse monografieën*, 5, 1994, nr. 2; postuum *Jan-Hendrik Bormans*, in *Limburgse monografieën*, 12, 2001, nr. 2.

Info: HIP archief o.a. tijdschrift *Appel* en literatuurhistorische nota's. Lit.: Dries JANSSEN, *Twee Limburgse leraars roeren de trom*, in *HBVL*, 29.09.1970; *LIMBURGERS*, p. 227-229; *Oostland*, nr. 56, juni 1976, p. 75-76; Erik VANLANGENDONCK, *Guido Wulms, (Kunstenaars in de kijker)*, *Ontmoeting*, ST: Davidsfonds, jg. 28, nr. 5, januari 1999, p. 9; *Jubileumnummer 1975-2000*, in *Appel*. *Driemaandelijks literair tijdschrift Sint-Truiden-Maastricht*, maart 2000, p. 1-10, met bijdrage door Jean SEVEREIJNS, *Een goed gevoel*.

Wydouw, Urbain Louis Cornelius, kunstschilder

Leisele 11.07.1897 – Brustem 27.02.1988, x Suzanne Wood
Zoon van Remi en Juliana Sophia Meeuws. Ll. Normaalschool Gent. Beroepsmilitair juni 1914, 3de Linie. Strijder WO I, gekwetst naar GB. Avondlessen Academie Gent 1920-1921. Echtgenote uit Wilmington GB 1902-1984. Vader van o.a. regentes Estella en germaniste Rosa. Schoonvader van de in Leuven verongelukte arts Raoul Peeters. Naar Brustem Saffraanberg 1931. Adjudant-boekhouder luchtmacht. Gouden medaille kunst bij het leger 1935. Lid Koninklijke Kunstkring sinds 1935. Stilleven, portretten, religieuze kunst, landschappen. Poëtisch realisme. Tentoonstellingen o.a. Expo 1958, legerafdeling, gouden medaille. Rekenplichtige Technische School Saffraanberg en lesgever schilderen in vrije tijd bij de ll. Gedichten in Gezellestijl. Declamator en organist. Lid Derde Orde, Sint-Franciscusfiguur in stoet. Nieuwbouwhuis in Houtstraat Brustem. Diamanten bruiloft 1981.

Info: website Hemotech en Estella Wydouw.

Lit.: Prudens FRESNAY, *Opening tentoonstelling kunstschilder Wydo(u)w te Sint-Truiden*, in *Het Volk*, 13.11.1959.

Zenders, Willem, 'Zenderus', miniaturist

Ca. 1500 – ST 12.03.1566

Intrede in priorij H. Graf te Hasselt, later prior en provinciaal. Samensteller liturgische boeken en zangboeken, kopiïst geschriften van de H.Graforde. Acht jaar rector van het

sepulchrienenklooster Jerusalem ST vanaf 1558. Opmaak o.a. van necrologium, martyrologium en manuscript broederschap H. Gregorius in Kuringen.

Lit.: Maria HERESWITHA, in *NBIOW*, 2, Brussel, 1966, kol. 965-967.